

feasl. pol.

24.

BELÜGYMINISZTERIUM

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

G-4.

HK 2/1974
mlu

A Belső Biztonsági Szolgálat
az 1964. évi 23. §-ára
figyelemmel

GÉPJÁRMŰ SZAKUTASÍTÁS

A BM ANYAGI ÉS TECHNIKAI CSOPORTFŐNÖKSÉG KIADVÁNYA

1964.

ÁBTL -4.2. - 10-26/21/1964 /1

45-10-27/64.

2179/1964.

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

Jóváhagyom:

Budapest, 1964. szeptember 3.

LANTOS JÓZSEF s. k.,

BM I. Főcsoportfőnök

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

GÉPJÁRMŰ SZAKUTASÍTÁS

A BM ANYAGI ÉS TECHNIKAI CSOPORTFŐNÖKSÉG KIADVÁNYA

1964.

**A SZAKUTASÍTÁST KÉSZÍTETTÉK
ÉS ELLENŐRIZTÉK:**

Znamenák István r. alezredes
Gillich László r. őrnagy
Szöllősi Lajos r. őrnagy
Aprics László r. őrnagy
Koós Márton r. őrnagy
Juhász Tibor r. őrnagy
Jankovics Imre r. főhadnagy

A BM I. FŐCSOPORTFŐNÖKÉNEK

21. számú UTASÍTÁSA

Tárgy: Gépjármű Szakutasítás hatálybaléptetése

A Belügyminisztérium szerveinél a gépjármű szolgálat ellátására vonatkozó speciális előírásokat 1958-ban kiadott „Gépjármű Szakutasítás” c. szabályzat tartalmazta.

Az elmúlt évek alatt a gépjárművekkel és gépjármű anyagokkal való ellátásban és a gazdálkodásban bekövetkezett változások a népgazdaság ellátási rendszerének fejlődéséhez való igazodás, az időközben szerzett tapasztalatok, szervezeti változások, valamint a szolgálati feladatok fokozottabb elősegítése, szükségessé tették a szabályzat átdolgozását.

A **szabályzat tartalmazza** mindezen változtatásokat és elősegíti a gépjármű szolgálat ellátásának egységes alapelveken történő tanulmányozását, oktatását és ellátását.

A **szabályzat hatálya kiterjed** a BM valamennyi szervére, mely előírt feladatainak végzéséhez a jóváhagyott „Gépjármű állománytábla” alapján részesül gépjármű ellátásban.

A szabályzat előírásainak ismeretét a szervek parancsnokai és beosztottai a rájuk vonatkozó, míg az anyagi szolgálat beosztottai és vezetői teljes mértékben 1965. március 1-ig kötelesek elsajátítani.

A szabályzat 1965. január 1-től lép érvénybe.

Ezzel egyidejűleg az 1954. évi Magyar Népköztársaság
Belügyminiszterének I. helyettese 03. sz. parancsa, valamint
az 1958-ban kiadott „Gépjármű Szakutasítás” hatályukat
vesztik.

Lantos József s. k.,
r. alezredes
I. főcsoportfőnök

A BM I. FŐCSOPORTFŐNÖKEKNEK

31. számú

UTASÍTÁSA

Tárgy: Gépjármű Szakutasítás hatálybalépítése

A Belügyminisztérium szerveinek a gépjármű szolgálat ellátására vonatkozó speciális előírásokat 1958-ban kiadott „Gépjármű Szakutasítás”-al szabályozta.

Az elmúlt évek alatt a gépjárművel és gépjármű anyagaival való ellátásban és a közlekedésben bekövetkezett változások a népszámbeli ellátási rendszerben feltűnő változásokhoz vezetett. Az elmúlt években a gépjárművel való ellátás, valamint a szolgálati feladatok fokozottabb elősegítése érdekében többek a szabállyal átalakították.

A szabályzat tartalmazza minden változtatást és előírja a gépjármű szolgálati ellátásának egyetemes alapelveit. Ezzel a gépjármű szolgálati ellátásról, oktatásról és feladatokról.

A szabályzat hatálya kiterjed a BM valamennyi szervére, mely ellátási feladatok végrehajtására a gépjárművel, „Gépjármű”-al, „Gépjármű”-al, alapján részben gépjármű ellátásban.

A szabályzat előírásainak ismeretét a szervek parancsokkal és beosztottak a feladatokat, mely az anyagi szolgálatról és az ellátásról és vezetés feladatokról 1955. március 1-ig közzétették.

A szabályzat 1958. január 1-től lép érvénybe.

B E V E Z E T Ő

Az anyagi szolgálat szervezetét, ellátásának általános szabályait, az alapvető személyi kötelezettségeket a G—1. és G—2. általános utasítások részletesen tartalmazzák.

A Gépjármű Szakutasítás a fentiekkel csak az egységes áttekintés céljából foglalkozik és azokra a szükséges mértékben hivatkozik, valamint előírja a gépjármű szolgálatra való alkalmazásuk módját.

Részletesen foglalkozik azonban a szolgálat ellátásának speciális szabályaival és előírásaival, melyek ismerete a szolgálat valamennyi beosztottja számára a reá vonatkozó mértékben kötelező.

A Gépjármű Szakutasításban foglaltak elsajátításához a G—1. és G—2. utasítások ismerete alapvetően szükséges.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
BEVEZETŐ — — — — —	5
I. Fejezet	
A BM GÉPJÁRMŰ SZOLGÁLAT RENDELTETÉSE, SZERVEZETE, FELADATA ÉS A SZEMÉLYI KÖTELMEK MEGHATÁROZÁSA	
1. A gépjármű szolgálat rendeltetése — — — — —	17
2. A gépjármű szolgálat szervezete — — — — —	17
3. A gépjármű szolgálat szerveinek feladata — — — — —	18
a) Gépjármű Osztály — — — — —	18
b) A területi (középfokú) gépjármű szakszolgálati szervek —	20
c) A számadótestek gépjármű szolgálata — — — — —	21
4. Személyi felelősségek és kötelmek a végrehajtó szolgálatban —	22
a) Számadótestparancsnok — — — — —	22
b) Anyagi vezető (hadtápparancsnok) — — — — —	24
c) Gépjármű szolgálatvezető — — — — —	25
d) Garázsparancsnok — — — — —	27
e) Garázsmeister — — — — —	29
f) Raktáros — — — — —	30
g) Gépjármű javítóműhely vezető (műmeister) — — — — —	31
h) Gépjármű szerelő — — — — —	32
i) Gépjármű indító — — — — —	33
j) Gépjárművezető — — — — —	34
k) Gépkocsi parancsnok — — — — —	36
5. Utasok magatartása a BM gépjárművein — — — — —	37

A BM GÉPJÁRMŰ SZOLGÁLAT HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ
ANYAGOK, ESZKÖZÖK CSOPORTOSÍTÁSA

1.	A gépjármű szolgálathoz tartozó szakanyagok	— — — — —	38
a)	Gépjárművek	— — — — —	38
b)	Gépjármű anyagok, alkatrészek	— — — — —	38
c)	Hajtó, kenő és karbantartó anyagok	— — — — —	39
2.	A BM gépjárművek csoportosítása	— — — — —	39
a)	Szerkezeti sajátosság szerint	— — — — —	39
b)	Rendeltetés szerint	— — — — —	40
c)	Igénybevétel szerint	— — — — —	41

III. Fejezet

AZ ELLÁTÁS RENDSZERE

1.	Az ellátás alapjai	— — — — —	42
a)	Állománytáblázat	— — — — —	42
b)	Norma	— — — — —	43
c)	Törzskészlet, raktári készlet, „A” készlet	— — — — —	43
(1)	Törzskészlet	— — — — —	43
(2)	Raktári forgókészlet	— — — — —	44
(3)	Üzemanyag „A” készlet	— — — — —	44
2.	Az ellátás rendje	— — — — —	45
a)	Gépjármű	— — — — —	45
b)	Gépjármű anyag, alkatrész	— — — — —	45
c)	Üzemanyag	— — — — —	46
3.	Igénylés	— — — — —	46
a)	Gépjárművek igénylése	— — — — —	46
b)	Központi ellátású anyagok, alkatrészek igénylése	— — — — —	47
(1)	Rendszeres, időszakos igénylés	— — — — —	47
(2)	Rendkívüli, esetenkénti igénylés	— — — — —	48
c)	Üzemanyagigénylés	— — — — —	49
(1)	Rendszeres, időszakos igénylés	— — — — —	49
(2)	Pótigénylés, keretcsökkentés, lemondás, átdisponálás	— — — — —	49
d)	Az igénylések összeállítása, felterjesztése	— — — — —	50
4.	Kiutalás	— — — — —	51
a)	Gépjárművek kiutalása	— — — — —	51
b)	Alkatrészek, anyagok kiutalása	— — — — —	51
c)	Üzemanyag kiutalás	— — — — —	52

	Oldal
5. Átadás-átvétel — — — — —	53
a) Gépjármű leadás-átvétel — — — — —	53
(1) Leadás — — — — —	53
(2) Átvétel — — — — —	55
b) Gépjármű anyagok, alkatrészek leadása, átvétele — — —	56
(1) Leadás — — — — —	56
(2) Átvétel — — — — —	57
6. Helyi beszerzés — — — — —	57
a) Anyagok, alkatrészek — — — — —	57
b) Üzemanyag beszerzés — — — — —	58
7. Számadótesten belüli ellátás, gazdálkodás — — — — —	59
a) Általában — — — — —	59
b) Feladatok a gépjárművekkel, anyagokkal, alkatrészekkel való ellátás és gazdálkodás terén — — — — —	59
(1) Gépjárművek, alkatrészek — — — — —	59
(2) Üzemanyag — — — — —	60
(3) Beszerzés az alegységeknél — — — — —	61
(4) Javítás az alegységeknél — — — — —	62
8. Gépjárművek és gépjárműanyagok selejtezése — — — — —	62
a) Selejtezési hatáskör — — — — —	62
(1) Központilag selejtezendők — — — — —	62
(2) Helyileg, a számadótestek által selejtezendők — — —	63
b) Selejtezés végrehajtása a számadótesteknél — — — — —	63
(1) Kerékpár selejtezése — — — — —	64
(2) Gumiabroncsok és tömlők kisejtezése — — — — —	64

IV. Fejezet

A GÉPJÁRMŰVEK IGÉNYBEVÉTELE, VEZETÉSE — SZÁLLÍTÁS

1. Gépjárművek igénybevételének szabályai — — — — —	65
a) Általában — — — — —	65
b) Járandósági és személyi használatú gépkocsiknál — — —	65
c) Szolgálati gépjárműveknél — — — — —	65
(1) Szolgálati feladatok ellátására történő igénybevétel —	65
(2) Magáncélra történő igénybevétel — — — — —	67
2. Gépjárművek vezetése — — — — —	71
a) A vezetésre való jogosultság és a vezetés átadása — — —	71
b) Gépkocsivezetők szolgálati rendszere — — — — —	73

	Oldal
c) A gépjárművek vezetése különleges körülmények között —	74
(1) Menetoszlopban — — — — —	74
(2) Hegyi úton — — — — —	76
(3) Hegyről való leereszkedésnél — — — — —	76
(4) Gépjárművek vontatása, mentése — — — — —	77
(5) Üzemképtelen gépjárművek vontatására vonatkozó elő- írások — — — — —	77
(6) Vízijárművek vezetése — — — — —	78
3. Szállítás — — — — —	78
a) Személyszállítás — — — — —	78
b) Anyagszállítás — — — — —	79
c) Robbanó és gyúlékony anyagok szállításának szabályai —	80

V. Fejezet

GÉPJÁRMŰVEK, GÉPJÁRMŰ ANYAGOK, ÉS ALKATRÉSZEK TÁROLÁSA

1. A tárolásról általában — — — — —	82
2. A telephely fogalma, rendeltetése és belrendje — — — — —	82
a) Fogalma, rendeltetése — — — — —	82
b) Követelmények a telephelyekkel szemben — — — — —	83
c) A telephely részei és belrendje — — — — —	84
d) Tábori telephelyek — — — — —	85
e) A telephely tűzvédelmének megszervezése — — — — —	85
3. Gépjárművek tárolása — — — — —	87
a) A forgalmazott gépjárművek naponkénti tárolása — — — — —	87
b) A gépjárművek tartós tárolása — — — — —	89
4. Gépjármű anyagok, alkatrészek tárolása — — — — —	90
a) Az anyag- alkatrésztár felszerelése — — — — —	90
b) Az anyagok, alkatrészek tárolás szerinti csoportosítása — — — — —	90
c) Alkatrészek tárolásának szabályai — — — — —	91
5. Különleges kezelést igénylő anyagok tárolása — — — — —	92
a) Az üzem- és kenőanyagok tárolása — — — — —	92
(1) „A” készletű üzemanyag tárolása — — — — —	94
(2) Fáradtolaj gyűjtése és tárolása — — — — —	94
(3) Tűzvédelmi előírások az üzemanyag tárolására nézve — — — — —	95
b) Fagyálló folyadék tárolása — — — — —	97
c) Fék- és lökésgátló olajok tárolása — — — — —	97

	Oldal
d) Savak tárolása — — — — —	97
e) Hígítók tárolása — — — — —	98
f) Gumik tárolása — — — — —	98
g) Hólánccok tárolása — — — — —	99

VI. Fejezet

GÉPJÁRMŰ KARBANTARTÁS, JAVÍTÁS ÉS BEJÁRATÁS

1. Karbantartás — — — — —	100
a) A napi műszaki felülvizsgálás, karbantartás — — — — —	100
(1) Gépjárművek indulás — napi szolgálat megkezdése — előtti átvizsgálása — — — — —	101
(2) Menetközbeni ellenőrzések — — — — —	101
(3) Visszaérkezés — napi szolgálat befejezése — utáni ellen- őrzés és karbantartás — — — — —	102
b) Gépjárművek technikai ellenőrző vizsgálata — — — — —	103
(1) I. sz. technikai ellenőrző vizsgálat — — — — —	103
(2) II. sz. technikai ellenőrző vizsgálat — — — — —	105
(3) III. sz. technikai ellenőrző vizsgálat — — — — —	108
c) Vízijárművek műszaki felülvizsgálása, karbantartása — — — — —	110
(1) Indulás előtti ellenőrzés — — — — —	110
(2) Szolgálat befejezése utáni feladatok — — — — —	110
(3) A hajók 30 üzemóra utáni karbantartása — — — — —	111
(4) Csónakmotor és test 30 üzemóra utáni karbantartása — — — — —	112
d) Feladatok a gépjárművek téli üzemeltetésre való előkészí- tésénél, illetve a téli üzemeltetés befejezése után — — — — —	113
2. A gépjárművek javítása — — — — —	115
a) A gépjármű javítások megkülönböztetése — — — — —	115
b) Gépjármű javítások helyei — — — — —	116
c) Gépjárművek javításra való leadása — — — — —	118
d) Gépjárművek javításból való visszavétele — — — — —	119
e) Gépjárművek és alkatrészek garanciális javítása — — — — —	120
(1) Általában — — — — —	120
(2) A BM Gépkocsijavító Vállalat által végzendő garanciális javításokra vonatkozó különleges előírások — — — — —	121
3. Gépjárművek bejáratása (próbaút) — — — — —	123
a) A bejáratások szükségessége és mértéke — — — — —	123
b) A bejáratásra vonatkozó egyéb előírások — — — — —	125

NYILVÁNTARTÁS ÉS ELSZÁMOLÁS

1.	A gépjármű szolgálat által vezetendő nyilvántartások — —	128
a)	A G—2. Utasítás szerinti nyilvántartások — — —	128
b)	A gépjármű szolgálatnál rendszeresített speciális gépjármű nyilvántartások és okmányok — — — — —	130
2.	A gépjármű szolgálat speciális nyilvántartásainak, okmányainak rendeltetése, vezetése, illetve kitöltésének szabályai — —	131
a)	Gépjármű forgalmi engedély — — — — —	131
b)	Menetlevéltömb — — — — —	131
(1)	A menetlevéltömb rendeltetése — — — — —	131
(2)	A menetlevél vezetése — — — — —	132
c)	Menetlevél (gépkocsi bejáratásra) — — — — —	136
d)	Igazolvány a szolgálati személygépkocsi magáncélra történő igénybevételére — — — — —	136
e)	Indítónapló — — — — —	137
f)	Gépjármű törzskönyv — — — — —	138
(1)	A törzskönyv rendeltetése — — — — —	138
(2)	A törzskönyv vezetése — — — — —	138
(3)	A törzskönyv átadása — átvétele, pótlása — — — —	141
g)	Gumiköpeny törzslap — — — — —	141
h)	Gépjármű nyilvántartólap — — — — —	143
i)	Kerékpár nyilvántartólap — — — — —	143
j)	Központi selejtezésű gépjármű anyag és alkatrész készlet-nyilvántartó-lap — — — — —	144
k)	Baleseti nyilvántartó füzet — — — — —	145
l)	Nyilvántartás a nem szolgálati célú gépjármű igénybevételekről és a térítési összegről — — — — —	145
m)	Készletjelentés és igénylés gépjármű anyagokról — — — —	145
n)	Sérülési jegyzőkönyv — — — — —	146
o)	Összesítő a negyedévi balesetekről — — — — —	146
p)	Jelentés a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km teljesítményéről és üzemanyag felhasználásáról — — — —	147
(1)	Az üzemeltetett gépjárművek c. hasáb részletezése —	147
(2)	A felhasznált üzemanyag mennyiség c. hasáb kitöltése	149
3.	Üzemanyag nyilvántartás — — — — —	150
a)	Üzemanyagnyilvántartás a testületeknél — — — — —	150
(1)	Központi üzemanyagnyilvántartó lap — — — — —	150
(2)	A központi üzemanyagnyilvántartó lap bizonylatai —	151

	Oldal
b) Üzemanyagnyilvántartás a számadótesteknél — — — —	151
(1) Raktári készletnyilvántartó lap — — — —	151
(2) A nyilvántartás bizonylatai — — — —	152
4. Üzemanyag elszámolás — — — —	154
a) Alegységek üzemanyag elszámolása — — — —	155
b) A számadótestek és a testületi anyagi szervek üzemanyag elszámolása — — — —	155

VIII. Fejezet

A KÖZÚTI BALESET FOGALMA, VIZSGÁLATA ÉS A KÁR- ÜGYEK INTÉZÉSE

1. A balesetekről általában — — — —	157
a) A közúti balesetek fogalma — — — —	157
b) A balesetek bekövetkezésének okai — — — —	157
c) A közúti balesetek következményei — — — —	157
2. A közúti baleset megtörténte utáni feladatok — — — —	158
a) Feladatok a baleset helyszínén — — — —	158
b) Sérülési jegyzőkönyv felvétele — — — —	159
3. A baleset kivizsgálása, a fegyelmi és a káreljárás megindítása	160
4. Kártérítési eljárás — — — —	162
a) A kártérítési határozat meghozatala — — — —	162
b) A gépjármű szavatossági károk bejelentése és a kár rendezése — — — —	163
5. Nem balesetből származó — egyéb kárügyek intézése — — —	166
a) Eltulajdonított, vagy tönkrement gépjármű anyag, alkatrész térítési összegének megállapítása — — — —	166
(1) Általában — — — —	166
(2) Gépjárműveknél — — — —	167
(3) Kerékpároknál — — — —	167
(4) Anyagoknál, alkatrészeknél — — — —	168
b) Leltárhiány megtérítése, kompenzálás — — — —	168
c) Gépjármű jogtalan igénybevétele alkalmával térítendő összeg megállapítása — — — —	169
(1) Térítési összegek — — — —	169
d) Forgalmi rendszámtábla, forgalmi engedély elvesztése, tönkretétele esetén térítendő összeg — — — —	169

	Oldal
(1) Elveszett, vagy megrongált forgalmi rendszámtábla utáni térítési összeg — — — — —	169
(2) Forgalmi engedély — — — — —	170

IX. Fejezet

MUNKA ÉS BALESETVÉDELMI ELŐÍRÁSOK

1. Mérgező, maró folyadékok hatása elleni védekezés — — —	171
a) Ólomtetraetil — — — — —	171
b) Kénsav, akkumulátorsav — — — — —	173
2. Balesetek megelőzése a gépjármű javítóműhelyben — — —	174
a) Forgácsoló gépeknél általában — — — — —	174
b) Esztergapadok — — — — —	175
c) Gyalu és vésőgépek — — — — —	175
d) Fúrógépek — — — — —	175
e) Készörűgépek — — — — —	176
f) Csiszolókorongok — — — — —	178
g) Hegesztés — — — — —	178
h) Gázpalackok kezelése — — — — —	179
i) Hegesztőpisztolyok és tartozékaik kezelése — — — —	180
j) Villamoshegesztés — — — — —	181
k) Forrasztás — — — — —	182
l) Festés, dukkózás — — — — —	182
m) Egyéb óvintézkedések — — — — —	183

X. Fejezet

A GÉPJÁRMŰ SZOLGÁLAT ELLENŐRZÉSE

1. A gépjármű ellátás és gazdálkodás ellenőrzése — — —	184
a) Általában — — — — —	184
b) Részleteiben — — — — —	184
2. A BM gépjárművek igénybevételének, illetve a közúti forgalomban való részvételének ellenőrzése — — — — —	185
a) Az ellenőrzésre jogosult szervek — — — — —	185
(1) Valamennyi BM gépjárműre nézve — — — — —	185
(2) Saját gépjármű állományra vonatkozóan — — — —	185
b) A gépjármű üzemeltetés, forgalmazás ellenőrzése közúton —	186
(1) Igénybevétel tekintetében — — — — —	186

	Oldal
(2) Rendészeti szempontból — — — — —	186
(3) Műszaki vonatkozásban — — — — —	186

XI. Fejezet

GÉPJÁRMŰVEZETŐK SZAKMAI KITÜNTETÉSE, JUTALMAZÁSA

1. Kimagasló szakmai eredményekért odaítélhető kitüntetések —	188
2. A szakmai kitüntetések odaítélésének feltételei — — — —	189
a) Balesetmentes közlekedésért — — — — —	189
(1) Feltételek — — — — —	190
(2) Kizáró okok — — — — —	190
b) Nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km futási norma túlteljesítéséért — — — — —	191
(1) Feltételek — — — — —	191
(2) Kizáró okok — — — — —	191
c) Üzemanyag megtakarításért — — — — —	193
(1) Feltételek — — — — —	193
(2) Kizáró okok — — — — —	194
3. A teljesítmények elbírálása, a kitüntetésre való felterjesztés —	194

100	(2) Földszint
100	(2) Földszint
100	(2) Földszint

III. Fejelet

GEOMETRIAI ÉS MECHANIKAI FELADATOK

100	1. Kérdések és feladatok
100	2. A geometria feladatai
100	3. A mechanika feladatai
100	4. A geometria feladatai
100	5. A mechanika feladatai
100	6. A geometria feladatai
100	7. A mechanika feladatai
100	8. A geometria feladatai
100	9. A mechanika feladatai
100	10. A geometria feladatai
100	11. A mechanika feladatai
100	12. A geometria feladatai
100	13. A mechanika feladatai
100	14. A geometria feladatai
100	15. A mechanika feladatai
100	16. A geometria feladatai
100	17. A mechanika feladatai
100	18. A geometria feladatai
100	19. A mechanika feladatai
100	20. A geometria feladatai
100	21. A mechanika feladatai
100	22. A geometria feladatai
100	23. A mechanika feladatai
100	24. A geometria feladatai
100	25. A mechanika feladatai
100	26. A geometria feladatai
100	27. A mechanika feladatai
100	28. A geometria feladatai
100	29. A mechanika feladatai
100	30. A geometria feladatai
100	31. A mechanika feladatai
100	32. A geometria feladatai
100	33. A mechanika feladatai
100	34. A geometria feladatai
100	35. A mechanika feladatai
100	36. A geometria feladatai
100	37. A mechanika feladatai
100	38. A geometria feladatai
100	39. A mechanika feladatai
100	40. A geometria feladatai
100	41. A mechanika feladatai
100	42. A geometria feladatai
100	43. A mechanika feladatai
100	44. A geometria feladatai
100	45. A mechanika feladatai
100	46. A geometria feladatai
100	47. A mechanika feladatai
100	48. A geometria feladatai
100	49. A mechanika feladatai
100	50. A geometria feladatai
100	51. A mechanika feladatai
100	52. A geometria feladatai
100	53. A mechanika feladatai
100	54. A geometria feladatai
100	55. A mechanika feladatai
100	56. A geometria feladatai
100	57. A mechanika feladatai
100	58. A geometria feladatai
100	59. A mechanika feladatai
100	60. A geometria feladatai
100	61. A mechanika feladatai
100	62. A geometria feladatai
100	63. A mechanika feladatai
100	64. A geometria feladatai
100	65. A mechanika feladatai
100	66. A geometria feladatai
100	67. A mechanika feladatai
100	68. A geometria feladatai
100	69. A mechanika feladatai
100	70. A geometria feladatai
100	71. A mechanika feladatai
100	72. A geometria feladatai
100	73. A mechanika feladatai
100	74. A geometria feladatai
100	75. A mechanika feladatai
100	76. A geometria feladatai
100	77. A mechanika feladatai
100	78. A geometria feladatai
100	79. A mechanika feladatai
100	80. A geometria feladatai
100	81. A mechanika feladatai
100	82. A geometria feladatai
100	83. A mechanika feladatai
100	84. A geometria feladatai
100	85. A mechanika feladatai
100	86. A geometria feladatai
100	87. A mechanika feladatai
100	88. A geometria feladatai
100	89. A mechanika feladatai
100	90. A geometria feladatai
100	91. A mechanika feladatai
100	92. A geometria feladatai
100	93. A mechanika feladatai
100	94. A geometria feladatai
100	95. A mechanika feladatai
100	96. A geometria feladatai
100	97. A mechanika feladatai
100	98. A geometria feladatai
100	99. A mechanika feladatai
100	100. A geometria feladatai

I. FEJEZET

A BM GÉPJÁRMŰ SZOLGÁLAT RENDELTETÉSE, SZERVEZETE, FELADATA ÉS A SZEMÉLYI KÖTELMEK MEGHATÁROZÁSA

1. A gépjármű szolgálat rendeltetése

- a szolgálati feladatok ellátásához szükséges gépjárművek biztosítása,
- a személy- és anyagszállítások lebonyolítása,
- a gépjárművek üzemképességének, műszaki színvonalának fenntartása, valamint az üzemeltetéshez szükséges és egyéb — a hatáskörébe utalt — anyagok, eszközök biztosítása,
- a gépjárművek állapotának, rendeltetésszerű használatának felügyelete, a gépjármű igénybevételek jogosságának ellenőrzése és
- a gépjármű szakszolgálat vonatkozásában mindazon feladatok ellátása, amelyeket a G—1. és a G—2. szabályzatok általánosan előírnak.

2. A gépjármű szolgálat szervezete

- a) **Felsőfokon:** a BM I. (Pénzügyi és anyagi) Főcsoportfőnökség, amelynek a gépjármű szolgálat tekintetében illetékes szakigazgatási szerve az I/II. (Anyagi és Technikai) Csoportfőnökség, illetve ennek I/II—7. Gépjármű Szakosztálya. („Továbbiakban: Gépjármű Osztály”).

- b) **Középfokon:** a gazdálkodásilag önálló testületi országos parancsnokságok anyagi szerve (gépjármű alosztály, csoport, stb.).
- c) **Alsófokon (végrehajtói szinten):** a számadótestek gépjármű szolgálata (alegységekig bezárólag).
- d) **Intézeti jelleggel:**
 - a BM Központi Vízijármű Szertár és Javítóműhely,
 - a BM Repülő-Műszaki Szertár.
- e) **Vállalati minőségben:**
 - a BM Gépkocsijavító Vállalat.

3. A gépjármű szolgálat szerveinek feladata

a) Gépjármű Osztály:

a Gépjármű Osztály a gépjármű szolgálat tekintetében

- irányító,
- szabályozó,
- ellátó és ellenőrző

szerv, amely a gépjármű szolgálat tevékenységét a testületi országos parancsnokságok anyagi és technikai szervein keresztül közvetve, a rendőrségi számadótestek, valamint a BM központi számadótestek tekintetében pedig közvetlenül irányítja.

Feladata:

- az ellátást, gazdálkodást szabályozó szakutasítások és más intézkedések kiadása,
- az ellátás alapját képező gépjármű állománytáblázatok, normák, alkatrész törzskészletek kidolgozása, jóváhagyásra való előterjesztése,

- a Belügyminisztériumnál rendszeresíthető gépjármű típusoknak az állomány típusösszetételének a szolgálati és a gazdaságossági szempontok figyelembevételével való meghatározása,
- a gépjármű-fejlesztési javaslatok kidolgozása, illetve szolgálati vonaltól érkezett ilyen irányú javaslatok véleményezése,
- a jóváhagyott gépjármű-fejlesztési tervek megvalósítása,
- a középfokú anyagi szervek, és a közvetlen számadótestek anyagi, műszaki és költségvetési tervjavaslatainak felülbírálása, éves és távlati tervek összeállítása, jóváhagyásra való előterjesztése,
- központi gépjármű felújításokra a csereterv elkészítése,
- a gépjárművek és a központi beszerzésű alkatrészek, anyagok megrendelése, beszerzése és elosztása, (kiutalása),
- az ellátás folyamatosságának biztosítására tartalék készletek képzése, illetve a szerveknél felesleges készletezés megakadályozására anyag átdiszponálások végrehajtása,
- a gépjármű szolgálat részére biztosított javadalomkezetek felhasználásának irányítása és ellenőrzése,
- a BM szolgálatra nem alkalmas, vagy felesleges gépjárművek leadása, a gépjármű anyagok selejtezésének szabályozása, illetve felügyelete,
- a gépjárművek javításának megszervezése, irányítása, ellenőrzése,
- a gépjárművek egyedi nyilvántartása, forgalmi okmánnyal és rendszámmal való ellátása,
- a hatáskörébe utalt kárügyek intézése, a szükséges szakvélemény elkészítése,
- a javítások és felújítások műszaki színvonalának rendszeres ellenőrzése, a hiányosságok jelzése, a szükséges javaslatok vagy intézkedések megtétele,

- a szolgálat ellátásának és a gazdálkodásnak elemzése, az időszakos beszámoló jelentések és statisztikai adatgyűjtés alapján, általában a gépjármű szolgálat valamennyi tevékenységének ellenőrzése,
- a szakmai továbbképzések szervezése és tartása a szakszolgálat beosztottai részére,
- a gépjárművezetők teljesítményének, munkaverseyének értékelése, a kiváló eredményt elérőknek a szakmai kitüntetések, illetve jutalmak kiadása,
- gondoskodás a takarékosági irányelvek állandó érvényesítéséről.

b) A testületi (középfokú) gépjármű szakszolgálati szervek:

Közvetlenül irányítják és ellenőrzik az alárendeltségükbe tartozó számadótestek gépjármű szolgálatát az érvényben lévő szolgálati- és szakutasítások előírásai szerint.

Feladataik:

- Az ellátást, gazdálkodást közvetlenül érintő, a szolgálat ellátását javító, elősegítő, speciális intézkedések, normahelyesbítő javaslatok stb. tervezeteinek elkészítése és felterjesztése,
- gondoskodás az ellátásilag hozzá tartozó számadótesteknek a gépjármű szolgálat gazdálkodási hatáskörébe utalt anyagokkal való ellátottságáról,
- a számadótestek tervezési munkáinak megszervezése, irányítása, az elemi tervjavaslatok felülbírlása, a testületi tervjavaslatok összeállítása és felterjesztése,
- a számadótestek anyagigényléseinek felülbírlása, összesítése és felterjesztése,
- a testület részére kiutalt anyagmennyiségek számadótestek közötti szétosztása és erről a számadótestek kiértesítése,

- a rendelkezésükre bocsátott anyagi és pénzügyi eszközökkel való takarékos gazdálkodás, a szolgálati követelményeknek megfelelő ellátottság biztosítása, a gépjárművek, alkatrészek számadótestek közötti átcsoportosítása, a felesleges anyagok, készletek jelentése,
 - számadótestek statisztikai és beszámoló jelentéseinek elemzése, értékelése és ennek alapján a felterjesztendő jelentések, adatszolgáltatások összeállítása,
 - a testület rendelkezésére bocsátott gépjárművek nyilvántartása számadótestenkénti megoszlásban,
 - a számadótestek gépjármű szolgálatának ellenőrzése.
- Ezen belül a gépjárművek felhasználásának, műszaki állapotának, menetokmányok és nyilvántartások vezetésének, a karbantartások, javítások időben és megfelelő minőségben való elvégzésének, telephelyek belrendjének, a tűzbiztonsági szabályok betartásának, a gépjármű alkatrészek leltár szerinti meglétének, az igénybevételek szabályszerűségének és az erre vonatkozó előírások betartásának ellenőrzése,
- a megállapított hiányosságok kijavítására az intézkedések megtétele,
 - a kárügyek intézése a „Kártérítési Szabályzat”-ban meghatározottak szerint.
 - szakmai továbbképzés szervezése és megtartása a gépjármű szolgálatvezetők és beosztottak részére,

felelős a felsorolt feladatok végrehajtásáért, számadótestek ellátottságáért, a gazdálkodás szabályszerűségéért, a kiadott intézkedések anyagi következményeiért, illetve a szükségessé vált intézkedések elmulasztásából származó rendellenességeért.

c) A számadótestek gépjármű szolgálata

A számadótesteknél a gépjármű szakszolgálat szervei feladataikat a felső, valamint a középfokú anyagi szervek által kiadott szabályzatok, utasítások alapján látják el.

Feladataik:

- A számadótesten belül a gépjárművekkel és gépjármű anyagokkal való ellátás, gazdálkodás megszervezése,
- a tervutasítás szerint elemi anyagszükségleti tervjavaslat készítése és felterjesztése,
- a gépjármű anyagok igénylése, illetve megrendelése, a kiutalt, illetve vásárolt anyagok mennyiségi és minőségi átvétele, nyilvántartása, tárolása, elosztása, kiadása, rendeltetésszerű felhasználása, elszámolása, selejtezése,
- a számadótest gépjárműveinek üzemeltetése, a szállítási feladatok végrehajtásának megszervezése, ellenőrzés lebonyolítása, a menetokmányok pontos vezetése,
- a gépjárművek karbantartásának kis- és középjavításának, időszakos műszaki felülvizsgálatának megszervezése és végrehajtása,
- az alegységeknek, vagy személyeknek kiadott gépjárművek karbantartásának, rendeltetésszerű használatának, a fogyó anyagok felhasználásának ellenőrzése,
- az időszaki elszámolások és jelentések elkészítése és felterjesztése,
- a károk és balesetek megelőzésére intézkedések kiadása, illetve a megtörtént káresetekben az eljárás lefolytatása,
- újítások és ésszerűsítések értékelése, illetve felterjesztése,
- szakmai továbbképzések végrehajtása.

4. Személyi felelősségek és kötelek a végrehajtó szolgálatban

a) Számadótest parancsnok:

a számadótest parancsnoka a gépjármű szolgálat munkáját az anyagi vezető útján irányítja.

Jogai és kötelességek:

- a gépjármű szolgálat részére a feladatok elvégzéséhez, a kötelességek szabályszerű teljesítéséhez szükséges szolgálati előfeltételeknek, és a megfelelő körülményeknek, a gépjárművek rendeltetésszerű használatának, szabályszerű igénybevételének, a gépjárművek és gépjármű anyagok megfelelő elhelyezésének és őrzésének biztosítása,
- a számadótest gépjármű ellátottságának ismerete és a gépjármű szolgálat időbeni tájékoztatása szállítási vagy anyagi kihatással járó szolgálati ténykedésekről,
- a számadótest elemi tervjavaslatának jóváhagyása a számadótest gépjármű állományának az előírt keretek között — a szolgálati feladatoknak megfelelő — elosztása, átcsoportosítása,
- a gépjárművek és gépjármű anyagok állapotának, rendeltetésszerű használatának — évenként legalább egyszeri — ellenőrzése, vagy megbízottja útján történő ellenőriztetése,
- szakközegének rendszeres beszámoltatása a gépjármű szolgálat működéséről, az ellátottság helyzetéről; szükség esetén hatáskörében intézkedések kiadása a hiányosságok megszüntetésére, továbbá a kártokozók fegyelmi és anyagi felelősségre vonása a „Fegyelmi Utasítás”, illetve a „Kártérítési Szabályzat” előírásai szerint,
- a gépjármű szolgálat beosztottai szakmai és politikai fejlődésének figyelemmel kísérése és részükre a szükséges munkakörülmények biztosítása úgy, hogy azok a számadótest szolgálati feladatainak támogatása érdekében munkájukat zavartalanul végezhessék.

Felelős:

- a számadótest mozgáskészségének biztosításáért, a gépjármű szolgálat feladatainak ellátásához szükséges feltételek megteremtéséért, a felsőbb intézkedések betartásáért, illetve betarttatásáért, az általa kiadott intézkedések anyagi következményeiért, és az emiatt

bekövetkezett szállítási és üzemeltetési zavarokért, illetve a részéről szükségessé vált intézkedések elmulasztásából származó rendellenességekért.

b) Anyagi vezető (hadtápparancsnok):

A számadótest anyagi vezetője a gépjármű szolgálat-vezető munkáját közvetlenül, a szolgálatba beosztottak munkáját pedig a gépjármű szolgálatvezető útján, irányítja és ellenőrzi.

Feladatai:

- A számadótest gépjármű szolgálata tevékenységének megszervezése,
- a gépjárművek és gépjármű anyagok tervezésével, beszerzésével, igénylésével, átvételével, tárolásával, elosztásával, rendeltetésszerű felhasználásával, illetve használatával, karbantartásával és javításával, nyilvántartásával, selejtezésével kapcsolatos munkák irányítása,
- a gépjármű szolgálat ügyrendjének, illetve a gépjármű szolgálathoz beosztottak feladatainak — az utasítások, szabályzatok szellemében való — meghatározása,
- az indító szolgálat megszervezése, az igénybevételek ellenőrzése, illetve ellenőriztetése,
- a helyi beszerzésű gépjármű anyagok időben történő megrendeléséről, az üzemanyag szállítási szerződések megkötéséről való gondoskodás,
- a takarékosági irányelvek, intézkedések érvényesítése,
- az elhasználódott és már fel nem újítható anyagok, eszközök kicselezésére, leadására való intézkedés,
- a gépjármű szolgálat beosztottai politikai és szakmai továbbképzésének megszervezése és végrehajtása,
- a parancsnok rendszeres tájékoztatása a számadótest gépjármű ellátottságáról, a járművek állapotáról, fel-

használásáról, a karbantartási, javítási munkákról, a szükség esetén javaslattevő parancsnoki intézkedések kiadására,

- a részére előírt belső ellenőrzési feladatok elvégzése,
- a gépjármű szolgálat által előkészített szakmai kitüntetések felülvizsgálása, adatok ellenőrzése,
- **Felelős** a gépjárművek megfelelő műszaki színvonalon tartásáért, a tervek, anyagigénylések realizálásáért, az előírt beszámolóknak, helyzetjelentéseknek, statisztikai adatszolgáltatásoknak foglaltak valóságáért, a nyilvántartások, elszámolások szabályszerűségéért, az általa kiadott intézkedések anyagi következményeiért, az emiatt bekövetkezett ellátási, szállítási zavarokért, illetve a szükségessé vált intézkedések elmulasztásából származó rendellenességekért.

c) Gépjármű szolgálatvezető :

Közvetlenül irányítja és ellenőrzi a szakszolgálatot és a beosztottak munkáját. Elöljárója a számadótest gépjármű szolgálat valamennyi beosztottjának. (Csapat egységeknél — gépjármű szakvonatkozásban — a szállító egységek beosztottainak is)

Feladatai:

- A gépjármű szolgálat munkájának gyakorlati megszervezése, a beosztottak közvetlen irányítása és munkájuk ellenőrzése,
- a szükségletek állandó figyelemmel kísérése és elemzése, bázis adatok gyűjtése, a szakszolgálat anyagi-műszaki- és költségvetési tervjavaslatának elkészítése,
- a gépjárművek üzemeltetéséhez szükséges anyagigénylések összeállítása,
- az ügykörét érintő költségvetési keretek nyilvántartása, azok szükséges emelésére, csökkentésére, vagy átcsoportosítására vonatkozó javaslatok elkészítése,

- a számadótest részére központilag biztosított és kiutalt anyagok felvételezése, a helyi beszerzésű anyagok megrendelése, beszerzése, vagy a beszerzések irányítása,
- a felvételezett, vagy helyileg beszerzett anyagok beszállításáról, tárolásáról, nyilvántartásba vételéről való gondoskodás,
- a raktári készletek nyilvántartással való egyezőségének ellenőrzése,
- a gépjármű-telephely rendjének ellenőrzése,
- az alegységek üzemanyaggal és gépjármű anyaggal való ellátásának megszervezése,
- az anyagkészletek alakulásának figyelemmel kísérése, az elfekvő készletek keletkezésének megakadályozására a szükséges intézkedések megtétele,
- gondoskodás a helyileg felújítható selejt alkatrészek javíttatásáról,
- a felterjesztendő jelentések, a statisztikai adatszolgáltatások, időszakos és egyéb jelentések összeállítása,
- a balesetmentes közlekedés megvalósítása érdekében megelőző intézkedések kiadása, a rendkívüli események nyilvántartásba vétele és azonnali jelentése,
- a javítási és karbantartási tervek elkészítése és végrehajtása, a gépjármű javítóműhely munkájának megszervezése, irányítása és ellenőrzése,
- a gépjármű törzskönyvek és az előírt egyéb szaknyilvántartások vezetéséről való gondoskodás,
- az indokolatlan és felesleges gépjármű igénybevételek megakadályozása, illetve ilyen eseteknek közvetlen előljárójának való azonnali jelentése,
- a normán felül 20% üzemanyagot fogyasztó gépjárművek ideiglenes leállítása, intézkedés azok javítására, illetve beszabályozására,

- a gépjárművek igénybevételének, kihasználtságának figyelemmel kísérése és szükség esetén az állomány átcsoportosítására javaslat megtétele,
- az egység riadótervének megismerése és az ebből adódó feladatok végrehajtásának biztosítása,
- a biztonsági és óvintézkedések (személyi- vagyoni és tűzbiztonsági) megtétele és a végrehajtás ellenőrzése. A gépjármű szolgálat területén előforduló üzemi, vagy közúti balesetek kivizsgálása a vonatkozó szabályok alapján és az előírt, illetve szükséges intézkedések megtétele,
- a gépjármű kárügyek intézése,
- a gépjárművezetők teljesítményeinek értékelése és a szakmai kitüntetések kezdeményezése,
- a gépjármű szolgálatba beosztottak részére előírt továbbképzések megszervezése és megtartása,
- az állomány erkölcsi, politikai neveléséről a fegyelem megszilárdításáról, utasítások, rendelkezések betartásáról való gondoskodás,
- a számadótest gépjármű szolgálatának egész tevékenységére kiterjedő ellenőrzés végrehajtása,
- **Felelős** a felsorolt feladatok időbeni végrehajtásáért, a gépjármű szolgálat szabályszerű működéséért, az állományban lévő gépjárművek üzemképességéért, karbantartásáért, javításáért, általában a gépjárművek műszaki állapotáért, az általa kiadott intézkedések anyagi következményeiért, vagy az ebből bekövetkező ellátási zavarokért, illetve a szükségessé vált intézkedések elmulasztásából származó rendellenességekért.

d) Garázsparancsnok (a BM Központi Garázsparancsnokság, a BRFK és a Kormányőrség állományában):

Feladata:

- a vezetése alatt álló garázsba beosztott dolgozók munkájának megszervezése, irányítása, ellenőrzése,

- a garázs épületvédelmi, légoltalmi és tűzrendészeti tervének elkészítése, naprakész állapotban való tartása és az ezekben előírtak gyakorlati megvalósítása,
- a garázshoz tartozó gépjárművek üzemeltetéséhez szükséges anyagok, alkatrészek és üzemanyagok igénylésének összeállítása,
- az időszakos és egyéb jelentések, adatszolgáltatások összeállítása a rávonatkozó mértékben,
- a balesetmentes közlekedés biztosítása érdekében megelőző intézkedések megtétele a rendkívüli események nyilvántartásba vétele és azonnali jelentése,
- a gépkocsik műszaki állapotának rendszeres ellenőrzése, a rendszeres napi karbantartási munkák elvégzéséről, a kötelező technikai szemlék pontos végrehajtásáról való gondoskodás,
- a gépjármű törzskönyvek és az előírt egyéb okmányok és nyilvántartások vezetéséről való gondoskodás,
- a norma felett 20% üzemanyag fogyasztással közlekedő gépjárművek leállítása, illetve azok megjavítása, beszabályozása iránti intézkedés,
- a garázs riadótervének naprakész állapotba tartásáról való gondoskodás, és a riadótervből adódó feladatok végrehajtása,
- a gépjárművezetők teljesítményeinek értékelése, a szakmai kitüntetések kezdeményezése,
- a gépkocsivezetők szakmai továbbképzésének szervezése és megtartása,
- a helyi kapacitást meghaladó mérvű gépjármű meghibásodások esetében a javíttatásról való gondoskodás,
- a gépjármű tárolás és karbantartás szakszerűségének, a garázs és a raktár belső rendjének és tisztaságának, továbbá a hozzá beosztott garázmesterek, indítók, gépkocsivezetők részére stb. előírt feladatok maradéktalan végrehajtásának ellenőrzése,
- mulasztás, károkozás esetén a fegyelmi, illetve a kár-eljárás megindítása,

- az állomány politikai, szakmai, erkölcsi neveléséről való gondoskodás, illetve annak figyelemmel kísérése, elősegítése,
- a garázs éves gépköcsi cseretervének elkészítése, a normát lefutott gépkocsik lecserélésének kezdeményezése,
- **felelős** a felsorolt feladatok időbeni végrehajtásáért, a garázs területén a baleset és munkaegészségvédelmi rendszabályok betartásáért,
- a gépkocsiszín állagának megóvásáért, karbantartásáért, annak belső rendjéért, tisztaságáért,

e) Garázmester:

A gépjármű szolgálati ág vezető, vagy garázsparancsnok irányítása alatt látja el feladatát, a garázsparancsnokot — távolléte esetén — helyettesíti.

Feladatai:

- A szerelők, indítók, raktárosok és a hozzá tartozó más beosztottak munkájának megszervezése, irányítása és ellenőrzése,
- a meghibásodott gépjárműveknek helyi, vagy Gépkocsijavító Vállalatnál történő megjavításáról való gondoskodás,
- a gondjaira bízott gépkocsik sérülés-mentességének műszaki állapotának, a kötelező technikai szemlék pontos megtartásának és a napi karbantartások elvégzésének rendszeres ellenőrzése,
- a norma felett 20% üzemanyag fogyasztással közlekedő gépkocsiknak a forgalomból való kivonása és intézkedés azok megjavítására, beszabályozására,
- a garázból kirendelt gépkocsik rendszeres ellenőrzése, hogy azok a KRESZ előírásainak és a forgalom biztonsági követelményeinek megfelelnek-e.
- a részére előírt nyilvántartások vezetése,

— a garázs belső rendjének, általános tisztaságának, a biztonsági balesetvédelmi előírások betartásának, általában a szakutasításban és egyéb intézkedésekben a beosztottakra nézve meghatározott feladatok végrehajtásának ellenőrzése.

— **Felelős** a felsorolt feladatok végrehajtásáért, a garázsba beosztottak munkájának megszervezéséért, irányításáért, a gondjaira bízott gépkocsik biztonságos, sérülésmentes tárolásáért, a garázson belüli forgalmazásáért, a kiállítások gyors és zavartalan lebonyolításáért.

f) Raktáros:

Munkáját a számadótest gépjármű szolgálat vezetőjének közvetlen irányítása és ellenőrzése mellett végzi.

Feladatai:

- A raktárban elhelyezett anyagok fajtainak és tárolási szabályainak ismerete, előírás szerinti tárolása, karbantartása,
- a számadótest részére beszállított anyagok mennyiségi és minőségi átvétele,
- a parancsnok külön utasítása esetén a raktári készletben levő új, használható és a leadott csereköteles selejt anyagok nyilvántartása,
- a kiadott anyagok kiadásba helyezése, a bevont és a csereként leadott anyagok visszavételezése,
- a gépjárművek üzemeltetéséhez és javításához szükséges anyagok, alkatrészecskék bizonylatok alapján (selejt bevonása ellenében) történő kiadása,
- a BM Központi Anyagraktárból történő vételezések előtt a visszaszállításra váró csereköteles selejt anyagok előkészítése (összeszerelt tiszta állapotban, típusonkénti csoportosításban),
- a helyileg felújítható selejt anyagok rendszeres javításba adása, a gépjármű szolgálatvezető intézkedése szerint,

- a raktári rend állandó fenntartása, a raktár tisztántartása,
- a gépjármű szolgálatvezető rendszeres tájékoztatása a raktári készletek alakulásáról,
- a biztonsági, tűzbiztonsági előírások betartása, az e célt szolgáló berendezések, eszközök rendszeres karbantartása, üzembiztos, illetve használható állapotban való tartása,
- **felelős** a felsorolt feladatok végrehajtásáért, az anyagátadás-átvételek időbeni és szabályszerű lebonyolításáért, a tárolt anyagok meglétéért és azok minőségének fenntartásáért, valamint a raktári rendért és a raktár-helyiségek tűz- és vagyonbiztonságáért.

g) Gépjármű javítóműhely vezető (műmester):

Feladatát a számadótest gépjármű szolgálatvezetőjének közvetlen irányítása és ellenőrzése mellett látja el. Előljárója a műhelybe beosztott szerelőknek.

Feladatai:

- A számadótestnél üzemelő összes gépjárművek típusainak, műszaki állapotának ismerete, a javítási és karbantartási munka végrehajtásának naponkénti megszervezése, ütemezése, irányítása, ellenőrzése, illetve a munkák végzéséhez való konkrét közreműködés, tapasztalatátadás,
- a helyes munkamódszer kialakítása a háziműhelyben rendelkezésre álló munkaerővel, a műhelyfelszerelések legcélszerűbb kihasználása,
- a javításra beérkező gépjárművek átvétele, felülvizsgálása, munkába adása, a részfeladatok meghatározása, a javított anyag és alkatrészigény összeállítása a javítás színvonalának ellenőrzése, a műszaki próbák végrehajtása,
- a selejt alkatrészek havonta két alkalommal történő felülvizsgálása, az alkatrész felújítások végrehajtásának irányítása,

- a műhely nyilvántartások és elszámolások vezetése a gépjárműveken végzett munkálatokról, munkaidőről és a felhasznált anyagokról alkatrészekről, a műhelyben lévő, illetve a szakmunkások részére kiadott szerszámokról, a G—2. Utasítás szerint,
- a felügyelete alá tartozó szerelők rendszeres szakmai továbbképzése,
- a gépjármű szolgálatvezető rendszeres tájékoztatása a javítások végrehajtásáról.
- **Felelős** a felsorolt feladatok végrehajtásáért és az elvégzett javítások minőségéért, a nem megfelelően végzett javítások miatt bekövetkező minden rendellenességért, anyagi károkért, balesetekért, a javító anyagok és alkatrészek felhasználásáért,

Azoknál a számadótesteknél, ahol szervezetileg műmesteri állás nincs, a felsorolt feladatokat a rangidős — legképzettebb — gépjárműszerelő látja el.

h) Gépjármű szerelő:

Közvetlenül a műhelyvezetőnek, illetve ahol műhelyvezető nincs rendszeresítve, a gépjármű szolgálatvezetőnek van alárendelve. Konkrét tevékenységét, napi részletes feladatait közvetlen szolgálati előljárója határozza meg.

Feladatai:

- A gépjárművek szerkezeti sajátosságainak ismerete, technikai vizsgálatok és javítások szakszerű elvégzése,
- a gépjármű karbantartási munkálatok szakirányítása és részbeni végzése,
- a gépjárművezetők gyakorlati szakoktatásában való közreműködés,
- a kisserelt csereköteles anyagok, alkatrészek raktárba való leadása,
- **Felelős** a felsorolt feladatok végrehajtásáért a szükséges munkák kifogástalan elvégzéséért, és az általa ja-

vított gépjárművek műszaki állapotáért és üzembiztonságáért, a javításhoz felvételezett anyagok beépítéséért és elszámolásáért, a kiszerelt alkatrészeknek a raktárba való leadásáért.

i) **Gépjármű indító:**

Közvetlenül a gépjármű szolgálatvezetőjének — garázsparancsnoknak — van alárendelve, feladatát annak irányítása mellett végzi.

Feladatai:

- A gépjármű indítónapló vezetése a VII. fejezet 2/e) pontban foglaltak szerint (a gépjármű menetlevelén az elbocsátás helyének, idejének, a km/óra állásának a beálláskori állapottal való egyeztetése, az igénybevevő aláírásának ellenőrzése),
- a gépjárművek igénybevételének elrendelésére jogosult személytől kapott kirendelési utasítás rögzítése és a gépjármű ennek megfelelő kiindulásának biztosítása,
- a gépjármű kiindítása előtt az igénybevétel jogosságának, a rendszeresített gépkocsivezető munkaképességének és a szükséges menetokmányok meglétének ellenőrzése,
- a telephelyen lévő és a forgalmazó gépjárművek számontartása, a gépjárművezetők tartózkodási helyének ismerete,
- a garázsba be- és az onnan kilépő személyek ellenőrzése (beleértve csomagjaikat és a gépjárművek csomagtartóit is), a belépés jogosságáról való meggyőződés,
- rendellenesség észlelése, vagy a gépjárművezető ittasága esetén a gépjármű indításának megtagadása és erről azonnali jelentés tétele a kirendelőnek, a gépjármű szolgálatvezetőnek, (garázsparancsnoknak) illetve munkaidőn túl az ügyeletes tisztnek,
- az általa átvett üzemanyagok felhasználásra történő kiadása, a napijegyzék pontos vezetése, a kiadott

üzemanyagoknak „menetlevéltömb”-be történő beírása.

- **Felelős** a felsorolt feladatok végrehajtásáért, a gépjárművek szabályszerű indításáért, a telephelyre beérkező gépkocsik üzemanyaggal való feltöltéséért, tiszta állapotban való tárolásáért, az általa átvett üzemanyagok meglétéért, az ellenőrzés elmulasztásából származó rendellenességekért, károkért.

j) Gépjárművezető:

Közvetlenül a gépjármű szolgálatvezetőnek, — garázsparancsnoknak — van alárendelve, igénybevétel, illetve forgalmazás ideje alatt pedig a gépkocsi parancsnokának.

Feladata:

- a BM gépjárműveinek üzemeltetését és igénybevételét szabályozó BM parancsok, utasítások, valamint a közlekedésrendészeti szabályok ismerete és azok betartása
- a gépjármű napi karbantartása és üzemanyagfogyasztásának a normákhoz viszonyított rendszeres ellenőrzése,
- a gépjármű átadás-átvétel alkalmával az átvételre kerülő gépjármű műszaki átvizsgálása, a szerszámkészlet és az egyéb tartozékok törzskönyv szerinti átvétele-átadása és a törzskönyv aláírása,
- a gondjaira bízott gépjármű szerkezetének, működési és vezetési sajátosságainak ismerete, annak állandó üzemkész állapotáról való gondoskodás, az esetleges meghibásodások jelentése, kijavítása, vagy nagyobb hiba esetén azok sürgős kijavításának kezdeményezése, gépjárművének javításában való közreműködés,
- szakmai ismereteinek rendszeres bővítése, a továbbképzéseken való részvétel,
- a gépjármű menetlevéltömb (a VII. fejezet 2/b) pontjában meghatározottak szerinti) pontos vezetése,
- a gépjármű üzemeltetése közben felhasznált üzemanyagokkal való elszámolás a tárgyhó utolsó napján,

- a technikai ellenőrzések, karbantartások, olajcserék végrehajtására vonatkozó előírások pontos betartása,
- a technikai ellenőrzések, olajcserék végrehajtása, a gépjármű leglényegesebb szerkezeti elemeinek — műszaki — biztonságosság szempontjából történő rendszeres ellenőrzése, különösen javításból való átvétele, vagy szerviz elvégeztetése esetén. (Kormányrendszer, kardántengely, első-hátsó futómű, kerekek és kerékagy felerősítő, rögzítő és összekötő csavarjai, csapszegei és azok biztosítottasága.)
- a takarékosági szempontok érvényesítése, az üzemeltetési normák megismerése, betartása és túlteljesítésükre való törekvés. (Ez utóbbi azonban nem veszélyeztetheti a gépjármű üzemeltetési és a közlekedés biztonságát.),
- vezetés közbeni rosszullet, álmoság, azonnali jelentése a gépkocsi parancsnokának,
- a bekövetkezett baleset azonnali jelentése (telefonon) a gépjármű szolgálatvezetőnek, és gondoskodás a rendőri helyszínelők kihívásáról,
- személyi sérülés esetén elsősegélynyújtás, szükség esetén kórházba való szállításról gondoskodás,
- a baleset helyszínének biztosítása és a tanúk adatainak pontos feljegyzése,
- a baleset után azonnal, de legkésőbb 6 órán belül (kivéve, ha súlyosan megsérült) a baleset okának, helyének, a szállított személyek neveinek (név, rendfokozat) és a gépkocsin keletkezett rongálódások, anyagi károk mértékének jelentése,
- a jogtalan magáncélú igénybevétel megtagadása és az ilyen célú igénybevétel azonnali jelentése,
- a szállítási feladatoknak a legrövidebb úton való végrehajtása, garázsba beállítás előtt a gk. letisztítása és az üzemanyag tartály feltöltése,
- az ellenőrző közegek felszólítására a menetokmányok (forgalmi engedély, menetlevél, gépjárművezetői iga-

zolvány) vonakodás nélküli felmutatása, illetve kérésre azok átadása (KPM ellenőr részére, csak a forgalmi engedélyt),

- szakmai ismereteinek rendszeres bővítése, a továbbképzéseken való részvétel.
- **Felelős** a felsorolt feladatok végrehajtásáért és a személyi kötelek betartásáért, a saját hibájából okozott károkért.

A gépjárművezetőnek

- **tilos** a szolgálat megkezdése előtt 8 órával és a szolgálat ideje alatt szeszestalt fogyasztani, ittas állapotban — az ittasság fokától függetlenül — gépjárművet vezetni, a gépjármű vezetését — a váltó gépjárművezető és a IV. fejezet 2/a) pontjában foglaltak kivételével — másnak átadni, a gépjárművet jogtalanul felhasználni, a gépjárművet biztonságos őrizet nélkül hagynia, a garázsba feltöltetlen üzemanyagtartállyal és sáros-poros gépkocsival beállnia.

A gépkocsivezetők szolgálati rendszerét a IV. fejezet 2/b) pontja tartalmazza.

k) Gépkocsi parancsnok:

A gépkocsi parancsnok a gépjármű igénybevevője, illetve több utas esetében a gépjárműben helyet foglalók közül a legmagasabb rendfokozatú, vagy kijelölt személy, aki az igénybevétel ideje alatt előljárója a gépkocsivezetőnek.

Az általa adott és a fennálló rendeletekkel és szabályokkal nem ellentétes utasításokat a gépkocsivezető köteles végrehajtani. A gépkocsi parancsnok utasításaiért büntetőjogi felelősség mellett, anyagi felelősséggel is tartozik.

Feladatai:

- A BM gépjárműveire vonatkozó igénybevételi-, és a csoportos személy —, vagy a különleges szállítási szabályok ismerete,
- annak megakadályozása, hogy az igénybevétel ideje alatt a gépkocsivezető szeszestalt fogyasszon és intéz-

kedés a szolgálati idő alatt ittas állapotban lévő vagy szeszestalt fogyasztó gépkocsivezető leváltására,

- a gépjármű menetlevéltőmb meglétének és szabályszerű kitöltésének ellenőrzése, a szolgálati út befejezése után az igénybevétel igazolása a menetlevéltőmb megfelelő rovatában (az elbocsátás helyét, idejét, km/óra számláló állását kell feltüntetni), a gépkocsivezető utasítása a legrövidebb úton való bevonulásra,
- a gépkocsivezetés jogtalan átadásának megakadályozása,
- menetközben, de különösen éjszaka — többízben — gépkocsivezető éberségéről való meggyőződés, fáradtság, rosszzullét, vagy álmozzág jeleinek észlelése esetén részére rövid pihenő biztosítása,
- csapátszállításnál a szállítótérben helyet foglalók közül helyettes kinevezése, aki felelős a szállított személyek magatartásáért.
- **Felelős** a gépkocsi-vezetőjének adott utasításaiért, a gépjármű igénybevételét szabályozó utasítások betartásáért a gépjármű kíméletes használataért, a gépjárműben helyet foglalók szállításának jogosságáért, és azoknak a gépkocsin belüli magatartásáért.

5. Utasok magatartása a BM gépjárművein

A BM gépjárművein utazó személyek mindenkor a gépkocsi parancsnokának vannak alárendelve, annak parancsait kötelesek végrehajtani.

- Csoportos személyszállítás esetén menetközben — lakott és lakatlan területen egyaránt — dohányozni tilos. Csu-kott gépjárművön a parancsnok engedélyt adhat a dohány-zásra.
- A gépkocsi utasai ügyeljenek a gépjármű állagának, tisztaságának megőrzésére, kerüljék a feltűnő viselkedést, tartsák be a testi épség és a vagyonbiztonság megőrzésére vonatkozó előírásokat.

II. FEJEZET

A BM GÉPJÁRMŰSZOLGÁLAT GAZDÁLKODÁSI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ ANYAGOK, ESZKÖZÖK CSOPORTOSÍTÁSA

1. A gépjárműszolgálathoz tartozó szakanyagok

a) Gépjárművek:

- személy és teherszállító gépkocsik,
- különleges rendeltetésű gépkocsik,
- traktorok,
- páncélozott vagy harcokocsik,
- légijárművek,
- vízijárművek,
- normál és különleges pótkocsik, utánfutók,
- motorkerékpárok,
- kerékpárok.

b) Gépjármű anyagok, alkatrészek:

- gépjármű fődarabok, alkatrészek,
- speciális gépjármű szerszámok,
- gumibroncsok, tömlők és (tömlővédők),
- akkumulátorok,
- elektromos felszerelések és kábelek,
- üzemanyagtároló és kimérőedényzet,

Fődarab: a gépkocsi nagyobb egysége, amely megközelítőleg szerves egészet képez.

Fődarabnak minősül:

- a motor (tartozékaival és a tengelykapcsolóval),
- a sebességváltómű (terepváltóval),
- az első futómű (kormányrudakkal),
- a hátsó futómű,
- a kormánymű,
- a kocsiszekrény az alvázkerettel és tartozékaival.

c) Hajtó, kenő- és karbantartó anyagok:

- benzin és gázolaj féleségek, motorolajok, zsírok és különleges minőségű olajok,
- petróleum, grafitzsír, savak, desztillált víz, fék-, orsó- és lökésgátló olajok, stb.

2. A BM gépjárművek csoportosítása

A gépjárműveket megkülönböztetjük:

- szerkezeti sajátosság,
- rendeltetés és
- igénybevétel

szempontjából.

a) Szerkezeti sajátosság szerint:

(1) Szárazföldi gépjárművek:

- Közúti gépjárművek:
egy meghajtó tengellyel működnek, általában műutakon, esetleg könnyen járható földutakon történő közlekedéshez, illetve szállításhoz vehetők igénybe.
- Terepjáró gépjárművek:
kettő, vagy több hajtótengellyel vagy lánctalppal rendelkeznek, úton és terepen egyaránt igénybevehető.

(2) Vízijárművek:

- hajó,
- kishajó,
- motorcsónak (külmotor és csónaktest).

(3) Légi járművek:

- repülőgép, (dugattyús rendszerű, sugárhajtású, stb.)
- helikopter.

[A szakutasítás nem tartalmazza a BM repülőgépeivel (helikoptereivel) való ellátás, gazdálkodás szabályait, továbbá a vízijárművekkel is csak olyan mértékben foglalkozik, amilyen mértékben a feladatok megegyeznek a gépjárművekre vonatkozó azonos jellegű feladatokkal.]

b) Rendeltetés szerint:

- személygépkocsik (általában 4—8 személy szállítására),
- tehergépkocsik (0,75 to—10 to-ig), csoportos személy, illetve anyagszállításra,
- társas gépkocsik (autóbusz), csoportos személyszállításra,
- különleges gépkocsik különleges feladatok végrehajtására (tűzoltásra, rabszállításra, helyszínelésre, hírösszekötésre, stb.) alkalmas felépítménnyel, illetve berendezéssel,
- motorkerékpárok (szóló és oldalkocsis), 1—3 személy szállítására,
- traktorok és vontatók,
- harcászati járművek,
- vízijárművek (mentő-, tűzoltó-, műhely- és járőrhajók, és motorcsónakok),
- légi járművek, személyszállításra, segélynyújtásra, futárszolgálatra, közúti ellenőrzésre és határőrizeti feladatokra,

- normál és különleges pótkocsik, utánfutók,
- kerékpárok.

c) Igénybevétel szerint:

- Járandósági személygépkocsi
a miniszter állandó és kizárólagos használatára.
- Személyi használatú gépkocsi
a miniszterhelyettesek állandó és kizárólagos használatára.
- Szolgálati gépjárművek
a BM szervei személyi állományának, anyagainak szállítására, valamint a speciális feladatok végrehajtására.

III. FEJEZET

AZ ELLÁTÁS RENDSZERE

Az anyagellátás általános szabályait a G—1. Utasítás határozza meg. A gépjármű szakszolgálat anyagaival való ellátást részletesen e fejezet tartalmazza.

1. Az ellátás alapjai

Az ellátás alapját és mértékét a jóváhagyott állománytáblázatok, a normák, törzskészletek, a felhasználási tényt számok képezik. A gépjármű anyagok tervezésének szabályait az időszakonként kiadott „Tervezési Utasítás” határozza meg.

a) Állománytáblázat.

A szervek szolgálati feladatainak ellátásához jóváhagyott gépjárművek nemét és mennyiségét az érvényben lévő gépjármű állománytáblázat tartalmazza.

Az állománytáblázatban meghatározott gépjárműveken feletti mennyiséget engedély nélkül nem lehet üzemeltetni.

A szervek gépjármű állománytáblázatát és annak mennyiségi, illetve teljesítmény és nemenkénti módosítását a miniszter hagyja jóvá.

A szervek gépjármű állománytáblázat módosításra vonatkozó javaslatait és az indoklást a BM Szervezési Osztályhoz kell megküldeni, amely azokat a Gépjármű Osztállyal közösen elbírálja, véleményezi és jóváhagyás végett felterjeszti.

A testületi számadótestek ilyen irányú javaslatait előzőleg az Országos Testületi Parancsnok is bírálja felül és véleményezze.

b) **Norma.**

A gépjármű szolgálatnál használatos normák jellegüket tekintve lehetnek:

- **ellátási, felhasználási anyagnormák** (pl. alkatrész, javító anyag, gumiköpeny, üzemanyag, tárolóedényzet, raktári készlet stb. normák),
- **teljesítmény normák** (pl. gépjárművek km. lefutási normája, havi igénybevételi normák, gumiabroncs minimális futási normája, vízijárművek igénybevételi normája, rakodási normák stb.),
- **forint (költség) normák** (pl. karbantartási, javítási alkatrész-vásárlási normák).

A szervekre érvényes gépjármű és üzemanyag normákat a mindenkor érvényben lévő „Gépjármű és üzemanyag normák” c. utasítás tartalmazza.

c) **Törzskészlet, raktári készlet, „A” készlet.**

A gépjárművek folyamatos, zavartalan üzemeltetéséhez a számadótesteknél egyes meghatározott anyagféleségekből, különböző készletek állnak rendelkezésre, illetve alakíthatók ki.

(1) **Törzskészlet.**

A rendszeresített főbb gépjármű típusok folyamatos javításához a csereköteles (központi selejtezésű) alkatrészekből, gumiabroncsokból, tömlőkből, stb. az átlagos negyedévi felhasználásnak megfelelő mennyiségben kialakított készlet.

A számadótestnél a részére meghatározott törzskészleten felül központi selejtezésű csere-köteles anyagot nem szabad tárolni.

A törzskészletes anyagok körét és mennyiségét a Gépjármű Osztály határozza meg.

(2) Raktári forgókészlet.

Központi, illetve helyibeszerzésű fogyóanyagokból, alkatrészekből, a számadótestek raktárában az alábbi mennyiség tárolható:

— Központi ellátású fogyóanyagokból:

az előző félévi felhasználás 70—100%-a,

— Helyibeszerzésű fogyóanyagokból:

az előző félévi felhasználás 100—150%-a.

A fentiekben meghatározott mennyiségeken felüli készletet elfekvő készletnek kell tekinteni, amelynek felszámolására, illetve leadására a számadótest gépjármű szolgálata az időszaki anyagigényléssel egyidejűleg köteles javaslatot tenni.

A megszűnő típusú gépjárművek raktáron lévő anyagaival úgy kell gazdálkodni, hogy azok a gépjárművek végleges leadásáig — lehetőleg — felhasználást nyerjenek,

(3) Üzemanyag „A” készlet.

Üzemanyag „A” készlet alatt azt az üzemanyag mennyiséget kell érteni, amellyel a számadótestnek minden körülmények között — a napi készlettel elkülönítve — természetben rendelkeznie kell.

Mennyiségét, illetve felhasználását miniszteri parancs szabályozza.

A számadótestek részére szükséges üzemanyag „A” készletet a Gépjármű Osztály biztosítja.

Az üzemanyag „A” készlet mennyiségi változásait (növekedés, csökkenés) az alábbi tényezők okozhatják:

— miniszteri parancs alapján történő felhasználás

- gépjármű állomány darabszámának emelkedése, csökkenése,
- a gépjármű típus összetételének megváltozása,

A mennyiségi változásokról minden esetben jegyzőkönyvet kell két példányban felvenni.

Felhasználás esetében az „A” készletet 48 órán belül a fogyó üzemanyagból fel kell tölteni. Amennyiben ez olyan mennyiséget tesz ki, hogy a szolgálat ellátását veszélyeztetné, úgy a változásról felvett jegyzőkönyv egy példányával együtt pótigénylést kell felterjeszteni a Gépjármű Osztályra.

Az „A” készlet csökkentéséből származó — és a jegyzőkönyvben rögzített — üzemanyag mennyiséget a fogyó üzemanyag nyilvántartásba be kell vételezni.

2. Az ellátás rendje

a) Gépjármű:

A szerveknek a gépjármű állománytáblázatban meghatározott gépjárművekkel való ellátása a fejlesztési és cseretervek alapján, központilag történik.

A speciális felszerelésű tűzoltó gépjárművek biztosításáról az Országos Tűzrendészeti Parancsnokság önállóan gondoskodik, az állománytáblázat keretein belül.

b) Gépjármű anyag, alkatrész:

A gépjármű anyag — alkatrész — ellátás központi kiutalás és helyi beszerzés útján történik.

A központi, illetve a helyibeszerzésű cikkek körét a gépjármű szolgálat cikkjegyzékei határozzák meg.

A központi beszerzésű anyagok — alkatrészek — időszakos, illetve rendkívüli igénylések alapján kerülnek kiutalásra.

A helyibeszerzésű anyagokat, alkatrészeket — meghatározott időközönként — a jóváhagyott költségvetés keretén belül — a kereskedelemről a 6. pontban előírtak szerint, — megrendelés útján kell biztosítani.

c) Üzemanyag:

Az üzemanyagféleségeket ellátás (tervezés) tekintetében OT gazdálkodás alá vont termékekre, szabad cikkekre és egyéb karbantartó és kenőanyagokra osztjuk.

Az OT gazdálkodás alá vont termékeket — amelyek körét a kiadott tervutasítás határozza meg — keretszám formájában a Gépjármű Osztály biztosítja.

A szabad beszerzésű cikkeket, és az egyéb kenő- és karbantartó anyagokat a számadótestek saját hatáskörben, helyileg szerzik be.

3. Igényés

a) Gépjárművek igénylése.

A számadótestek gépjárművet általában a gépjármű állománytáblázattal szemben mutatkozó hiány feltöltésére igényelhetnek. Ebben az esetben az igénylésen fel kell tüntetni az igényelt gépjármű nemét (pl. motorkerékpár), az állománytáblázatban jóváhagyott mennyiséget és az azzal szemben mutatkozó hiányt.

Az éves javítási cseretervben szereplő gépjárművek cseréjére vonatkozóan igénylést benyújtani csak abban az esetben kell, ha a csere szükségessége valamilyen oknál fogva — pl. futási km norma túlteljesítésének vállalása, stb. — az ütemtervben rögzített időponttól eltérően jelentkezik.

Rendkívüli feladatok ellátására gépjárművet csak akkor lehet igényelni, ha a munkát a rendelkezésre álló gépjárművek átcsoportosításával sem lehet megoldani.

Baleset alkalmával megrongálódott gépkocsi helyett másikat igényelni csak abban az esetben lehet, ha az selejtezésre kerül. Ezt a Gépjármű Osztály a gépjármű felszállítása után közli a számadótest megbízottjával.

A javítás miatt huzamosabb ideig (2—3 hétig) műhelyben — javító vállalatnál — lévő gépjármű helyett pótlást csak azok a számadótestek igényelhetnek, amelyek olyan kevés gépjárművel rendelkeznek, hogy egyébként feladatukat megoldani nem tudják.

b) Központi ellátású anyagok, alkatrészek igénylése.

(1) Rendszeres, időszakos igénylés:

Gépjármű anyagok, alkatrészek csak a számadótest állományába tartozó gépjárművekhez igényelhetők.

A kölcsön, vagy vezényelt gépjárművekhez az időszakos anyagigénylésben anyagot, alkatrészt, csak az esetben lehet kérni, ha az legalább 3 hónapig a számadótestnél üzemel.

Az igénylést az előző időszak alatti felhasználás, illetve a használható raktári készletek figyelembevételével kell összeállítani.

A központi beszerzésű gépjármű fogyóanyagokból, alkatrészekből — ha a gépjármű állomány lényegesen nem változott — az igényelt mennyiség nem haladhatja meg az előző félévi felhasználás 70—100%-át.

Elhasználódott, meghibásodott alkatrészek helyett pótlást csak abban az esetben lehet igényelni, ha azok helyileg történő felújítása már nem gazdaságos, vagy lehetetlen.

A törzskészletet képező alkatrészekből, anyagokból, csak az igénylés elkészítésének napjáig felhasznált (beépített) mennyiség igényelhető.

Gumiabroncsból, tömlőből és akkumulátorból csak a visszaigazolt éves terv adott időszakára eső mennyiség-

get lehet igényelni. A tömlők darabszáma azonban nem haladhatja meg a gumiköpenyek darabszámának 75%-át.

Abban az esetben, ha az igénylés elkészítésének napjától a vételezés napjáig egyes törzskészletes cikkek-ből további mennyiségek kerülhetnek felhasználásra, azoknak pótlását az időszakos vételezés alkalmával — a selejtanyagok raktári leadása előtt — a Gépjármű Osztálytól lehet kérni.

A törzskészletként nem biztosított, de egyébként központi selejtezésű csereköteles anyagokat csak a szükséglet felmerülése alkalmával szabad igényelni.

A középfokú (testületi) anyagi szervek a beérkezett időszakos rendszeres igényléseket a felterjesztés előtt felülbírálják, „elosztó” formanyomtatványon össze-sítik.

(2) Rendkívüli, esetenkénti igénylés:

A rendszeres, időszakos anyagigénylés mellett, indokolt esetben — ha a gépjármű javításához szükséges alkatrészrel a számadótest nem rendelkezik, vagy ha az kölcsönös kisegítés útján sem biztosítható és emiatt a gépjármű javítását nem lehet elvégezni — a Gépjármű Osztály előzetes — távbeszélőn — adott engedélyével rendkívül is igényelhető anyag, alkatrész.

A fődarab megrongálódásakor a 16. számú minta alapján jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet csatolni kell az igényléshez.

A gumiköpenyek és tömlők rendkívüli igénylésénél a gumitörzslapot is fel kell terjeszteni. Amennyiben olyan gumiköpeny lecserélését kéri a számadótest, amely a futási km norma lejártá előtt használdott el, az idő előtti elhasználódás okát az igénylés hátlapján jegyzőkönyvileg rögzíteni kell.

Rendkívüli igényléssel csak az érvényben lévő utasításban meghatározott vételezési időpontokban lehet a Gépjármű Osztályhoz fordulni és a vételezőt csak eze-

ken a napokon szabad vételezésre útbaindítani. **Eltérő napokon, vagy előzetes engedély nélkül útbaindított személy napidíját, szállásköltségét az útbaindító (engedélyező) köteles megtéríteni.**

c) **Üzemanyag igénylés.**

(1) **Rendszeres, időszakos igénylés:**

Az üzemanyagigénylésnek tartalmaznia kell a gépjárművek üzemeltetéséhez és az egyéb célra (pl. aggregátor üzemeltetéséhez) szükséges üzemanyag összmenyiséget, üzemanyag fajtánként.

Az igénylés összeállításánál számítási alápként figyelembe kell venni:

- a számadótestek meglévő gépjárműveinek darabszámát és típusát,
- a gépjárművek havi km normáját,
- a gépjárművek üzemanyagfogyasztási normáit.

A konkrét igényt a fentieken kívül a gépjárművek várható kihasználtságának és a tárgy időszak végére várható készletmaradványoknak a figyelembevételével, korrigáltan kell megállapítani.

(2) **Pótigénylés, keretcsökkentés, lemondás, átdiszponálás:**

A pótigény indokai lehetnek:

- rendkívüli események,
- a gépjármű állományban bekövetkezett változások.

A pótigényt az új gépjármű forgalombaállításának időpontjától kell kérni, feltüntetve a kiutalás számát és a gépjármű típusát.

A testületi parancsnokságok gépjármű szolgálatai a számadótestek üzemanyag pótigényeit elsősorban saját hatáskörben elégítsék ki üzemanyag-átcsoportosítás útján. Pótigénnyel a Gépjármű Osztályhoz fordulni csak abban az esetben lehet, ha a testületen belüli átdiszponálás nem lehetséges.

Üzemanyagkeret csökkentés, lemondás, átdiszponálás történhet:

Központi intézkedésre:

- a rendszeresített gépjármű állományban történő típus, illetve darabszám változások,
- normamódosítások,
- központi üzemanyag keretszám csökkentések esetében.

A számadótestek saját kezdeményezésére;

- készlet felhalmozás,
- téves üzemanyag kiutalások miatt.

A felterjesztésben fel kell tüntetni a lemondásra kerülő üzemanyagféleségek mennyiségét (literben) és az illetékes tájegységi AFOR-telepet.

A kiutaló szerv a lemondás elfogadásáról a számadótestet értesíti, a tájegységi AFOR-teleptől pedig a lemondott üzemanyagot elvonja, vagy átdiszponálja.

d) Az igénylések összeállítása, felterjesztése.

Az igénylések összeállítása előtt a nyilvántartásokat naprakész állapotba kell hozni és az igényelt anyagok tekintetében a maradványokat a raktári készletekkel egyeztetni kell.

Az alkatrészeket, anyagokat mind a rendszeres (időszakos), mind a rendkívüli (pót) igénylések esetében a 13—14. sz. minták szerinti nyomtatványon kell igényelni.

Az igénylésben a cikkeket cikkszám szerint emelkedő sorrendben és a cikkjegyzék szerinti elnevezéssel, rövidítés nélkül kell feltüntetni.

A több gépjárműhöz használható megegyező alkatrészeket összevontan, egy tételben kell szerepeltetni az igénylésben.

A testületi parancsnokságok gépjármű szolgálatai részéről a számadótestek igényléseit felülbírálván, összesítve kell felterjeszteni.

Az igénylések, pótigénylések, lemondások felterjesztésének határidőit a 6. sz. melléklet tartalmazza.

4. Kiutalás

a) Gépjárművek kiutalása.

A kiutalásra kerülő gépjárművek anyagkiadási utalványaira fel kell tüntetni:

- a gépjármű típusát, cikkszámát, forgalmi rendszámát, alvázszámát, km-óra állását, valamint az okmányok — törzskönyv forgalmi engedély, gumitörzslap — megnevezését és darabszámát, az üzemanyagtartályban lévő üzemanyag mennyiségét literben, továbbá azt, hogy a gépjármű milyen célból, illetve mely gépjármű helyett kerül kiutalásra,
- a vízijármű gyártmányát a motor, a hajó nevét, csónaktest számát.

b) Alkatrészek, anyagok kiutalása.

Az igények felülbírlása után a kiutalásra kerülő törzskészletes anyagok mennyiségéről a közvetlen számadótesteket a Gépjármű Osztály értesíti.

A testületi számadótestek igényeit tartalmazó — a testületi anyagi szerv által elkészített és felterjesztett — „Testületi Elosztó”-ba a Gépjármű Osztály a kiutalásra kerülő mennyiségeket cikkenként egy összegben jegyzi be, majd az elosztót visszaküldi. A testületi anyagi szerv a kiutalásra kerülő anyagokat, alkatrészeket elosztja a számadótestei között és a „Testületi Elosztó”-t **egyeztetés végett ismételtén felterjeszti.**

A Gépjármű Osztály az anyagkiadási utalványul szolgáló elosztót a kiutalás teljesítése végett a „Testületi Elosztó”-val együtt a BM Központi Anyagraktárnak megküldi. A Központi Anyagraktár a Gépjármű Osztály elosztója hi-

ányában, vagy ha a két elosztó adatai között eltérés van, anyagot nem adhat ki.

A kiutalásra kerülő kerékpár gumiabroncs, akkumulátor és törzskészletes alkatrész mennyiségekről a testületi anyagi szerv számadótesteit értesíti.

A kiutalt kerékpárok anyagkiadási bizonylatára a vázszámot is fel kell tüntetni.

c) Üzemanyag kiutalás.

A Gépjármű Osztály az üzemanyag igényeket felülbírálja és jóváhagyás után a kiutalásra kerülő üzemanyagkeret mennyiségeket a szerv részére visszaigazolja.

Egyidejűleg a visszaigazolt üzemanyag keretokről az AFOR központot értesíti. (Közvetlen számadótestekre nézve tájegységi és számadótesti, a középfokú anyagi szervekre vonatkozóan csak testületi bontásban).

Üzemanyagkeret kiutalásról, pótkiutalásról, lemondásról a számadótest pénzügyi szolgálatát időben értesíteni kell, hogy a pénzügyi fedezetet biztosítsa, vagy a feleslegessé vált pénzfedezet lemondására intézkedjen.

A középfokú testületi anyagi szervek kötelesek a részükre visszaigazolt — kiutalt — keretokről 2 példányban külön számadótesti bontásban „Elosztó”-t készíteni.

Az „Elosztó”-kat az üzemanyag biztosítása érdekében az AFOR központnak a 6. sz. mellékletben meghatározott határidőre kell megküldeni.

Az AFOR központnak megküldendő „Tájegységi Elosztó”-ba a testületi keret AFOR tájegységi telepenkénti bontását, az „Elosztó”-ba pedig:

- az egyes tájegységi AFOR telephez tartozó számadótesteket,

- az egyes számadótestek részére kiutalt üzemanyag mennyiségeket (tonna súlyban)

kell feltüntetni.

A testületi anyagi szerv által a számadótestek részére megküldött visszaigazolásban az üzemanyag mennyiségén kívül közölni kell az illetékes AFOR tájegységi telepet is.

Az AFOR központ az „Elosztó”-k alapján értesíti ki a Tájegységi Telepeket, hogy az egyes számadótestek részére mennyi üzemanyagot adhatnak ki.

Pótigény esetén az üzemanyag kiutalásra, a szállítási pótszerződések megkötésére, stb. vonatkozó szabályok azonosak az időszakos kiutalásoknál követendő eljárással.

A szabad beszerzésű üzemanyagokat, az OT gazdálkodás alá vont termékekkel egyidőben kell az AFOR-nál megrendelni.

Az AFOR Vállalat Központjának és Tájegységi Telepeinek címét, ellátási körzetét a 7. sz. melléklet tartalmazza.

5. Atadás-átvétel

a) Gépjármű leadás, átvétel.

(1) Leadás.

A gépjármű leadásának időpontjáról a Gépjármű Osztály, vízijárműveknél a KVSZJ értesíti az érintett testületi parancsnokságok, illetve a közvetlen számadótestek gépjármű szolgálatát, műszaki tisztjét. Ennek bevétele nélkül, illetve az elrendeltől eltérő időpontban a gépjárművet nem lehet leadni.

Gépkocsit motorkerékpárt a BM Gépkocsijavító Vállalatnak, vízijárművet a BM KVSZJ-nek, kerékpárt a BM Központi Anyagraktárnak kell leadni. Egyéb járműre nézve a leadási hely megjelölése esetenként, a felrendeléssel egyidejűleg történik.

Gépkocsit csak a gépjármű szolgálatvezető, vagy akadályoztatása esetén helyettese (műmester, műhelyvezető), vízijárművet az illetékes műszaki tiszt adhat le.

A gépjármű leadása a számadótestek részéről „Anyagkiadási utalvány” alapján történik. Az „Anyagkiadási utalvány”-ra — üzemanyag kivételével — mindazokat a gépkocsira, motorkerékpárra és vízijárműre vonatkozó adatokat fel kell tüntetni, amelyeket a 4/a) pont előír.

Csatolni kell az anyagkiadási utalványhoz a gépjármű-törzskönyvet, forgalmi engedélyt, a javítási kimutatót, kerékpárnál a kerékpár nyilvántartási lapot — a gépjárműnél külön rendelkezés esetén — a bevont szerszámzatról kiállított bevételi jegyet. Balesetes gépjármű leadása esetén a „Sérülési jegyzőkönyv”-et is.

A számadótest a leadásra kerülő gépjárművet anyagnyilvántartásából csak az átvétel igazolását tartalmazó — az átvevő által aláírt — anyagkiadási utalvány alapján helyezheti kiadásba.

Az olyan gépjárművet, amely a normatáblázatban előírt javítások közötti km normát nem teljesítette, csak a Gépjármű Osztály előzetes engedélyével lehet lecserélni.

Gépjárművet csak összeszerelt, teljesen tiszta állapotban, a törzskönyv szerinti — jó minőségű — szerszámkészlettel és tartozékokkal együtt lehet leadni.

A leadásra kerülő gépjármű üzemanyagtartályát indulás előtt a számadótest székhelyén csak a felszállításhoz szükséges üzemanyag mennyiséggel kell feltölteni. Ha a gépjármű vontatva vagy szállítva kerül leadásra, a tartályt nem kell feltölteni.

A Gépjármű Osztály külön rendelkezése esetén egyes gépjárművekről leadás előtt a pótkerék, a kerékanyakulcs, az indítókar, valamint a gyárilag beszerelt tartozékok (rádió, ködlámpa stb.) kivételével valamennyi szerszámot, tartozékot be kell vonni és gondoskodni kell azoknak a számadótest nyilvántartásába történő bevételezéséről.

A gépjármű állománytáblázaton felül kölcsön, vagy egyéb célra kiadott gépjárművet — amennyiben az még üzemképes és nem szorul nagyobb javításra — az előírt leadási feltételek mellett, az üzemeltetés során felmerült kisebb hibák kijavítása után lehet leadni.

Amennyiben a gépjárművet nem a felsoroltak szerint készítették elő és adták le, úgy a felmerülő szállítási, rapidíj és szállás-költségeket a felelős személlyel meg kell téríttetni.

(2) Átvétel:

Gépkocsit, motorkerékpárt a gépjármű raktárban, vízijárművet a KVSZJ telephelyén, kerékpárt a Központi Anyagraktárban, a Gépjármű Osztály egyéb intézkedése esetén pedig a meghatározott helyen lehet átvenni.

A kiutalt gépjárművet a gépjármű szolgálatvezető, — vízijárművet a műszaki tiszt — vagy az általa megbíztott személy veheti át.

Az átvevő köteles a gépjármű, vízijármű átvétele végett az illetékes raktár, szerv parancsnokánál jelentkezni.

A kiutalási és egyéb okmányok hitelességét, helyességét a raktár parancsnokság részéről ellenőrizni kell.

A kiutalt gépjármű átvevőjének az átadás-átvétel során az átadóval együtt egyeztetni, illetve ellenőrizni kell:

- az anyagkiadási utalványon szereplő rendszámot km-óra állást, az átadásra kerülő gépjármű rendszámával, km-óra állásával,
- a forgalmi engedélyben és a törzskönyvben feltüntetett alvázszámot a gépjármű alvázszámával,
- a gépjármű épségét, sérülésmentességét,
- a gépjármű műszaki állapotát, különös figyelemmel a kormánymű, a fékek, a jelző és a biztonsági berendezések üzemképességére,
- a gépjármű törzskönyvében feltüntetett szerszámok, tartozékok meglétét (rovancsolással),

- a gépjárművön lévő gumiabroncsok jelölési számait és azoknak a törzskönybe (gumitörzslapra) bejegyzett számokkal való egyezőségét,
- a törzskönyv helyes és szabályszerű vezetését,,
- az üzemanyagtartály feltöltöttségét,

A gépjárműket — a járművön szállított motorkerékpárok kivételével — az utbaindításhoz szükséges menetlevéllel a kiutaló szerv látja el és a hó végéig azzal kell üzemeltetni.

A gépjármű átvétele után az átvevő személyesen felelős a gépjárműnek a számadótest székhelyére történő elszállításáért.

b) Gépjármű anyagok, alkatrészek leadása, átvétele.

(1) Leadás:

A központi selejtezésű csereköteles selejtanyagokat, alkatrészeket a vételezéssel egyidejűleg a felvételezésre kerülővel azonos mennyiségben, azonos típusban le kell adni.

A selejt anyagokat, alkatrészeket csak komplett állapotban és megtisztítva lehet leadni a BM Központi Anyagraktárba.

Amennyiben a számadótest a selejtanyagokkal nem számol el, vagy azokat nem a fentiek szerint készíti elő leadásra, a kiutalt anyagot a **BM Központi Anyagraktár nem adhatja ki.**

A leadásra kerülő anyagokról, alkatrészekről a számadótest részéről anyagkiadási utalványt kell kiállítani, külön-külön:

- a központi selejtezésű alkatrészekről (gépjármű-típus szerinti bontásban),
- a gumikról,
- a kerékpárokról,
- az akkumulátorokról.

Az anyagokat, alkatrészeket gépjármű nemenként, azon belül típusonként, a cikkjegyzékben meghatározott pontos cikkszámmal és megnevezéssel, cikkszámom belül pedig emelkedő sorrendben kell feltüntetni az anyagkiadási utalványon.

A gumikat darab és méret, a kerékpárokat darab és vázszám szerint kell szerepeltetni.

A számadótest a leadott anyagokat, alkatrészeket nyilvántartásából csak az átvétel igazolását tartalmazó és az átvevő által aláírt anyagkiadási utalvány alapján helyezheti kiadásba.

(2) Átvétel.

A kiutalt (utalványozott) gépjármű anyagokat, alkatrészeket a számadótest gépjármű szolgálat vezetője vagy megbízottja mennyiségi és minőségi átadás-átvétel alapján — G—1 Utasítás VIII. fejezetében foglaltak szerint — vételezi fel a BM Központi Anyagraktárból.

A postai úton, vagy vasúti küldeményként a számadótestekhez érkező anyagok átadását-átvételét szintén a G—1. Utasításban (VIII. fejezet 4. pont) meghatározott szabályok alapján kell lebonyolítani.

A csereköteles anyagok selejtjét ilyen esetben az átvételt követő 24 órán belül meg kell küldeni a BM Központi Anyagraktár részére.

6. Helyi beszerzés:

a) Anyagok, alkatrészek:

A számadótestek a gépjármű anyagokkal, alkatrészekkel való gyorsabb, egyszerűbb ellátás érdekében a gépjármű szolgálat ellátási hatáskörébe tartozó anyagok egy részét helyileg szerzik be.

A helyibeszerzésű anyagok és alkatrészek Ft normáit, a gépjárművek karbantartási Ft normái tartalmazzák.

A helyibeszerzésű anyagok, alkatrészek megrendeléseit a 6. sz. mellékletben meghatározott határidőre kell feladni, a kijelölt Autóker fiókok felé. A megrendeléseket az Autóker fiókok visszaigazolják.

A helyibeszerzésű anyagok, alkatrészek megrendelésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy az engedélyezett — az e fejezet 1 c) (2) p. szerint tárolható — raktári készlet mennyisége a megrendelt anyagokkal együtt nem léphető túl.

Egyes — a központi anyagellátás körébe tartozó, de beszerzési nehézségek miatt nem biztosítható — gépjármű alkatrészek indokolt esetben, a Gépjármű Osztály engedélye alapján helyileg is megvásárolhatók.

Az engedély kérése távbeszélőn is történhet. Ilyen alkalmakkal a Gépjármű Osztály által megadott nyilvántartási számot a bevételi okmányra minden esetben fel kell tüntetni.

Az így beszerzett gépjármű alkatrész számlájára — megrendelőjére — minden esetben rá kell vezetni annak a javítás alatt álló gépjárműnek a forgalmi rendszámát, amelyhez az alkatrészt beszerezték.

b) Üzemanyag

A számadótestek mind a keretes, mind a szabad beszerzésű üzemanyag-féleségeket az AFOR Tájegységi Vállalatoktól közvetlenül szállítási szerződés útján biztosítják.

Szállítási szerződésnek tartalmaznia kell:

- a számadótest megnevezését és pontos címét,
- a megrendelt üzemanyag fajta felsorolását, mennyiségét tonnában,
- a szállítás havi ütemezését (a természetbeni, jegybeni mennyiségeket),
- a szállítás módját (saját, vagy AFOR. fuvar).

A szállítási szerződés megkötésének határidejét a 6. sz. melléklet tartalmazza.

7. Számadótesten belüli ellátás, gazdálkodás.

a) Általában.

A számadótesten belüli ellátási, gazdálkodási rendszert úgy kell kialakítani, hogy az a sajátos helyzetnek a lehető legjobban megfeleljen, biztosítsa az anyagi fegyelmet és ne legyen ellentétes az általános, illetve a gépjármű szolgálatra vonatkozó egyéb szabályokkal.

b) Feladatok a gépjárművekkel, anyagokkal, alkatrészekkel való ellátás és gazdálkodás terén.

(1) Gépjárművek, alkatrészek:

Az állománytáblázat alapján biztosított gépjárművek szerven belüli elosztásáról — a szolgálati feladatoknak megfelelően — a számadótest parancsnoka köteles gondoskodni.

A gépjárműveket, motorkerékpárokat és kerékpárokat a gépjárművezetők és használók részére a törzskönyv, illetve a kerékpár nyilvántartólapok aláírása ellenében kell átadni.

A számadótest belső gazdálkodásában minden alkatrész — kivéve a csavarokat, anyákat, alátételeket — csereköteles. A selejt alkatrészek közül a selejt nyilvántartásba egyedileg azonban csak azokat kell bevételezni, amelyek központi selejtezésűek.

A többi selejt anyagokat a „hulladék anyagok” elnevezésű nyilvántartólapokra a szolgálatvezető által meghatározott időközönként — de legalább negyedévenként egyszer — anyagfajtánként (színesfém, gumi stb.) kilogram tételbe kell bevételezni.

Abban az esetben, ha a használó személy (gépjárművezető, szerelő) valamely oknál fogva központi selejtezésű alkatrésszel, anyaggal nem számol el, a hiány okáról jegyzőkönyvet kell felvenni és ha mulasztás is fennáll, káreljárást kell indítani.

A raktáros cseredarab nélkül csak a szolgálatvezető engedélye alapján adhat ki anyagot a raktárból. Az engedélyt az anyagkiadási utalványra, illetve anyagelőleg felvételezési és elszámolási lapra kell rávezetni.

A gépjármű szolgálatvezető (műhelyvezető) a gumiköpeny gépjárműre való kiadása előtt köteles meggyőződni arról, hogy a csere jogos-e, illetve a lecserélésre előkészített gumiköpeny lefutotta-e a normában előírt km-t. Ellenkező esetben az idő előtt szükséges csere okáról jegyzőkönyvet kell felvenni és — az októl függően — a felelős személy ellen káreljárást kell indítani.

A körfutózott gumiabroncsot a keréktárcsára történő felszerelése után statikusan ki kell egyensúlyozni, és csak hátsó kerékként szabad használni.

(2) Üzemanyag:

A számadótestek kötelesek a negyedévi keretszám alapján megkötött szállítási szerződésben foglalt üzemanyag mennyiség — benzin, gázolaj, motorolaj — minél nagyobb részét természetben kiváltani, mivel ez gazdaságosabb és biztonságosabb.

A számadótestek csak a hosszabb útra (400 km-en felül) induló gépjárművekre és az alegységek járműveire adhatnak ki üzemanyagjegyet. Ilyen esetben a gépjárműre természetben üzemanyagot csak a jeggyel való elszámolás után lehet újból kiadni.

A fel nem használt üzemanyagjegyeket minden negyedévet követő hó 20-ig át kell váltani.

Amennyiben az érvényét vesztt üzemanyagjegyek mennyisége a negyedév folyamán átvett jegymennyiség 10 %-át túlhaladja, az AFOR. kezelési költség felszámításával váltja vissza a jegyeket. Gondatlanság esetén a kezelési költséget a jegy beváltását elmulasztó személlyel kell megtéríteni. Abban az esetben, ha az üzemanyagjegyet igazolt szolgálati okok miatt nem váltották vissza, a BM kárviselés kimondását kell kérni.

Az egységes és reális üzemanyagelszámolás, vagyis a ténylegesen felhasznált üzemanyag mennyiségek pontos megállapítása érdekében a hónap utolsó napján a gépjárművek üzemanyagtartályait fel kell tölteni.

Ez a teletartály rendszer biztosítja a tárgyhóban felvételezett — napijegyzékekben, menetlevelekben szereplő — a ténylegesen felhasznált, illetve elszámolandó üzemanyag mennyiségek egyezőségét. Ennek érdekében a központilag kiutalt gépjárművek is — motorkerékpárok kivételével — feltankolt állapotban kerülnek kiadásra a számadótestekhez. Ebben az esetben a gépjármű anyagkiadási utalványára feltüntetett üzemanyag mennyiségét az üzemanyagnyilvántartásba be kell vételezni és egyidejűleg a gépjárműre kiadásba kell helyezni. A bevételezésnél az üzemanyag-nyilvántartás okmánynaplójában a gépjármű-nyilvántartás okmánynaplójának megfelelő tételszámára kell hivatkozni. A gépjárműmenetlevélbe a kiadott üzemanyagmennyiséget a kiutaló szerv jegyzi be.

A motorkerékpár üres tartályának egyszeri feltöltéséhez kiadott üzemanyagot a „Negyedévi üzemanyag elszámolási jelentés” 10-es sorában kell elszámolni.

Az alegységek használatában lévő gépjárművekhez, illetve az egyéb célra (világításra) szükséges üzemanyagot havonta egy tételben kell kiadni és a 3. sz. minta szerinti nyomtatványon az átvételt el kell ismertetni.

Az üzemanyagfélések közül:

- a benzint,
- a motorolajat és
- a gázolajat

jegyben, a karbantartó anyagokat (petróleum, zsír, c. olaj, orsóolaj stb.) pedig természetben kell kiadni. Az alegységparancsnok (anyagi és pénzügyi felelős) a gépjárművezetőknek, felhasználóknak a szükséges, üzemanyagot aláírás ellenében adja ki, a felhasználást ellenőrizzé és őket havonta egy alkalommal számoltassa el.

(3) **Beszerezés az alegységeknél.**

A gépjármű szolgálatvezető a számadótest javadalomkerete terhére az alegységeknek — KMB-eknek —

kisebb értékű anyagok, alkatrészek beszerzésére engedélyt adhat. Pl.:

Kerékpároknál: csavarok, anyák, küllők, golyók, golyóskoszorúk, égők, fogantyúk, pumpacsövek, szelepgumik, stb.

Gépjárműveknél: csavarok, anyák, szeleptűk, égők, bovdenhuzalok, ragasztófolt, stb.

Ezeknek az anyagoknak, alkatrészeknek a körét, a felhasználható Ft keretet és az elszámolás módját azonban a gépjármű szolgálatvezető köteles előre, írásban meghatározni.

(4) Javítás az alegységeknél:

A motorkerékpárok és kerékpárok javítását — a gépjármű szolgálatvezető által előzetesen írásban engedélyezett Ft kereteken belül — az alegység parancsnok és a kihelyezett KMB. önállóan megrendelheti. A javítás értéke esetenként motorkerékpárnál a 200,— Ft-ot, kerékpárnál az 50,— Ft-ot nem haladhatja meg.

8. Gépjárművek és gépjárműanyagok selejtezése.

a) Selejtezési hatáskör.

A gépjármű szolgálat gazdálkodási körébe tartozó eszközök és anyagok selejtezése történhet:

- központilag és
- helyileg a számadótestek által.

(1) Központilag selejtezendők:

- a gépjárművek (szgk., tggk., mkp., vízijármű, traktor, utánfutó — pótkocsi, légi jármű),
- a gumiabroncsok és tömlők
- a központi gazdálkodásban cserekötelesnek minősített gépjármű alkatrészek, fődarabok és
- a tároló edényzetek.

(2) Helyileg, a számadótestek által selejtezendők:

- a kerékpárok
- a kerékpár gumiabroncsok és tömlők
- a versenymotorkerékpárok speciális kiképzésű — terep — gumiabroncsai,
- a központilag biztosított, de fogyóanyagnak minősített alkatrészek,
- a helyibeszerzésű alkatrészek — kivéve azokat, amelyeket a helyibeszerzés ellenére is központi selejtezési hatáskörbe vontak.

b) Selejtezés végrehajtása a számadótestnél:

A selejtezés végrehajtására és okmányolására vonatkozó általános szabályokat a G—1., illetve a G—2. jelű utasítások tartalmazzák.

A számadótestnél a selejtezési eljárás gyakorlatilag két-féleképpen történik:

- a G—1. és G—2. utasítások előírásai szerint bizottságilag selejtezési jegyzőkönyv felvétele mellett kell ki-selejtezni;
a kerékpárokat, a kerékpár gumiabroncsokat és tömlőket, valamint a versenymotorkerékpárok speciális kiképzésű — terep — gumiabroncsait,
- a gépjárművek javítása során selejt állapotban kiszereelt fogyó alkatrészeket (beleértve a központi biztosításúakat is) selejtezni nem kell.

Ezeket a selejt anyagokat, alkatrészeket a felgyülemlett mennyiségtől függően mérlegelés alapján időközönként értékesíteni kell. Nyilvántartásból a hulladékgyűjtő vállalat — MÉH — átvételi bizonylata alapján kell leírni.

Biztosítani kell, hogy a selejtezett anyag újabb elszámolás tárgyát ne képezhesse.

(1) Kerékpár selejtezése.

Kerékpárt csak akkor szabad kiselejtezni, ha a normáját lefutotta, állaga, elhasználódottsága azt indokolja, vagy a vázon olyan törés, repedés, eldeformálódás keletkezett, amelynek kijavítása nem gazdaságos.

A selejtezés során a kerékpárokat, **amennyiben az egyes alkatrészekre szükség van**, szét lehet szerelni.

A használható és a megjavítható alkatrészeket le kell szerelni és a selejtezési jegyzőkönyv alapján a vonatkozó nyilvántartásba be kell vételezni.

A selejtezési jegyzőkönyv 3. példányát a kerékpárnyilvántartó lappal együtt a Gépjármű Osztályhoz fel kell terjeszteni.

(2) Gumiabroncsok és tömlők kiselejtezése.

A helyileg selejtezhető gumiabroncsokat és tömlőket csak olyan mérvű elhasználódás, illetve szakadás, vágás, szúrás stb. esetén szabad kiselejtezni, ha azokat szolgálati feladatok ellátására, illetve sportcélra már javítással sem lehet használhatóvá tenni.

A kiselejtezett kerékpárokat a Bizományi Vállalatnak, a vázakat, gumikat, illetve az összegyűjtött selejtalkatrészeket a területileg illetékes hulladékgyűjtő vállalatnak — MÉH-nek — kell átadni, térítés ellenében.

Az átvételi elismervényt a selejtezési jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

IV. FEJEZET

A GÉPJÁRMŰVEK IGÉNYBEVÉTELE, VEZETÉSE, — SZALLÍTÁS

1. A gépjárművek igénybevételének szabályai:

a) Altalában:

Gépjárművet csak a rendeltetésnek megfelelő célból, vagyis — egyes (az alábbiakban szabályozott) kivételes esetektől eltekintve — csak a szolgálati feladatok ellátására, illetve az azzal kapcsolatos szükségletek kielégítésére lehet igénybe venni. Rendeltetéstől eltérő igénybevétel (pl. anyágszállítás különleges gépkocsival) nem engedhető meg.

Szabálytalan, nem rendeltetésszerű igénybevételért az elrendelő személy anyagi és fegyelmi felelősséggel tartozik.

b) Járandósági és személyi használatú gépkocsiknál:

Járandósági és személyi használatú gépjárművek igénybevételi szabályait a 8/1957. (I. 29.) Korm. számú rendelet tartalmazza.

Személyi használatú gépjármű magáncélra történő igénybevétele esetén a gépjármű szolgálati menetlevelét a gépkocsivezetőnek értelemszerűen kell vezetni, és az igénybevétel célja rovatban „magáncélú” bejegyzést kell írni.

c) Szolgálati gépjárműveknél.

(1) Szolgálati feladatok ellátására történő igénybevétel:

Szolgálati célra gépjármű igénybevételét a számadótest parancsnoka, vagy az általa ezzel megbízott sze-

mély engedélyezheti, ha a szolgálat érdeke, a munka jellege azt szükségessé teszi és a feladatot közhasználatú járművel, vagy más közlekedési eszközzel gazdaságosabban megoldani nem lehet.

Szolgálati célra gépjárművet igénybevenni, vagy az igénybevételre utasítást adni csak abban az esetben szabad, ha a gépjármű műszakilag üzem- és forgalom-biztos, vagyis jelző- és biztonsági berendezései (kormány, fék, irányjelző, világítás, kürt, stb.) kifogástalanok, továbbá ha az előírt okmányokkal el van látva és a gépjárművezetőre vonatkozó előírások betartásának lehetősége biztosítva van.

A fegyveres testületek tekintélyét rontó sérült, karambolos, elhanyagolt gépjárművet forgalomba állítani tilos.

Szolgálati személygépkocsit a munkahelyre, illetve onnan a lakásra, vagy a szolgálattal össze nem függő más helyre való szállítás céljából kirendelni, vagy igénybevenni a (2) alpontban felsoroltak kivételével tilos.

Tehergépkocsikat a megengedett terhelésnél 50 %-kal kevesebb súlyú rakomány szállítására csak akkor lehet igénybe venni, ha azt a szolgálat érdeke feltétlen megköveteli és más módon a szükséges szállítás nem oldható meg.

Az egyes beosztottak részére, szolgálati használatra kiadott motorkerékpárokat a szolgálati idő befejezése után a számadótestnél (alegységnél) az erre a célra kijelölt helyen kell tárolni. A számadótest parancsnoka indokolt esetben, időbeli korlátozás nélkül, vagy meghatározott időre, írásban engedélyt adhat — munkaszüneti napok kivételével — a motorkerékpár lakáson történő tárolására.

Azok a KMB szolgálatot ellátók; akiknek lakásuk a szolgálati helyiségtől távol van, a parancsnok engedélye alapján munkaszüneti napokon is lakásukon tárolhatják a szolgálati motorkerékpárt.

Az írásbeli engedélyen fel kell tüntetni:

- a motorkerékpár használójának nevét, rendfokozatát, lakcímét,
- a motorkerékpár rendszámát,
- az engedély kiadásának indokolását,
- az engedély érvényességének határidejét.

Az engedély eredeti példányát a használó, a másodpéldányát pedig a gépjármű szolgálatvezető őrzi. Lakáson történő tárolás esetén a motorkerékpár szolgálati helyről lakásra, — lakásról szolgálati helyre történő igénybevétele szolgálati útnak minősül.

A motorkerékpár lakóhelyen történő tartásáért az anyagi és erkölcsi felelősség a használó személyt terheli.

A vízijárművek igénybevételére nézve értelemszerűen a gépjárművek igénybevételére előírt szabályokat kell figyelembe venni.

“(2) Magáncélra történő igénybevétel.

— Személygépkocsi:

A szolgálati személygépkocsi esetenkénti magáncélú igénybevételére jogosultak — meghatározott évi km kereten belül — azok a vezető beosztásban lévő BM dolgozók, akik a Miniszter jóváhagyása alapján kiállított ilyen értelmű „Igazolvány”-nyal rendelkeznek.

Az „Igazolvány”-on feltüntetett, magáncélra igénybevehető km. keretet időbeli megkötöttség nélkül az év folyamán a jogosult vagy az általa meghatalmazott személy használhatja fel. Az igénybevétel ideje alatt az „Igazolvány”-t — előírás szerint kitöltve — a használó köteles magánál tartani. A magáncélú igénybevétel csak a szolgálati feladatok elsődlegességének biztosítása mellett, a gépkocsira előírt havi km futási norma túllépése nélkül történhet.

Az igénybevétel megkezdése előtt az „Igazolvány” megfelelő rovatába a keltezést, a szolgálati személygépkocsi rendszámát, a km-óra számláló induláskori állását, az igénybevétel befejeztével az érkezéskori km/óra állását, a megtett össz km-t, valamint a megtett útvonalat kell az igénybevevőnek bevezetni.

A magáncélú igénybevétel esetén a gépjármű menetlevél megfelelő rovatait a gépkocsivezető az előírás szerint köteles vezetni azzal az eltéréssel, hogy az „Igénybevétel célja” c. rovatba „magáncélú” szöveget kell bejegyezni.

Az „Igazolvány”-nyal rendelkezőknek a lakásról a szolgálati helyre, illetve onnan a lakásra történő szállítása szolgálati útnak minősül.

Az „Igazolvány” egy naptári évre érvényes. Ezért minden év december 31-vel a bejegyzett km felhasználásokat összesíteni kell és a következő évre való érvényesítés végett az igazolványt január 15-ig a Gépjármű Osztálynak meg kell küldeni.

A számadótest parancsnok személygépkocsi magáncélú igénybevételét saját elhatározása alapján csak rendkívül indokolt esetben engedélyezheti (sérülés, betegség, szülés esetén kórházba való szállítás). Ez esetben az engedélyezett igénybevételt a „Nyilvántartás a nem szolgálati célú gépjármű igénybevételekről és térítési összegekről” c. könyvbe be kell vezetni. (11. sz. minta)

A BM beosztottakat, ha vidéki szolgálati útra az előírt munkaidő előtt indulnak el, vagy onnan munkaidő után érkeznek meg, szolgálati gépkocsival lakásukról, illetve lakásukra el lehet szállítani. Azok részére, akik a szolgálati munkájukat 22 h. után fejezik be, hazaszállításukat a parancsnok vagy az ügyeletes tiszt engedélyezheti.

A szolgálati személygépkocsik magáncélú igénybevétele — fentiekén túlmenően — térítés ellenében nem engedélyezhető.

— Tehergépkocsi:

A számadótestparancsnok beosztottai részére, ha kislakást építenek, vagy ha a pénzügyi szabályzatokban meghatározottak szerint szolgálati érdekből átköltözködnék, az építési anyagok, illetve az ingóságok szállítására **térítés ellenében** tehergépkocsi igénybevételét engedélyezheti.

A fenti esetekben a gépkocsit igénylő személy köteles az igénylés jogosságát igazoló tanácsi (kislakásépítési) engedélyt, illetve az áthelyezési parancsot az engedélyzőnek bemutatni.

Engedélyezés esetén a használó a számadótest tehergépkocsijának magáncélú igénybevételéért: —

3 tonnánál kisebb gépjármű használata esetén 1,50 Ft-ot,

3 tonnán felüli gépjármű használata esetén 2,— Ft-ot köteles kilométerenként téríteni.

Ha az igénybevett tehergépkocsi óránkénti teljesítménye a 10 km.-t nem éri el, akkor a térítési díjat nem közvetlenül a ténylegesen megtett km után kell megállapítani, hanem úgy, hogy az igénybevétel össz-időtartamának minden órájára 10 km -t kell számítani.

A térítési díjat 8 napon belül be kell fizetni a számadótest bevételi csekkszámhlájára és a befizetés igazolására a csekkszelvényt a gépjármű szolgálatvezetőnek be kell mutatni. Ha a befizetés a fenti határidőn belül nem történik meg, az igénybevevő illetményéből a térítési összeget levonásra kell előjegyezni.

Az igénybevétel befejezése után — de legkésőbb 48 órán belül — a gépjármű szolgálat részéről értesíteni kell a számadótest pénzügyi szolgálatát a térítési összeg előjegyzése, illetve a befizetés megtörténtének ellenőrzése végett.

Az értesítésnek tartalmaznia kell: az igénybevevő nevét, rendfokozatát, beosztási helyét és a térítendő összeget.

A kultúr- és sportmozgalom elősegítése érdekében a kultúr- és sportkörök tagjainak és felszereléseinek szállítására a parancsnok engedélyével — csapatalakulatok kivételével — számadótestenként havonta 500 km felhasználható — a tehergépkocsi állomány km normájának terhére. A Hőrs. és a Karhatalom egységei részére az ilyen célra külön engedélyezett km — ke-reteket a 001. sz. Mh. parancs tartalmazza.

Kultúr- és sportrendezvényekre való szállításhoz csak tehergépkocsit, vagy — ahol rendelkezésre áll — autóbust lehet igénybevenni, ha az utazók száma 10, illetve ennél több.

Magáncélra tehergépkocsi igénybevétele csak akkor engedélyezhető, ha az igénybevétel nem veszélyezteti a szolgálat zavartalan ellátását és a szerv — csapat — km normájában és üzemanyagkeretén belül megoldható.

A Határőrségnél, a kerületek és az önálló zászlóaljok a Karhatalomnál a kikülönített őrségi századok tisztjei és azok családtagjai részére színházi — kulturális — előadások havi egy alkalommal történő megtekintésére negyedévenként 300 km-t lehet igénybevenni, személy, vagy tehergépkocsival. Ezt a km mennyiséget az éves gépjármű futási km **normán felül** kell **biztosítani** (001. sz. Mh. parancs.).

A kultúr- sport- és magáncélra történt km felhasználást a VII. fejezet 2/1) pontban meghatározott „Nyilvántartás a nem szolgálati célú gépjármű igénybevételekről és térítési összegekről” c. könyvbe be kell vezetni.

— **Motorkerékpár:**

Szolgálati motorkerékpár kizárólag szolgálati útra használható. Igénybevétele magánhasználatra térítés ellenében sem engedélyezhető.

— **Vízijármű:**

Vízijármű magáncélra való igénybevételét a közvetlen parancsnok csak olyan esetben engedélyezheti, ha a

bajbajutott elszállíttására más lehetőség nincs és a késedelem életveszéllyel jár.

A népgazdaság különböző szervei, vállalatai részére, vizen végzett kábelfektetés, filmezés eseteiben a BM. vízijárműveinek igénybevételére — a számadótest javaslatára alapján — a testületi parancsnokságok a rendőri szerveknél a BM II. Főcsoportfőnökség illetékes szolgálati szervei adhatják meg az engedélyt.

Az igénybevétel engedélyezéséről szóló kirendelési értesítő egyik példányát az illetékes révkapitányságnak, őrsnek, a másik példányt az illetékes számadótest pénzügyi szolgálatának kell megküldeni.

A térítési díj megállapítását az összfelhasználási adatok — üzemórák — alapján a révkapitányság végzi.

Az üzemeltetés idejére teljes térítési díjat, az állási, a várakozási időre a térítési díj 25 %-át kell felszámítani. A teljes térítési díj egy üzemórára:

külmotor esetén	74 Ft/óra,
kishajó (KH) esetén	202 Ft/óra.

A menetlevélben az igénybevétel időtartamát (óra, perc meghatározással) fel kell tüntetni és a megfelelő helyen az igénybevevővel alá kell iratni.

A révkapitányság a megállapított térítési összeget — díjjegyzéken — közli az igénybevevő szervvel. A közlés megtörténtéről a díjjegyzék egy példányának felterjesztésével a számadótest pénzügyi osztályát is értesíteni kell a követelés előjegyzése, illetve behajtása végett.

Kutlúr- és sportcélú személyszállításra, vagy kirándulásokhoz csak az e célra rendszeresített vízijárművet lehet igénybevenni.

2. Gépjárművek vezetése.

a) A vezetésre való jogosultság és a vezetés átadása.

A BM gépjárműveit csak belügyi állományban lévő, a gépjárműre szervezetszerűen beosztott, hivatásos gépjár-

művezető, vagy a Miniszter megbízásából külön írásbeli engedéllyel ellátott, hivatásos gépjárművezetői igazolvánnyal rendelkező személy vezetheti.

Ha a gépkocsit igénybevevő a gépjármű vezetőjét — szolgálati érdekből — a gépjármű vezetésének átadására szólítja fel, vagy utasítja, az köteles a vezetésre feljogosító, névreszóló miniszteri engedélyt felmutatni.

Amennyiben az utasítást adó ilyen engedélyt felmutatni nem tud, a gépkocsivezetőnek — a Miniszter 23. sz. parancsára hivatkozva — **kötelessége a vezetés átadását megtagadni**. Ellenkező esetben a gépkocsivezetőt fegyelmileg felelősségre kell vonni.

A gépkocsivezetés átadásának megtagadását, illetve a miniszteri engedély alapján a vezetés átadását a gépjármű vezetője a telephelyre való beérkezés után köteles azonnal szóban, majd írásban közvetlen szakmai előljárójának jelenteni.

A vezetés átadására vonatkozó tilalmak nem érintik a Minisztert, a miniszterhelyetteseket és főcsoportfőnököket. A gépjárművek vezetését miniszteri engedély nélkül is átvehetik a gépjármű szolgálat beosztottai közül azok, akiknek munkája (javítás, átadás-átvétel, ellenőrzés végzése stb.) azt szükségessé teszi.

A szervezettzerű gépkocsivezető távolléte akadályoztatása (betegség, szabadság stb.) esetén a gépjárművezetői állományból helyettesítő gépkocsivezetőt lehet kijelölni, akinek a gépkocsit törzskönyvileg át kell adni.

Kivételes esetekben — ha a szolgálati feladatok végrehajtása feltétlenül megköveteli — a BM. illetékes központi szervei engedélyezhetik a gépjárművek 2—4 fővel — váltó-szolgálati rendszerben — történő vezetését.

A gépjárművet a kijelölt gépkocsivezetőnek, (vagy vezetőnek) törzskönyv szerint kell kiadni, (átadni) és az átvettelt a törzskönyvben aláírásukkal külön-külön igazoltatni kell.

A gépjármű szakszerű kezelésének és karbantartásának biztosítása érdekében érvényesíteni kell a személyi felelősség elvét. Személyváltásnál, vagy szolgálati váltásnál a

gépjármű és tartozékai átadás-átvétel tárgyát képezi. Ennek elmulasztóit anyagi és fegyelmi felelősség terheli.

A gépjármű vezetésével megbízottak anyagi és erkölcsi felelősséggel tartoznak a rájuk bízott gépjármű állapotáért és üzembiztonságáért, a gépjármű vezető részére előírt feladatok ellátásáért.

A BM. gépjárművei a közúti forgalomban a KRESZ előírása szerint, az ott előírt menetsebességekkel közlekedhetnek. A BM gépkocsivezetőinek fokozott gondot kell fordítani a közlekedésrendészeti szabályok példás, fegyelmezett betartására, a balesetmentes közlekedés megvalósítására, az előzékeny, udvarias vezetésre.

b) Gépkocsivezetők szolgálati rendszere:

A gépkocsivezetők feladatukat az alábbi szolgálati rendszerben látják el:

- a gépjárművet egymaga vezeti, amely általában napi 8 órai,
- a gépjárművet másodmagával 24 órás váltószolgálatban vezeti, amely általában 24 óra alatt megosztva 12 órai,
- a gépjárművet harmad, vagy többed magával váltószolgálatban vezeti, amely általában napi 8—10 órai gépjárművezetéssel jár.

Ezekről az általános szabályokról a parancsnok a szolgálati követelményektől függően eltérhet, azonban rendszeresen biztosítani kell a gépjárművezető pihenését, felfrissülését.

Ennek érdekében lehetővé kell tenni, hogy megszakítás nélküli 2—3 órás tartós vezetés után rövid (15—20 perces), 7—8 órai vezetés után hosszabb (2—3 órás) pihenőt tarthasson a gépjárművezető.

Ha a gépjármű 4 óránál hosszabb ideig kiesik a forgalomból és a gépkocsi vezetője saját gépjárművének javításába nem vonható be, úgy más gépjárművön helyettesítő-

ként, vagy képességeinek megfelelő más munkakörben (pld: a szolgálatvezető adminisztrációs kisegítése, beszerzés, stb.) foglalkoztatni kell.

A gépjárművezetők átlagos szolgálati ideje egységesen havi 210 óra.

A gépjárművezetők napi szolgálati ideje a havi 210 órás átlagos szolgálati időn belül egyenlőtlenül is felosztható úgy, hogy részükre a két munkanap között 8 óra pihenőidő biztosítva legyen.

A gépjárművezető a havi 210 órán felül is köteles szolgálatot végezni, ha erre parancsot, utasítást kap, vagy ha szolgálati beosztása folytán szolgálati ideje eleve meghaladja a havi 210 órát.

A gépjárművezetők rendszeres napi szolgálati ideje a gépkocsi tároló helyre történő megjelenéskor kezdődik és a gépkocsi leadása, illetve a munka befejezése után, a tároló helyről való távozással végződik. A munkaidő megkezdése előtt a gépkocsivezető köteles kocsiját úgy előkészíteni, hogy azzal a szolgálati feladatoknak maradéktalanul eleget tudjon tenni.

A gépjárművezetőket — kivéve a 24 óra szolgálat, 24 óra szabadidő rendszer szerint beosztottakat — hetenként egy pihenőnap illeti meg, amit előre ki kell jelölni. Amennyiben a szolgálat megkívánja, a rendes heti pihenőnap helyett a hét másik napját is ki lehet jelölni, azonban havonta legalább egy alkalommal a pihenőnapnak vasárnapra kell esnie. Erről a gépkocsivezetőt a rendes pihenőnap előtt, a lehetőségekhez képest 48 órával előbb értesíteni kell.

c) Gépjárművek vezetése különleges körülmények között.

(1) Menetoszlopban:

Az oszlopban vonuló gépjárművekhez a gépjármű parancsnokon kívül oszlop parancsnokot és helyettesét is kell kijelölni, aki köteles az oszlop gépjárműveit állandóan figyelemmel kísérni és azok között az összeköttetést fenntartatni.

A parancsnok az első, a helyettes az utolsó gépkocsiban utazik. Az oszlop élén haladó gépjármű vezetésével a legtapasztaltabb gépjárművezetőt kell megbízni. Minden gépkocsira egy személyt kell kijelölni, aki az összeköttetést jelzés útján biztosítja.

Az oszlopban vonuló valamennyi gépjármű jelzőinek és vezetőinek kötelessége figyelni az előtte haladó gépjárműről leadott jelzéseket, amelyekhez szigorúan alkalmazkodni kell.

A jelzések egyöntetűsége érdekében a HM-nél érvényben lévő jelzési utasítás előírásait kell alkalmazni. (2. sz. melléklet.)

Az oszlopban haladó egyes gépjárművek közötti követési távolság:

— lakott területen kívül 50 m,

— lakott területen belül 25 m.

Az oszlopparancsnok indokolt esetben a fentiektől eltérő követési távolságot is elrendelhet.

Megálláskor az élen haladó jármű jelzése alapján a menetsebességet valamennyi gépjárműnek lassan, fokozatosan csökkenteni kell.

Szigorúan tilos indokolatlanul, hirtelen fékezéssel, előzetes jelzés és lassítás nélkül megállni.

Nehezen járható útszakaszon való átvonuláskor meg kell várni míg az előző gépjármű áthalad, az átjutott gépjárműveknek pedig be kell várni a menetoszlop utolsó gépjárművét is.

Tilos menetközben az egyik oszlopnak a másikat, vagy az oszlopon belül az egyik gépkocsinak a másikat megelőznie.

Amennyiben az oszlopban valamelyik gépjármű elromlik, az oszlop többi gépjárművének is meg kell állni. A parancsnok dönt arról, hogy az oszlop folytatja-e az útját, illetve megvárja-e a javítási munka befejezését. Ha az elromlott gépjármű javítás végett az oszloptól

lemarad, egy gépkocsit az esetleges vontatáshoz hátra kell hagyni. Amennyiben a hiba nem hárítható el, gondoskodni kell a gépjármű telephelyre való bevontatásáról.

A csatlakozás módját és idejét a parancsnok határozza meg. A csatlakozó gépjármű a menetoszlopba — eredeti helyére — csak a pihenők alkalmával sorolhat be.

A gépjárművek és rakományuk átvizsgálása, valamint a gépjárművezetők felfrissülése céljából 2—3 órai menet után rövid pihenőket (15—20 perc) kell tartani.

A menetoszlop felfejlődése céljából az indulás után az elöl haladó gépjárműnek csökkentett sebességgel kell haladnia és sebességét csak fokozatosan növelheti.

(2) Hegyi utakon:

Hegyekben történő gépjárművezetés alkalmával állandóan ügyelni kell a legmegfelelőbb menetsebesség és a követési távolság betartására.

Hegyre való felhajtás előtt olyan sebességfokozatot kell kapcsolni, amellyel a gépjármű motorjának fordulatszámát meg lehet tartani, illetve az emelkedőt aránylag könnyen le lehet küzdeni.

Meredek emelkedőn való megállás esetén az I. sebességet be kell kapcsolni, kéziféket be kell húzni és lehetőleg éket — követ — kell tenni a hátsó kerekek alá. Ahol lehetséges ott pedig az útszegélynek kell ereszkedni.

(3) Hegyről való leereszkedésnél:

Ugyanazt a sebességfokozatot kell bekapcsolni, mint ami szükséges lenne az ugyanolyan emelkedőre való felhajtáshoz. Hegyről való leereszkedésnél tilos:

- az azonos irányban haladó gépjárművet előzni,
- a gépjármű fékezésénél a tengelykapcsolót ki-

nyomni (a fékezést motorfékkel és lábfékkel egyszerre kell végezni),

— a motort leállítani, a sebességet kikapcsolni, vagy
— megállás, indulás kivételével — a tengelykapcsolót kinyomott állapotban tartani.

(4) Gépjárművek vontatása, mentése.

Nehezen járható útszakaszon a gépjárművek elakadásának megelőzésére terepjárást elősegítő eszközöket (hóláncc, differenciálzár stb.) kell alkalmazni, amelyeket az akadály leküzdése után — havas, jeges, utakon való közlekedés kivételével — azonnal le kell szerelni.

Ha gépjármű a terepjárást elősegítő eszközök alkalmazása ellenére elakadt, mentésére azonnal intézkedni kell.

Balesetből kifolyólag megsérült, vagy műszakilag megrongálódott gépjármű mentésére a legközelebbi számadótest gépjármű szolgálatától, vagy a BM Központi Garázsparancsnokságtól kell segítséget kérni. Amennyiben a BM szervektől segítség nem várható, úgy, a helyi lehetőségek szerinti segítséget, vagy az autómentő szolgálatot kell igénybevenni.

(5) Üzemképtelen gépjárművek vontatására vonatkozó előírások:

- a vontatott gépjárművet csak érvényes gépjárművezetői igazolvánnyal rendelkező személy vezetheti,
- a vontatórúd hossza nem haladhatja meg a vontatott gépjármű hosszát,
- a vontatott gépjármű kormányberendezésének láb-fékberendezésének és irányjelzésének működőképesnek kell lenni,
- ha a kormánymű, első-hátsó futómű olyan mértékben megrongálódott, hogy a gépjárművet vontatni nem lehet azt darus, illetve platos mentő gépkocsival kell a telephelyre beszállítani,

- személylyel terhelt tehergépkocsit vontatás céljára használni, illetve azt vontatni szigorúan tilos,
- a vontatott gépjárművet szürkülettől napkeltéig, vagy sűrű ködben ki kell világítani,
- a vontatáshoz merev csatlakozó fülekkel felszerelt vonórudat kell használni, **kötél, vagy lánc használata tilos.**

(6) **Vízijárművek vezetése:**

Vízijárművet csak azok a személyek vezethetnek, akik az általuk üzemeltetett hajótípushoz előírt vezetői igazolvánnyal rendelkeznek.

Vízijárművet 1 fővel — az előljárói ellenőrzés eseteit kivéve — útbaindítani tilos.

Indulás előtt a hajó vezetője köteles ellenőrizni a vízijármű üzemképességét, leterheltségét, az üzemanyag feltöltöttségét, a mentő- és jelző felszerelések meglétét, valamint a szolgálati okmányok szabályszerűségét.

Útbainduló vízijárművekhez annyi üzemanyagot kell természetben kiadni, amennyi a szolgálati út megtételéhez (oda-vissza) szükséges. Ha a természetben magukkal vitt üzemanyag elfogyott, a náluk lévő üzemanyagjegy ellenében üzemanyagot válthatnak ki.

A szolgálati út befejezése után a fennmaradt üzemanyagjegyet vissza kell adni, az üzemanyagtartályt pedig teljesen fel kell tölteni.

3. Szállítás

a) Személyszállítás:

a BM gépjárművein általában csak BM állományba tartozó személyek szállíthatók. Idegen személyeket szállítani az 1/c) (2) pontban foglaltakon kívül csak akkor szabad, ha azt a szolgálat érdeke feltétlenül megköveteli.

A személyszállításra szolgáló gépjárművekkel csak a forgalmi engedélyben meghatározott számú személyeket lehet szállítani.

Csapatszállító tehergépkocsik menetsebessége 50 km/óra.

Tehergépkocsin személyeket csoportosan csak úgy lehet szállítani, ha a KRESZ vonatkozó rendelkezéseinek betartása biztosítható (pl. biztonságosan rögzíthető padokkal, magasztott oldalfalakkal stb. van ellátva).

A csoportos személyszállításra igénybevett gépjárművek vezetőit a megfelelő szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező, legtapasztaltabb gépkocsivezetők közül kell kijelölni!

A tehergépkocsi vezetőfülkéjében a gépjárművezető mellett helyetfoglaló személyek számát az 1. sz. melléklet tartalmazza. Ha a tehergépkocsi vezetőfülkéjében a gépjárművezető mögött ülőhely is van, ott annyi személy foglalhat helyet, amennyi szabályszerű elhelyezés mellett a hátsó ülőhelyen elfér.

Különleges gépjárműveken a forgalmi engedélyben meghatározott számú személyeket lehet szállítani.

Szóló motorkerékpáron vezetőn kívül utas csak abban az esetben szállítható, ha motorkerékpár pótüléssel, kapaszkodóval és lábtartóval van ellátva.

b) Anyagszállítás:

A Belügyminisztérium tulajdonában lévő tehergépkocsikkal — a 1/c) (2) pont kivételével — csak a számadótestek szolgálati feladatainak ellátására, illetve szükségleteinek kielégítésére lehet szállítást végezni.

Az anyagszállítást a szolgálat érdekének figyelembevételével úgy kell megszervezni, hogy a gépjármű lehetőleg mindkét útirányban (oda-vissza) ki legyen használva.

Nagyobb mérvű anyagszállítást — amikor a tehergépkocsival való szállítás már nem gazdaságos (pl. vagonátétel-nél, nagy távolság esetén, stb. — lehetőleg vasúton kell lebonyolítani.

Az egyes szolgálati ágak gazdálkodási körébe tartozó szakanyagok, speciális anyagok szállításának szabályait a vonatkozó szakutasítások tartalmazzák.

Gépjárművön történő szállítás esetén különös gondot kell fordítani a könnyen elmozduló törékeny és sérülékeny anyagok (pl. bútorok, üvegáruk, műszerek, motorkerékpárok, kerékpárok) rögzítésére fel- és lerakására.

A könnyen elmozduló anyagokat és eszközöket a gépjárművön ki kell kötni, vagy támasztani és egymástól olyan távolságra kell elhelyezni, hogy a menetközbeni rázástól származó mozgás azokban kárt ne okozhasson.

A műszereket, lámpákat, alkatrészeket, üvegárukat, stb. külön ládákban csomagolva kell a gépjárművön elhelyezni.

Szállítás előtt a gépjárművezetőnek kötelessége meggyőződni a rakomány rögzítéséről, megfelelő súly-elosztásáról, és az előírt biztonsági intézkedések végrehajtásáról.

A belügyi gépjárművek rakományainak méreteire, a különleges megjelölésekre és az egyéb szállítási feltételekre nézve a KRESZ szabályzat előírásai az érvényesek.

c) **Robbanó és gyúlékony anyagok szállításának szabályai:**

Gyúlékony és robbanó anyagok szállításához csak a legjobb műszaki állapotban lévő, biztonságosan rögzíthető oldalfalú gépjárműveket szabad igénybevenni. A vezetéssel a legtapasztaltabb gépjárművezetőket kell megbízni.

Gyúlékony, vagy robbanó anyagot szállító gépjármű vezetőjének tilos:

- útközben, vagy a gépjármű közelében lángot gyújtani, vagy dohányozni,
- heves rántással indulni,
- indokolatlanul hirtelen fékezni,
- kinyomott tengelykapcsolóval haladni,
- megrakott gépjárművel a fel és lerakodás, illetve esetleges üzemzavar — baleset — kivételével lakott terü-

leten megállni, szálloda, lakóház udvarára vagy a telephelyre beállni, a gépjárművet megbízható őrizet nélkül hagyni.

Robbanó és gyúlékony anyaggal megrakott gépjárművön az anyagokért felelős szállító személyeken kívül más személy nem tartózkodhat.

Lőport és egyéb robbanóanyagot, vagy robbantó szerkezetet, készüléket csak faládjában, vagy fahordóban szabad szállítani.

A rakományt rögzíteni kell úgy, hogy az menetközben el ne dőlhesen és el ne csúszhasson. A rakomány rögzítéséhez kenderkötetet kell használni.

Robbanóanyag szállítása alkalmával a rakományt ponyvával le kell takarni és a gépjárművön 1 db haboltó, és 1 db gázoltó tűzoltó felszerelést kell elhelyezni:

A rakodást lehetőleg a nappali órákban kell elvégezni. Éjszakai rakodás esetén világításhoz nyílt lángú lámpát használni tilos.

Szállítás előtt meg kell győződni, hogy a gépkocsi és a rakodás megfelel-e a KRESZ-ben foglalt előírásoknak, továbbá a gépjármű vezetőjét és az anyagkísérőket ki kell oktatni az abban foglaltakra.

A robbanó és gyúlékony anyagok előírás szerinti felrakodásáért és a gépjármű vezetőjének kioktatásáért az anyagszállítást elrendelő parancsnok és a gépjármű szolgálatvezető együttesen felelős.

Üzemanyagszállító gépjárművek mindkét oldalát „Tűzveszélyes” felirattal és a tartályhoz csatlakozó földelő láncsal — huzallal — kell ellátni.

Üzemanyagszállító gépjármű közelében dohányozni, vagy nyílt lángot használni tilos.

V. FEJEZET

GÉPJÁRMŰVEK, GÉPJÁRMŰANYAGOK ÉS ALKATRÉSZEK TÁROLÁSA

1. A tárolásról általában

A tárolás általános szabályait a G—1. Utasítás tartalmazza. A gépjárműszolgálat jellegénél fogva az általános tárolási szabályok mellett

- a gépjárművek,
- az üzemanyagféleségek,
- az anyagok, alkatrészek

tárolásánál a G—1. Utasítástól eltérő követelményeket is kell támasztani.

A gépjármű szolgálathoz tartozó eszközök, anyagok tárolásának különleges szabályait ez a fejezet írja elő.

2. A telephely fogalma, rendeltetése és belrendje

a) Fogalma, rendeltetése.

A gépjármű tárolóhelyek felépítése, berendezése, illetve a tárolás rendje eltér az egyéb raktárakkal szembeni követelményektől, az egyéb anyagok tárolásának szabályaitól.

A gépjárműveknek és egyéb gépjármű anyagok tárolására, karbantartására és javítására kijelölt és megfelelően berendezett épületet, területet telephelynek nevezzük.

A telephelynek méretben, elrendezésben alkalmasnak kell lennie a tárolás közbeni forgalmazásra, továbbá rendelkeznie kell a tárolás előtti és a tárolás közbeni feladatok (karbantartás, javítás, stb.) elvégzéséhez szükséges férőhellyel, illetve eszközökkel és berendezésekkel.

Az elhelyezési körülményektől függően megkülönböztünk:

- **állandó telephelyet**, amit a szerv hivatali, laktanyai, vagy állandó jellegű tábori elhelyezésénél létesítenek, s ennek építményei és berendezései állandó jellegűek;
- **tábori telephelyet**, amit a tábori kihelyezésen, harcgyakorlatokon lévő, vagy harci feladatot végrehajtó egységek saját eszközeikkel létesítenek.

A tábori telephelyen nincsenek állandó jellegű építmények.

b) Követelmények a telephelyekkel szemben.

A telephelynek alkalmasnak kell lennie a gépjárművek és anyagok:

- szabályos tárolására,
- megóvására,
- karbantartására, mosására,
- technikai ellátására és
- javítására.

A telephelyen biztosítani kell:

- a gépjárművek és anyagok biztonságos elhelyezését, időjárási ártalmak elleni védelmét, szakszerű tárolását, a tűz és vagyonbiztonság megteremtésének lehetőségét,
- a gépjárművek gyors és akadálytalan forgalmazását,
- tábori viszonyok között a gépjárművek és anyagok szükséges rejtését.

c) A telephely részei és belrendje:

Az állandó telephelyek berendezését és a telephely területén lévő utak hálózatát úgy kell kialakítani, illetve megépíteni, hogy azok a gépjármű-javítási munka folyamatának és a tűzbiztonság követelményeinek a legjobban megfeleljenek, illetve a gépjárművek egyidejű kivonuláskor egymást ne keresztezzék.

Az állandó jellegű gépjármű telephely a következő részekből áll:

- gépjármű szín (garázs),
- gépjármű javítóműhely,
- kijelölt gépjármű mosóhely,
- üzemanyagraktár, üzemanyagkút,
- gépjármű alkatrész- és anyagraktár,
- indítószolgálat helyisége,
- készenléti pihenőszoba.

Az állandó telephelyeket városi vízvezetékhalózat hiánya esetén szivattyúhálazzal és saját vízvezetékhalózzal kell felszerelni. A telephely területére kellő számú vízlevezető csatornát kell építeni, hogy a víz a telephely egész területéről levezethető legyen.

A telephelyen a gépjárművek mozgásrendjének biztosítása céljából az utak mentén — jól láthatóan — a közlekedés rendjét szabályozó táblákat kell elhelyezni.

A telephely elhelyezésétől és a gépjárművek mennyiségétől függően tartalék kijáratokat kell létesíteni, olyan számban, hogy riadó esetén valamennyi gépjármű gyors kivonulására és az anyagok gyors kiszállítására lehetőség legyen. A készülségi helyzettől eltekintve, a napi szolgálati feladatok teljesítése közben a gépjárművek a telephelyet csak az indító szolgálat által ellenőrzött kijáraton hagyhatják el.

Az utakat állandóan tisztán, mozgásra alkalmas állapotban kell tartani. A pormentes közlekedés érdekében száraz

időjárás alatt locsolni kell. Havazás, hófúvás esetén rendszeresen meg kell tisztítani a hótól, ha síkos, fel kell szórni homokkal, salakkal.

A telephely belső rendjének megszervezéséért, a telephely tisztántartásáért, az egység gépjármű szolgálatvezetője felelős.

d) Tábori telephelyek:

Táborozás esetén a gépjárművek részére lehetőleg az időjárás káros hatásaitól védett, a rejthetőség szempontjából előnyös, a körülményektől függően bekerített területet kell kiválasztani.

Követelmények:

- a tábori telephely lehetőleg jó minőségű közúthoz legyen közel, amelyhez jó bekötőúttal kapcsolódjon,
- a gépjárművek karbantartásához, mosásához a közelben megfelelő helyet kell kijelölni (folyó, tó, kút, stb.),
- a legfontosabb gépjármű javításokhoz műhelyt, illetve műhelygépkocsit kell biztosítani,
- a kijelölt gépjármű tárolóhelyet a tűzbiztonsági szabályok szem előtt tartásával kell berendezni,
- az üzemanyag tárolására elkülönített helyet kell biztosítani, amelyet a gépjárművek könnyen megközelíthetnek. A tárolt üzemanyagot legalább 1—1,5 m magas gyeptéglázott földtöltéssel kell körülvenni, ahol az üzemanyagkezelő az elhelyezett hordók mellett akadály nélkül mozoghat. Ha az üzemanyagtárolást nem lehet hűvös, árnyékos helyen megoldani, akkor a hordókat ponyvával kell letakarni.

e) A telephely tűzvédelmének megszervezése.

A gépjárművek javításánál, karbantartásánál, az üzemanyag töltésénél és tárolásánál különös figyelmet kell fordítani a tűzbiztonsági előírások betartására.

A gépjármű szolgálatvezető köteles a telephely tűzbiztonsági szabályainak betartására vonatkozó előírásokat összeállítani, a szerv vezetőjével jóváhagyatni.

A gépjármű szolgálatnak az egész személyi állományra és a telephely valamennyi helyiségére nézve a parancsnok által jóváhagyott tűzriadó tervvel kell rendelkeznie. (Lásd: „Elhelyezési és ingatlanguzgatási szakutasítás”.)

A tűzriadó tervben rögzíteni kell, hogy tűz esetén hová vezetik ki a gépjárműveket, kik mentik a telephelyen veszélyben lévő anyagokat és kik oltják a tüzet. Tűzriadó alkalmával az egész személyi állománynak ismernie kell beosztását és köteleességét. E célból az egységparancsnok rendeljen el a telephelyen gyakorló tűzriadókat.

A tüzeset jelentésének módját, a tűzoltók telefonszámát és a hívás módját tartalmazó táblát feltűnő helyen kell elhelyezni.

A személyi állományt ki kell oktatni tűz esetén végzendő feladataikra.

Tűz alkalmával biztosítani kell a telephely őrzését és a forgalom szabályozását.

Az üzemanyagkútnál és a gépjármű telephely minden helyiségében „Dohányzás és nyílt láng használata tilos” a tűzcsapokra pedig „tűzcsap” feliratú táblát kell elhelyezni.

A telephely területén a gépjárművektől és az üzemanyag-tároló helytől lehetőleg távol eső helyen külön dohányzóhelyet kell kijelölni.

A tűzveszély gyors elhárítása céljából a telephelyeket fel kell szerelni a tűzrendészeti előírásoknak megfelelő, hibátlanul működő tűzvédelmi és tűzoltó eszközökkel. A gépjármű színekben megfelelő hosszúságú létrát, szükséges számú ládát homokkal, poroltókészüléket, vödröt, feszítővasat, kiselejtezett tábori takarót, illetve sátorlapot, lapátot, csákllyát és 25 járművenként 1-1 db haboltó készüléket kell könnyen hozzáférhető, jól látható helyen (bejárat közelében) elhelyezni.

A tűzoltó készülékek használatát az oktatás keretében a szolgálat valamennyi beosztottjával és a gépkocsivezetőkkel meg kell ismertetni.

Az elektromos berendezések zárlatából adódó tüzek megakadályozása érdekében a gépkocsikat a gépjármű színekbe való beállítás után — különösképpen éjszakára — az erre a célra beépített kapcsoló segítségével, vagy az akkumulátor-saruk levételével áramtalanítani kell.

A telephely területén a gépjármű színekben, raktárakban, műhelyekben zárható, nem gyúlékony tároló edényzetet kell elhelyezni, ahová munka közben összegyűjtik az elhasznált rongyokat és egyéb gyúlékony hulladékanyagokat. A napi munka befejeztével a tároló edényzet tartalmát tűzbiztos helyre kell szállítani, kimosás vagy megsemmisítés végett.

A gépjármű szolgálatvezető feladatai a tűzvédelem terén:

- A tűzvédelmi eszközök biztosítására és pótlására való intézkedések megtétele, illetve azok működőképességének rendszeres ellenőrzése,
- a személyi állomány tűzvédelmi oktatásának megszervezése, az oktatási idő biztosítása,
- a tűzvédelmi szabályok betartásának ellenőrzése,
- tűz esetén az oltási munkálatok irányítása,

3. Gépjárművek tárolása

A gépjárművek tárolási, illetve forgalmazási idejétől függően megkülönböztetünk:

- naponkénti, az üzemeltetés szünetelében, vagy munkaszüneti napokon történő,
- tartós; a készletezés ideje alatti tárolást.

a) A forgalmazott gépjárművek naponkénti tárolása.

A gépjárműveket a tárolóhelyen — garázsban — a területtől függően egymástól olyan távolságra kell elhelyezni, hogy biztosítva legyen a gépjárművek szabad, sérülésmentes

tes forgalmazása, a közöttük való akadálytalan mozgás, a ki- és beszálláshoz szükséges ajtónyitási távolság.

A gépjármű-színben csak megtisztított, üzem- és kenőanyaggal feltöltött, üzemképes gépjárműveket szabad tárolni.

A gépjárművek szerszámzatát, tartalékalkatrészeit és tartozékait megfelelően karbahelyezve, a lezárt csomagtérben kell elhelyezni.

A járműveket a gépjármű-színekben való beállítás után — különösen éjszakára — a beépített kapcsolóval, illetve az akkumulátorsaru levételével áramtalanítani kell.

A téli időszak beálltával, amikor a hőmérséklet $5\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá süllyed — és még további lehűlés várható — a fűtetlen színekben tárolt, fagyálló folyadékkal fel nem töltött gépjárművek hűtőrendszeréből a vizet le kell eresztetni és jól látható helyen rá kell függesztetni a „Víz leeresztve” táblát.

A fagyálló folyadékkal feltöltött gépjárművekre feltűnő helyen „Fagyálló” feliratú táblát kell helyezni.

A szabadban vagy a fűtetlen garázsban tárolt gépkocsiknál a téli időszakban különös gondot kell fordítani az akkumulátorok feltöltöttségére, mert a kisütött akkumulátor folyadéka már $-8\text{ }^{\circ}\text{C}$ -nál befagy. Ezért a 3 napnál hosszabb ideig nem üzemeltetett gépkocsikból az akkumulátort ki kell szerelni és feltöltött állapotban, $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$ feletti hőmérsékletű helyiségben kell tárolni.

A motorkerékpárok benzincsapját el kell zárni és alátámasztójukra állítva kell tárolni. A motorkerékpárokat a falhoz, vagy egymáshoz támasztani tilos!

A gépjármű színben szigorúan tilos

— üzem- és kenőanyagot, vizet csepegtető gépjárművet tárolni,

— a gépjárműveknek üzemanyaggal való feltöltését végezni, vagy az üzemanyagot leeresztetni,

- bármilyen tárgyat (motort, alkatrészt, ruházatot stb.) benzinnel mosni, vagy tisztítani,
- üzem- és kenőanyagot, üzemanyagtároló edényzetet, olajos rongyokat, valamint a gépkocsi-szín felszereléséhez nem tartozó anyagokat tárolni,
- üzemképtelen, karbahelyezetlen, illetve magánszemélyek tulajdonát képező gépjárműveket tárolni.

A vízijárműveket a kikötőben a merülésnek megfelelő vízmélységben úgy kell kikötni, hogy a hullámverés bennük kárt ne tehessen.

A hajókat a HRSZ szabályainak megfelelően ki kell világítani és kikötésüket rendszeresen ellenőrizni kell.

Viharos időben különös gondot kell fordítani a kikötött vízijárművek biztonságos rögzítésére és ellenőrzésére.

A szabadon tárolt vízijárművek szállítóterét, motorját ponyvával kell védeni.

b) A gépjárművek tartós tárolása.

A gépjárműveket tartós tárolásra az alábbiak szerint kell előkészíteni:

- a II. sz. technikai ellenőrző vizsgálatot el kell végezni,
- az üzemanyagtartályt és a gépkocsin lévő tárolóedényzetet üzemanyaggal fel kell tölteni,
- a gépjármű külső, festetlen és krómozott fémalkatrészeit vékony zsírréteggel be kell vonni,
- a szerszámkészletet, a tartalékalkatrészeket és az egyéb felszereléseket meg kell tisztítani, vékonyan be kell zsírozni és papírba vagy textiliába csomagolva a gépkocsiban kell tárolni,
- a gépkocsikat fel kell bakolni úgy, hogy kerekei ne érék a talajt és a rugók tehermentesítve legyenek,
- a szabadban tárolt gépjárművek gumiköpenyeit selejtponyvából készített takarókkal kell védeni az időjárás káros hatásaitól,

- nyáron — fűtött garázsban télen is — a gépkocsiknak üzemkész állapotban kell lenniök (az akkumulátorok legyenek feltöltött állapotban, szétköttött póluskapcsolókkal),
- télen fűtetlen garázsban, vagy a szabadban tárolt gépkocsikból a hűtővizet le kell eresztetni és az akkumulátorokat ki kell szerelni. A gépkocsi üzemképességét negyedévenként legalább egyszer, 5—10 km-es próbaúton ellenőrizni kell.
- az akkumulátorokat külön (—4 °C feletti hőmérsékletű) helyiségben kell tárolni, és gondoskodni kell az állandó feltöltöttségükről,
- a tartósan tárolt gépkocsik szerszámkészletéből, egyéb tartozékából, vagy szerkezetéből bármit kivenni, illetve leszerelni szigorúan tilos!

4. Gépjármű anyagok, alkatrészek tárolása

a) Az anyag- és alkatrészsztár felszerelése

A raktárhelyiségekben — rendeltetésüktől függően — az állványokon kívül a következő felszerelések szükségesek:

- szerszámkészlet a raktárban végzendő munkákhoz,
- szállítóberendezések, esetleg emelőberendezések, hordozható létrák stb.,
- a helyiségek tisztántartásához szükséges eszközök,
- az anyagok mérésére szolgáló eszközök,
- tűzoltó készülékek,
- munkaasztal és szék.

A raktárban megfelelő méretű és berendezésű kiadóteret kell létesíteni.

b) Az anyagok, alkatrészek tárolás szerinti csoportosítása

A gépjármű anyagokat, alkatrészeket fizikai — kémiai — sajátosságaiknak megfelelően kell tárolni. Ennek érdekében külön raktárhelyiségben kell elhelyezni:

- az alkatrészeket; gépjármű nemenkénti csoportosításban (szgk, tgg, mkp, vízijármű, kerékpár), ezen belül típusonként és alkatrész fajtánként, illetve méretenként elkülönítve,
- a gumiabroncsokat, tömlőket és védőszalagokat; méret szerinti csoportosításban,
- a vegyi anyagokat, savakat, akkumulátorokat,
- az üzem- és kenőanyagféleségeket,
- a hulladékanyagokat és selejtes alkatrészeket.

c) Alkatrészek tárolásának szabályai.

A raktárhelyiségekben az anyagokat és alkatrészeket raktári állványokon, esetleg ászokfákon kell tárolni.

Egy-egy állványon több gépjármű típushoz tartozó alkatrész csak külön-külön csoportosítva tárolható.

Az állványok polcain, rekeszein, cikkszám szerinti sorrendben úgy kell elhelyezni az alkatrészeket, hogy a kisterjedelműek és a könnyű súlyúak a felső, a nagyobb terjedelműek és a súlyosabbak pedig az alsó polcokra, rekeszekbe kerüljenek.

A felújított alkatrészeket az azonos újak mellett, de szintén elkülönítve kell tárolni.

Elnevezésben és méretben megegyező, de több más gépjármű típushoz használható gépjármű alkatrészeket összefoglalva egy cikkszám alatt kell tárolni.

A polcokon, rekeszekben az anyagokat, alkatrészeket mindig úgy kell elhelyezni, hogy azok áttekinthetők és könnyen leszámolhatóak legyenek.

Az állványokra minden cikknél állványcímkét kell elhelyezni, melyet a G—2. Anyagnyilvántartási Utasításban előírtak szerint kell kiállítani.

A polcokra, rekeszekre csak megtisztított, leápolt alkatrészeket lehet felrakni. Azokat az alkatrészeket, amelyek nincsenek befestve, vékony zsír, vagy olajréteggel kell bevonni.

Az anyagokat, alkatrészeket a tárolás ideje alatt rendszeresen át kell vizsgálni, ha szükséges újból le kell tisztítani és be kell zsírozni, olajozni.

A raktárhelyiségeket naponta kell takarítani és szellőztetni. A szellőztetésnél figyelembe kell venni a tárolt anyag sajátosságait.

Nem szabad szellőztetni:

- szeles, poros időben,
- esőzés és havazás idején,
- ha a külső levegő nedvességtartalma nagy és páralecsapódás veszélye fennáll.

5. Különleges kezelést igénylő anyagok tárolása

A különleges kezelést igénylő gépjármű anyagok:

- az üzemanyagféleségek,
- a vegyi anyagok, savak, higítók és fagyálló folyadékok,
- az akkumulátorok,
- a gumiáruk,

Veszélyességük szempontjából megkülönböztetünk:

- robbanó, tűzveszélyes (üzemanyagféleségek, vegyi anyagok savak, gumiáruk),
- mérgező és maró hatású (üzemanyag, vegyi anyag, savak, akkumulátor)

anyagokat.

Tárolásuknál különösen az emberi élet megóvására kell nagy figyelmet fordítani, de ügyelni kell arra, hogy az anyagi javakban se essen kár.

a) Az üzem- és kenőanyagok tárolása.

Az üzemanyag tárolásánál olyan feltételeket kell biztosítani, amelyek kizárják:

- az üzemanyag párolgását és elfolyását,

- a mechanikai szennyeződést,
- a vizeződést,
- a különböző üzemanyagfajták összekeverését,
- a minőség romlását és a
- tüzeseteket.

Az üzemanyagot állandó jellegű tárolóban; üzemanyagkútban, illetve üzemanyag raktárban (hordókban és kannákban) kell tárolni.

Legelőnyösebb, az üzemanyagot kútban tárolni, mivel az a legkevésbé tűzveszélyes, de a tűzrendészeti szabályok szigorú betartása itt is kötelező.

Az üzemanyagraktár lehetőleg betonból épített, vasajtajú, hűvös, különálló helyiség legyen, amelyet villámhárítóval, robbanásmentes villanyvezetékekkel és kapcsolókkal kell felszerelni.

Az üzemanyag raktárban az üzemanyagon kívül csak fém- és lökésgátló olaj, valamint fagyálló folyadék tárolható.

A hordókban és kannákban tárolt üzemanyagot fajták szerint kell csoportosítani, a tárolóedényzetek oldalára pedig (krétával) fel kell tüntetni az edényben lévő üzemanyag elnevezését.

A raktárban a hordókat a deszkapadlóra, vagy ászokfára kell rakni úgy, hogy a feliratok az azonos külső oldalra eszenek.

Benzinnel töltött hordókat több egymás feletti sorban tárolni szigorúan tilos! A gázolajat, olajat, petróleumot tartalmazó hordókat viszont lehet két egymás feletti sorba is rakni. A sorok közé deszkapadlót, ászokfát kell tenni és a hordókat gurulás ellen ki kell ékelni.

200 liternél nagyobb úrtartalmú hordókat egymás fölé helyezve tárolni tilos.

A kannákat legfeljebb 3 egymás fölötti sorban szabad tárolni, de a sorok közé ebben az esetben is deszkát kell elhelyezni.

A hordósorok között főutakat és mellékutakat kell hagyni. A főutak szélessége legalább 1,5—2 m, a mellékutaké pedig legalább 1 m legyen.

Az üzemanyag tárolóedényzetnek tisztának és jól zárhatónak kell lenni. Esetleges szivárgást, vagy csepegést azonnal meg kell szüntetni. Az üzemanyag hőre táguló tulajdonsága miatt — különösen benzinnél — az edényzetet teltölteni tilos!

Raktár hiányában az üzemanyag tárolása 1—1,5 m magas — gyeptéglás — földtöltéssel körülvett tároló térségben is megoldható. Egy tárolótérben legfeljebb 20—25 hordót szabad elhelyezni. Az egyes tárolótérek legalább 5 m távolságra legyenek egymástól. Az így tárolt hordókat ponyvával, vagy más eszközzel védeni kell a napfénytől. Nagy melegben célszerű a ponyvát naponta többször vízzel locsolni.

A kiadásnál figyelni kell arra, hogy **mindig a legrégebben tárolt üzemanyag kerüljön felhasználásra.**

(1) „A” készletű üzemanyag tárolása.

Az „A” készletű üzemanyagot a fogyó üzemanyagtól elkülönítve, hordókban kell tárolni. A hordók záródugóját le kell pecsételni és az állványcímkén fel kell tüntetni a hordóban lévő üzemanyag fajtáját és mennyiségét.

Az „A” készletként tárolt üzemanyagot évenként ki kell cserélni. A kicserélést minden év II. negyedévében kell végrehajtani.

(2) Fáradtolaj gyűjtése és tárolása.

A gépjárműből meghatározott üzemeltetési idő után leengedett olajat, amelynek már nincsenek meg az előírt minőségi tulajdonságai, fáradtolajnak nevezzük.

A fáradtolaj regeneráló berendezésben átdolgozva az előírt minőségét visszanyeri, ezért rendszeresen gyűjteni kell és a norma szerinti mennyiségben a kijelölt

AFOR tájegységi telepnek negyedévenként le kell adni.

A fáradtolajat tartalmazó hordó két fedőlapját zöld szírnűre kell festeni. A különböző olajfajtákat egy hordóban kell gyűjteni.

Az AFOR tájegységi telepnek csak az előírás szerint megjelölt hordókban szabad leadni a fáradtolajat. Ellenkező esetben az AFOR a számadótestek terhére a fenéklapokat lefesteti, ami hordónként 10 Ft költséget jelent. Ezt a költséget a mulasztóval kell megtéríttetni.

Amennyiben az AFOR cserehordót ad, a számadótest is csak lefestett hordót fogadhat el.

A gyűjtött fáradtolajat víztől és mechanikai szennyeződéstől óvni, esetleg üleptéssel tisztítani kell. A fáradtolajért — ha a szennyeződés 5%-nál nem nagyobb — az AFOR térítést fizet.

A leadott fáradtolaj ellenértékét a számadótest bevétele számlájára kell az AFOR-al befizettetni.

(3) Tűzvédelmi előírások az üzemanyag tárolására nézve:

Az üzemanyagraktár, illetve a benzinkút területén és azok közelében (legalább 5 méteres körzetben) dohányozni és nyílt lángot használni tilos!

Az üzemanyagraktár területén, jól látható helyen a dohányzást és a nyílt láng használatát tiltó táblákat kell elhelyezni.

Az üzemanyagraktárakhoz (benzinkutakhoz, égő, izzó tárgyakat (pl. forrasztópákát) közelíteni tilos! Éjszakai munkánál is csak tűz- és robbanásmentes villanylámpák, akkumulátoros lámpák, és gépkocsi fényszórók használhatók!

Hordózott üzemanyagot benzinkút közelében még ideiglenesen sem szabad tárolni!

Az üres edényzetet a kiadótértől legalább 40 m távolságra, tető alatt, vagy a napsugaraktól védett helyen kell elhelyezni.

Az üres edényzet különösen robbanásveszélyes, mert a bennelévő benzingőzők a levegővel robbanó elegyet képeznek, ezért az üzemanyagfordók és tartályok nyílásait, csapjait nemcsak feltöltött, hanem üres állapotban is mindig szorosan lezárva kell tartani. Csepegő, szivárgó, vagy rosszul záródó edényzetben üzemanyagot, petróleumot, olajat stb. tárolni tilos!

A hordódugókat csak hordókulccsal szabad ki- és becsavarni. Erre a célra tilos kalapácsot, hidegvágót és hasonló eszközöket használni, mert szikra keletkezhet, ami robbanást idézhet elő.

A hordók gurításánál ügyelni kell, hogy ne ütődjenek egymáshoz.

Üzemanyagot tartalmazó edényzetet tilos meleg helyre (fűtőtestre, kályha közelébe vagy napra) tenni, mert erős párolgás lép fel és a helyiségben robbanókeverék képződik.

Az üzemanyagkiadást lehetőleg nappal kell végezni. Tilos üzemanyagot hibás mérő edényzettel, vagy hibás tömlővel kiadni.

Szigorúan tilos üzemanyaggal padlót, falakat, asztalokat, ablakokat, ruhát mosni, vagy tisztítani.

A raktár robbanásmentes elektromos berendezései (vezetékek, lámpák, motorok, transzformátorok, stb.) mindig kifogástalan állapotban legyenek. Az elektromos berendezéseket időnként szakemberekkel felül kell vizsgáltatni.

A villamos berendezések javítását csak szakember végezheti. Szigorúan tilos biztosítékokat dróttal, vagy egyéb primitív eszközökkel pótolni, vezetékeket leágasztani stb.

Azt a helyet, ahová üzemanyag ömlött, gondosan be kell szórni homokkal. Ha a föld idővel átítatódik üzemanyaggal, a felső réteget el kell távolítani és a raktár területén kívül eső tűzbiztos helyre kell szállítani, a raktár területét pedig tiszta homokkal ismét be kell szórni.

A raktárt körülvevő területről legalább 50 m-es körzetben el kell távolítani a száraz gallyakat, szemetet, száraz fűvet, lehullott faleveleket, stb.

b) Fagyálló folyadékok tárolása.

A fagyálló folyadékot csak tökéletesen zárható edényszetben szabad tárolni. Az edényszet dugói és zárófedelei alatt sértetlen tömítéseknek kell lenni. Az edényszetet feltűnő helyen meg kell jelölni „Méreg”, „Fagyálló folyadék” felirattal.

Tavasszal a használt fagyálló folyadékot a hűtőrendszerből tiszta edénybe le kell engedni, amelyből ülepítés után vékony pamutszöveten, vagy tüll anyagon átszűrve kell a tárolóedényekbe átönteni.

A tárolóedényekből külön-külön mintát kell venni és vegyi laboratóriumnak kell elküldeni a használatra, vagy a feljavításra vonatkozó szakvéleményezés végett. A használt fagyálló folyadékot tartalmazó edényre fel kell írni:

„Méreg”, „Használt fagyálló folyadék.”

c) Fék- és lökésgátló olajok tárolása.

A fék- és lökésgátló olajok különösen értékesek, ezért tárolásukra nagy gondot kell fordítani. Ügyelni kell arra, hogy idegen anyag a tárolt folyadékba ne kerülhessen, illetve hogy más folyadékokkal ne keveredjenek. Maradékot egyik edényből a másikba összeönteni tilos!

A tároló edényszetnek jól zárhatónak kell lenni.

d) Savak tárolása.

Tömény, vagy hígított savat üvegballonban, lefedve kell tárolni olyan helyiségben, ahol illetéktelen személyek nem férhetnek hozzá. A savak kezelését, kiadását csak megfelelően kioktatott és védőruházattal felszerelt személy végezheti.

Tárolására lehetőleg az akkumulátortöltő helyiség mellett egy kisebb méretű raktárt kell kialakítani. Ha ez nem le-

hetséges, akkor a savat az akkumulátortöltő helyiségben is lehet tárolni.

e) **Hígítók tárolása.**

A hígítókat — nagyfokú tűzveszélyességük miatt — a gyúlékony anyagoktól elkülönítve, légmentesen záró edényben, száraz, hűvös helyen kell tárolni.

f) **Gumik tárolása.**

A gumiköpenyeket állványokra állítva kell tárolni és havonként el kell forgatni, hogy felfekvési pontjuk változzon. Nem szabad a köpenyt rúdra fűzve, vagy ívalakúra kiképzett, úgynevezett vállfákon tárolni, valamint halomba dobálni, vagy oldalukkal egymásra fektetni.

Külön-külön kell tárolni az új, a javított, a javításra váró és az elhasznált köpenyeket.

A tömlőket kissé felfújt állapotban félkör alakú tartókon felfüggesztett állapotban célszerű tárolni. Ennek hiányában a tömlőket kissé felfújva, síkporral bedörzsölve az azonos méretű köpenyekbe kell elhelyezni.

A tömlővédő szalagokat vastagon síkporozva, tekercsekbe hajtogatva kell tárolni.

A raktári készletből **mindig a régebbi tárolású gumikat kell kiadni**, hogy ezáltal a készlet rendszeresen cserélődjön.

A gumi a levegőn oxidálódik; a folyamat lassítása érdekében a gumi tárolásánál az alábbiakat kell betartani:

- a lehetőségek szerint biztosítani kell, hogy a raktárhelyiségben nagyobb hőmérséklet ingadozás ne legyen és a hőmérséklet 20 C° fölé ne emelkedjen,
- a gumikat a napsugarak hatásától védeni kell, ezért a raktárhelyiségeket célszerű színes — sötétszínű — ablaküvegekkel ellátni, vagy a festetlen ablaküvegeket narancssárga, vagy vörös színre lefesteni,

- nedves helyiségben ne tároljunk gumit, ha viszont a helyiség nagyon száraz (különösen nyáron, meleg időben), víz párologtatásával gondoskodni kell a levegő páratartalmának fenntartásáról,
- üzemanyagot, olajat, savat, lúgot, festéket és felsavazott akkumulátorokat nem szabad a gumikkal együtt tárolni.

g) Hólánccok tárolása.

Tayasszal a bevont hólánccokat át kell vizsgálni és azokat, amelyek további használatra csak javítás után alkalmasak tárolás előtt meg kell javíttatni, a kopott láncszemeket ki kell cserélni.

A raktárban csak használható állapotban lévő hólánccok tárolhatók.

A hólánccokat karbahelyezés (leolajozás) után rudakon, méret szerinti csoportosításban külön-külön kell tárolni.

A számadótest állományában lévő gépjárművekre méretük miatt nem alkalmazható hólánccokat, mint feleslegest le kell adni a BM Központi Anyagraktárba.

VI. FEJEZET

GÉPJÁRMŰ KARBANTARTÁS, JAVÍTÁS ÉS BEJÁRATÁS

A műszaki színvonal fenntartása, az üzembiztonság fokozása, az elhasználódás lassítása érdekében a gépjárműveket rendszeresen karban kell tartani és a szükséges javítási munkálatokat idejében el kell végezni.

A szakszerű és kellő időben végrehajtott karbantartás, javítás a gépjárművek folyamatos üzemeltetésének és üzembiztonsága fenntartásának, az élettartam növelésének, az anyagtakarékosság fokozásának egyik fontos előfeltétele.

1. Karbantartás

Karbantartás alatt a gépjármű tisztítását, konzerválását és mindazokat a munkálatokat, technikai ellenőrző vizsgálatokat értjük, melyeknek célja az üzemeltetés folyamán bekövetkező nagyobb mérvű kopások, meghibásodások megelőzése, csökkentése.

A gépjármű karbantartás naponta, valamint meghatározott km teljesítmények megtétele után végzendő munkálatokra (technikai ellenőrző vizsgálatokra) tagozódik.

a) A napi műszaki felülvizsgálás, karbantartás:

- az indulás előtti,
- a menetközbeni és a
- visszaérkezés utáni

ellenőrzésekből és karbantartási munkákból tevődik össze.

(1) A gépjárművek indulás — napi szolgálat megkezdése — előtti átvizsgálása:

A gépjárművet a telephely elhagyása előtt át kell vizsgálni, hogy az műszakilag és közlekedésrendészetileg üzembiztos állapotban van-e.

Ennek során ellenőrizni kell:

- az első-hátsó világítást,
- a fényváltó, az irányjelző működését,
- a láb és kézifék működését,
- a gumik légnyomását és a kerekek rögzítettségét,
- a kormány működését, holtjátékát, valamint a kormány-összekötőkarok játékát, rögzítettségét,
- a motorolaj, a hűtővíz és az üzemanyag mennyiségét,
- a műszerek működését (beindított motor után)
- az olajnyomást.

Ezenkívül még ellenőrizni kell azt is, hogy a gépkocsi alatt víz, olaj, üzemanyag nyomok találhatók-e.

Elindulás előtt a motort előírt üzemhőfokra fel kell melegíteni és ellenőrizni kell annak működését, kopogás-mentességét.

(2) Menetközbeni ellenőrzések:

A gépkocsi üzemeltetése — vezetése — közben figyelemmel kell kísérni a motor, erőátvitel és futómű, valamint a jelző műszerek működését. Rendellenességek észlelése (pl. szokatlan motorhang) esetén azonnal meg kell állni és amennyiben lehetséges a hibát meg kell állapítani, illetve meg kell szüntetni. Ellenkező esetben intézkedni kell a gépjármű bevonatására.

Kb.: 100—150 km út megtétele után le kell ellenőrizni:

- a motorolaj és a hűtővíz mennyiségét,
(szükség esetén a hiányt pótolni kell, a hiányzó vizet járó motornál és lassan kell utántölteni.)

- a gépkocsi alatt nem találhatók-e hűtővíz, üzemanyag, kenőolaj, illetve fékolaj, csepegés nyomai,
- a kerékagy, fékdob hőmérsékletét tapintással,
- a gumiabroncsok légnyomását (megtekintéssel) és a köpenyek sértetlenségét,
- a tehergépkocsiknál a rakomány és a ponyva elhelyezését és rögzítettségét,

Amennyiben a gépkocsi központi olajzó rendszerrel van ellátva, azt 100 km-ként, illetve naponta legalább egy alkalommal menetközben működtetni kell.

(3) Visszaérkezés — napi szolgálat befejezése — utáni ellenőrzés és karbantartás.

Visszaérkezés, illetve a napi szolgálat befejezése után el kell végezni:

- a gépjármű külső mosását, a vezetőfülke és kocsiszekrény kitakarítását,
- az üzemanyag, a víz és az olaj utántöltését, továbbá az esetleges szivárgások megszüntetését,

Ugyanakkor ellenőrizni kell:

- a kerekek és köpenyek állapotát, a gumiabroncsok légnyomását,
- a rugózat és a lökésgátlók állapotát, rögzítettségét,
- a fékrendszer csatlakozásainak tömítettségét (szivárgás, levegőszökés),
- a motornál és tartozékainál a felerősítés szilárdságát (különös figyelemmel a hűtő, dinamó, önindító, ventillátor, akkumulátor és levegőszűrő rögzítésére) és az ékszíj feszességét,
- a kormányösszekötő rudak csatlakozásait és rögzítését.

Azoknál a gépkocsiknál, ahol a durva olajszűrő — fésűs szűrő — nem automatikus, vagy ha az automata

nem működik, a szűrő tengelyét legalább egyszer körbe kell forgatni.

Az útközben észlelt egyéb hibákat ki kell javítani (ha szükséges, szerelő bevonásával).

b) Gépjárművek technikai ellenőrző vizsgálata.

A napi karbantartási munkákon kívül, meghatározott km teljesítmény után szükséges a gépjárművek rendszeres, alapos műszaki átvizsgálása, kenése, az esetleges hibák felfedése és kijavítása, a közlekedés és forgalombiztonság érdekében.

Ezeket a munkálatokat **Technikai ellenőrző vizsgálatok**-nak nevezzük.

A „Technikai ellenőrző vizsgálatok” címén előírt feladatok és az azok elvégzésére megjelölt időpontok (km teljesítmények) a minimális követelményt rögzítik.

A szervek szolgálati sajátosságaiból vagy egyes feladatok végrehajtásából kifolyólag szükségessé váló helyzetben azonban ennél részletesebben és soron kívül elvégeztethetők.

(1) I. sz. technikai ellenőrző vizsgálat.

(1200—1500 km teljesítmény után)

Ennek az ellenőrző vizsgálatnak célja elsősorban a gépjármű tisztítása és kenése, rendszeres műszaki ellenőrzése és a kisebb hibák kijavítása.

Az I. sz. technikai ellenőrző vizsgálatot szerviz üzemben, vagy a számadótest műhelyében kell végrehajtani. Az utóbbi esetben a kenési és egyes ellenőrző munkák elvégzéséhez szerelőt kell biztosítani a gépjárművezető mellé.

Az I. sz. technikai ellenőrző vizsgálat során az alábbi munkálatokat kell elvégezni:

— a gépjármű alváz és karosszéria mosását, az utastér, illetve a vezetőfülke és a kocsiszekevény kitakarítását,

- a gumiszőnyegek és műbőr kárpitozások lemosását, a textilkárpit portalanítását,
- a kenési táblázatban (13—25. sz. mellékletek) előírt kenéseket, olajozásokat (hiányzó, vagy hibás zsírzófejek pótlását),
- a légszűrő és szűrőelem mosását, a légszűrő olajcseréjét,
- a motorteknő, a sebességváltó (terepszekerény) a kiegyenlítőmű, a kormányház, a központi fékolaj tartály, valamint a központi olajzó olajsztíntjének ellenőrzését és utántöltését,
- légfékes gépkocsiknál a kondenzvíz leeresztését a légtartályból és gumiabroncsöltő palackból,
- az akkumulátor felületének és póluskapcsainak letisztítását zsírzását, a savszint ellenőrzését és szükség esetén desztillált vízzel történő utántöltését,
- a megszakító érintkezőinek ellenőrzését, tisztogatását, a hézag szabályozását,
- a motortartozékok rögzítését és szükség szerinti utánhúzását,
- a láb és kézifék működésének ellenőrzését, szükség esetén utánállítást,
- a kormány holtjátékának, a kormányház rögzítésének, valamint a kormányösszekötőrud, az elsőkerékfelfüggesztés összes csatlakozásának ellenőrzését.

Amennyiben a gépjármű az előírt km-t nem futotta le az I. sz. technikai ellenőrző vizsgálatot attól függetlenül legalább havonta egyszer végre kell hajtani.

Olajcsere:

A négyütemű motorok, valamint a gépjárművek egyéb fődarabjai (sebváltó kiegyenlítőmű, stb.) kenésére használt olajokat az üzemanyag norma táblázatokban meghatározott km után, illetve a tavaszi — őszi átállás

idején le kell cserélni. A motorok olajcseréjét a 8. sz. mellékletben meghatározottak szerint lehetőleg az esedékes technikai szemlék alkalmával kell végrehajtani.

(2) II. sz. technikai ellenőrző vizsgálat.

(5000 — 6000 km teljesítmény között)

A II. sz. technikai ellenőrző vizsgálat célja: — alapos műszaki átvizsgálás után — kisebb mértékű meghibásodások, kopások felfedése, azok kijavítása és a szükséges beszabályozások, beállítások elvégzése.

A II. sz. technikai ellenőrző vizsgálat a gépjármű gazdaságos és üzembiztos üzemeltetésére vonatkozóan rendkívül fontos és nagy jelentőségű. Egyrészt a még idejében észlelt hibák kijavítási költsége jóval kisebb, másrészt a tervszerűen végzett, megelőző jellegű átvizsgálások esetén minimumra csökkenthető a járművek váratlan meghibásodása. Ez a BM gépjárműveinél a szolgálat érdekében alapvető követelmény. Pontos elvégzésével tervszerűbbé válik a javítóműhely munkája és az alkatrész biztosítás és felhasználás is.

A II. sz. technikai vizsgálat alkalmával az alábbi ellenőrzéseket, illetve tisztítási, beállítási, stb. feladatokat kell elvégezni:

Ellenőrizni kell:

a motornál:

- a motor külső állapotát és az „üzem-meleg” motor helyes működését,
- a sűrítési végnyomást (kompressziót). Ha az egyes hengerek sűrítési végnyomása között nagyobb eltérés mutatkozik, a hengerfej leszerelése után a szelepek — esetleg, a dugattyúgyűrűk állapotát — is meg kell vizsgálni,
- a fésüsszűrő — durva szűrő — működését (minden második II. számú technikai szemlénél a szűrőt szétszerelve ki kell tisztítani),

- a hűtő rögzítését, a vízszivattyú holtjátékát és tömítését, a ventilátorszíj feszességét, az összekötő gumicsövek állapotát és kötését,
- a dinamó és önindító felfogó csavarjait,
- az elosztó működését, az elosztópipa és a szegmensek felületét, a megszakítók érintkezőit (szükség esetén ezeket meg kell tisztítani és utána kell állítani),
- diesel motoroknál a porlasztók működését és beállítását.

Az erőátviteli szerkezetnél:

- a tengelykapcsoló működését és a pedál holtjátékát, (szükség esetén be kell állítani és a kinyomó csapágyat meg kell kenni),
- a tengelykapcsolóház, valamint a sebességváltóház felerősítését és a sebességváltókar működését,
- a kardántengely és kardáncsuklók állapotát, (a lazulás esetén a csavarokat utána kell húzni és biztosítani kell),
- a differenciál-kúpkerék csapágyazását és tömítettségét.

Alvázon és futóművön:

- a kormányrudazatok — karok, a gömbcsapszeganyák állapotát és rögzítését,
- az első futómű felerősítésének és alkatrészeinek rögzítettségét, kopását (annak mértékétől függően beállítást, vagy alkatrészcserét kell végezni),
- a kerékcsapágyak állapotát és az első kerékcsapágyak beállítását (megemelt járműnél),
- a fékbetétek állapotát (a kézi és lábféket be kell állítani, működésüket ki kell próbálni) és a fékberendezés tömítettségét,
- az első kerekek összetartását és dőlését (szükség esetén az előírt értékre be kell állítani),

- a rugók és a rugócsapszegek, gumiperselyek állapotát, (a rugókengyelek anyáit utána kell húzni)
- a lökésátvitel működését és rögzítését,
- az alvázat és karösszeriát (a kezdő repedéseket, tömítéseket meg kell hegeszteni),
- az összes meglazult kötőcsavarokat — különösen a kocsiszekrényt tartó és a forgó, vagy mozgó szerkezeti elemek kötő csavarjait — utána kell húzni.

Elektromos berendezésnél:

- az akkumulátor feltöltöttségét (feszültségmérő-terhelővillával),
- a dinamó és a feszültségszabályzó működését,
- a fényszórók rögzítését, beállítását és a világítás működését,
- a kürt, irányjelzők, ablaktörlők és egyéb elektromos berendezések működését,
- az elektromos vezetékek és csatlakozók állapotát (az esetleges szigetelési hibákat ki kell javítani).

Az ellenőrzéssel egyidejűleg:

- be kell állítani a szelephézagokat,
- meg kell vizsgálni és utána kell húzni a motor felerősítését az alvázkerethez, továbbá a hangtompító és kipuffogócső csatlakozását,
- a porlasztót és benzinszivattyút ki kell tisztítani,
- a gyújtógyertyákat ki kell szerelni, meg kell tisztítani és az elektródák hézagait be kell állítani, vagy a gyertyát szükség esetén kicserélni,
- ki kell tisztítani a gázolaj finomszűrőt,
- el kell végezni a kenési táblázatok (13—25. sz. melléklet) szerint esedékes zsírzásokat, olajozásokat,

Amennyiben a II. sz. technikai ellenőrző vizsgálat időpontjában esedékes az I. sz. technikai ellenőrzés is, úgy

mindkét ellenőrző vizsgálat munkálatait egyidőben el kell végezni.

(3) III. sz. technikai ellenőrző vizsgálat.

(20—24000 km. teljesítmény között)

A III. sz. vizsgálat célja a gépjármű összes fődarabjainak alapos műszaki felülvizsgálása, a szükséges javítások meghatározása és a középjavításig bezárólag azok szakszerű elvégzése.

A gépjárművön a III. sz. átvizsgálást megelőzően legalább három esetben kell elvégezni a II. sz. ellenőrző vizsgálatot. A fődarabok szétszedésével járó nagyobb javításokat úgy kell irányítani, hogy ezekre a munkálatokra lehetőleg a III. sz. átvizsgálás idején kerüljön sor.

A III. sz. ellenőrzés folyamán végzendő javításokat alapos átvizsgálás után kell meghatározni annak figyelembevételével, hogy a jármű — a következő nagyjavításig — még milyen teljesítményre alkalmas.

A III. sz. technikai ellenőrző vizsgálat folyamán végzendő javítások jellege és mértéke elsősorban az adott gépjármű állapotától és a megtett km teljesítménytől függ, nincs lehetőség ezeknek a munkálatoknak egységes összefoglalására. (Pl. egy új gk. esetében 20 000 km lefutása után nagyon káros volna a dugattyúgyűrűzés, ellenben 80 000 km után ez a munka már indokolt lehet stb.)

A III. sz. átvizsgálás során azonban feltétlenül végre kell hajtani az alábbiakat:

- a II. sz. átvizsgálásnál előírt összes ellenőrzéseket és munkálatokat,
- durva és finom olajszűrők le és szétszerelését teljes tisztítását,
- a porlasztó és benzinszivattyú szétszerelését, átvizsgálását, a hűtő kimosását a 9. sz. mellékletben közölt utasítás szerint,

- az elosztófej szétszerelését, előgyújtásszabályzó szerkezet tisztítását, ellenőrzését,
- Diesel motornál az adagoló szivattyú próbapadon történő beállítását,
- a tengelykapcsoló, a sebességváltó csapágyak, valamint a kardántengely csapágyazás és a csuklók állapotának megvizsgálását,
- a kormánymű holtjátékának ellenőrzését beállítását,
- az első kerékcsapágyak kiszereelését, alapos tisztítását, mosás után friss zsírral való lekenését,
- a rugólapok grafitos zsírral való megkenését, az első-hátsó rugócsapszegek ellenőrzését, szükség szerinti lecserélését,
- a fékberendezés szétszerelését, a főfékhenger és kerékfékhengerek alkatrészeinek átvizsgálását, a főfékhenger és a csővezetékek szükség szerint szesszel való kimosását, a fékbetétek és fékdobok ellenőrzését, szükség szerinti beszabályozását, illetve cseréjét,
- a kézifékhuzal átvizsgálását, lekenését, a szakadozott huzalok kicserélését,
- a légféknél a fékkamrák ellenőrzését és tisztogatását, szükség esetén a membránok kicserélését, a nyomásszabályzó szelep működésének ellenőrzését, a légtartály, a légsűrítő, a szívó- és a nyomószelepek, valamint a légszűrő kitisztítását,
- a dinamó és az önindító kiszereelését, a kollektor kitisztítását, beszabályozását, a kopott szénkefék kicserélését, a csapágyak megvizsgálását, szükség esetén cseréjét, működésének lehetőleg elektromos próbapadon való ellenőrzését,
- a feszültségszabályzó működésének ellenőrzését,
- a fényszórók beállításának ellenőrzését, a fényszóró betétek szükség szerinti foncsorozását, vagy cseréjét,

- az elektromos vezetékek állapotának ellenőrzését és a csatlakozások rögzítését. A száradt, repedezett vezetékek kicserélését, a szigetelési hibák megszüntetését,

a II. és III. számú átvizsgálások alkalmával végzendő javításokat tervszerűen a szolgálat és a gazdaságosság követelményeivel összhangban kell meghatározni.

A számadótestek gépjármű szolgálata a II. és III. sz. átvizsgálások végrehajtására a 19. számú minta szerint negyedévi tervet köteles készíteni, amelyet a számadótest parancsnokával kell jóváhagyni.

Az I., II., és III. számú átvizsgálások esedékességét és végrehajtását a km/óra állásának bejegyzésével a menetlevéltömb 37-ik oldalán rögzíteni kell.

A terv szerinti beütemezés időpontjában a gépjármű vezetője a járművet tiszta állapotban köteles leadni a műhelyvezetőnek és köteles az észlelt hibákat felsorolni. A műhelyvezető a gépjárművet vizsgálja át, a szükséges munkákat jelölje ki és azok elvégzésével a szerelőket bízta meg.

c) Vízijárművek műszaki felülvizsgálása, karbantartása.

(1) Indulás előtti ellenőrzés:

Ellenőrizni kell:

- a vízijármű üzemképességét,
- az üzem- és kenőanyag feltöltöttségét,
- a jelző és mentőberendezések meglétét és működőképességét,
- a vízijármű terhelését,
- a beszívárgott, vagy csapódott víz kimerésének végrehajtását.

(2) Szolgálat befejezése utáni feladatok:

- a csónak- hajótest és motor tisztítása, mosása,
- az üzem- és kenőanyag feltöltése,
- a motorrögzítés ellenőrzése,

- a folyadékszivárgás ellenőrzése és megszüntetése, mind a motornál, mind a testnél,
- a hang- és fényjelző berendezések ellenőrzése és a hibák kijavítása,
- a kormány és gázrudazat ellenőrzése és kenése,
- a vízszivattyúk szűrőinek ellenőrzése, szükség esetén tisztítása,
- a beszivárgott víz kimerése,
- az üzemeltetés alatt észlelt kisebb hibák kijavítása.

(3) A hajók 30 üzemóra utáni karbantartása

- motorolaj csere, az olajfőszűrő tisztítása,
- az adagoló és irányváltó olajsint ellenőrzése, (Minden második karbantartásnál olajcserét kell végezni. Amennyiben az adagoló kenőolajnál hígulás — olajsint emelkedés — észlelhető, úgy az olajat minden karbantartásnál le kell cserélni és a hibák okát meg kell keresni.)
- az üzemanyag főszűrő szétszerelése, tisztítása és a berendezés légtelenítése,
- a motorfűstölés ellenőrzése, megszüntetése, a porlasztók ellenőrzése és a szükséges beállítások elvégzése,
- a szelephézagok ellenőrzése és szükség szerinti beállítása,
- a szivattyúk és az ékszíjtárcsa csapágynak kenése,
- a tömszelencék utánhúzása,
- a levegőszűrő tisztítása,
- az irányváltó és gázrudazatok ellenőrzése, kenése és beállítása,

- az akkumulátorok ellenőrzése, bekötések tisztítása és zsírozása, a folyadékszint ellenőrzése és szükség esetén utántöltése,
- a hang- és fényjelzők átvizsgálása, a szükséges javítások elvégzése,
- a tápszivattyú, vízszák leszerelése és tisztítása,
- a víz-szekrényszűrő tisztítása,
- a motor és egyéb rögzítőcsavarok ellenőrzése és a szükséges utánhúzások elvégzése,
- a dinamó töltésének ellenőrzése,
- a hajótest és motor teljes tisztítása, a test tömítésének ellenőrzése,
- a folyadékszivárgások ellenőrzése és az előforduló tömítési hibák megszüntetése (víz, kenő- és üzemanyag),
- a kormányberendezés ellenőrzése, zsírozása,
- az összes szerszámok és tartozékok tisztítása és karbantartása.

(4) Csónakmotor és test 30 üzemóra utáni karbantartása:

- a motorolaj csere végrehajtása,
- a motor és csónaktest teljes tisztítása,
- a gázosító tisztítása és beállítása,
- a szelephézagok ellenőrzése és beállítása,
- az irányváltónál a kenőolaj ellenőrzése és feltöltése (West-Bend-nél),
- a gyertyák tisztítása, a hézag beállítása, a gyertyák ellenőrzése,
- az olaj és benzinszűrők tisztítása,
- a gyújtás ellenőrzése, a megszakító tisztítása és beállítása,
- a hűtővízbelépő nyílások tisztítása,

- az irányváltó és gázrudazatok átvizsgálása, beállítása, kenése,
- a folyadékszivárgások, ellenőrzése és megszüntetése,
- a fény- és hangjelző berendezések ellenőrzése,
- a motor- és egyéb rögzítőcsavarok, felerősítések átvizsgálása, utánhúzása,
- az akkumulátor tisztítása, a folyadékszint ellenőrzése, feltöltése,
- a kormányberendezés ellenőrzése, zsírozása,
- a csónaktest és légtartályok tömítésének ellenőrzése,
- szerszámok és felszerelések tisztítása és ellenőrzése,
- a hajócsavar felerősítésének ellenőrzése.

d) Feladatok a gépjárművek téli üzemeltetésére való előkészítésénél, illetve a téli üzemeltetés befejezése után:

- át kell vizsgálni a hűtési rendszert és a szivárgásokat meg kell szüntetni,
- át kell mosni a hűtőrendszert a 9. sz. mellékletben foglaltak szerint,
- a fagyálló folyadékkal el nem látott, illetve fűtetlen gépkocsiszínbén tárolt gépjárművek vezetői személyesen felelősek a hűtővíz időben történő leengedéséért, a víz leeresztés módját a 10. sz. melléklet tartalmazza,
- a motor üzemi hőfokának (70—85 C°) biztosítása érdekében fel kell szerelni a hűtő, illetve motorház takarókat és ellenőrizni kell a hűtőtakarórács, vagy roló működését,
- a gépjárművek téli időszakban történő üzemeltetése szükségessé teszi a kenési rendszerben lévő olaj kicserélését. A hideg idő beálltával — az esedékes olajcsere alkalmával — téli olajra kell kicserélni a motorolajat, a sebességváltó és a kiegyenlítőmű kenőanyagát.

A motorolajcserével egyidőben ki kell cserélni az olajszűrő betétet is.

Az akkumulátor igénybevétele a téli időszakban jelentősen megnövekszik, viszont a hideg hatására a kapacitása csökken. Ezért a zavartalan téli üzemeltetés érdekében:

- ellenőrizni kell az akkumulátor állapotát (törés, cellazárlat szempontjából), a dinamó és a feszültségszabályzó hibátlan működését,
- biztosítani kell, hogy az akkumulátor állandóan feltöltött állapotban legyen,
- különös gondot kell fordítani az akkumulátor kivezető pólusainak és a csatlakozásoknak a tisztántartására és rögzítésére,
- az akkumulátorok kémélése és a motorok hidegindításának megkönnyítése érdekében gépkocsiszínenként indítóberendezést — indító akkumulátort — kell biztosítani,
- reggeli indításnál, vagy ha a motor erősen lehűlt, az indítókar segítségével gyújtás nélkül többszöri körülforgatás után — amikor a dermedt olaj már megtört — használjuk az önindító berendezést.

A szabadban tárolt gépkocsik beindítását hideg időben különös gonddal kell végezni.

Kerülni kell a gépjárművek vontatás által történő beindítását, mivel ez rendkívül káros az erőátviteli szerkezetekre, különösen a kiegyenlítőműre és a tengelykapcsolóra.

Hideg időben célszerű a motort forró vízzel feltölteni és segédindító berendezést — indítóakkumulátort használni.

Nagy hidegben megengedhető a motorolajteknő felmelegítése is az e célra szolgáló berendezéssel vagy lángmentes faszén-parázzsal. Ekkor azonban szigorúan ügyelni kell a tűzbiztonsági előírások betartására. A melegítés tartama alatt a járművet elhagyni tilos.

Hideg időben a légfékberendezést hetenként vízteleníteni kell és fagyálló folyadék alkalmazásával a jégképződést meg kell gátolni. (A légfékek téli kezelésének szabályát 11. sz. melléklet tartalmazza.)

A gépjármű közlekedés elősegítése érdekében ki kell adni hóláncot, lapátot, esetleg egyéb csúszást gátló eszközöket, (deszkát, gyékényt stb.)

A téli időszak beállta előtt — az elhelyezési szolgálattal együttműködve — ellenőrizni kell a garázsajtók, ablakok épségét és jó zárhatóságát. Ellenőrizni kell a fűtőberendezések működését és még kell tenni a vízvezetékhalózat befagyása elleni óvintézkedéseket.

Vízijárművek téli tárolásánál különös gondot kell fordítani a fagy- és jégkár elhárítására. A vizen tárolt hajókat, csónakokat a jégkár ellen lécek kivágásával kell megvédeni. A motorolajat és a hűtőrendszerből a vizet le kell eresztetni. Az irányváltót, olajának leeresztése után vízteleníteni kell.

Tavasszal a téli üzemeltetéshez kiadott anyagokat (hűtőfolyadék, hólánc stb.) be kell vonni és az V. fejezet 5. pontjában meghatározottak szerint tárolni. Az esedékes olajcsere alkalmával a téli olajat nyárral kell kicserélni.

2. A gépjárművek javítása.

a) Az alábbi gépjármű javításokat különböztetjük meg:

— Kis (futó) javítás:

a gépjármű valamely fő részén egy-egy kisebb meghibásodás kijavítása.

Elvégzéséhez legfeljebb 16 munkaórát lehet igénybevenni és a felhasznált anyag értéke nem haladhatja meg az 1500,— Ft-ot.

— Középjavítás:

a kisjavítás kereteit túllépi, a gépjármű egy, vagy több fődarabjának nagyobb mértékű javítását, esetleg

cseréjét is igényli, de a nagyjavítás — teljes felújítás — fogalmát nem meríti ki.

— Nagyjavítás:

— a gépjármű kocsiszekrényének, és fődarabjainak egy időben történő teljes szétszerelése a hibás, elhasznált és kopott részek kicserélése, vagy felújítása.

A kerékpár nagyjavítása a kerékpár teljes szétszereléséből, a kopott alkatrészek felújításából, kicseréléséből és teljes fényezésből áll.

b) A gépjárművek javítása történhet:

— a számadótest gépjárműjavító műhelyében,

— a számadótest székhelyén lévő, illetve területileg közel eső állami autójavító vállalatnál, vagy ktsz.-nél,

— Budapesten a BM Gépkocsijavító Vállalatnál.

Vízijárművek javítása a KVSZJ telephelyén, illetve vállalati úton központilag és a kihelyezett szerelők útján helyileg történik.

A számadótestek háziműhelyében gépjárművek tekintetében csak kis- és közép-, kerékpárokra nézve pedig nagyjavítást lehet végezni.

Rendkívül indokolt esetben — külön kérésre — a Gépjármű Osztály gépjármű nagyjavítás elvégzését is engedélyezheti a számadótest háziműhelyében.

A gépjárművek javítását elsősorban a szervezetszerű szerelői állománnyal, a saját gépjárműjavító műhelyben kell megszervezni és elvégezni.

A háziműhelyben a szakemberek által végzett javításokért óránként 30,— Ft munkabért kell elszámolni.

A háziműhelyben magántulajdonban lévő gépjármű és egyéb eszköz, tárgy javítása — tárolása — szigorúan tilos!

Társminisztérium, állami és pártszerv útközben elakadt gépkocsijának javítását — az út továbbfolytatásának elő-

segítése céljából — a számadótest parancsnok engedélyezheti. Ilyen esetben alkatrészt csak kölcsönképpen lehet beépíteni a gépjárműbe és meg kell határozni a visszadás időpontját.

A számadótest területén lévő állami vállalatoknál, vagy ktsz.-nél csak abban az esetben lehet javítást megrendelni, ha azt a rendelkezésre álló eszközökkel a számadótest javítóműhelyében nem tudják elvégezni, továbbá, ha a javítási költség kifizetésére a szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre áll.

A belügyi szervek állományában lévő gépjárművet kisiparossal javíttatni nem szabad. Országúti meghibásodás esetén azonban — a gyors továbbjutás érdekében — ha egyéb lehetőség nem áll rendelkezésre, esetenként 500,— Ft összegig (az értékhatárban a szükséges alkatrész pótlás és szerelési munka költsége együttesen értendő) kisiparos javító tevékenységét igénybe lehet venni.

A BM Gépkocsijavító Vállalatnál csak az éves tervben visszaigazolt közép- és nagyjavításokat lehet megrendelni. Kivételes esetekben a Gépjármű Osztály által meghatározott gépjármű típusok kisjavításait is a BM Gépkocsijavító Vállalat végezheti el.

Vidéki szerv Budapesten üzemképtelenné vált gépkocsijának kis- futójavítására akkor lehet igénybevenni a BM Gépkocsijavító Vállalatot, ha a megjavításra a BM Központi Garázs Parancsnokság háziműhelyében mód nincs.

A gépjárművek nagyjavítása általában csere rendszer alapján történik. A nagyjavításra felküldendő gépjárművek javítási, illetve cserélési időpontját a felsőfokú anyagi szerv az éves csereterv visszaigazolásával határozza meg.

Egy kerékpár saját műhelyben történő felújításához **legfeljebb 400,— Ft értékű új alkatrészt** lehet beépíteni.

Felújított alkatrészek beszerelésének költsége a maximálisan felhasználható új alkatrészek Ft értékébe nem számít bele.

A ktsz-nek kerékpár felújításáért a munkabérrel együtt kerékpáronként maximálisan 500,— Ft-ot lehet kifizetni. Egy kerékpárt legfeljebb csak két évenként lehet felújítani. Amennyiben a kerékpár újbóli felújítása 2 éven belül ismét szükségessé válik, úgy a nagyjavítás csak megfelelő műszaki felülvizsgálat, illetve a hanyag kezelő anyagi felelősségrevonása mellett történhet.

A nagyjavítás nem terjedhet ki törött vázak hegesztésére, illetve a vázcserekre. Kivételt képez ez alól az összeeresztések (muff) hegesztése.

Balesetből eredő gépjármű rongálódást a számadótest saját hatáskörben csak 500,— Ft értékhatárig javíthat, illetve javíttathat meg. A balesetből eredő 500,— Ft-on felüli javításokat csak a Gépjármű Osztály külön engedélyével szabad javítani, illetve vállalatnál megjavíttatni.

Az engedélyt írásban vagy távbeszélőn kell kérni és amennyiben a javítást helyi autójavító vállalattal, vagy ktsz-el kívánják végeztetni, úgy az előkalkulációt és az elkészítésre vonatkozó határidővállalást előzőleg be kell szerezni, a Gépjármű Osztály tájékoztatása végett. Az engedély megadásáig a gépjárművet szétszerelni, vagy a javítást elkezdni szigorúan tilos!

c) Gépjárművek javításra való leadása.

Azt, hogy a meghibásodott gépjárművek helyi javítása hol, illetve mikor történjék — előzetes bejelentés alapján — a gépjármű szolgálatvezető határozza meg.

A gépjárművezető a járművet tiszta állapotban, az összes észlelt hibák jelentése mellett köteles leadni a műhelyvezetőnek.

Az alegység által javításra leadott gépjárműveket és a javításukra vonatkozó adatokat be kell jegyezni az alegység „Javítási könyv”-ébe, (G—2. Utasítás 31—32. sz. minta) illetve a műhelynél vezetett „Műhelykönyv”-be (G—2. Utasítás 24. sz. minta.)

A jármű átvételét a műhely vezetője (műmester) a „Javítási könyv”-ben aláírásával igazolja.

A számadótest, illetve az alegységek által állami autójavító vállalatokhoz, ktsz.-hez javításra átadott gépjárműveket szintén a „Javítási könyv”-be kell bejegyezni, de ebben az esetben az átvétel rovatra a „Megrendelési lap” számát kell feltüntetni.

A javításra leadott gépjárműveket a műhelyvezető köteles átvizsgálni, a jelentett és az általa észlelt szükséges javítási munkálatokat a „Munkalap”-on feltüntetni és azok elvégzésével a szakmunkásokat megbízni.

A „Munkalap” II. részének rovatait nem kell kitölteni, viszont az „anyagelőleg felvételezési és elszámolási lap” egy példányát a munkalap mellé csatolni kell.

A BM. Gépkocsijavító Vállalatnál végzendő javításokról — gépjárművenként — „Javítási kimutatás”-t kell kiállítani (26. sz. minta), amelyen részletesen fel kell sorolni a fődarabok hibáit, valamint azt, hogy azok természetes elhasználódásból, gondatlanságból, vagy balesetből erednek-e.

A számadótestektől véglegesen leadott gépjárművekről „Javítási kimutatás”-t nem kell készíteni.

d) Gépjárművek javításból való visszavétele.

A javítások szakszerű elvégzését a műhelyvezető — műmester — ellenőrizzé és a járművet a vezetője csak alapos átvizsgálás után vegye át.

A számadótest műhelye által kijavított gépjármű átvételét az alegység (szerv) részéről az átvevő a „Műhelykönyv”-ben aláírásával igazolja.

Gépjárművet javításból a BM Gépkocsijavító Vállalattól, vagy más autójavító vállalatoktól, illetve a ktsz.-ektől átvenni csak a megrendelőn szereplő javítások műszakilag kifogástalan, szakszerű elvégzése után lehet.

A Gépkocsijavító Vállalatnál elvégzett javítások műszaki átvételét a Gépjármű Osztály műszaki átvevői végzik.

e) Gépjárművek és alkatrészek garanciális javítása.

(1) Altalában:

A BM szervek által a BM Gépkocsijavító Vállalatnál — autójavító vállalatoknál — megrendelt gépjármű és gépjármű alkatrész javításokra a Közlekedés és Postaügyi Miniszter 18/1961. KPM számú jótállási rendelete érvényes, amely a gépjárművek és gépjármű alkatrészek javításánál a jótállási feltételeket az alábbiak szerint szabályozza:

A javító vállalatot mind a megrendelővel, mind annak esetleges jogutódaival szemben az átadástól, illetve a szállítólevél (átvételi elismervény) keltétől számított 6 (hat) havi időtartamra, de ezen időtartamon belül legfeljebb 10 000 (tízezer) km teljesítményig minőségi kötbérmentes jótállás terheli, a megjavított gépjármű, fődarab, vagy alkatrész üzemképességéért.

A jótállási kötelezettség alapján a **jótállási időn belül** a vállalat köteles a meghibásodott alkatrész visszaszolgáltatása ellenében a hibás alkatrészt **díjmentesen kicserélni**, vagy amennyiben a hibás rész javítással rendeltetésszerű állapotban hozható, **azt díjmentesen kijavítani**. A jótállás keretében kicserélt, vagy megjavított alkatrész szerelésével felmerülő költségek a vállalatot terhelik. A megrendelőt terheli a szerelési költség akkor, ha a vállalat a jótállási javítást, illetőleg alkatrészcsere-t a megrendelő kívánságára a megrendelő telepén végzi.

Ebben az esetben a megrendelőt terhelik a jótállási javítással, illetőleg alkatrészcsere-vel kapcsolatos szállítási költségek és az ezzel kapcsolatban felmerülő kiküldetési költségek is.

A vállalat jótállási kötelezettsége a megjavított gépjármű, illetőleg fődarab valamennyi javított részére kiterjed.

A gumiabroncsok, elektromos berendezések, mérőműszerek, hordrugók, befecskendező szivattyúk, va-

lamint gördülőcsapágyak tekintetében azonban a vállalatot csak olyan mértékű jótállási kötelezettségek terhelik, amilyen mértékű jótállást az ezeket az alkatrészeket szállító vállalatok a vonatkozó szállítási alapfeltételek, illetőleg a nemzetközi szokások szerint vállalnak.

Nem terheli a jótállási kötelezettség a vállalatot:

- a természetes kopásért és elhasználódásért,
- azon alkatrészek tekintetében, amelyek gondatlan, vagy szakszerűtlen kezelés (hiányos kenés, nem megfelelő üzemanyag használata), a megengedettnél nagyobb igénybevétel (túlzott sebesség, túlterhelés) és rendeltetés ellenes, vagy gondatlan használat (pl. az alkatrész sérülésének észre, vagy figyelembe nem vétele) vagy baleset következtében hibásodtak meg,
- ha a megrendelő a jótállás ideje alatt a vállalat hozzájárulása nélkül a gépjárművet, illetőleg a fődarabot megbontotta, vagy bontás nélkül ugyan, de a karbantartást meghaladó mérvű szerelést, változtatást, javítást végzett, vagy végeztetett. Ilyen esetben a vállalat felelőssége azokra az alkatrészekre szűnik meg, amelyeknél a szerelést, vagy javítást végezték, illetőleg, amely alkatrész csoportra ezek a munkálatok befolyással voltak.

A számadótest és a KPM felügyelete alá tartozó autójavító vállalat között a javítással kapcsolatban felmerült jótállási viták esetén a 18/1961. KPM rendeletben foglaltak szerint kell eljárni.

(2) A BM Gépkocsijavító Vállalat által végzendő garanciális javításokra vonatkozó különleges előírások.

A fenti általános elvek figyelembevételével mellett a BM Gépkocsijavító Vállalat garanciális ügymenetében — a szolgálati feladatok elősegítése érdekében — a következő egyszerűsítési, elszámolási kötelezettségek érvényesek.

— A Budapest székhelyén lévő szervek a BM Gépkocsijavító Vállalattal szemben fennálló jótállási igényeket csak a BM Gépkocsijavító Vállalat telephelyén érvényesíthetik.

— A vidéki szervek által üzemeltetett — a BM Gépkocsijavító Vállalat által javított — gépjárművek garanciális jellegű, kisebb javításait is — 250,— Ft értékhatárig — a helyszínen kell elvégezni. (Az értékhatár az anyag és a munkadíj együttes értékére vonatkozik.)

Amennyiben a javítás valamilyen oknál fogva a házi műhelyekben nem végezhető el, úgy a helyi gépkocsijavító vállalat — ktsz — is igénybevehető.

A kisebb garanciális munkák keretében a fődarabok megbontása tilos!

Azonban:

- a motornál; hengerfejtömítés csere,
- a sebváltónál; a simmering csere

nem jelenti a fődarab megbontását, a fődarabok kiszemelése és szétszerelése viszont, már bontásnak számít.

A vidéki szerveknél a gépjármű szolgálat vezetője a műhelyvezetővel együtt bírálja el, hogy a garanciális javításnak vélt munka, a megadott értéken belül lesz-e vagy sem.

A számadótestnél végzett garanciális munkáról **2 napon belül** rövid feljegyzést kell küldeni a BM Gépkocsijavító Vállalat felé. A feljegyzésben fel kell tüntetni az elvégzett munkaműveleteket és az arra felhasznált anyagot.

A meghibásodott és kicserélt alkatrészt külön kell tárolni, címkével kell ellátni, amelyre fel kell tüntetni a gépkocsi rendszámát és a csere időpontját. Az ilyen garanciális javításoknál a munkalapot két példányban kell kiállítani és a feljegyzéshez csatolni kell a kitöltött munkalap egy példányát.

A hibás alkatrészt alkalmilag — de legkésőbb a negyedévi anyagvételezéskor — a BM Gépkocsijavító Vállalatnak le kell adni.

Amennyiben a garanciális munka előreláthatóan meghaladja a 250,— Ft-ot, a javítás megkezdése előtt értesíteni kell a Gépjármű Osztályt, és a helyi javítást, vagy a gépjármű felszállítását az utasítás szerint kell megoldani.

A helyi vállalatoknál végzett garanciális javítási költségeket a szerv köteles kiegyenlíteni és a számla másolatát a feljegyzéssel együtt a BM Gépkocsijavító Vállalatnak megküldeni.

Az elfogadott garanciális javítási költségek utólagos kiegyenlítésére a Gépjármű Osztály és a BM Gépkocsijavító Vállalat együttesen intézkedik.

3. Gépjárművek bejárata (próbaút).

Az új és javított gépjárműveknél az egymáshoz képest mozgó alkatrészek megfelelő illeszkedése céljából bejáratásra, illetve az egyes javítások eredményességének ellenőrzéséhez próbaút megtételére van szükség. A járművet rendeltetésszerűen szolgálati célra használatba venni csak a bejáratós próbaút szakszerű elvégzése és az ez idő alatt észlelt hibák kijavítása után lehet.

A gépjárművek bejárata és a próbautak megtétele történhet

— **központilag, illetve a BM Gépkocsijavító Vállalatnál:**

gyári új és felújított gépjárművekre nézve.

— **a számadótest székhelyén:**

bejáratást igénylő javítások elvégzése után, a Gépjármű Osztály előzetes engedélye alapján.

a) **A bejáratások szükségessége és mértéke.**

Gépjármű bejáratást kell végezni, ha a jármű vagy annak motorja gyári új, illetve ha a motor javítása alkalmával dugattyút, vagy dugattyúkat cseréltek ki.

Bármilyen más természetű javítás elvégzése után — pl. csapágycsapójavítás, dugattyúgyűrűzés, első-hátsó futómű javítás, stb. — a gépjárművet nem kell bejáratni. Ekkor a javítás minőségének ellenőrzése céljából — amennyiben ez feltétlenül szükséges — próbautat kell tenni. A próbaut hossza általában 10—50 km.

Indokolt esetben — pl. az üzemanyag, vagy motorolaj fogyasztás pontos megállapítása céljából — hosszabb próbaut is engedélyezhető, külön útvonal meghatározása mellett.

Gyári új gépjárművet a következő km teljesítményig kell járatni:

Személygépkocsi:

Moszkvics, Warszawa, Gaz—69.	2000 km.
egyéb típusú nagyteljesítményű szgk.	3000 km.

Tehergépkocsi:

Csepel	1000 km.
egyéb típusú tggk.	2000 km.

Motorkerékpár:

Oldalkocsis	2000 km.
-------------	----------

Szóló motorkerékpárt szolgálati célra azonnal igénybe lehet venni, de 2000 km-ig fokozott gonddal, kíméletesen kell használni.

A fékpadon járatott nagyjavított motort — beépítés után — még 500,— km-t járatni kell.

Fékpadi járatás nélkül a nagyjavított motor bejáratási mértéke: 1000 km.

Gyári új és felújított vízijármű motorok járatásához szükséges üzemóra száma:

Gyári új motornál	25 üzemóra
Nagyjavított motornál	20 üzemóra
Próbautónál	szükség szerint.

Vízijármű motorok járatását csak a KVSZJ végeztetheti.

A szolgálati követelményektől függően a Gépjármű Osztály indokolt esetben a fentiektől eltérő bejáratást (km megtételét) is engedélyezheti.

b) A bejáratásra vonatkozó egyéb előírások:

A bejáratást csak olyan BM beosztott végezheti, akinek az adott gépjármű nemre vonatkozó — legalább két éve szakmásváltott — vezetői igazolványa van, valamelyik BM szerv gépjármű szolgálatánál teljesít szolgálatot, továbbá rendelkezik a bejáratáshoz szükséges szakismerettel és gyakorlattal.

A bejáratos gépjárműveken — külön engedély nélkül — személyeket, vagy terhet szállítani tilos!

Bejáratás alatt a gépjármű menetsebességet a bejáratottság fokának és a gépjármű típusának megfelelően kell megválasztani.

A menetsebesség azonban — kivéve ha különleges gyári előírás azt magasabban határozza meg — a bejáratás utolsó szakaszában sem lehet nagyobb:

Személygépkocsinál 65 km/ó.

Tehergépkocsinál 55 km/ó.

Motorkerékpárnál 50 km/ó.

A bejáratást csak nappal, lehetőleg jó időjárási viszonyok között, erős és huzamos emelkedésektől mentes, kis forgalmú, jó állapotban lévő műúton szabad végezni.

Amennyiben a gépjárművezető az adott gépjármű típusra vonatkozó ismeretekkel nem rendelkezik, köteles elindulás előtt a jármű szerkezetét, működési és vezetési sajátosságait megismerni.

A bejáratási időszak alatt a gépjárművet fokozott figyelemmel és gondossággal kell vezetni. Kerülni kell a jármű és főleg a motor minden rendkívüli megerőltetését. **Ezért tilos a műútról — betonútról — letérni.**

A motor egyenletes teljesítmény-leadását gyakoribb kapcsolással (lehetőleg közepes fordulatszám mellett) kell biztosítani.

A bejáratás folyamán — útközben — fokozott figyelemmel kell kísérni a jármű fontosabb szerkezeteinek és műszereinek működését.

Figyelni kell a motortól származó zörejeket, a legkisebb rendellenesség, kopogás esetén is meg kell állni és annak eredetét meg kell állapítani.

A hűtővíz hőfokát $75-85\text{ }^{\circ}\text{C}$ között kell biztosítani. Ezt a hőfokot az indulás után a hűtőredőny szabályozásával minél előbb be kell állítani és az előírt optimális értéken tartani. A víz mennyiségéről, hőfokáról a gyakori — legalább 50 km-enkénti — megállásoknál, műszaki pihenőknél meg kell győződni.

Ha a víz hőfoka tartósan $90\text{ }^{\circ}\text{C}$ fölé emelkedik, vagy felforr, a motort le kell állítani és csak annak lehűlése után szabad az utat tovább folytatni.

Az olajnyomást ellenőrizni kell; a mutató hirtelen visszaesése esetén a motort azonnal le kell állítani és a nyomáscsökkenés okát meg kell állapítani.

Figyelemmel kell kísérni a dinamó áramtermelését, a sebességváltó és differenciálmű esetleges zörejét, a tengelykapcsoló és az egyéb szerkezetek és műszerek működését. A különleges gérijárművek rendeltetésszerű üzemeltetését (pl. a terepjáró, billenő stb. szerkezetek működését) a bejáratás utolsó szakaszában ki kell próbálni.

A bejáratás alatt 50 km-enként műszaki pihenőt és átvizsgálást kell tartani.

A garázsba történő visszaérkezés után a nap folyamán bekövetkezett eseményeket, valamint a járművön észlelt hibákat jelenteni kell a szolgálatvezetőnek, vagy a telephely parancsnokának.

A bejáratás alatt — általában — az első 500, majd 1500 km lefutása után kell motorolajcserét végezni. Ekkor a

durva és finom olajsűrűket is feltétlenül ki kell tisztítani, mert ennek elmulasztása esetén a bejáratás folyamán lekopott finom fémszemcsék a friss olajba kerülnek és az alkatrészeket idő előtt elkoportatják.

Minden új, vagy nagyjavított gépjárművet a bejáratás után 5000 km eléréséig csak kíméletes üzemeltetés mellett szabad használni.

A kíméletes üzemeltetés feltételei:

- a terhelés és a sebesség nem haladhatja meg az egyébként megengedett terhelés, illetve sebesség 75 %-át,
- kerülni kell az erősebb emelkedéseket és a motor átlagosnál nagyobb terhelését.

A számadótestnél gépjármű bejáratást csak a Gépjármű Osztály által engedélyezett útvonalon és km teljesítményig végezhetnek.

Az engedélyt a gépjármű törzskönyvének „Ellenőrzés” című rovatába be kell jegyezni.

VII. FEJEZET

NYILVÁNTARTÁS ÉS ELSZÁMOLÁS

1. A gépjármű szolgálat által vezetendő nyilvántartások

A gépjármű szolgálat gazdálkodási körébe tartozó anyagokra, eszközökre nézve vezetni kell:

- az általános — a G—2. nyilvántartási utasításban meghatározott — nyilvántartások egy részét, az ott előírt szabályok szerint,
- a gépjármű szolgálat speciális nyilvántartásait, az e fejezetben foglaltak szerint.

a) A G—2. Utasítás szerinti nyilvántartások:

A G—2. Utasításban meghatározott nyilvántartások, okmányok közül a gépjármű szakanyagokra nézve is vezetni, illetve alkalmazni kell:

- az „Anyagnyilvántartási könyv”-et
(G—2. Utasítás 4—5—7. sz. minta)
a Gépjármű normália cikkjegyzékben az „A” kategóriába sorolt cikkekre (gépjármű, üzemanyag, tárolóedényzet stb.) nézve, (típusonként külön-külön darabszám szerint, osztályozási érték nélkül, alegység bontásban).
- a „Raktári készlet nyilvántartási lap”-ot
(G—2. Utasítás 10. sz. minta)
a Gépjármű cikkjegyzékekben szereplő valamennyi nem központi selejtezésű anyag (alkatrész, üzemanyag, egyéb fogyóanyagok, stb.) és a gépjárművek-

ből javítás alkalmával kisserelt fogyó alkatrészek selejt hulladékaik tekintetében.

A „Raktári készletnyilvántartás” — egymagában is — főnyilvántartást képezhet, de a parancsnok elhatározásától függően két példányban; külön központi és külön raktári nyilvántartásként is vezethető.

- „Előjegyzés”-t a készletnyilvántartási lapokról,

(G—2. Utasítás 11—12. sz. minta)

- „Allványcímke”-t,

(G—2. Utasítás 13. sz. minta)

- „Készletnyilvántartás”-t

(G—2. Utasítás 14—15. sz. minta)

az alegység számára kiadott valamennyi nyilvántartandó gépjármű anyagra nézve,

- „Javítási könyv”-et

(G—2. Utasítás 31—32. sz. minta)

az alegységeknél és a számadótest raktárnál a házi műhelybe leadott gépjárművek, alkatrészek, stb. nyilvántartására,

- „Műhelykönyv”-et,

(G—2. Utasítás 24—25. sz. minta)

- „Munkalap”-ot,

(G—2. Utasítás 28. sz. minta)

A „Munkalap” II. részét kitölteni nem kell, hanem ehelyett az „Anyagelőleg felvételezési és elszámolási lap” egy példányát hozzá kell csatolni. A javításra fordított összes munkaóra Ft összegét a VI. fezet 2/b) pont alapján kell kiszámítani.

- „Anyagelőleg felvételezési és elszámolási lap”-ot

(G—2. Utasítás 30. sz. minta)

- A G—2.-ben kötelezően előírt — az anyagváltozások dokumentálására szolgáló — összes okmányokat, bizonylatokat.

b) A gépjármű szolgálatnál rendszeresített speciális gépjármű nyilvántartások és okmányok:

- Gépjármű forgalmi engedély (RG 47);
- Menetlevéltömb (NA 1501);
- Menetlevél (gépkocsi bejáratásra) 30. sz. minta;
- Igazolvány a szolgálati személygépkocsi magáncélú igénybevételéhez (NA 1515) 31. sz. minta;
- Indítónapló (NA 1502) 7. sz. minta;
- Gépjármű törzskönyv (NA 1518);
- Gumiköpeny törzslap (NA 1516) 8. sz. minta;
- Gépjármű nyt. lap rendszámos (NA 1522) 10. sz. minta;
- Kerékpár nyt. lap (NA 1517) 9. sz. minta;
- Központi selejtezésű gépjármű anyag alkatrész készletnyilvántartó lap (NA 1529) 29. sz. minta;
- Baleset nyt. füzet (házi felfektetésű) 12. sz. minta;
- Nyilvántartás a nem szolgálati célú gépjármű igénybevételekről és térítési összegekről (házi felfektetésű) 11. sz. minta;
- Készletjelentés és igénylés gépjármű anyagokról (NA 1503 és 1504) 13., 14. sz. minták;
- Sérülési jegyzőkönyv (NA 1513) 15. sz. minta;
- Összesítő a negyedévi balesetekről (NA 1512) 17. sz. minta;
- Balesetek részletezése (18. sz. minta);
- Napijegyzék az üzemanyag kiadásról (természetben) (NA 1507) 1. sz. minta;
- Napijegyzék az üzemanyag kiadásról (jegyben) (NA 1527) 2. sz. minta;
- Jegyzék az üzem- és karbantartó anyagok felvételezéséhez elszámolásához (3. sz. minta);
- Negyedévi üzemanyag felhasználási jelentés (NA 1510) 4. sz. minta;

— Jelentés a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km teljesítményéről és üzemanyag felhasználásáról (NA 1511) 5. sz. minta;

— Központi üzemanyag nyilvántartólap (28. sz. minta csak testületi parancsnokságok részére).

2. A gépjármű szolgálat speciális nyilvántartásainak, okmányainak rendeltetése, vezetése, illetve kitöltésének szabályai

a) Gépjármű forgalmi engedély.

A „Gépjármű forgalmi engedély” igazolás arra, hogy a gépjármű a BM tulajdonát képezi és az országos nyilvántartásban szerepel.

A BM állományába tartozó gépjármű a közúti forgalomban forgalmi engedély nélkül nem vehet részt. Ezért a gépjármű igénybevétele alkalmával azt a gépjármű vezetője köteles magánál tartani és az ellenőrző közeg kívánságára — első felszólításra — vonakodás nélkül felmutatni.

A gépjármű forgalmi engedély, a gépjárművel együtt átadás-átvétel tárgyát képezi.

A forgalmi engedély elvesztése, vagy hanyag kezelésből származó tönkretétele miatt a gépjárművezetőt fegyelmi-leg felelősségre kell vonni, továbbá a VIII. fejezet 5/d) (2) pontjában meghatározott térítési díjat is meg kell fizettetni. Az elvesztett, illetve selejtté vált forgalmi engedély pótlását a Gépjármű Osztálytól kell kérni, a fenti hivatkozott pontban foglaltak alapján.

b) Menetlevéltömb.

A BM által üzemeltetett valamennyi gépjárművet (munkagépet) havonként menetlevéltömbbel kell ellátni, e nélkül a közúti forgalomban nem vehet részt, illetve nem üzemeltethető.

(1) A menetlevéltömb rendeltetése:

A menetlevéltömb

— a gépjármű igénybevételének esetenkénti és össze-sített nyilvántartására,

— az üzemeltetés során felhasznált üzem- és kenőanyagok, a gépjárművezető által felvételezett anyagok, alkatrészek, az elvégzett műszaki szemlék, olajcserék és a megtett km-ek nyilvántartására és elszámolására

szolgál.

A gépjármű menetlevéltömb egy naptári hónapra érvényes. A menetlevél lapok 1—31-ig sorszámozottak. Egy-egy sorszámú menetlevéllap az azonos naptári napra — a nap dátumával megegyezően — érvényes. A menetlevéltömb kiadásáért, bevonásáért, illetve elszámoltatásáért a gépjármű szolgálatvezető vagy az ezzel ügykörszerűen megbízott más személy felelős. A menetlevéltömbök kezelését úgy kell megszervezni, hogy azokhoz illetéktelen személy ne juthasson.

A menetlevéltömböt kiadás előtt a gépjármű szolgálatvezető írja alá és bélyegzővel látja el.

Pontos vezetéséért a gépjárművezető — gépkezelő — és a gépkocsi indító felelős.

(2) A menetlevél vezetése:

A menetlevél felső részén fel kell tüntetni az indítónapló sorszámát és a gépjármű szervezetszerű vezetőjének, illetve a gépkezelőjének a nevét. (Abban az esetben, ha a gépjármű naponta többször indul ki, a sorszám mellett emelkedő sorrendben perszámot kell beírni. (Pl. 7/12/18 stb.)

„Honnan-hová” című rovatba a gépjármű indulási, illetve érkezési helyét kell beírni. Ha a gépkocsival az igénybevevőt egy munka elvégzése céljából a város területén több helyre kell szállítani és közben a gépkocsi a garázsba nem áll be, csak a legtávolabbi megállási, indulási hely — utca, tér stb. — megnevezést kell beírni, a házszám megjelölése nélkül. (A BM III.

Főcsoportfőnökség operatív munkához igénybevett gépkocsijainak menetlevelét a vonatkozó külön előírás szerint kell vezetni.)

Ha gépjárművet vidéki kiszállásra veszik igénybe, induláskor a „honnan-hová” rovatba fel kell tüntetni az állomáshely nevét (pl. Budapest), érkezéskor pedig annak a városnak, falunak a nevét ahova a kiszállás történt. Indulási helynek kell tekinteni azt a helyet is, ahová a gépjármű kiszállás alkalmával megérkezik, — akkor, ha onnan szolgálati helyére indul vissza, vagy további feladatok elvégzésére más helységbe kell mennie.

„Érkezés, indulás időpontja” című rovatba óra, perc pontossággal kell bejegyezni az indulás, illetve érkezés időpontját.

„Km-óra állás” című rovatba a gépjármű indulásakor, illetve érkezésekor a km számláló állását kell beírni. Az olyan típusú gépjárműveknél, amelyeknél gyárilag beépített km-óra nincs — mint pl. a Csepel 125 cm³ mkp, — illetve ha a km-óra számláló elromlott, a km teljesítményt a közúti km jelzések, vagy annak hiányában becslés alapján kell a menetlevél fenti rovatába bejegyezni.

„Igénybevétel célja” című rovatba a gépjármű használatának jogalapját kell röviden bejegyezni. Pl. „Szolgálati út”, „Magáncélú”, „Bejárás”, „Sport-Kultur”, „Kislakás építés” stb. Az egyes igénybevételek jogalapját minden alkalommal külön-külön kell bejegyezni.

„Igénybevevő aláírása” c. rovatba a szolgálati út befejezése alkalmával az igénybevételt, az elbocsátás helyét, idejét és a km-óra számláló állását a **gépkocsi parancsnoknak aláírásával kell igazolnia.**

„A napi km teljesítményből” (városi forgalom, hegymenet, terepen stb.) c. rovat soraiba a naponta megtett km különböző útviszonyok szerinti részletezését és a tehergépkocsik terhelésének megoszlását kell beírni. (Erre a fajlagos üzemanyag fogyasztás és a tehergépkocsik terhelés szerinti kihasználtságának megállapí-

tásához és ellenőrzéséhez van szükség.) A teljesítményeket az adott útszakasz befejezése után azonnal, de legkésőbb a napi forgalmazás befejezése után kell beírni. A teljesítményeket következő napokon, vagy a hó végén utólag beírni tilos!

„A megtett km összesen” című rovatba a gépjármű napi km teljesítményét összesítve kell beírni.

Ha a gépjármű valamilyen oknál fogva a nap folyamán nem üzemelt, az üzemeltetés szünetelésének (elmaradásának) okát a nap dátumával megegyező sorszámú menetlevél lapjára átlós irányba be kell írni.

Ha a gépjárművet nem vették igénybe, de üzemeltetésre kész állapotban volt „üzemképes, nem üzemelt”, ha műszaki hiba, vagy javítás, karbantartás miatt nem volt igényelhető „üzemképtelen”, ha szabadság betegség, szabadnap, vagy munkaszünnap miatt nem vették igénybe, az oknak megfelelő bejegyzést kell tenni.

A vízijárművek menetleveleinek vezetése értelemszerűen a fentiekkel azonos módon történik, azzal az eltéréssel, hogy km számláló állása helyett a megtett üzemórát kell bejegyezni.

A „Működési lap” a tűzoltóság speciális gépjárműveinek km teljesítményének, valamint a munkagépek — agregátor stb. — üzemanyag felhasználásának elszámolására szolgál. A munkagépek üzemóráinak nyilvántartására egységesen a „gyakorlatnál” című rovatot kell használni. „Km-re átszámítva” c. rovatok csak a tűzoltóság gépjárműveire vonatkoznak. Az üzemóra teljesítmény km-re való átszámításának módját a „Gépjármű és üzemanyag normák” c. Utasítás tartalmazza.

„Felvételezett üzemanyag” című lap két részből áll: az első rész a természetben, a második rész pedig a jegyben kiszolgáltatót üzemanyag nyilvántartására szolgál. Az üzemanyagkezelő köteles a kiadott üzemanyag mennyiségét a megfelelő rovatokba bejegyezni és a kiadást aláírásával igazolni.

„A hó folyamán visszavételezett üzemanyagjegy” című részt az üzemanyagjegyet visszavevő személy köteles kitölteni és a visszavételt aláírásával elismerni.

„Üzemanyagjegy beváltásának igazolása” cím alatti rovatokban az ÁFOR kutaknál beváltott üzemanyagjegyeket kell elszámolni. Ezekbe a rovatokba csak az ÁFOR kútkezelője tehet bejegyzést. Bélyegző nélküli elszámolás nem fogadható el. A gépkocsivezető követelje meg a kútkezelőjétől a beváltott üzemanyag mennyiségek számmal való beírását, valamint a lebélyegzést.

„Kötelező karbantartások nyilvántartása és igazolása” c. lapon a tárgyhóban elvégzett karbantartási műveleteket időrendi sorrendben a km-óra számláló állásának rögzítésével be kell jegyezni a megfelelő rovatokba és a végrehajtás megtörténtét igazoltatni kell.

A menetlevelek kiadása előtt, az „Előző hóban utoljára végrehajtva a gépjármű km-óra állásánál” c. rész rovataiba át kell vezetni az előzőhavi menetlevél utolsó technikai ellenőrző vizsgálatkori km-óra állásokat. Az átvezetett adatok tájékoztatásul szolgálnak arra nézve, hogy a tárgyhónapban a kötelezően előírt karbantartási műveleteket mikor kell végrehajtani.

„Egyéb intézkedések és feljegyzések” c. részbe kell a szolgálat vezetőjének bejegyezni a gépjármű II—III. sz. technikai ellenőrző vizsgálatának tervezett időpontját.

„Anyagigénylés” c. lapra kell beírni a gépkocsivezető által felvételezett anyagokat, valamint azoknak Ft értékét. A rovatokat a raktárkezelő az anyagkiadással egyidőben köteles kitölteni és aláírni.

„Jelentés a havi üzemeltetésről” c. összesítő lapon számol el a gépjárművezető — gépkezelő — a gépjármű havi üzemeltetéséről. Az elszámolás határideje a tárgyhó utolsó napja.

„Hivatalos feljegyzések” c. lapon kell rögzíteni az ellenőrzések eredményeit és az előjárók egyéb bejegy-

zéseit. Itt kell feltüntetni a hónap folyamán **javítás miatt üzemelés nélkül eltelt** napok számát összesítve, valamint a pótkeréknek huzamosabb időre futó kerékként történő felszerelését — a km számláló állás feltüntetésével — az esetben, ha a csere a gumiabroncs km futási normájának értékelését lényegesen befolyásolja. A pótkerék gumidefekt miatti — rövid teljesítményre (100—150 km) való, — ideiglenes igénybevétele nem értendő ide.

A betelt menetlevéltömb két évig elszámolási okmányt képez, ezért azt a gépjármű szolgálat köteles összegyűjteni és megőrzés céljából az ügykezelésnek átadni.

c) Menetlevél (gépkocsi bejáratásra).

(30. sz. minta)

Ez a menetlevél kizárólag csak központilag végzett gépjármű bejáratáshoz használható. Vezetése a rovatok értelemszerű kitöltésével történik.

d) Igazolvány a szolgálati személygépkocsi magáncélra történő igénybevétele

(31. sz. minta)

A szolgálati gépkocsi magáncélra történő igénybevétele alkalmával az igényjogosult köteles az igazolvány rovatait az igénybevételnek megfelelően — folyamatosan — kitölteni.

Magáncélú igénybevételkor a szolgálati gépjármű menetlevelének „kirendelés célja” c. rovatába is „magáncélra” szöveget kell bejegyezni.

Az igazolványt a magáncélú gépkocsi igénybevétele esetén — ha az ellenőrző közeg a gépjármű ellenőrzésekor azt kéri — fel kell mutatni.

A személyváltozás esetén az igazolványt 48 órán belül a kiállító szervnek fel kell küldeni és a változásnak megfelelően újat kell kérni. Egyébként új igazolványt csak a

régi betelte után és annak egyidejű felterjesztése mellett lehet igényelni.

Az igazolványt minden év január 1-től 15-ig kell érvényesítés végett a kiállító szervnek megküldeni.

c) Indítónapló.

(7. sz. minta)

Minden számadótestnél, alegységnél, ahol gépjárművet üzemeltetnek, indítónaplót kell vezetni; amely az indítással megbízott személy feladata. Ahol gépjármű indító nincs rendszeresítve és a számadótest parancsnoka az indítónapló vezetését más személy (őrszem, ügyeletes stb.) feladatává nem teszi, ott a vezetés — a saját gépjárműveikre nézve — a gépkocsivezetők kötelessége.

Az indítónaplóban időrendi sorrendben kell követni a számadótest által üzemeltetett gépjárművek igénybevételét, illetve a telephelyről, telephelyre (garázs) történő ki- és beállását.

A gépjármű kiindításakor és visszaérkezésekor az indítónaplóba az igénybevételre, illetve a gépjárműre vonatkozó adatokat a rovatoknak megfelelően be kell jegyezni.

A Belügyminisztérium használatában lévő garázsokba — telephelyekre — beálló, illetve onnan kiinduló valamennyi gépjármű adatait be kell jegyezni az indítónaplóba, függetlenül attól, hogy a gépjármű a számadótest állományába tartozik vagy sem.

Az indítónaplóba a gépjárműnek a telephelyre, (garázsba) illetve az onnan való pontos ki- és beállási időpontját és annak megfelelően a km-óra számláló állását szabad csak bevezetni, amelyet a gépjárművezető által a menetlevélbe tett bejegyzéssel össze kell hasonlítani. Eltérés esetén az indítószolgálattal megbízott személy a gépkocsivezető indokolásától függetlenül, az illetékes parancsnoknak jelentést köteles tenni.

Az indítónaplót naptári hónaponként 1-es folyószámmal kezdve naplószerűen kell vezetni. Betelte után 5 évig meg

kell őrizni. Nyilvántartásba vétele, selejtezése a TÜK szabályai szerint történik.

f) Gépjármű törzskönyv

(1) A törzskönyv rendeltetése:

A törzskönyv a gépjárművek egyedi nyilvántartására szolgál. A törzskönyvben kell nyilvántartani a gépjármű üzemeltetésével kapcsolatos minden olyan eseményt, változást, amely a gépjármű állagára, értékére, használhatóságára, üzemeltetési költségeire stb. kihatással van.

A Belügyminisztérium állományába tartozó valamennyi gépjármű részére — a kerékpár kivételével — törzskönyvet kell nyitni.

A törzskönyveket a Gépjármű Osztály állítja ki.

A gépjármű szolgálatvezető a törzskönyveket gépjármű típusonként, azon belül pedig emelkedő forgalmi rendszám szerint csoportosítva, jól zárható szekrényben tárolja.

(2) A törzskönyv vezetése:

A törzskönyvnek a gépjárműre vonatkozó általános és műszaki adatokat tartalmazó részébe bejegyzést (törlést, módosítást) csak a Gépjármű Osztály tehet. A szerszámzat felsorolására és az azokban bekövetkezett változások követésére szolgáló részébe törlést, mennyiségi módosítást szintén csak a Gépjármű Osztály végezhet, szerszámzatkiegészítés, feltöltés esetén viszont a gépjármű szolgálatvezető írja be a változást.

A gépjármű átadás-átvételének dokumentálására szolgáló részbe a gépkocsi kifogástalan és sérülésmentes átvételét az átvevő gépkocsivezető „A gépjárművezető neve” c. rovatban aláírásával igazolja.

Ha a gépkocsit 24 órás váltószolgálatnál két gépkocsivezető vezeti, az aláírás mindkettőjükre nézve kötelező. Az egyik gépkocsivezető leváltása esetén csak az

általa teljesített km mennyiséget (az együttes teljesítmény 50 százalékát), mindkettő egyidejű leváltásakor pedig az összteljesítményt — 50—50 %-os arányban megosztva — kell beírni, „megtett össz-km” rovatba.

A gépkocsi végleges leadása esetén is be kell írni a gépjárművezetők által a leadásig teljesített km-t.

„A gépjármű beosztási helye” c. részbe a BM Gépjármű Raktár parancsnoka köteles a gépjármű kiadása alkalmával az átvevő számadótest pontos megnevezését, a kiadás idejét és a km számláló állását bejegyezni.

A gépjármű raktár parancsnokán kívül ezekre a lapokra a testületi anyagi szervek gépjármű szolgálata tehet bejegyzést abban az esetben, ha a számadótestei között gépjármű átcsoportosítást hajt végre.

„A gépjárműre kiadott gumiköpenyek nyilvántartásá”-ra szolgáló rész megfelelő rovataiba csere esetén a változást anyagkiadási utalvány alapján kell bejegyezni.

A „Gépjármű javítási napló” a gépjárművön végzett javítások bejegyzésére szolgál. Itt kell bejegyezni az akkumulátor cseréjének időpontját is.

A rovatainak kitöltése a következőképpen történik:

— „A gépjárművet javították”, c. rovatba a javító-műhelybe történő leadás, illetve visszavétel időpontját kell bejegyezni.

— „Megrendelőjegy, munkalap száma” c. rovatba, ha a gépjárművet vállalatnál javították, a megrendelő számát, ha pedig a számadótest javító-műhelyében, a munkalap számát kell beírni.

— „Hol és melyik műhelyben végezték el a javítást” c. rovatba a javítást végző gépkocsijavító vállalat megnevezését, illetve ha a számadótest műhelyében végezték a javítást, akkor „Háziműhely” szót kell bejegyezni.

— „A javítás alkalmával beépített anyagok értéke Ft-ban” c. rovatba csak az esetben kell az anyagok értékét beírni, ha a javítást a háziműhelyben végezték. A gépjárművezető által felvételezett alkatrészek, anyagok Ft értékét a menetlevél alapján havonta egy alkalommal összesítve kell bevezetni.

— A „Javításra fordított munkaidő órában” rovatba — a háziműhelyben végzett javítás esetén — a munkalapokon előzőleg összesített munkaidőt kell beírni.

— A „számla összege” rovatba a gépkocsijavító vállalat által kiállított számla összegét, illetve a háziműhelyben végzett javítások óraszámának megfelelően munkabérként beállítandó Ft összeget és a beépített anyagok Ft összegét együttesen kell beírni.

— „A javítás rövid leírása” c. rovatba kell bejegyezni a javítási munkálatok felsorolását (pl. teljes nagyjavítás, motorcsere — ekkor a beépített motor számát is — szelepcsizsolás, fékjavítás, stb.) és a km számláló állását. Km számláló csere esetén a régi és az új km számláló állását egyaránt fel kell tüntetni.

— A „Bejegyezte” c. rovat a bejegyzést végző személy aláírására és a bejegyzés keltének feltüntetésére szolgál.

„Technikai ellenőrző vizsgálat — olajcsere” c. részbe a műszaki vizsgálatok és az olajcserek megtartásának idejét, a gépjármű km számláló állását és az ellenőrző vizsgálat fokozatát (I., II., III.) kell bejegyezni.

Az „aláírás” c. rovatot a bejegyzést végző személy írja alá.

„A gépjármű üzemeltetése során megtett km és a felhasznált üzemanyag nyilvántartása”-ra szolgáló rész:

— a „hó folyamán megtett km” rovatába a tárgy-hónapban megtett km teljesítményt,

- a „működési idő” rovatba a tűzoltó és egyéb speciális gépjárművek, munkagépek működési idejét,
- „összkm teljesítmény” rovatba a gépjármű forgalombavétele óta teljesített km-t; halmozva,
- a „felhasznált üzemanyag” rovat megfelelő hasábjába a hó folyamán felhasznált üzemanyag és kenőanyagféleségeket és a 100 km-re eső fajlagos fogyasztásokat,

kell bejegyezni.

A „balesetek; sérülések” nyilvántartására szolgáló részbe be kell jegyezni — felelős személyre, illetve értékhatárra való tekintet nélkül — a gépjármű minden balesetét, illetve az erőszakos megrongálódásokat.

A „műszaki és egyéb ellenőrzések, észrevételek” c. rész rovataiba az ellenőrzést végző közeg köteles az észrevételeket bejegyezni és aláírni. Ebbe a részbe kell beírni a tervezések alkalmával végrehajtott műszaki felülvizsgálatok eredményeit is.

(3) A törzskönyv átadás-átvétele, pótlása:

A gépjármű átadás-átvételével együtt a törzskönyv is átadás-átvétel tárgyát képezi.

A megsemmisült, elveszett, megrongálódott, törzskönyvről jegyzőkönyvet kell felvenni; a pótlást minden alkalommal a Gépjármű Osztálytól kell kérni. A jegyzőkönyv tartalmazza a felelős személy nevét, rendfokozatát, beosztási helyét, a gépjármű forgalmi rendszámát és azt, hogy a törzskönyv milyen körülmények között semmisült — vagy rongálódott meg, illetve veszett el.

g) Gumiköpeny törzslap

(8. sz. minta)

Valamennyi gumiköpenyről egy példányban törzslapot kell vezetni.

Az új gumiköpenyek törzslapjait első ízben a BM Központi Anyagraktár tölti ki.

A BM Központi Anyagraktárból a gumiköpenyek kiadásával együtt a vételező szervnek a „Törzslap”-okat is át kell adni. A BM Központi Anyagraktár a törzslapra csak a gyármányt, gyári számot, méretet, az osztályozási értéket írja be. A további adatokat mind a tárolt, mind a használatban lévő gumiköpenyekre nézve a számadótestnél kell bejegyezni.

A BM Központi Anyagraktár és a számadótestek közötti gumiköpeny-cserével egyidejűleg a „Törzslap”-ot is ki kell cserélni.

A gumiköpeny gépjárműre való kiadásakor, illetve a levételek törzslapra fel kell jegyezni:

- a kiadás időpontját,
- a gépjármű rendszámát,
- a gépjármű km számláló óra állását (a felszerelés időpontjának megfelelően),
- a leszerelés időpontját,
- a gépjármű km számláló állását (a levétel időpontjának megfelelően),
- a levétel okát,
- a gumiköpenyek által lefutott km teljesítményt.

Az előírt km normák teljesítésének reális értékeléséhez a fenti adatokat be kell vezetni akkor is, ha a pótkerékként kiadott gumiköpeny (huzamosabb teljesítményre) futókerékként kerül felszerelésre. Defekt esetén rövid időre való felszerelését 100—150 km átvezetni nem kell.

Ha egy gumiköpenyt egyik gépjárműről a másikra cserélnék át, a változást a gumiköpeny törzslapon, valamint a gépjármű törzskönyvének a gumiköpeny nyilvántartására szolgáló lapján is át kell vezetni.

A gumiköpenyen végzett mindennemű javítást a törzslap hátlapjára fel kell jegyezni. A megjavított gumiköpeny gépjárműre való kiadását a törzslapon még abban az esetben is fel kell tüntetni, ha az ugyanarra a gépjárműre kerül vissza. Ha a gumiköpeny az I. osztályúból II. osztályúra változik, az I. számot átlós vonallal át kell húzni és mellé be kell írni a II. számot.

h) Gépjármű nyilvántartólap

(10. sz. minta)

A gépjármű nyilvántartólapot a középfokú anyagi szervek gépjármű szolgálatainál, valamint a KVSZJ-nél kell vezetni.

A nyilvántartólap a gépjárművek rendszám és beosztási hely szerinti nyilvántartására, számadótestek közötti megoszlásának kimutatására szolgál. Vízijárműveknél a rendszám feljegyzésére szolgáló részre a nyilvántartási számot kell feltüntetni.

A nyilvántartási lapokat számadótestenként kell csoportosítani.

A nyilvántartási lapon a középfokú anyagi szerv által saját hatáskörben elrendelt gépjármű — vízijármű — átcsoportosításokat is át kell vezetni.

i) Kerékpár nyilvántartólap

(9. sz. minta)

A nyilvántartólapokat a kerékpárokhoz a BM Központi Anyagraktár felfektetve adja ki, a lapok további vezetése a számadótestek feladata.

A számadótest gépjármű szolgálata a kerékpár nyilvántartólap adatai alapján köteles évente legalább egyszer a kerékpár állományt lerovancsolni.

A rovancsolásoknál előtalált szerszámzat és tartozék-többleteket a nyilvántartólapra rá kell vezetni, a hiányokat pedig a használó terhére pótolni kell.

A kerékpár elvesztése, vagy használhatatlanná válása esetén a kártérítési eljárást le kell folytatni. Az elveszett kerékpár nyilvántartólapját a határozat egy példányával együtt fel kell terjeszteni a Gépjármű Osztálynak.

A kerékpár nyilvántartólapokat alegységenként csoportosítva kell lerakni. A nyilvántartólapok elvesztéséről, megsemmisüléséről jegyzőkönyvet kell felvenni és felterjeszteni, amely egyben igénylést is képez.

Kerékpár végleges leadása vagy selejtezése esetén a kerékpár nyilvántartólapot a BM Központi Anyagraktárnak, illetve a Gépjármű Osztálynak le kell adni.

A „BM állományából leadva” c. rovatban a kerékpár kiselejtezése után a leadás időpontját kell rögzíteni.

j) **Központi selejtezésű gépjármű anyag- és alkatrész készlet-nyilvántartólap**

(29. sz. minta)

A számadótesteknél ezen kell nyilvántartani valamennyi központi selejtezésű új, felújított és selejt gépjármű alkatrészt és anyagot (gumik, akkumulátorok, törzskészletes gépjármű alkatrészek stb.).

A számadótest raktárából a műhely vagy az alegységek részére csere ellenében kiadott központi selejtezésű új, vagy felújított alkatrészekről, anyagokról kiállított anyagkiadási utalvány, illetve anyagelőleg felvételezési és elszámolási lap, egyben a selejt anyag nyilvántartásba való bevételezés okmányát is képezi.

Az anyagkönyvelési bizonylatokon a központi selejtezésű anyagok cikkszámát piros írónnal be kell karikázni az ellenőrzés és az anyagnyilvántartás vezetésének megkönnyítése végett.

A BM Központi Anyagraktár által kiállított anyagkiadási okmányon két tételben feltüntetett azonos új és felújított

alkatrészt egy sorban, a minőségi megoszlásnak megfelelően kell a nyilvántartáson lekönyvelni.

A lap felső rovátkás részébe fel kell tüntetni az engedélyezett törzskészlet darabszámát gépjármű típusonként.

k) Balesetnyilvántartó füzet

(12. sz. minta)

A számadótestek a baleseteket a sérülési jegyzőkönyv, a helyszíni szemle-jegyzőköny, a kártérítési, illetve fegyelmi határozat alapján időrendi sorrendben kötelesek nyilvántartani.

A balesetnyilvántartó füzetett házilag kell elkészíteni és felfektetni; a minta szerinti rovatokkal.

A nyilvántartó füzetet minden naptári év végén le kell zárni és betelte után 10 évig meg kell őrizni.

l) Nyilvántartás a nem szolgálati célú gépjármű igénybevételekről és a térítési összegekről

(11. sz. minta)

Ebben a könyvben kell nyilvántartani a számadótestnél bármilyen célra engedélyezett nem szolgálati jellegű gépjármű igénybevételeket, az engedélyezésről szóló ügyirat (szolgálati jegy) alapján.

Az engedélyezésről kiállított ügyiratokat — szolgálati jegyeket — a nyilvántartókönyv mellékleteként kell kezelni, azokat a nyilvántartóköny folyamatos sorszámaival kell ellátni és iratgyűjtőbe lerakni.

A nyilvántartó könyvet házilag kell elkészíteni a minta szerinti rovatokkal.

A nyilvántartást az anyagi osztályvezető — hadtápparancsnok — negyedévenként egyszer köteles ellenőrizni, illetve az elmulasztott befizetések pótlására azonnal intézkedni.

m) Készletjelentés- és igénylés gépjármű anyagokról

(13—14. sz. minta)

A nyomtatványon a szükséges anyagokat, alkatrészeket a részletes cikkjegyzékek szerint emelkedő cikkszámokkal, rövidítés nélküli pontos megnevezéssel kell felsorolni.

A „törzskészlet” rovatba a számadótest részére jóváhagyott törzskészlet mennyiségét (darabszámát) kell beírni.

Gumi, illetve akkumulátor igénylése esetén az éves keretszám egy negyedévére eső mennyiségét kell beírni.

Az „összkészlet új” c. rovatba az igényelt cikkekből a raktári készletben — az igénylés összeállításának időpontjában — meglévő új és felújított mennyiségeket együtt kell feltüntetni.

A „selejt” rovatba csak az igényelt csereköteles anyagokból — az igénylés időpontjában raktáron lévő — selejtes mennyiséget kell beírni.

A nyomtatvány többi rovatát értelemszerűen kell kitölteni.

n) Sérülési jegyzőkönyv

(15. sz. minta)

A sérülési jegyzőkönyvre vonatkozó szabályokat a szakutastítás VIII. fejezet 2/b) pontja tartalmazza.

o) Összesítő a negyedévi balesetokról.

(17. sz. minta)

Az összesítőt a „Jelentés a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km teljesítményéről és üzemanyag felhasználásáról” c. jelentés alapján kell elkészíteni.

Az üzemeltetett gépjárművek darabszámában gépjármű nemenként szerepelni kell a különleges állományban üzemelő és a kölcsön gépjárműveknek is.

Az 1 balesetre eső km teljesítményt úgy kell kiszámítani, hogy a nemenként összesen megtett km mennyiséget el kell osztani a balesetek számával.

A „keletkezett kár Ft összege” c. rovatba a saját gépkocsivezető felelőssége és a műszaki hiba esetén a balesetből keletkezett összkárt, idegen gépkocsivezető és mindkettő felelősségekor csak a saját gépjárművön keletkezett kár Ft összeget kell feltüntetni.

Az összesítőt abban az esetben is el kell készíteni — az üzemeltetett gépkocsik darabszáma és a negyedévben megtett összkm feltüntetésével —, ha a számadótestnél gépjármű baleset nem történt.

Az összesítő hátlapjára a 18. sz. minta rovatainak megfelelő részletezés szerint a saját és mindkettő gépjárművezető által okozott baleseteket gépjármű nemenként kell bontani.

p) **Jelentés a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km teljesítményéről és üzemanyag-felhasználásáról**

(5. sz. minta)

A számadótesteknél a jelentés összeállításának megkönnyítése érdekében a szükséges adatokat — a menetlevelek alapján — előzetesen „rendszámos gyűjtőlap”-okra kell gyűjteni. (a 6. sz. minta szerint)

A jelentést a gyűjtőlapok adataiból gépjármű nemenkénti (személygépkocsi, tehergépkocsi, különleges gk., motorke-rékpár) csoportosításban, ezen belül típusonkénti bontásban, két példányban kell elkészíteni az alábbiak szerint:

- (1) „Az üzemeltetett gépjárművek” c. hasáb részletezése:
Az 1—2. rovatok soraiba egy-egy gépjármű nemhez tartozó valamennyi üzemeltetett típust fel kell sorolni (pl. személygépkocsinál Pobeda, Warszawa, Moszkvics, Volga, Gaz—69. stb.).

Minden gépjármű nemnél összesíteni kell a típusok felsorolása alatt a rovatok számadatait, kivéve a 7. rovatot, amelybe az egy gépjárműre eső — viszonyított — havi átlag km-futást kell bejegyezni.

A kölcsön gépjárműveket az adott nemnél külön sorban kell feltüntetni. Kölcsön gépjárműnek kell tekinteni azt a gépjárművet, amelyet a számadótest rendkívüli feladatok ellátása végett, **szervezési állományon** felül, ideiglenes használatra kapott.

A kölcsön gépjárművek felsorolása után a gépjármű nemenkénti összesítést ismételten el kell végezni.

A normál tehergépkocsi kihasználtságának ellenőrzése végett az összesítő rovatot bontani kell üresen és terhelve rovatokra. A tárgynegyedévben megtett összkm mennyiséget is ennek megfelelően bontva kell beírni.

A közlekedésrendészeti csoportok használatában lévő motorkerékpárok adatait — a különböző km-norma miatt — külön kell felsorolni és összesíteni. Az „egyéb” motorkerékpárok felsorolása után a motorkerékpárokról az összesítést, majd az összegépjármű állományról a végösszesítést is el kell végezni.

A 3. sz. rovatba típusonként fel kell tüntetni azoknak a gépjárműveknek a darabszámát, — amelyek a tárgyidőszakban az előírt üzemanyag normánál 20 %-kal többet fogyasztottak.

A 4. rovatba a negyedévben lecserélt gépjárművek darabszámát kell beírni annál a típusnál, amelyből a leadás történt.

Az 5. sz. rovatba a számadótest által üzemeltetett összegépjármű állomány darabszámát kell beírni. A negyedévben lecserélt (a leadott és felvételezett) gépjárműveket — bár a csere üzemeltetés szempontjából két gépjárművet jelent — az „össz-gjmű állomány” rovatba, a km-átlag reális számítása miatt csak egynek kell szerepeltetni.

A 6. sz. rovatba kell feltüntetni az üzemelt gépjármű állomány által a tárgynegyedévben típusonként külön-külön és összesen megtett km-t.

A 7. sz. rovatba az egy gépjárműre eső átlagos havi km-teljesítést kell beírni. (Az átlagos havi km mennyiséget úgy kell kiszámítani, hogy a tárgynegyedévben lefutott össz-km mennyiséget el kell osztani az üzemeltetett gépjárművek darabszámával és a kapott eredményt ismét osztani kell a tárgyhónapok számával.)

A 8—11. rovatokba a normális útviszonyoktól eltérő útszakaszon összesen megtett, a menetlevéltömbben naponta igazolt km mennyiséget kell beírni.

A 12. sz. rovatba a tárgynegyedévben ténylegesen lefutott; pótlékolással nemenként megemelt, halmozott összkmm mennyiséget kell feltüntetni. A pótlékolás számításának egyszerűsítésére az üzemanyag pótlékolására meghatározott %-kal a km mennyiséget kell megemelni.

- (2) A „felhasznált üzemanyag mennyiség” c. hasáb 13—19. rovataiba — a rendszámos gyűjtőlapok adatainak összesítése után — a ténylegesen felhasznált üzemanyagfélések mennyiségeit kell beírni. A 13—19. rovatokba bejegyzett számadatokat gépjármű nemenként összesíteni kell.

A 20—21. rovatokba a gépjármű típusok átlagos üzemanyagfogyasztását kell feltüntetni. Az átlagos fogyasztást úgy kell kiszámítani, hogy a típusonként felhasznált üzemanyag-mennyiséget el kell osztani a pótlékolással megemelt összkmm-el (12. rovat) és az eredményt meg kell szorozni 100-al (pl. az 5. számú mintában szereplő Volga személygépkocsik 100 km-re eső átlag-fogyasztása a teljesítmény és az üzemanyag-felhasználás alapján:

$$\frac{3825}{28536} \cdot 100 = 13,41)$$

A 22. rovatba azoknak a napoknak a számát kell — típusonként összesítve — bejegyezni, amelyeken a gépjárművet javítás, vagy műszaki hiba miatt nem lehetett igénybevenni.

A gépjárművek nemenkénti felsorolása után egy külön sorban az „egyéb célra” felhasznált üzemanyag-féléseket kell elszámolni (pl. munkagépek, agregátorok és a műhely által felhasznált, valamint a BM más számadótest állományába tartozó gépjárművek részére kiadott üzemanyag-félések mennyiségeit.)

Végül a jelentés 3—6-ig, 8—19-ig és a 22. rovatainak adatait összesíteni kell.

3. Üzemanyag nyilvántartás

Üzemanyagnyilvántartást kötelesek vezetni:

- a testületi országos parancsnokságok anyagi szervei,
- a számadótestek.

A testületi országos parancsnokságok anyagi szerveinél:

- a „Központi üzemanyag nyilvántartólap”-ot (28. számú minta),
- az „Előjegyzés a raktári nyilvántartólapokról” c. nyilvántartást (G—2. Utasítás 11—12. sz. minta),
- az „Okmánynapló”-t (G—2. Utasítás 1. sz. minta),

A számadótesteknél:

- a „Raktári készletnyilvántartó lap”-ot (G—2. Utasítás (10. sz. minta),
- „Okmánynapló”-t

kell vezetni.

a) Üzemanyagnyilvántartás a testületeknél:

(1) Központi üzemanyagnyilvántartólap.

Az üzemanyagokról — fajtánként (benzin, gázolaj, MM olaj, Dax. olaj, superolaj) külön-külön nyilvántartólapot kell vezetni.

A „Központi üzemanyagnyilvántartólap”

„I. Keretnyilvántartás” és

„II. Készletelszámolás”

fő részekből áll.

— Az „I. Keretnyilvántartás” vezetése:

A „Keretváltozás” részbe:

a kiutalás és a pótkiutalás rovatokba — tételenként, tonna mértékegységben — kell beírni a rendszeres időszakos ellátás keretében kiutalt üzemanyag mennyiségét.

A kiutalás — pótkiutalás — és a lemondás hasábokba bejegyzett mennyiségek különbözete adja a rendelkezésre álló keretet.

A „Rendelkezésre álló keret nyilvántartása” c. hasábjában:

az összkészletben beállt változásokat és az összkészleteknek számadótestenkénti megoszlását kell lekönyvelni; a kiutalások, illetve lemondások alapján.

— **A „II. Készletelszámolás”-i rész vezetése:**

Az adatokat a szervek által felterjesztett „negyedéves üzemanyag felhasználási jelentés” alapján kell kitölteni liter mértékegységben.

(2) A Központi üzemanyag nyilvántartólap bizonylatai:

- a kiutalás másolata,
- a szállítólevél és
- a változásra vonatkozó jelentések.

b) Üzemanyagnyilvántartás a számadótesteknél:

(1) Raktári készletnyilvántartólap (G—2. Utasítás 10. sz. minta).

Ezen kell nyilvántartani cikkenként külön-külön a számadótest készletét képező összes üzemanyagot, kenő- és karbantartó anyagot.

Az üzemanyagot, kenőolajat, orsóolajat liter, a kenőzsírokat, vazelinokat kg mennyiségi egységben kell nyilvántartani.

Az „A” készletű üzemanyagot a többi fogyó üzemanyagtól elkülönítve — külön lapon — kell nyilvántartani.

Az üzemanyag-nyilvántartást az elszámoló jelentések elkészítése végett negyedévenként a G—2. Utasítás 29/b) pontja szerint le kell zárni.

A visszavételezésből és a jegyátváltásból származó bevételek mennyiségeivel az elszámolandó üzemanyag-mennyiségeket nem szabad növelni.

Megkülönböztetés végett ezeknek a tételszámait két írónnal be kell karikázni.

(2) A nyilvántartás bizonylatai:

— Napijegyzék az üzemanyag kiadásáról

A napijegyzék összefűzött, sorszámozott tömb, amelynek minden második lapja perforált.

Külön napijegyzék tömböt kell vezetni a természetben és külön a jegyben kiadott üzemanyag mennyiségekről.

A napijegyzékeket a számadótest üzemanyagkezelője, indítója, vagy ahol kútkezelő, illetve indító nincs rendszeresítve, ott a gépjármű szolgálatvezető köteles vezetni.

A visszaszolgáltató üzemanyagjegyeket egyrészt a menetlevéltömb, másrészt a 3. sz. minta szerinti nyomtatvány alapján kell a napijegyzéken átvezetni.

A napijegyzéket két példányban indigóval kell vezetni. A jegyzékekbe a jegyben történő üzemanyag kiadásokat a „K” — a visszavételezéseket — pedig — a „V” rovatokba kell bejegyezni. Az AFOR-tól átvett üzemanyag mennyiséget a „bevétel” című rovatba kell beírni.

A kiadott üzemanyag átvételét az átvevő aláírásával igazoltatni kell.

A bejegyzett adatokat — a forgalomtól függően — naponta vagy legalább 10 naponként összesíteni és a készleteket egyeztetni kell. A napijegyzék összesítését és az adatok ellenőrzését a kútkezelő, illetve a szolgálatvezető — garázmester — aláírással köteles igazolni.

Az üzemanyagfélések mennyiségi változásait, a „raktári készletnyilvántartólap”-on a napijegyzék eredeti példánya alapján — a forgalomtól függően — naponta, vagy 10 naponként összesítve kell átvezetni.

A napijegyzékben minden mennyiségi változásnak időrendi sorrendben kell szerepelnie.

A visszavételek tételszámát kék írónnal be kell karikázni.

A napijegyzékre rá kell írni az okmánynapló tételszámát és a nyilvántartás folyószámát.

A nyilvántartó a változások átvezetését aláírásával igazolja.

A napijegyzék eredeti példányát a tömbből ki kell tépni — a szállítóleveleket és az egyéb bizonylatokat hozzácsatolva — az okmánygyűjtőbe kell lerakni, míg a másolat — tőpéldány, a napijegyzék — tömbben marad.

— Szállítólevél

A természetben és jegyben átvett üzemanyag-mennyiségről szóló szállítólevelet csatolni kell a „Napijegyzék”-hez. A szállítólevél alapján a változást csak a napijegyzéken szabad átvezetni, ezért a szállítólevél okmánynapló tételszámot nem kap. A szállítólevélen — AFOR által szállítmányonként megadott fajsúly alapján — **fel kell tüntetni a kg egységről átszámított liter mennyiséget** is, de ügyelni kell arra, hogy az eredeti adatok változatlanul olvashatóak maradjanak.

A leszállított üzemanyag ellenértékről beérkezett számlát az érintett napijegyzékre feltüntetett okmánynapló tételszámával kell záradékolni. A bevételezésről külön anyagbevételezési utalványt kiállítani nem kell.

— Jegyzék az üzem- és karbantartó anyagok felvételezéséhez, elszámolásához

(3. sz. minta)

Ezen a nyomtatványon kell kiadni, illetve nyilvántartani az alegységek részére, a számadótest által meghatározott üzem- és karbantartóanyag mennyiségeket.

A jegyzéken fel kell tüntetni a gépjárművek menetleveleinek számát, típusát, forgalmi rendszámát, beosztási helyét. Ki kell mutatni gépjárművenként és üzemanyagfélésegenként a kiadott, a felhasznált mennyiségeket, valamint a hóvégi fel nem használt készleteket.

Ugyanezen a jegyzéken kell feltüntetni továbbá a világítás céljára kiadott petróleumot és az üzemeltetéshez kiadott üzemanyagot.

A jegyzéket két példányban kell kiállítani; a második példányát az üzemanyaggal együtt az alegység megbízottjának kell átadni.

A jegyzékben szereplő üzemanyagmennyiségeket mindaddig meglévő készletnek kell tekinteni, ameddig a gépjárművezetők részére ki nem adják. A kiadott üzemanyagmennyiségeket a menetlevéltömbbe be kell jegyezni.

A jegyzékben természetben, illetve jegyben kiadott üzemanyagokat a napijegyzéken kell kiadásba helyezni, illetve a fel nem használt mennyiségeket a napijegyzéken kell visszavételezni.

A jegyzék csak a kapcsolatos napijegyzékkel együtt képez nyilvántartási okmányt, ezért a változások lekönyvelésekor a számadótestnél maradó példányt a vonatkozó napijegyzékhez kell csatolni.

4. Üzemanyag elszámolás

A kiutalt és felhasznált üzemanyagokról minden szerv köteles elszámolni az alábbiak szerint:

- Az alegység a számadótestnek havonta, a 3. sz. minta szerinti nyomtatványon,
- a közvetlen számadótestek és a testületi anyagi szervek a Gépjármű Osztályhoz, a testületi számadótestek a testületi középfokú anyagi szervhez negyedévenként, — a nyilvántartás, valamint az 5—6. sz. minta szerinti nyom-

tatvány adatai alapján — a „Negyedévi üzemanyagfelhasználási jelentés” c. nyomtatványon.

a) Alegységek üzemanyag elszámolása.

Az alegységek a felesleges (hó folyamán beváltásra nem került) üzemanyagjegyeket havonta kötelesek a számadótestnek visszaszolgáltatni. A negyedév utolsó hónapjában az üzemanyagjegyek beváltására különös figyelmet kell fordítani. A fel nem használt üzemanyag jegyeket pedig legkésőbb 28-ig vissza kell szolgáltatni, hogy azok természetbeni átváltása időben megtörténhessen.

Az alegység megbízottja a felhasználatlan üzemanyagjegyek visszaadását, a számadótest pedig a visszavett üzemanyagjegyek átvételét a jegyzéken kölcsönösen ismeri el. A jegyzéket a számadótest bevonja és ahhoz a „napijegyzék”-hez csatolja, amelyiken a visszavételezést végezte.

b) A számadótestek és a testületi anyagi szervek üzemanyag elszámolása.

A Gépjármű Osztályhoz a kiutalt — OT gazdálkodás alá vont — üzemanyagfelhasználásáról a „Negyedévi üzemanyagfelhasználási jelentés”-ben kell elszámolni. (4. sz. minta) A jelentésben a felhasznált üzemanyagot liter mennyiségi egységbe kell szerepeltetni.

Az 1. és 2. sorokba a rendszeres (időszakos), illetve pótkiutalással biztosított üzemanyagmennyiséget kell beírni.

A 3. sor mennyiségét az 1. és 2. sorok együttes összege adja.

A 4. sorba az AFOR-tól ténylegesen átvett üzemanyagmennyiséget kell beírni. Ezt a sort — ha a számadótestnél az AFOR-tól történt átvételen kívül „egyéb” átvétel is történt — bontani kell.

Az egyéb átvétel lehet:

— más BM szervtől történő átvétel, (pl. kiutalt gjmű átvétele esetén)

— az „A” készlet csökkentéséből származó üzemanyag áttételezés.

Az átvett üzemanyag mennyisége a szerv rendelkezésére álló kerettől sok esetben — a kiutaló szerv és az AFOR által használt fajsúlyszámok különbözősége miatt — eltérő. Ezt az eltérést — jellegétől függően — az 5., 6. sorban kell beírni. Az eltérést a negyedévi üzemanyagjelentés hátlapján indokolni kell.

A 7. sorba az anyagnyilvántartás előző negyedévi zárásakor kimutatott maradványt kell beírni. Ennek a mennyiségnek meg kell egyeznie az előző negyedévi üzemanyag-elszámolási jelentés maradványával (zárókészlet).

A 8. sorba a 4. és a 7. sorok együttes mennyiségét kell feltüntetni.

A 9. 10. 11. sorokba a gépjárművekre és az egyéb célra felhasznált üzemanyagok mennyiségét kell bejegyezni, majd összesíteni kell, az összesített mennyiségnek meg kell egyeznie a nyilvántartásban kiadásként lekönyvelt mennyiségekkel.

Az egyéb célra felhasznált üzemanyag mennyiséget a jelentés hátlapján részletezni kell.

A 8. és 11. sor különbözete adja a 12. sor összegét (zárókészletét).

A jelentés hátlapján fel kell tüntetni az AFOR-tól átvett üzemanyagmennyiségek jegybeni, illetve természetbeni bontását.

Az elszámolási jelentésben az „A” készletű üzemanyagot szerepeltetni nem kell, hanem annak mennyiségét a jelentés hátlapján külön kell kimutatni. A testületi középfokú anyagi szerveknek az „A” készletű üzemanyagot összesítvé kell kimutatni.

Az „A” készletű üzemanyag kicserélésének végrehajtását évenként egyszer, a II. negyedévi jelentés hátlapján fel kell tüntetni.

VIII. FEJEZET

A KÖZÚTI BALESET, FOGALMA, VIZSGÁLATA ÉS A KARÜGYEK INTÉZÉSE

1. A balesetekről általában

a) Közúti balesetek fogalma.

Balesetnek nevezzük a gépjármű közúti forgalmazása közben előforduló minden előre nem látott eseményt, amely személyben sérülést gépjárműben, vagy más tárgyban (állatban) kárt idéz elő.

b) A balesetek bekövetkezésének okai:

A közúti balesetek leggyakoribb okai:

- közlekedési szabályok be nem tartása, szándékos megszegése (gyorshajtás, szabálytalan előzés, ittas állapotban történő vezetés, követési távolság be nem tartása, elsőbbség meg nem adása stb.),
- műszaki hibák (a karbantartás elhanyagolása, rejtett anyaghiba, javítási, szerelési hiányosság, stb.),
- elemi, természeti csapások, egyéb objektív körülmények (földcsuszamlás, villámcsapás, személyek, állatok váratlan felbukkanása, stb.).

c) A közúti balesetek következményei:

- személyi sérülések; amikor a gépjármű üzemeltetése során anélkül, hogy a gépjárműben, vagy más tárgyban anyagi kár keletkezett volna, személyek halála, vagy testi sérülése következett be,

- **anyagi károk;** amikor a gépjármű üzemeltetése során személyi sérülésből kifolyólag anyagi kár keletkezik, vagy személyi sérülés nélkül ugyan, de a gépjármű, vagy más tárgy megsérült, vagy megsemmisült, illetve élő állat megsérült, vagy elhullott,
- **személyi sérülések és anyagi károk:** amikor a balesetnél az előzőek együttesen fordulnak elő.

A garázs — telephely — területén gépjárművel okozott személyi és anyagi sérülések üzemi balesetnek minősülnek. Ezeket a közúti balesetekről készítendő jelentésekben szerepeltetni nem kell, de az anyagi és fegyelmi felelősségrevonást le kell folytatni.

2. A közúti balesetek megtörténte utáni feladatok

a) Feladatok a baleset helyszínén:

- A baleset megtörténtekor a BM beosztottnak — akár okozója volt a balesetnek, akár nem — a gépjárművel azonnal meg kell állnia.
- Amennyiben maga egyáltalán nem, vagy csak jelentéktelen mértékben sérült meg, a baleset következtében megsérült személyeket azonnal elsősegélynyújtásban kell részesítenie, illetve ha szükséges kórházba történő szállításukról gondoskodnia kell. Segítséget kell nyújtani olyan esetekben is, amikor mások által okozott baleset színhelyére érkezik.
- A sérült, vagy a veszélyes helyzetbe jutott személynek nyújtandó segítség elmulasztása büntető eljárás megindítását vonja maga után, nemcsak a gépkocsivezetővel szemben, hanem a gépkocsi parancsnokával és a gépkocsiban tartózkodó valamennyi utassal szemben is.
- Az eseménynél jelenlévő szemtanúk személyi adatait fel kell jegyezni.
- Ha forgalmi akadály keletkezett — különösen sötét, ködös időben, síkos úton — gondoskodni kell az utána

jövők, illetve az arra haladók időbeni figyelmeztetéséről és a nyomok megőrzéséről.

— Intézkedni kell az illetékes közlekedésrendészeti szerv (baleseti helyszínelő) értesítésére. (BM gépjármű a baleset színhelyét rendőri intézkedés bevétele nélkül nem hagyhatja el.)

— A balesetet az illetékes számadótest gépjármű szolgálata felé a legrövidebb időn belül jelenteni kell.

b) Sérülési jegyzőkönyv felvétele:

A BM gépjármű rongálódásairól azonnal, de a baleset után legkésőbb 24 órán belül „Sérülési jegyzőkönyv”-et (továbbiakban jegyzőkönyvet) kell felvenni.

A jegyzőkönyvet a gépkocsivezető jelenlétében három példányban kell elkészíteni (15. sz. minta).

A jegyzőkönyv felvételére háromtagú bizottságot kell alakítani. A bizottság tagjaiként a gépjármű szolgálatvezetőt, a javítóműhely vezetőjét és a parancsnok megbízottját — lehetőleg a fegyelmi előadót — kell kijelölni. A bizottságba indokolt esetben külső szakértő is bevonható.

Amennyiben a gépkocsivezető megsérült és őt kórházba szállították, úgy a jegyzőkönyvet a gépkocsi parancsnok, vagy az utasok közül egy fő jelenlétében kell felvenni.

A jegyzőkönyvbe a gépjármű valamennyi megrongálódott szerkezeti részét fel kell tüntetni és a sérülés mérvét pontosan meg kell határozni. Ez a megfelelő, előre nyomtatott szöveg aláhúzásával történik. (pl. „Első lökhárító” törött. „Első sárvédő” 25x30 cm³ erősen gyűrött vagy behorpadt stb.)

Abban az esetben, ha a gépjármű egyes részei, alkatrészei a baleset folyamán olyan mértékben megrongálódtak, hogy felújításuk nem lehetséges, a rongálódás mértékének megnevezése mellett fel kell tüntetni:

„nem javítható, selejtté vált”

szöveget.

Az „egyéb” cím alatt azokat a sérült szerkezeti részeket kell felsorolni, amelyek az előre nyomtatott jegyzőkönyvi űrlapon nem szerepelnek. Itt kell feltüntetni a szerszámi hiányokat, illetve más tárgyban, állatban stb. keletkezett idegen károkat, hiányokat is.

A jegyzőkönyvet a bizottsági tagokon kívül a gépjárművezetővel — akadályoztatása esetén a gépkocsi parancsnokával — is alá kell íratni.

A kiállított és aláírt jegyzőkönyv:

— első példányát

(attól függően, hogy a javítás hol történik),

külső javító vállalat ktsz felé; a **megrendeléshez** vagy a BM Gépkocsijavító Vállalat felé; a **javítási kimutatásokhoz**;

háziműhelyben történő javítás esetén a **munkalaphoz**,

— második példányát;

a BM kárigény érvényesítése végett a **benyújtott kárszámlához** (Állami Biztosítóhoz, a bírósághoz, vagy Közületi Döntőbizottsághoz),

— harmadik példányát;

a saját hatáskörben lefolytatott **kártérítési iratokhoz** (irattári példány)

kell csatolni.

3. A baleset kivizsgálása, a fegyelmi és a káreljárás megindítása

A számadótest parancsnoka a bekövetkezett balesetet a gépkocsivezető jelentése, a sérülési jegyzőkönyv és a helyszíni szemlejegyzőkönyv alapján az anyagi és a fegyelmi szakközegeivel köteles kivizsgáltatni.

Súlyosabb kimenetelű balesetek alkalmával a Gépjármű Osztálytól szakközeg kirendelését lehet kérni. A kivizsgálást a szakközeg megérkezésétől függetlenül folytatni kell.

A baleset kivizsgálása során meg kell állapítani:

- a baleset körülményeit és okát (okait),
a gépjárművezető betartotta-e a szolgálati feladatként előírt kötelezettségeket, megsértette-e és milyen mértékben a közlekedésrendészeti szabályokat, fogyasztott-e szeszes italt és milyen mértékben, a gépjármű parancsnoka a számára előírt kötelezettségeknek elegett tett-e, a gépjármű parancsnok és a gépjárművezető milyen magatartást tanúsított stb.,
- a keletkezett összkárt; (a Belügyminisztériumot ért kár és az idegen kárt Ft értékét),
- a gépjárműparancsnok és a gépjárművezető, vagy esetleg a gépjárműn utazó más BM beosztott milyen mértékben felelős a baleset bekövetkezéséért (szándékosságból, vagy gondatlanságból).

Belügyi gépjármű által okozott baleset során a gépkocsiparancsnok, illetve a gépkocsivezető felelősségének megállapításánál a következők az irányadók:

A gépkocsi parancsnoka nem egy sorban felel a gépkocsivezetővel.

Kivétel ez alól, ha:

- büntető, vagy fegyelmi eljárás során a parancsnok bűnösségét, illetve felelősségét is ugyanazon büntető, vagy cselekmény miatt állapítják meg, mint a gépkocsivezetőét — pl. együttes italozás —,
- a parancsnok törvényt sértő, vagy olyan utasítást adott, amely közvetlen összefüggésben állt a balesettel. Amennyiben azonban a gépkocsiparancsnok magatartását ellenőrzési kötelezettség elmulasztásának, hivatali hatalommal való visszaélésnek, stb. minősítik, úgy a felelőssége csupán másodlagos lehet.

A számadótest parancsnoka a baleset kivizsgálása után — a vonatkozó rendelkezések alapján — dönt arról, hogy saját fegyelmi hatáskörében intézkedik-e, vagy az illetékes katonai, illetve polgári ügyészséghez teszi át az ügyet.

A fegyelmi felelősségrevonástól függetlenül — az érvényben lévő kártérítési szabályzat értelmében — a káreljárást minden esetben le kell folytatni.

4. Kártérítési eljárás

a) A kártérítési határozat meghozatala.

A kártérítési határozatot a baleset jellegétől, a felelősség mérvétől, a gépjárművezetők és a gépjárművek állomány szerinti hovatarozásától függően kell meghozni.

(1) Amennyiben a balesetet két BM gépjárművezető — BM gépjárművel — okozta és ha annak előidézésében:

— **csak az egyik gépjárművezető felelős;**

a kártérítési határozatot mindkét gépjárműre nézve — az összkár figyelembevételével — az a számadótest köteles meghozni, amelyikhez a felelős gépjárművezető állományilag tartozik.

Ebben az esetben a balesetben érintett másik számadótest köteles megküldeni a szükséges baleseti iratokat és a kárszámlát.

— **ha mindkét gépjárművezető felelős;**

a kártérítési szabályzat R. 2. §. kiegészítésében előírtak szerint kell eljárni.

Az érintett számadótestek a kártérítési határozatot a BM Döntő Bizottságának a felelősség mértékére és a térítés arányára vonatkozó döntése alapján, saját hatáskörben hozzák meg.

(2) Ha a baleset BM és idegen gépjármű között történt és ha azok előidézésében

— **a saját gépjárművezető, vagy személy (parancsnok) a felelős;**

az összkárra nézve a gépjárművet üzemeltető számadótestnél kell a kártérítési határozatot meghozni.

Az idegen kárösszeget bírósági ítélet, KDB határozat, illetve az Állami Biztosító elismerése alapján lehet elfogadni.

— **ha idegen gépjárművezető, vagy személy a felelős;**
a BM kárigényét

- az Állami Biztosító,
- az érintett állami szerv,
- a KDB, illetve a
- bíróság

mégkeresése útján kell érvényesíteni;

— **Ha mindkét gépjárművezető felelős;**

a felelősség mértékére és a térítés arányaira nézve a bírósági ítélet, KDB határozat, A. B. döntés stb. a mérvadó.

A kártérítési határozatot saját részről a döntés alapján kell meghozni.

— **Ha a balesetért egyik fél sem okolható;**

a Belügyminisztériumot ért kárra nézve a BM kárviselés kimondását kell kérni és evégett a káriratokat (helyszíni szemlejegyzőkönyv, bírósági ítélet, szakértői vélemény stb.) fel kell terjeszteni a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökségre.

A baleset következtében megrongálódott saját gépjárművek helyreállítási költségei az illetékes számadótest költségvetését terhelik. Az idegen károkat az Állami Biztosító rendezi.

b) **A gépjármű szavatossági károk bejelentése és a kár rendezése.**

A gépjárművezetők által, a BM gépjárműveivel okozott olyan károkat, amelyek nem a számadótest, vagy más BM

(szerv által üzemeltetett gépjárművekben, hanem idegen (harmadik) szervek (személyek) gépjárműveiben, illetve vagyontárgyaiban következnek be, gépjármű szavatossági károknak nevezzük.

Gépjármű szavatossági károk még az olyan károk is, amelyek a számadótestek gépjárművein szállított idegen szállítmányban keletkeznek.

A gépjármű szavatossági károkat a számadótest a felmerüléstől számított 8 napon belül köteles az Állami Biztosítónak bejelenteni, attól függetlenül, hogy a károsult idegen szerv vagy magánszemély kártérítési igényt támaszt-e vagy sem.

A bejelentésnek tartalmaznia kell mindazokat a lényeges adatokat, amelyek a kár felméréséhez, a felelősség megállapításához felhasználhatók. Így különösen; a káresemény helyét és idejét, a káresemény pontos leírását, a keletkezett kárt, a bizonyítékokat, (okiratok, tanúk, stb.).

A számadótestek részéről a gépjármű szavatossági károkat az Állami Biztosítón kívül más illetékes hatóságoknak (nyomozó, ügyészi, tűzrendészeti, közlekedésrendészeti, stb.) is be kell jelenteni, ha olyan adat merül fel, amelynek vizsgálata e szervek hatáskörébe tartozik.

A számadótestek a gépjármű szavatossági károkat harmadik személy, illetve szerv irányában nem ismerhetik el, és az Állami Biztosító előzetes hozzájárulása nélkül fizetési kötelezettséget nem vállalhatnak, illetve egyezségeket nem köthetnek.

A gépjármű szavatossági káresettel kapcsolatos államigazgatási, döntőbizottsági, vagy bírósági eljárásban a belügyi szerveket általában az Állami Biztosító képviseli.

Ha azonban a baleset, bizalmas — konspiratív — jellege miatt az Állami Biztosítónak a kárt bejelenteni nem lehet, ez esetben a káresetet a legrövidebb időn belül a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökséghez kell bejelenteni és az iratokat szigorúan titkosként kell kezelni.

Amikor a számadótestet az Állami Biztosító képviseli, részére a per vitelére meghatalmazást kell kiállítani A meg-

hatalmazást a döntőbizottsági ügyekben az önálló számadótest, bírósági peres ügyekben pedig a BM Terv- és Pénzügyi Csoportfőnökség állítja ki.

Az Állami Biztosító a gépjármű szavatossági károk összegeit általában — az igénybejelentéseket követően — közvetlenül fizeti ki a károsultnak.

Azokban az esetekben viszont, amikor döntőbizottsági határozat vagy bírói ítélet alapján a károsult szerv az összeget végrehajtás útján közvetlenül a számadótest számlájáról hívja le, a számadótest részéről a gépjármű szavatossági kár címén lehívott (kifizetett) összeget az Állami Biztosítótól vissza kell igényelni.

A visszaigényléshez csatolni kell azt a döntőbizottsági határozatot, illetve bírói ítéletet, amelynek alapján a károsult részére a számadótest számlájáról a lehívás történt.

Ha az Állami Biztosító a számadótest helyett a belügyi szerv gépjárműve által akár közvetlenül, akár pedig közvetve okozott kár miatt kifizetést teljesít, az Állami Biztosító által más állami szervnek, vagy magánszemélynek kifizetett kárt úgy kell tekinteni, mintha az a belügyi szerv kára volna és emiatt a közvetlen kártokozóval szemben a kártérítési eljárást le kell folytatni.

A kártérítési eljárást még olyan esetben is le kell folytatni, amikor döntőbizottsági, vagy bírói ítélet alapján végrehajtási eljárás (incassó) során a számadótest számlájáról lehívott összeget az Állami Biztosító visszatéríti.

A kártérítési eljárás lefolytatásánál a gépjármű szavatossági károk eseteiben is a Kártérítési Szabályzat rendelkezéseit kell alkalmazni.

A kártérítési eljárásban mind az idegen kárt, mind pedig a saját kárt figyelembe kell venni, ha a belügyi szerv gépjárművezetőjének a felelőssége a Kártérítési Szabályzat rendelkezései szerint egyébként fenn áll.

Az Állami Biztosító polgári perben a BM gépjárművezető képviselőjét, illetve az ellene indult büntető eljárásban védelmét; felkérésre ellátja. Ilyenkor a gépjárművezetőnek

lehetővé kell tenni, hogy az ellene indult eljárásban személyesen is résztvegyen.

Abban az esetben, ha a gépjárművezető a kárt bármilyen menysiségű szeszesital fogyasztása miatt, vagy engedély nélküli szállítás közben okozta, az Állami Biztosító a képviselést, illetve a védelmet megtagadja.

Mindazokban az esetekben, amikor más szerv, vagy magánszemély gépjárműve okoz kárt a Belügyminisztériumnak, az erre nyitva álló határidőn belül a kárt a közülettel, vállalattal szemben KDB, illetve magánszemély ellen a bíróság előtt érvényesíteni kell. Közületek között az elévülési határidő a baleset napjától számított 1 év, közületek és magánszemélyek között 5 év.

Azokat a gépjármű balesetből származó szavatossági károkat, amelyek nem az Állami Biztosító hatáskörébe tartoznak, az illetékes károkozó vállalattal közvetlenül, illetve KDB vagy bíróság útján kell rendezni.

Az ilyen kárigényekről minden esetben az Állami Biztosító értesítését kell bevárni és ennek alapján a kár behajtása iránt intézkedni kell. A vállalatot — károkozót — írásban kell felszólítani a kár megtérítésére.

Ha a vállalat a kárösszeg kifizetését nem teljesíti a megadott határidőn belül (8 nap), úgy arra fel kell szólítani és egyúttal tudomására kell hozni, hogy a kifizetés elmulasztása esetén a kárigény érvényesítése KDB, illetve bíróság útján történik. Amennyiben a vállalat felszólításnak ismételtelen nem tesz eleget, a KDB-nél, bíróságnál a keresetet meg kell indítani.

5. Nem balesetből származó — egyéb — kárügyek intézése

Az eltulajdonított gépjármű forgalmi rendszámát, típusát — a körözés azonnali elrendelése mellett — 48 órán belül a Gépjármű Osztálynak jelenteni kell. A jelentés történhet távbeszélőn, géptávirón, majd ezt követően írásban.

a) **Eltulajdonított, vagy tönkrement gépjármű, anyag, alkatrész térítési összegének megállapítása:**

(1) **Altalában :**

A térítési összeg a jármű beszerzési értékének 20%-ánál alacsonyabb nem lehet, még akkor sem, ha a gépjármű az előírt futási km-en, illetve használati időnormán túl van.

A beszerzési érték fogalmának meghatározását a „Kártérítési Szabályzat” 50. pontja tartalmazza.

A szükséges óvintézkedés elmulasztása miatt eltulajdonított, vagy nem közúti baleset, illetve nem természetes elhasználódás (pl. gondatlan tárolás, helytelen üzemeltetés és javítás) következtében tönkrement jármű, anyag, alkatrész térítési összegét a **forgalmi érték** alapján, az alábbiak szerint kell megállapítani.

(2) **Gépjárműveknél:**

A beszerzési összeget el kell osztani a gépjármű lefutási km-normájának mennyiségével és a kapott eredményt szorozni kell a nem teljesített km-el. Pl.: ha egy 250 cm³ Pannonia mkp. beszerzési értéke 15 600 Ft, a lefutási km-normája 120 000 km, a motorkerékpárral eltulajdonításáig 70 000 km-t teljesítettek, a km-norma teljesítéséhez hiányzik még 50 000 km; a térítés összege 6500,— Ft lesz.

Képlet:

$$\frac{15\,600}{120\,000} \cdot 50\,000 = 6\,500,— \text{ Ft}$$

(3) **Kerékpároknál:**

A beszerzési összeget osztani kell a norma szerinti használati idővel és az eredményt szorozni kell a kerékpár nyilvántartólap szerint még hátralévő évek számával.

Pl.: ha egy kerékpár új beszerzési értéke 1050,— Ft, norma szerinti használati ideje 10 év, elveszett 4 év

használati idő után, a használati időnormához hiányzik 6 év, a térítési összeg: 630,— Ft lesz.

Képlet:

$$\frac{1050}{10} \cdot 6 = 630,— \text{ Ft}$$

(4) Anyagoknál, alkatrészeknél:

Gépjármű anyagokban, alkatrészekben — nem természetes elhasználódás következtében — keletkezett kár térítési összegének megállapításánál alapul kell venni:

- a **felújítási költséget**, ha az anyag, alkatrész még felújítható, illetve
- a **beszerzési összeget**, ha az már teljesen használhatatlanná vált.

A teljes összeg térítése esetén a kirótt kárösszegeből le kell vonni a selejtanyag értékesítése során megtérülő Ft összeget.

b) Leltárhiány megtérítése, kompenzálás:

A leltárhiány, illetve a használó részére kiadott anyagokban szerszámokban, stb. keletkezett hiányok megtérítésére a „Kártérítési Szabályzat” előírásai szerint kell intézkedni.

Az egyidőben végrehajtott leltározás után az azonos, elnevezésű, de különböző méretű alkatrészekben keletkezett hiányt — többletet — a Gépjármű Osztály engedélye alapján kompenzálni lehet. Ilyen esetben a leltározási jegyzőkönyvből a kompenzálható hiányokra, többletekre nézve — Ft érték szerint — kivonatot kell készíteni és azt jóváhagyás végett fel kell terjeszteni.

A kompenzálásra javaslatba hozott anyagok között mennyiségi eltérés nem lehet.

Kompenzálás csak a leltározások és a szolgálati teendők bizottságilag történő átadása-átvétele alkalmával kérhető, illetve engedélyezhető.

Különböző időszakokban történő leltározások, rovancsolások alkalmával felfedett hiányokat, többleteket kompenzálni tilos!

c) A gépjármű jogtalan igénybevétele alkalmával térítendő összeg megállapítása:

Azt a személyt, aki a szolgálati gépjárművet magáncélra jogtalanul igénybeveszi, vagy jogtalan igénybevételt engedélyez; első esetben a közhasználatú személy — illetve tehergépkocsi kétszeres, további esetekben háromszoros viteldíjának megfelelő Ft összeg megtérítésére kell kötelezni.

(1) Térítési összegek:

— **Személygépkocsiknál;**

a jogtalanul megtett út minden km-e után első esetben 4,80 Ft, minden további esetben 7,20 Ft.

— **Tehergépkocsiknál;**

3 tonnáig a jogtalanul megtett út minden km-e után első esetben 4,— Ft, minden további esetben 6,— Ft, 3 tonnán felül a jogtalanul megtett út minden km-e után első esetben 6,— Ft, minden további esetben 9,— Ft.

— **Autóbusznál és különleges gépkocsinál:**

a jogtalan felhasználás tekintetében 3 tonnán felüli tehergépkocsinak minősül.

— **Motorkerékpárnál:**

első esetben km-enként 2,— Ft, minden további esetben 3,— Ft.

d) Forgalmi rendszámtábla, forgalmi engedély elvesztése, tönkretétele esetén térítendő összeg:

(1) Elvesztett vagy megrongált forgalmi rendszámtábla utáni térítési összegek:

Szgk. 90,— Ft

Tgk. és klg. gk. 60,— Ft

Oldalkocsis mkp.	75,— Ft
Szóló mkp.	60,— Ft
Pótkocsi, utánfutó	45,— Ft

Fenti összeget kell téríttetni elvesztés és megrongálódás esetén akkor is, ha a két rendszámtábla közül csak az egyik veszett el, vagy ha az egyik annyira megrongálódott, hogy használni már nem lehet. Az új rendszámtábla kiadását a BM Gépjármű Osztálytól szolgálati jegyen kell kérni, amelyhez csatolni kell az elvesztés — megrongálódás — körülményeit tartalmazó jegyzőkönyvet, a rendszám jellegének (személy, teher stb.) megfelelő értékű okmánybélyeget és a megmaradt eredeti, illetve a megrongált rendszámtáblákat.

- (2) **Forgalmi engedély** elvesztése, vagy hanyag kezelése következtében történt megrongálódása esetén a felelős személy köteles az új forgalmi engedély árát megtéríteni. Az új forgalmi engedélyt a BM Gépjármű Osztálytól szolgálati jegyen kell kérni, amelyhez csatolni kell az elvesztés, megrongálódás körülményeiről szóló **jegyzőkönyvet és 30,— Ft-os okmánybélyeget.** Ha a forgalmi engedély megóvására kiadott műanyagtok elveszik, az új tok kiadásához 5,— Ft-os okmánybélyeg szükséges.

Amennyiben a rendszám, a forgalmi engedély, illetve a tok olyan körülmények között megy veszendőbe, hogy a BM beosztott nem felelős, úgy a BM kárviselését kell kérni és okmánybélyeg nélkül kell az igényt benyújtani.

IX. FEJEZET

MUNKA ÉS BALESETVÉDELMI ELŐÍRÁSOK

A gépjármű szolgálat beosztottai szolgálatuk ellátása közben egyrészt olyan anyagokat kezelnek, használnak, dolgoznak fel, amelyek érintése, illetve párolgása, gőzölgése az egészségre ártalmas, másrészt munkájukat olyan eszközökkel, gépekkel végzik, amelyek elővigyázatlanság esetén üzemi balesetet idézhetnek elő.

Mindezek megkövetelik a fokozott óvintézkedések bevezetését, amelyeket a beosztottaknak — testi épségük, egészségük védelme érdekében — meg kell ismerniük és munkájuk végzése közben be kell tartaniuk.

1. Mérgező, maró folyadékok hatása elleni védekezés

a) Ólomtetraetil.

A gépjárművek üzemanyaga az ólomtetraetillel kevert benzin.

Az ólomtetraetil tömény állapotban olajszerű, édeskés szagú folyadék, amely könnyen párolog, benzinben olajban jól oldódik, az ép bőrön át is fel tud szívódni a szervezetbe.

Benzinhez keverve 2—4 ezrelékes arányban használják, a benzin nyomástűrésének fokozására. Az etilezett benzin a könnyebb felismerhetőség céljából színezve van; általában piros, vagy kék színre. Az etilbenzin érzékenyebb bőrre jutva gyulladást idézhet elő, mely a bőr pirosságával, viszketésével, esetleg felhólyagzásával jár.

Ha a szájba jut, nyálkahártya gyulladás lép fel. Súlyos mérgezést okozhat és ezért szigorúan tilos:

- az etilbenzinben való kézmosás,
- etilbenzinnel mosott ruha (szerelőruha) viselése,
- zárt térben (garázs, szerelőcsarnok, stb.) járatott motorok kipufogó gázainak belégzése,
- az etilbenzinnek a tartályból gumicsövön megszívással való lefejtése.

Az etilbenzin szállítása, kiszolgálása alkalmával is fokozott óvatosságra van szükség, mivel a tárolóedényzet alján az esetleg töményebben lerakódott ólomtetraetil a vele vígyázatlanul dolgozónál súlyos mérgezést okozhat.

Veszélyt jelent az etilbenzinnel működő motorok szerelése és javítása is, mert a motorokban lerakódó robbanógáz égéstermékei aránylag nagy mennyiségben tartalmazhatnak ólomtetraetilt.

Az ólomtetraetil okozta mérgezés tünetei:

A szívműködés lassulása, alacsonyabb testhőmérséklet, fokozott nyálképződés, izzadás, kézremegés, általános gyengeség, időnként fellépő és gyorsan elmúló fejfájások, fáradékonyság, kimerültség érzése. Később étvágytalanság, soványodás, fokozott ingerlékenység, fémes szájíz lép fel.

Az etilbenzinben lévő ólom az évek folyamán a csontokban rakódik le és idült ólommérgezést hoz létre. A mérgezés tünetei később is fellobbanhatnak, újabb ólom bejutása nélkül is, ha a szervezet egyéb betegség miatt lázassá válik, vagy ha egyes gyógyszerek hatására a csontokban lerakódott ólom ismét a vérkeringésbe jut.

A mérgezés megelőzése érdekében meg kell gátolni, hogy az etilbenzin padlóra, talajra, gépre, felszerelésre, használati tárgyakra, vagy a dolgozó ruhájára ömöljön.

Az etilbenzin átvételét, kiadását és az üzemanyagtartályok feltöltését végző dolgozó a legnagyobb gondossággal járjon el és ügyeljen a túlfolyás, kifreccsenés elkerülésére.

A töltésnél lehetőleg a szélnek háttal kell állni, a munka végzése közben gyakran, — de étkezés előtt feltétlenül — alaposan kezét kell mosni.

Szigorúan tilos etilbenzint élelmiszer közelében tárolni, vagy etilbenzint háztartási célra használni (pl.: petróleummal keverve világításra, petróleumfűzőbe, öngyújtóba, ruhatisztításra, illetve oldószerként stb.) Az olyan garázsokban, ahol etilbenzinnel feltöltött gépjárművek vannak, fokozottan ügyelni kell a rendszeres szellőztetés betartására.

Azokra a kutakra és hordókra, amelyekben etilbenzint tárolnak 20x30 cm-es fehér táblát kell kiakasztani, amelyre piros festékkel az alábbi szöveget kell írni:
„Etilbenzin, mérgező!”

b) Kénsav, akkumulátorsav.

Óvakodni kell attól, hogy munkaközben a kénsav a ruházatra, vagy bőrfelületre kerüljön. Amennyiben a ruházatra, vagy bőrfelületre a kellő elővigyázat ellenére sav fröccsen, azt szódával kell közömbösíteni és bő vízzel kell lemosni.

Tömény kénsav hígításnál mindig a savat kell önteni a vízbe és ügyelni kell arra, hogy a sav vékony sugárban folyjon, mert ellenkező esetben — a gyors diffúzió miatt — robbanás következik be, amely súlyos balesetet eredményezhet.

A savak kezelése során:

- savat edényből gumicsövön keresztül szájjal szívni,
- tömény savat tartalmazó edénybe vizet önteni, ha abban a sav bármilyen kis mennyiségű is,
- a kinyitott tárolóedények nyílását szagolni,
- savval élelmiszer, ruha-, fa- és fémanyagokat együtt szállítani, vagy tárolni,
- az akkumulátortöltő helyiségben a berendezésen és a töltő telepen kívül más anyagot tárolni,
- nyílt lángot használni, vagy dohányozni

szigorúan tilos!

A tömény és hígított savat tartalmazó üvegballonokon figyelmeztető táblát kell elhelyezni. A ballonok kiürítéséhez buktatószerkezetet, vagy lefejtő berendezést kell alkalmazni. A padlózatra kiömlő savat azonnal bő folyóvízzel fel kell mosni. E célra a lehetőséghez képest gumicsövet kell használni.

Savval, savas anyagokkal végzett munka után feltétlenül szappannal kezét kell mosni. Ugyanígy kezét kell mosni munkaszünetben, dohányzás és étkezés előtt.

Az akkumulátor töltésével megbízott szakmunkásnak a töltőhelyiségben gumikesztyűt és gumicsizmát kell viselnie.

Az akkumulátor töltőhelyiséget a töltés alkalmával állandóan szellőztetni kell. A helyiség padlózata saválló anyagból legyen és elfolyóval rendelkezzen.

2. Balesetek megelőzése a gépjárműjavító műhelyben

a) Forgácsoló gépeknél általában:

Munkadarabot, vagy szerszámot megfogni, vagy cserélni csak akkor szabad, ha a gép áll. Ilyen értelmű figyelmeztető táblát jól látható helyen, a gép közelében ki kell függeszteni.

Bekapcsolt állapotban a munkagépet felügyelet nélkül hagyni tilos!

Minden rideg anyag megmunkálására szolgáló forgácsoló gépre, valamint a gyorsvágást végző esztergákra a szerte repülő forgácsszilánkok ellen — a gépeken dolgozók — elé — szilánkmentes üvegből, plexiből, vagy hasonló anyagból készült védőlapot, a szemközti oldalra pedig — ha ott gépi, vagy egyéb munkát végeznek — védőernyőt kell szerelni.

Az összefüggő szívós forgácsspirálok eltávolítására kampós végű pálcát, a szilánkosan leváló forgácstörmelék összegyűjtésére, valamint a munkadarab felületi tisztítására pedig ecsetet, seprűt, házi fűjtatót kell használni (sűrített levegőt erre a célra alkalmazni nem szabad).

Hűtőfolyadékként lehetőség szerint az egészségre nem ártalmas olajokat, emulziókat (hűtő — fűró — esztergaolajok) kell használni.

A hűtőfolyadék fröcskölésétől védőernyők, átlátszó, szilánkmentes anyagból készült ellenzők, burkolatok stb alkalmazásával védekezni kell.

b) Esztergapadok.

Ha a meghajtás laza- és ékelt szíjtárcsa útján történik, gondoskodni kell olyan berendezésről, amely a szíjváltókart a gép kikapcsolt helyzetében biztosan rögzíti.

Gyorsvágás esetén forgácstörőt kell alkalmazni.

A főorsóból kinyúló forgó munkadarabot (rudat, csövet stb) teljes hosszában, szilárdan álló védőráccsal kell körülvenni.

A kinyúló munkadarab kellő megtámasztásáról is gondoskodni kell.

c) Gyalu- és vésőgépek.

A hosszúgyalugépek mozgó pályájának szélső helyzetét a közlekedési tér felé rögzített — szükség esetén azonban könnyen elvehető — korláttal kell elkeríteni.

A forgács felfogására célszerű a megmunkálási teret félhenger alakú védőlemezzel körülvenni.

Gyalu- és vésőgépnél üzemközben a löketet állítani nem szabad.

d) Fűrőgépek.

A fűrőgépek szerszámbefogó tokmánya sima forgásfelületű legyen.

A munkadarabot fűrés közben elforgás ellen rögzíteni kell (a tárgytartóasztalon ütközővel, a tárgytartóasztalhoz megfelelő eszközökkel — szorító kengyellel befogószerkezettel, stb.).

Tilos a munkadarabot fűrés közben kézzel ellentartani!

e) **Köszörűgépek.**

A köszörűgép csiszolókorongját a szétrepülés veszélyével szemben védőburkolattal és állítható burkolatszűkítővel kell felszerelni.

A védőburkolatot szívós, rugalmas, lökésszerű erőhatás felvételére alkalmas acéllemezről, vagy kovácsolt acélból kell készíteni. A csiszolókorong kerületi, illetve oldal-felületét a védőburkolattal úgy kell körülvenni, hogy csak a tárgy megmunkálása céljából szükséges $1/4$ — $1/5$ kör-cikk alakú felülete maradjon szabadon.

A védőburkolatnak a szorítóperemeket, szorítóanyákat és a tengelyvéget is takarnia kell.

A védőburkolat kerületi része és az új korong felülete között legfeljebb 10 mm, a burkolat egyenes oldalfala és a korong oldalfala között 15 mm hézag hagyható.

A védőburkolat falvastagsági méreteit az anyagtól és a kerületi sebességtől függően az alábbi táblázat tartalmazza:

A védőburkolat legkisebb falvastagsága 35 m/mp kerületi sebességig (méretek mm-ben)

A védőburkolat anyaga	Csiszolókorong legnagyobb szélessége	A csiszolókorong átmérője					
		80—125		150—200		250—350	
		k.	e.	k.	e.	k.	e.
Kovácsolt acél	25	3	3	4	4	7	4
Hengerelt acél	50	4	4	6	4	5	6

k = kerületi védőburkolat vastagsága

e = oldalvédőburkolat vastagsága

Ha a korongnyílás szöge a korongtengely vízszintes síkjára fölé van helyezve, a burkolatot el kell látni a kerületi részre merőleges, eltolható ellenzővel, amelynek rendelkezése az, hogy a korong elhasználódása következtében megnövekedett búra alatti nyílást a megengedett mértékre kisebbítse.

A csiszolókorongot a tengelyre két egyenlő átmérőjű és méretű acéltárcsával, szorítóperemmel kell felfogni.

A szorítóperemek átmérője nem lehet kisebb, mint a befogott csiszolókorongok átmérőjének egyharmad része.

A szorítóperem alá korongcsere alkalmával új alátétlapot kell helyezni, amely lehet 0,5—3 mm vastag, tömör egyrétegű papírlemez. Az alátétlapoknak a szorítóperem külső átmérőjénél nagyobbaknak kell lenniök.

A korong felerősítésére szolgáló csavaranya menetének a csiszolókorong forgási irányával ellenkező irányúnak kell lenni. A csiszolókorongokat megerősítő csavaranyákat elfordulás ellen biztosítani kell. (Ellenanya, vagy biztosító lemez.)

A kézben tartott szerszámok és tárgyak megmunkálásakor, a kézsérülés megakadályozása végett tárgytartót kell a csiszológépen alkalmazni. A tárgytartót úgy kell beállítani, hogy a korong és a tárgytartó közötti hézag legfeljebb 3 mm legyen.

A korong kopására való tekintettel a tárgytartót utánállítható kivitelben kell készíteni. A tárgytartót úgy kell felszerelni, hogy felső síkja 2—4 mm-rel a korong tengelyvonala alá kerüljön.

Munka közben a csiszolókorongról leváló szemcsék vagy a tárgyról lepattanó szilánkok ellen a köszörülést vagy csiszolást végző dolgozónak védőszemüveget kell viselnie.

A csiszológép mellett a védőszemüveg kötelező használatára figyelmeztető feliratú táblát kell elhelyezni és a szemüveget állandóan a csiszológép mellett kell tartani.

A védőszemüveg helyett védőernyőt is lehet használni, a lepattanó szemcsék és szilánkok ellen. A védőernyő nem szilánkosan hasadó üvegből készült, átlátszó lap, amelyet keretbe foglalva a megmunkálandó tárgy fölé elmozdíthatóan kell felszerelni. Az ernyőtartót leghelyesebb a gép indítószervezetével kényszerkapcsolásba hozni, ezáltal biztosítható az, hogy a motor bekapcsolásakor a védőernyő a csiszolókorongot lezárja.

f) Csiszolókorongok.

Használatba venni csak olyan csiszolókorongot szabad, amelyen fel van tüntetve az előállító gyár neve, vagy jele, a gyártási sorsszám, a szabványszám, a megengedett percenkénti fordulatszám és a szilárdsági vizsgálat (próba-pörgetés) megtörténtét igazoló jelzés.

A mesterséges csiszolókorongokat, a szétrepülés veszélyére tekintettel, a rajta feltüntetett értékeknél nagyobb kerületi sebességgel sem munka közben, sem üres járatásnál igénybevenni, illetve ütésnek kitenni nem szabad.

A belföldön gyártott és forgalomba hozott csiszolókorongok megengedett egyensúlyhibájának nagyságát az MSZ 4504. sz. szabvány 4. és 5. pontjában szereplő táblázat tartalmazza. Az ebben közölt értékeknél nagyobb egyensúlyhibával csiszolókorongot átvenni és használni nem szabad.

A csiszolókorongot felszerelés előtt gondosan meg kell vizsgálni (a kerámiakötésű korongokat kopogtatással) az esetleges repedések vagy anyaghibák megállapítása végett.

Az új csiszolókorongot használatbavétel előtt 5 percig tartó próbajáratásnak kell alávetni. Az 5 perc letelte után, oldalt állva a csiszolókorongon — mind a kerületén, mind az oldalain — legalább 3 percig próbaköszörülést kell végezni. A próbajáratásnál használni kell a védőburkolatot. A csiszolókorongokat szállítás, tárolás, kezelés közben ütésektől, nedvesség és fagy behatásától óvni kell.

g) Hegesztés.

Hegesztőkészülékkel **csak vizsgázott dolgozó** végezhet munkát.

Tűzveszélyes, gyúlékony, robbanó anyagok közelében hegesztetni tilos! Ha ez mégis elkerülhetetlenül szükséges, a munkát csak a tűzrendészeti előírások betartása mellett lehet elvégezni.

A robbanó anyag és a hegesztés helye között legalább 6 méter távolság legyen.

A munkadarabok hegesztés előtti felmelegítése a műhelyben csak akkor végezhető el, ha a szellőzés megfelelő mértékben biztosítva van. Faszén- és koksztüzelésű kályhák-nál helyi elszívóberendezést kell alkalmazni.

Színesfémek csak helyi gázelszívó berendezéssel felszerelt munkahelyen, vagy szabadban hegeszthetők.

Fához rögzített, vagy fához kapcsolódó (fém) tárgyak hegesztési munkáinál a tűzveszély megelőzésére a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Gépjármű üzemanyag tartályokat és egyéb üzemanyag tároló edényzetet, amelyek gyúlékony folyadékot (olajat, benzint, benzolt, stb.) robbanékony anyagokat tartalmaztak, a hegesztés megkezdése előtt alaposan ki kell tisztítani, ki kell öblíteni. A vízöblítést addig kell folytatni amíg a vízen zsírpillék már nem mutatkoznak. A hegesztés idejére az edényzetbe vizet kell tölteni. Vízrel való megtöltés esetén gondoskodni kell arról, hogy a hegesztés elvégzéséhez üresen hagyott holtterben robbanókeverék ne képződhessenek. Ha a hegesztendő tartályt a hegesztés teljes idejére nem lehet vízzel töltött állapotban tartani, rajta hegesztési munkát végezni nem szabad.

Tilos gépjármű- és motorkerékpár üzemanyagtartályokat a járműveken (beépített állapotban) hegesztetni.

A hegesztési és vágási munkát végző dolgozó és segítői részére a fénysugárártalom, a szétrepülő szikrák és fém-cseppek elleni védelem céljából védőfelszerelést kell biztosítani. (Szemüveg, védőkötény, kesztyű, stb.).

h) Gázpalackok kezelése.

Használatbavétel előtt a gázpalackokat és a szerelvényeket, továbbá a csatlakozó vezetékeket meg kell vizsgálni, hogy megfelelnek-e a követelményeknek.

A Disszouszgáz-palackoknál a megszorult szelepvédő sapka levételéhez, a nyomáscsökkentők felszereléséhez stb. szikrát nem adó szerszámokat kell használni.

A palackot az elzáró szelep meghibásodása esetén — amennyiben abban még gáz van — figyelmeztető jelzéssel kell ellátni és a kiadó szervnek, töltőüzemnek azonnal vissza kell szállítani. A szelepen bármilyen javítási munkát csak a töltőállomás végezhet.

Dissousgáz-palackokat 45° -nál jobban megdöntött helyzetben használni tilos!

A megtöltött gázpalackokat, hőtől (hosszantartó napsugárzástól), valamint erős fagytól védeni kell. Az ilyen hatásoknak kitett helyeken palackokat sem tárolni, sem használni nem szabad.

A gázpalackokat szavatossági határidőn túl használni tilos! Ugyancsak tilos sérült gázpalackokat, sérült vagy hibás szerelvényeket, nyomáscsökkentőket és egyéb tartozékokat igénybevenni. Amennyiben a meghibásodás hegesztés közben történik, a sérült berendezést, szerelvényt, stb., a használatból ki kell vonni.

Töltött gázpalackokat — a használatban lévőkön kívül — a műhelyben tárolni tilos!

A gázpalackokhoz olajos, zsíros kézzel nyúlni tilos! A palacktartóra ilyen értelmű táblát kell kifüggeszteni.

i) Hegesztőpisztolyok és tartozékaik kezelése.

A hegesztőpisztoly égőfejét dugulás esetén ütögetéssel, acéldróttal, vagy hasonló keménységű tárggyal tisztítani nem szabad. Ha fémrészek tapadtak rá, lefelé fordított égőfejjel, kívül fához dörzsölve, belül sárgaréz huzallal kell tisztítani.

A gázvezeték tömlőit sérüléstől védeni kell.

A kisebb sérüléseket is azonnal ki kell javítani! Sérült tömlőt szigetelőszalaggal vagy hasonló anyaggal javítani nem szabad.

A sérült részt ki kell vágni és a tömlőrészeket csatlakozó karmantyúval, csőbetétrel kell megjavítani.

A szivárgó tömlőket, nyomáscsökkentőket, azonnal ki kell cserélni.

Égő pisztollyal a palackot megközelíteni, vagy azt hozzáérinteni, tilos! A pisztolyt még kioltott állapotban sem szabad a palackra vagy szerelvényeire ráakasztani. Tilos az égő pisztolyt a munkaasztalra még a legrövidebb időre is letenni.

A pisztolyt a hegesztési szünetben, vagy a hegesztés végén mindig ki kell oltani, külön állványra kell felfüggeszteni.

A hegesztőpisztoly csapjainak zárását és az esetleges gázszivárgást állandóan ellenőrizni kell.

A gázszolgáltatásban mutatkozó bármilyen zavar (pl. pisztolyláng kialvása) esetén a berendezés valamennyi csapját azonnal el kell zárni. Amennyiben a zavar megismétlődik, a hegesztőberendezést üzemem kívül kell helyezni, a hibát fel kell deríteni és csak annak megjavítása után szabad a berendezést újból használatba venni.

j) Villamoshegesztés.

Az állandó villamoshegesztési munkák végzéséhez külön helyiséget kell létesíteni, illetőleg kijelölni. A hegesztőhelyiség falainak színe lehetőleg fény elnyelő — pl. kékes-szürke stb. — legyen. A nem állandó jellegű hegesztéseknél a hegesztőhelyet ellenzőkkel kell körülvenni.

A villamoshegesztő berendezést csak szakképzett, a berendezés kezelésére, veszélyére, továbbá a hegesztés közben jelentkező fénysugarak ártalmaira kioktatott és vizsgáttett személy (hegesztő) kezelheti. Ha a hegesztő vagy segítője szemükön vagy arcukon fájdalmat éreznek, azonnal forduljanak orvoshoz.

A villamoshegesztést végzőknek és segítőjének szabvány szerinti védőpajzsot és egyéb védőfelszereléseket, eszközöket kell használniuk.

A helyhez kötött hegesztő-dinamó vagy transzformátor és a hegesztő munkahely között 1,5 méter széles szabad átjárót kell biztosítani. Célszerű a felfröccsenő anyag felfo-

gására az elektróda fogóra szigetelőanyagból készült védőlemezt szerelni. Az elektróda-fogónak munka közben való elhelyezésére szigetelt tartót kell biztosítani.

A hegesztővezetékek állapotát rendszeresen ellenőrizni és a kifogástalan működésüket biztosítani kell.

Az elektróda-fogótól 3 méter távolságig javított, vagy toldott vezetéket használni tilos.

A hegesztővezetékeket védeni kell és a munkahelyhez úgy kell elvezetni, hogy meg ne sérülhessenek.

A hegesztőberendezések, felszerelések, szerelvények, csatlakozások rendszeres ellenőrzését — beleértve az olvadóbiztosíték cseréjét is — csak szakképzett villanyszerelők végezhetik.

k) Forrasztás.

Könnyen párologó, gyúlékony, robbanékony, egészségre káros anyagokkal (pl. benzinnel, olajjal), szennyezett tárgyakon csak teljes tisztítás után szabad forrasztást végezni.

A forrasztóvizet (sósavban oldott horgany) a munkahelyen szűknyakú üvegben kell tartani. Az üveget „sósav” felírással kell ellátni.

A villamosfűtésű forrasztópáka és tartozékai (csatlakozó vezetékek) érintésbiztosak legyenek.

A gépjárműveken — forrasztás céljából — benzinlámpával való melegítést végezni tilos!

l) Festés, dukkózás.

A gépjárművek festésénél tűz- és robbanásveszélyes — az egészségre ártalmas — anyagok kerülnek felhasználásra.

A tűz- és robbanásveszély miatt a festőműhely fűtésére kályhát használni nem szabad: gőz- vagy melegvíz fűtést kell alkalmazni. A műhely padlózata hézagmentes, tűzbiztos anyagból legyen.

Az oldószerek mérgező gőzének eltávolítása érdekében természetes — szükség esetén pedig megfelelő mesterséges — szellőzésről kell gondoskodni.

Szórófestést zárt helyiségben hatásos elszívóberendezés nélkül végezni tilos! Levegőcsere csak külső légtérből történhet.

Ha a helyiségben nincs elszívóberendezés, de a szórófestés végzése elkerülhetetlen, a dolgozót friss, levegős légzésvédővel kell ellátni.

A festék szórásához szükséges sűrített levegőt is csak a külső légtérből szabad venni, sűrített oxigént vagy mérgező gázokat erre a célra használni tilos!

Ólomfestékek lekaparásánál légzésvédőt kell használni. A lecsiszolást nedves munkamódszerrel kell végezni.

A dolgozót megfelelő tisztítószerekkel és bőrvédőkenőccsel kell ellátni. Oldó- vagy hígítószerekben való mosakodás tilos!

A festőműhelyben a nyílt láng használata és a dohányzás tilos! Ezt a tilalmat jól látható helyen, táblán kell feltüntetni.

m) Egyéb óvintézkedések:

- Tilos a javítóműhelyben gépjármű motort járattatni kipufogógáz elvezető nélkül.
 - Nem szabad emelővel stb. felemelt gépjármű alatt biztonságos alátámasztás — felbakolás — nélkül szerelési munkát végezni.
 - A műhely területén tilos olyan tárgyakat tartani, amelyek a szerelők szabad mozgását akadályozzák, illetve a baleseti veszélyt növelik.
 - Tilos a villamos munkagépeket előírásos földelés nélkül használni, normál feszültségű hálózatba kézi világítólámpát (steklámpát) bekapcsolni.
- A szerelési munkákhoz szükséges megvilágító testeket, kézi, vagy állólámpákat alacsony feszültségű áramforrásról kell használni.

X. FEJEZET

A GÉPJÁRMŰSZOLGÁLAT ELLENŐRZÉSE

Az ellenőrzésekre vonatkozó általános elveket, az ellenőrzések jellegét, fajtáját, időpontját, mértékét, az ellenőrzéssel kapcsolatos intézkedések megtételét, módját, a G—1. Utasítás; a gépjárműszolgálat speciális ellenőrzési feladatait e fejezet tartalmazza.

1. A gépjármű ellátás és gazdálkodás ellenőrzése

Az ellenőrzés alkalmával vizsgálni, elemezni kell:

a) Általában:

- a gépjárműszolgálat ellátási, gazdálkodási, szállítási tevékenységét,
- a gépjárművek javítását, műszaki színvonalát, a közúti forgalmat és az igénybevételeket.

b) Részleteiben:

- a gépjárműszolgálat munkájának megszervezését,
- az ellátási és gazdálkodási tervek teljesítését, realitását,
- az anyagkészletek alakulását, a megrendelések, igénylések realitását,
- az ellátottság mértékét; ezen belül a szervezetszerű gépjármű állomány, illetve az alkatrész törzskészletek feltöltöttségét,
- a hitelkeretek ésszerű arányos felhasználását,

- a javítóműhely munkájának megszervezését, a szakemberek foglalkoztatottságát,
- gépjárművek karbantartását, műszaki állapotának színvonalát, a javítások minőségét, a technikai ellenőrző vizsgálatok időbeni végrehajtását, az anyagok felhasználását, az alkatrészek beépítését,
- a telephelyek, raktárak, üzemanyagtárolók stb. va-
gyon- és tűzbiztonságát, rendjét, a gépjárművek, anya-
gok, alkatrészek szakszerű tárolását, kezelését,
- az előírt készlet-, műhely- és egyéb nyilvántartások ve-
zetését, naprakészességét, az okmányok meglétét, az el-
számoló jelentések időben történő elkészítését, és az
adatok helyességét (üzemanyag elszámolás, műhely el-
számolás stb.),
- a gépjárművek, anyagok, alkatrészek, üzemanyagok
nyilvántartás szerinti mennyiségét, minőségét és meg-
létét,
- a gépjárművek üzemeltetését, a km norma kihasználtsá-
g alakulását, a fajlagos üzemanyagfogyasztást,
- a gépjármű szolgálat beosztottainak szakmai felké-
szültségét, a továbbképzések megtartását,
- az előírt ellenőrzési kötelek betartását.

2. A BM gépjárművek igénybevétele, és illetve a közúti forgalomban való részvételének ellenőrzése

a) Az ellenőrzésre jogosult szervek:

(1) Valamennyi BM gépjárműre nézve:

- BM Gépjármű Osztály,
- a BM II. Főcsoportfőnökség, és a közlekedést el-
lenőrző rendőri szervek,
- akik erre meghatalmazással rendelkeznek.

(2) Saját gépjármű állományára vonatkozóan:

- a középfokú (testületi) szervek vezetői, illetve
megbízottai,

- a számadótestek parancsnokai és az anyagi szervek vezetői,
- a gépjármű szakszolgálat vezetője,
- akik erre meghatalmazással rendelkeznek.

b) A gépjármű üzemeltetés, forgalmazás ellenőrzése közúton.

Ellenőrizni kell:

(1) Igénybevétel tekintetében:

- az igénybevevő jogszerűen használja-e a gépjárművet,
- a szállított személyek jogosultak-e a gépjárművön való tartózkodásra,
- a gépjármű a szolgálati célhoz vezető legrövidebb úton halad-e,
- a gépjármű, illetve a személyi menetlevél adatai megfelelnek-e a valóságnak.

(2) Rendészeti szempontból:

- a gépjárművezető rendelkezik-e az előírt és érvényes gépjárművezetői igazolvánnyal,
- a gépjárművezető betartja-e a gépjárművezetői igazolványba reá nézve feltüntetett különleges előírásokat, (pl. szemüvegviselés, stb.),
- a gépjárművezető betartja-e a forgalom szabályait, a KRESZ előírásait,
- a gépjárművezető nem fogyasztott-e szeszestalt.

(3) Műszaki vonatkozásban:

- a gépjármű műszaki állapota, a biztonsági és jelzőberendezések üzembiztonsága megfelel-e a KRESZ előírásainak,
- a gépjármű nincs-e túlterhelve,
- a gépjármű állapota, karbantartása megfelelő-e.

Az ellenőrzést végző közegnek joga van a helyszínen minden olyan intézkedést megtenni, amely a közleke-

dési szabályok betartása, illetve a Belügyminisztérium érdekeit sértő cselekmények meggátlása érdekében szükségesek.

A gépjármű közúti ellenőrzés nem terjedhet ki a megkülönböztető jelzéssel ellátott gépjárművekre.

A gépjárművet igénybevevő (gépjármű parancsnok) köteles az ellenőrző közeg részére az igénybevétellel kapcsolatos kérdésekre a szükséges felvilágosítást megadni, a szolgálati titok megsértése nélkül.

A gépjármű használatának és közúti forgalmának ellenőrzését a területileg illetékes rendőrfőkapitányságnál, vagy a csapatalakulatok pk.-inál nem kell bejelenteni, a tapasztalt rendellenességekről azonban a saját állományára vonatkozóan minden esetben értesíteni kell.

XI. FEJEZET

GÉPJÁRMŰVEZETŐK SZAKMAI KITÜNTETÉSE, JUTALMAZÁSA

A gépjármű üzemeltetési költségek csökkentéséhez jelentős mértékben hozzájárulhatnak azok a gépkocsivezetők, akik a munkaversenyek során kiemelkedő szakmai eredményeket érnek el.

A számadótestek használatában lévő gépjárművek üzemeltetési költségeinek csökkentése érdekében az e téren kimagasló teljesítményeket elérő gépkocsivezetők szakmai kitüntetésben, pénzjutalomban részesíthetők.

1. Kimagasló szakmai eredményekért odaítélhető kitüntetések

„Balesetmentes közlekedésért” elnevezésű — a Közlekedés- és Postaügyi Miniszter által rendszeresített — plakett

I. fokozata,

II. fokozata,

III. fokozata.

„Elismerő oklevél” a kiváló szakmai munkát végző BM beosztottak részére.

A kitüntetésekkel meghatározott összegű pénzjutalom is jár.

A kitüntetések odaítélhetők:

- (1) A főfoglalkozású — hivatásos — gépkocsivezetőknek;
— balesetmentes közlekedésért,

- nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km futási norma túlteljesítéséért,
 - üzemanyag megtakarításért.
- (2) A szőlő és oldalkocsis motorkerékpár vezetőknél;
- balesetmentes közlekedésért.

2. A szakmai kitüntetések odaítélésének feltételei

a) Balesetmentes közlekedésért.

(1) Feltételek:

- A „Balesetmentes közlekedésért” elnevezésű plakett III. fokozatával kell kitüntetni és 1000 Ft jutalomban részesíteni azt a gépjárművezetőt, aki a vezetésére bízott egy, vagy több gépkocsival — motorkerékpárral — baleset nélkül 200 000 km-t teljesített (a plakett III. fokozatának elnyerése után a II. fokozathoz további 100 000 km-t kell teljesíteni).
- A „Balesetmentes közlekedésért” elnevezésű plakett II. fokozatával kell kitüntetni és 2000 Ft jutalomban részesíteni azt a gépjárművezetőt, aki a vezetésére bízott egy, vagy több gépkocsival — motorkerékpárral — baleset nélkül összesen 300 000 km-t teljesített. (A plakett II. fokozatának elnyerése után az I. fokozathoz további 100 000 km-t kell teljesíteni.)
- A „Balesetmentes közlekedésért” elnevezésű plakett I. fokozatával kell kitüntetni és 3000 Ft jutalomban részesíteni azt a gépjárművezetőt, aki a vezetésére bízott egy, vagy több gépkocsival — motorkerékpárral — baleset nélkül összesen 400 000 km-t teljesített.
- Azt a gépkocsivezetőt, aki a 400 000 km-t már teljesítette, minden további 100 000 km baleset nélküli teljesítése után „elismerő oklevél”-lel kell kitüntetni és 1000 Ft pénzjutalomban kell részesíteni. Az 500 és 750 ezer km teljesítése esetén jogosult az erre a célra rendszeresített plakett kitüntetésére is.

(2) Kizáró ok:

Az előírt km mennyiség teljesítése esetén sem lehet ki-
tüntetésben és jutalomban részesíteni azt a gépjármű-
vezetőt;

- aki a szolgálatra vonatkozó szabályok, vagy a ka-
tonai fegyelem megsértése miatt 15 napig terjedő
fogda, vagy ennél súlyosabb fenyítésben részesült,
- aki saját hibájából személyi sérüléses, vagy 500
Ft-ot meghaladó tárgyi sérüléses balesetet okozott,
illetve ha az 1. sz. ellenőrző lappal nem rendelke-
zik.

A „Balesetmentes Közlekedésért” elnevezésű plakett oda-
ítélésénél csak az olyan km teljesítményt lehet figyelem-
bevenni, amelyet a gépkocsivezető egyénileg tett meg és
azt okmányokkal igazolja.

A váltószolgálatot ellátó gépkocsivezetők részére is csak
az egyénileg teljesített km-eket lehet figyelembevenni.
Amennyiben a menetlevelekből, törzskönyvekből meg-
nyugtató módon a teljesítési részarányt nem lehet megál-
lapítani, úgy a teljesített össz km-t a váltószolgálatban
résztvevő gépkocsivezetők számával kell elosztani.

A plakett odaítélésénél be lehet számítani a más vállalat,
vagy intézmény gépkocsiján teljesített km-eket is. Ilyen
esetben azonban a pénzjutalmat csak akkor kaphatja meg,
ha az előírt szint 25%-át a BM nél teljesítette.

Idegen szervnél teljesített km-ekről a 20. sz. minta sze-
rinti igazolást kell kérni és azt a felterjesztéshez csatolni
kell.

Ha a gépjárművet, illetve a gépjárművezetőt időközben
más BM szervhez helyezték át, a gépkocsivezető a teljesít-
ményéről 21. sz. minta szerinti igazolást kérhet, amelyet
a törzskönyv és a személyi nyilvántartás adatai alapján
kell kiállítani. Az igazolást a számadótest anyagi vezetője
(hadtápparancsnoka) írja alá.

A balesetmentes teljesítményekről a 22. sz. minta szerinti
jegyzőkönyvet kell felvenni és elbírálás végett fel kell ter-

jeszteni. A jegyzőkönyvben csak okmányilag igazolható adatok szerepelhetnek.

Az illetékes közlekedésrendészeti szervtől minden esetben igazolást kell kérni arról, hogy az értékelt időszak alatt a gépjárművezető **okozott**, vagy nem **okozott** balesetet. Az igazolást az illetékes közlekedésrendészeti szerv részéről a felterjesztésre kerülő jegyzőkönyv hátlapjára záradék formájában is rá lehet vezetni.

b) Nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km futási norma túlteljesítéséért.

(1) Feltételek:

„Elismerő oklevél”-lel kell kitüntetni és 800 Ft jutalomban kell részesíteni azt a gépkocsivezetőt, aki a vezetésére bízott gépkocsival az előírt nagyjavítási km futási normát (3. sz. melléklet) típusonként meghatározott mértékben túlteljesíti.

„Elismerő oklevél”-lel kell kitüntetni és 3000 Ft jutalomba kell részesíteni azt a gépkocsivezetőt, aki a vezetésére bízott gépkocsival az előírt nagyjavítási km futási normát az adott típusra meghatározott mértékben nagyjavítás, vagy fődarabcsere nélkül túlteljesíti úgy, hogy egy teljes nagyjavítást takarít meg.

Ismételten elismerő oklevéllel kell kitüntetni és 3000 Ft jutalomban részesíteni azt a gépkocsivezetőt, aki a vezetésére bízott gépkocsival az előírt nagyjavítási km futási norma típusonként meghatározott megemelt értékét nagyjavítás, vagy fődarabcsere nélkül újból teljesíti, mindannyiszor ahány nagyjavítást megtakarított.

(2) Kizáró ok:

Az előírt feltételek teljesítése esetén sem lehet kitüntetésben és jutalomban részesíteni azt a gépjárművezetőt, aki a teljesítés ideje alatt:

- a szolgálatra vonatkozó szabályok, vagy a katonai fegyelem megsértése miatt megrovásban, vagy ennél súlyosabb fenyítésben részesült,

- a gépkocsi 100 km-re eső üzemanyag fogyasztási normáját — gyári új gépkocsi esetén 5%-kal, felújított gépkocsi esetén 10%-kal — túllépte,
- saját hibájából személyi sérüléses, vagy 500 Ft-ot meghaladó tárgyi sérüléses balesetet okozott,
- egy hónapnál hosszabb ideig km-óra számláló működése nélkül üzemeltette gépkocsiját,
- ha a nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli teljesítményt három, vagy több gépkocsivezető érte el,
- ha saját hibájából a gépjárművek fődarabjaiban tartozékaiban erőszakos rongálás következtében 500 Ft-on felüli kárt okozott,
- ha a gépkocsi fődarabjain az alábbi alkatrészeket megjavították, illetve kicserélték:

motornál: hengerblokk, hengerhüvely, főtengely, hajtókar, dugattyú,

sebváltónál: komplett sebességváltó,

első tengelynél: tengelytest és futómű,

hátsó hídnál: differenciálház, tányér és kúpkerek,

kormányszerkezetenél: komplett kormánymű.

Ha a felsorolt fődarabok meghibásodása **anyaghiba** miatt következett be, a fődarabot bizottságilag kell megvizsgálni. A bizottságba be kell vonni a gépjárműszolgálat vezetőjét, és a gépjármű javítóműhely vezetőjét. A bizottság a megállapításait jegyzőkönyvben köteles rögzíteni. Ha a gépkocsivezető a bizottság megállapításával nem ért egyet lehetővé kell tenni a fődarab megvizsgálását külső szakértő, vagy az Autóközlekedési Tudományos Kutató Intézet által.

Ha a külső vizsgálat is azt állapította meg, hogy a javítás nem anyaghiba miatt vált szükségessé, a vizsgálat költségeit a gépkocsivezetővel kell megtéríttetni.

Ha a vizsgálat azt állapítja meg, hogy a fődarab anyaghiba miatt vált üzemképtelenné, a fődarabcsere, vagy annak megjavítása nem szakítja meg a teljesítmény folyamatát.

A váltószolgálatot ellátó gépjárművezetők a teljesítmény elérése esetén a szakmai kitüntetést és a vele járó jutalom összegét fele-fele arányban mindketten megkaphatják, amennyiben az összteljesítmény 85%-ában résztvettek.

Amennyiben az előírt szinteket egy gépkocsival — nem váltószolgálatban — két gépkocsivezető teljesítette, a szakmai kitüntetést és a jutalmat szintén megkaphatják. Ez esetben azonban a szakmai kitüntetést az a gépkocsivezető kapja meg, aki a gépjárművel több km-t teljesített. A pénzjutalmat a megtett km-ek arányának megfelelően kell elosztani.

Abban az esetben, ha a gépkocsivezető megszakítás nélkül szabadság miatt egy, illetve betegség miatt legfeljebb két hónapi időtartamra helyettesnek adja át a gépkocsi vezetését és utána szabályszerűen törzskönyvileg visszaveszi, jogosultságát a szakmai kitüntetésre nem veszti el. Az így helyettesítő gépkocsivezető teljesítménye nem szakítja meg a rendszeresített gépkocsivezető összteljesítményét.

A jogosultság elbírálásához a felterjesztésre kerülő jegyzőkönyv 23—24. sz. minta mellé csatolni kell a gépkocsi törzskönyvet.

c) Üzemanyag megtakarításért.

(1) Feltételek:

„Elismerő oklevél”-lel kell kitüntetni azt a gépkocsi-vezetőt, aki a vezetésére bízott gépkocsi 100 km-re eső üzemanyag fogyasztási normájával szemben 6 egymást követő hónapon keresztül 20%-os megtakarítást ér el és személygépkocsival legalább 12 000, tehergépkocsival, autóbusszal és klgs.-el legalább 6 000 km-t teljesít.

„Elismerő oklevél”-lel kell kitüntetni azt a gépkocsi-vezetőt, aki a vezetésére bízott gépkocsi 100 km-re eső üzemanyag fogyasztási normájával szemben 12 egymást követő hónapon keresztül 20%-os megtakarítást ér el és személygépkocsival legalább 24 000, tehergépkocsival, autóbusszal, klgs. gk-val legalább 12 000 km-t teljesít.

Az „Elismerő oklevél” adományozása mellett a kitüntetett gépkocsivezetők részére jutalomképpen a megtakarított üzemanyag Ft értékének alábbiakban meghatározott százalékát kell kifizetni.

100 km-re eső 15 literes alapnorma fogyasztásig	45%-át
100 km-re eső 20 lit. alapnorma fogy.-ig	40%-át
100 km-re eső 40 lit. alapnorma fogy.-ig	35%-át
100 km-re eső 60 lit. alapnorma fogy.-ig	30%-át
100 km-re eső 60 lit. fogyasztáson felül	25%-át

(2) Kizáró okok.

Az előírt feltételek teljesítése esetén sem lehet szakmai kitüntetésben és jutalomban részesíteni azt a gépjárművezetőt,

- aki a szolgálatra vonatkozó szabályok, vagy a katonai fegyelem megsértése miatt feddésben, vagy annál súlyosabb fenyítésben részesült,
- aki saját hibájából értékhatárra való tekintet nélkül balesetet okozott,
- aki a gépkocsit rossz km számláló órával üzemeltette.

Az üzemanyag megtakarítást az érvényben lévő „Gépjármű és üzemanyagnormák” utasítás alapján kell kiszámítani. A normakülönbözeti táblázatban feltüntetett százalékos többletfogyasztás az alapnormához hozzászámítható, amennyiben az a menetlevélben naponta igazolva van.

A jogosultság elbírálásához a felterjesztésre kerülő jegyzőkönyv 25. sz. minta mellé csatolni kell a gépkocsi törzskönyvét.

3. A teljesítmények elbírálása, a kitüntetésekre való felterjesztés

A szakmai kitüntetések feltételeinek teljesítését az anyagi osztály vezetője — hadtápparancsnoka — állapítja meg és ja-

vaslata alapján felterjesztés előtt a számadótest parancsnoka — vezetője — bírálja felül.

Nem lehet értékelni és felterjesztteni annak a gépkocsivezetőnek a teljesítményét, aki ellen bűnvádi eljárás van folyamatba, illetve akit a katonai, polgári bíróság bármilyen cselekményért jogerősen elítélt.

A jogerős ítélet kitöltése, illetve a pénzbüntetés — mint főbüntetés — kifizetése vagy a kizáró okok között meghatározott fenytések letöltése után a gépjárművezető ismét alkalmassá válhat a szakmai kitüntetésekre.

Az ilyen esetekben a fenytés, illetve a büntetés letöltése napjától kell számítani a teljesítmény kezdetét.

A jogosultság elbírálásához a felterjesztésre kerülő jegyzőkönyv mellé csatolni kell azoknak a gépjárműveknek a törzskönyveit, amelyekkel az előírt teljesítményeket elérték.

A felterjesztés mellé csak olyan törzskönyvet szabad csatolni, amelyből kétséget kizáróan megállapítható :

- a gépjárművezető neve,
- a gépjárművön elvégzett javítások mérve és a javításra fordított Ft összeg,
- a házi javítóműhelyben végzett javítások során felhasznált alkatrészek Ft értéke, a javításra fordított munkaóra Ft összege,
- a gépjármű által megtett havonkénti és össz. km teljesítmény,
- a gépjármű által havonta elfogyasztott üzemanyag mennyisége és az átlagfogyasztás,
- az esetleges balesetes sérülések mérve, ideje, a balesetet okozó gépjárművezető neve.

A törzskönyvek elvesztése esetén, illetve a felsorolt adatok hiányában a teljesítményért kitüntetést és jutalmat adni tilos.

A korábban adományozott szakmai kitüntetéseket a magasabb szintek elérésénél figyelembe kell venni. Ezeknél az eseteknél az utolsó kitüntetés — értékelés — óta eltelt idő alatti teljesítményeket kell a jegyzőkönyvben igazolni,

A gépkocsivezetők teljesítményei az alábbi időpontoktól vehetők figyelembe:

- a balesetmentes közlekedés 1954. január 1-től,
- a nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km teljesítmények 1957. január 1-től értékelhetők.

A szakmai kitüntetésre jogosító jegyzőkönyveket kiértékelésre a teljesítmény befejezésétől számított 6 hónapon belül fel kell terjeszteni. A 6 hónapnál régebben befejezett teljesítményeket értékelni nem lehet.

Ha a gépkocsivezető saját hibájából teljesítményének kiértékelését írásban — hat hónapon belül — nem kérelmezi, igényét elveszti.

Amennyiben a 6 hónapos felterjesztési határidő elmulasztásáért nem a gépkocsivezető, hanem más személy a felelős, úgy a mulasztást elkövetővel szemben felelősségrevonást kell alkalmazni.

Az érintett gépkocsikat a gépjármű szolgálatvezető köteles fokozott figyelemmel kísérni, mivel **a normák túlteljesítése nem veszélyeztetheti a gépjármű üzem- és közlekedés biztonságát.** A műszaki leromlás megakadályozása érdekében a gépjármű szolgálatvezető köteles a gépjármű megjavítása, illetve leadása iránt időben intézkedni.

A jegyzőkönyveket a közvetlen számadótestek a Gépjármű Osztálynak, a testületi számadótestek a testületi országos parancsnokságnak terjesztik fel.

A szakmai kitüntetések odaítéléséről az I/II. Csoportfőnök dönt.

Amennyiben későbbi időpontban kiderül, hogy a kitüntetett teljesítményét hamisan állította be, vagy a kitüntetést más csalárd módon érte el, úgy az „Elismerő oklevel”-et vagy kitüntetést vissza kell vonni és fegyelmi eljárás lefolytatása mellett a kifizetett jutalom összeg visszafizetésére intézkedni kell.

MINTAK, MELLÉKLETEK

M I N T A K

1. Napijegyzék az üzemanyagkiadásról (természetben) — — —	199
2. Napijegyzék az üzemanyagkiadásról (jegyben) — — —	200
3. Jegyzék az üzem- és karbantartóanyag felvételezéséhez és elszámolásához — — — — —	201
4. Negyedévi üzemanyagfelhasználási jelentés — — — — —	203
5. Jelentés a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km-teljesítményéről és üzemanyag felhasználásáról — — — — —	204
6. Rendszámos gyűjtőlap — — — — —	206
7. Indítónapló — — — — —	210
8. Gumiköpeny törzslap — — — — —	211
9. Kerékpár nyilvántartólap — — — — —	212
10. Gépjármű nyilvántartólap (rendszámos) — — — — —	212
11. Nyilvántartás a nem szolgálati célú gépjármű igénybevételekről és térítési összegekről — — — — —	213
12. Baleset nyilvántartó füzet — — — — —	214
13. Készletjelentés és igénylés gépjárműanyagokról (nagy) — —	215
14. Készletjelentés és igénylés gépjármű anyagokról (kicsi) — —	216
15. Sérülési jegyzőkönyv — — — — —	217
16. Jegyzőkönyv a gépjárműfődarab meghibásodásáról — — —	219
17. Összesítő a negyedévi balesetekről — — — — —	220
18. Balesetek részletezése — — — — —	221
19. Ütemterv a technikai ellenőrző vizsgálatokhoz — — — —	232
20. Igazolás (más vállalatoknál teljesített km-ről) — — — —	225
21. Igazolás (BM szervnél teljesített km-ről) — — — — —	225
22. Jegyzőkönyv, a balesetmentes közlekedés kiváló dolgozói szint elbírálásáról — — — — —	226
23. Jegyzőkönyv a nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km-teljesítmény elbírálásáról — — — — —	227
24. Jegyzőkönyv a nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km-teljesítmény elbírálása váltószolgálatban, valamint két gépkocsi vezető által elért teljesítés esetén — — — — —	228
25. Jegyzőkönyv az üzemanyagmegtakarítás kiváló dolgozói szintjének elbírálásáról — — — — —	229
26. Javítási kimutatás (gépkocsikhoz) — — — — —	230
27. Javítási kimutatás (vízjárműhöz) — — — — —	231
28. Központi üzemanyagnyilvántartólap — — — — —	232

29. Központi selejtezésű gépjárműanyag- alkatrész készlet-nyilván- tartólap — — — — —	236
30. Menetlevél (gépkocsi bejáratáshoz) — — — — —	237
31. Igazolvány szolgálati személygépkocsi magáncélra történő igénybevételére — — — — —	238

MELLÉKLETEK

1. BM gépjárműveken szállítható személyek száma — — — —	241
2. Gépjárművek oszlopmenetének zászlójelzései — — — —	243
3. Nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km futási-norma túl- teljesítés szintjei — — — — —	251
4. Gépjárműrakodási normák — — — — —	253
5. Gépjárművek minimális szerszámfelszerelése — — — —	255
6. Kimutatás a gépjárműszolgálat részére előírt határidőkről —	257
7. ÁFOR tájegység telepek címe — — — — —	260
8. Motorolajcsere végrehajtása — — — — —	261
9. Hűtőrendszer mosása — — — — —	262
10. A hűtővíz leeresztése (fagykár veszély esetén) — — — —	263
11. Légfékberendezések víztelenítése — — — — —	264
12. Hengerfej-anyak meghúzási sorrendje — — — — —	265

KENÉSI TABLAZATOK

13. Csepel 125 cm ³ motorkerékpár — — — — —	266
14. Pannonia 250 cm ³ motorkerékpár — — — — —	267
15. M—72 oldalkocsis motorkerékpár — — — — —	268
16. R—69 oldalkocsis motorkerékpár — — — — —	270
17. Moszkvics személygépkocsi — — — — —	273
18. Popeda—Warszawa személygépkocsi — — — — —	274
19. Volga személygépkocsi — — — — —	276
20. Gaz—69 terepjáró személygépkocsi — — — — —	278
21—22. Csepel B és D üzemű tehergépkocsi — — — — —	280
23. Garant 30—K tehergépkocsi — — — — —	283
24. LO—1800 Robur tehergépkocsi — — — — —	284
25. LO—2500 Robur tehergépkocsi — — — — —	286

JEGYZÉK

Kiadásba helyezve sz. napijegyzéken.

Visszavételezve sz. napijegyzéken.

az üzem- és karbantartóanyagok felvételezésére
és elszámolására

S. sz.	Menetlevél száma	Gépjárműre, gépre üzemanyagjegyen										Természetben kiadott egyéb üzem és karbant. anyagok				
		Típusa	Frsz.	Beoszt. helye	Kiadva			Gjmű vez., gépkezelő aláírása	Felhasználva			Megnevezés	Kiadva	Felhasználva	Maradvány	
					Ben-zin	Gáz-olaj	M. olaj		Ben-zin	Gáz-olaj	M. olaj					
												Petróleum				
												O 30 OT 30 (alv. karbt.)				
												Akku sav				
												Desztillált víz				
												Fékolaj				
												Lökésgátló olaj				
												Zsír				
												Grafit zsír				
Összesen:								Összesen:				A fel nem használt 1 benzin				

A jegyzéken feltüntetett üza. jegyeket a természetbeni
üzemanyag és karbantartó anyagot átadtam átvettem.

..... jegyeket hiánytalanul visszaadtam átvettem.

....., 19 hó n.

....., 19 hó n.

.....
alegység
(átvevő).....
számadótest
(átadó).....
alegység
(átadó).....
számadótest
(átvevő)

Kitöltve: SZIGORÚAN TITKOS!

szerv megnevezése

Me: liter

Negyedévi üzemanyagfelhasználási jelentés

az 196..... negyedévben felhasznált üzemanyagról

Sorszám	Megnevezés	Benzin	Super benzin	MM motorolaj	DAX motorolaj	Gázolaj
1	Negyedévi kiutalás					
2	Pótkiutalás					
3	A szerv rendelkezésére álló keret					
4	Átvétel a negyedévben	ÁFOR				
		egyéb				
5	Eltérés	+				
6		-				
7	Előző negyedévi maradvány					
8	Elszámolandó mennyiség					
9		gjműre				
10	Felhasználás	egyéb célra				
11		összesen				
12	Maradvány (zárókészlet)					

....., 196 hó nap.

gjmű főelőadó (szolg. vez.)

számadóttest pk.

anyagi oszt. vez. (htp. pk.)

NA-1510. — Negyedévi üzemanyagfelhasználási jelentés

Üzemeltetett gépjárművek										
Neme	Típusa	Db-száma			Km teljesítménye					
		20 ⁹ / ₁₀ -on felül üzemelő	Csere gk	Össz. gk állomány	Tárgyne- gyedévben meglett Össz. km	Havi átlag km	pótlékolt úti viszonyok			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Szgk.	Volga			4	27 462	2288	17 590	166	1868	—
	Pobeda—Warsawa	1		8	70 956	2956	26 415	810	1270	—
	Moszkvics	2	1	7	61 080	2908	15 030	570	290	—
	Összesen:	3	1	19	159 498	2798	59 035	1546	3428	—
	Szgk. Kölcsön:			4	13 779	1148	4 060	96	985	—
	Összesen:	3	1	23	173 277	2511	63 095	1642	4413	—
Tgk.	Cs. B. 350			3	16 473					
	Cs. D. 420			4	23 279					
	Összesen:			7	39 752					
Klgs.	Nysa			1	5 195					
	Framó mentő			1	4 259					
	Gaz 69/a rádiós			1	4 702					
	Ikarus 30			1	7 785					
	Összesen:			4	21 941					
Mkp.	R—69			2	19 344					
	M—72			2	20 485					
	Csep. Pannónia			3	28 219					
Közl.	Összesen:			7	68 048					
Mkp.	Jawa 350 cm ³			1	4 600					
	Ja&a 250 cm ³			4	15 308					
	Pannónia			57	221 036					
	Csepel 125 cm ³			90	329 141					
Egyéb	Összesen:			152	570 085					
	Mkp. összesen:			159	638 133					
	Gépjárművek össz.:				873 103					
Vizijár- mű	KH 1—2 kishajó			9	1894 ü. ó.					
	Budai 800			3	154 ü. ó.					
	Kovács motor			10	1639 ü. ó.					
	West-Bend			9	431 ü. ó.					
	Egyéb üza. felhasználás				4118 ü. ó.					
	Mindösszesen:									

Anyagi osztály vezető,
htpk., pk.

esítményéről és üzemanyag felhasználásáról

Kitöltve SZIGORÚAN TITKOS!

Súlyozott km	Felhasznált üzemanyag mennyisége							100 km-re eső fogyasztás		Üzemképte- len napok száma	Megjegyzés
	Üzemanyag			Kenőanyag							
	benzin		Gáz- olaj	olaj							
	etil	super		Motor	DA	super	Arol 2 T.	Űza.	Olaj		
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
28 53		3825		36—				13,4	0,126	21	
72 561	9 579			146—				13,2	0,20	100	
61 889	6 670			228—				10,8	0,36	57	
162 986	16 249	3825		410—						178	
14 004	1 604			163—						6	
176 990	17 853	3825		573—						184	

.....
gépjármű főelőadó
gépjármű szolgálatvezető

szerv megnevezése

J E L E N

a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km telj

Üzemeltetett gépjárművek										
Neme	Típusa	Db-száma			Km teljesítménye					
		20%-on felül üzemelő	Csere gk	Össz. gk állomány	Tárgyne- gyedévben Megtett össz. km	Havi átlag km	pótlékolt útviszonyok			
							Bpest belterü- leten	Hegy- vidéken	Terepen	Pótkocsi vontatás esetén
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	AB-00-01 Volga			VII. VIII. IX.	3 073 3 100 4 513		1220 1956 2217	— 166 —	205 — 300	
					10 686	3562	5393	166	505	
	AB-00-02 Volga			VII. VIII. IX.	2 293 2 420 2 159		1700 60 2108	— — —	470 300 40	
					6 872	2290	3668	—	810	
	AB-00-03 Volga			VII. VIII. IX.	1 420 2 186 1 826		1260 1800 1132		— 120 200	
					5 432	1810	4192	—	320	
	AB-00-04 Volga			VII. VIII. IX.	1 722 1 348 1 402		1700 1155 1282	— — —	— 183 100	
					4 472	1490	4137	—	283	
	Volga szgk összesen:			4	27 462	2268	17590	166	1868	
	AB-00-05			1	9 025	3008	3320	140	—	—
	AB-00-06			1	10 111	3370	4510	—	110	—
	AB-00-07			1	8 686	2895	2820	150	100	—
	AB-00-08			1	9 010	3003	1850	—	—	—
	AB-00-09	1		1	7 456	2485	920	—	—	—
	AB-00-10			1	8 952	2984	3595	320	450	—
	AB-00-11			1	8 686	2895	3800	200	410	—
	AB-00-12			1	9 630	3010	5600	—	200	—
	Pobeda—Warsawa összesen:	1		8	70 956	2956	26415	810	1270	—
	AB-00-13			1	9 087	3029	2810	100	—	—
	AB-00-14			1	9 172	3057	2440	80	—	—
	AB-00-15	1		1	7 463	2487	700	—	86	—
	AB-00-16		1	—	4 400	—	1100	70	10	—
	AB-00-17			1	8 988	2996	330	120	74	—
	AB-00-18	1		1	6 956	2318	850	—	50	—

Kitöltve SZIGORÚAN TITKOS!

T É S

esítményéről és üzemanyag felhasználásáról

Felhasznált üzemanyag mennyisége								100 km-re eső fogyasztás		Üzemképte- len napok száma	Megjegyzés
Súlyozott km	Üzemanyag			Kenőanyag				Üza.	Olaj		
	benzin		Gáz- olaj	olaj							
	etil	super		Motor	DA	super	Arol 2 T.				
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
3175		403		3,0				12,7	0,09	—	
3242		428		5,0				13,2	0,15	—	
4670		601		4,0				12,9	0,85	4	
11087		1432		12,0				12,9	0,10	4	
2383		312		2,0				13,0	0,08	2	
2453		311		3,0				12,6	0,12	—	
2310		305		3,0				13,1	0,12	2	
7146		928		8,0				12,9	0,11	4	
1483		190		2,5				12,8	0,16	2	
2288		304		2,5				13,3	0,10	2	
1903		245		2,0				12,9	0,10	3	
5674		739		7,0				13,0	0,12	7	
1779		280		3,5				15,7	0,18	4	
1474		219		3,0				15,3	0,20	—	
1426		227		2,5				15,8	0,19	2	
4629		726		9,0				15,6	0,19	6	
28536		3825		36,0				13,4	0,12	21	
9261	1176			19,0				12,7	0,20	8	
10343	1355			23,0				13,1	0,22	17	
8912	1176			23,0				13,2	0,25	—	
9103	1156			18,0				12,7	0,19	41	
7502	1223			27,0				16,3	0,35	8	
9193	1177			17,0				12,8	0,18	19	
8927	1107			8,0				12,4	0,09	3	
9320	1209			11,0				13,1	0,12	4	
72561	9579			148,0				13,2	0,20	100	
9233	951			41,0				10,3	0,44	3	
9298	967			34,0				10,4	0,36	2	
7506	953			43,0				12,7	0,57	8	
4460	535			18,0				12,02	0,40	14	
9018	785			39,0				8,7	0,43	9	
7004	890			17,0				12,7	0,24	—	

Üzemeltetett gépjárművek										
Neme	Típusa	Db-száma			Km teljesítménye					
		20%-on felül üzemelő	Csere gk	Össz. gk állomány	Tárgyne- gyedévben Megtett össz. km	Havi átlag km	pótlékolt útviszonyok			
							Bpest belterü- leten	Hegy- vidéken	Terepen	Pótkocsi vontatás esetén
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	AB-00-19			1	4 600	3000	2200	200	70	—
	AB-00-20			1	10 414	3471	4600	—	—	—
	Moszkvics összesen:	2	1	7	61 080	2908	15030	570	290	—
	Szkg. összesen:	3	1	19	159 498		59035	1546	3428	—
	AB-00-21 Pobeda			1	3 069		360	40	55	—
	AB-00-22 Warszawa			1	4 010		1800	56	20	—
	AB-00-23 Moszkvics			1	2 900		700	—	—	—
	AB-00-24 Gaz 69			1	3 800		1200	—	910	—
	Szkg. mindösszesen:	3	1	23	173 277		63095	1642	4413	—
	RF-00-01 CsB-350			1	5 498					
	RF-00-02 CsB-350	1		1	4 972					
	RF-00-03 CsB-350			1	6 003					
	Csepel B 350 Összesen:	1		3	16 473					
	RF-00-04 CsD-420			1	6 020					
	RF-00-05 CsD-420			1	5 696					
	RF-00-06 CsD-420			1	6 013					
	RF-00-07 CsD-420			1	5 550					
	Csepel D 420 Összesen:			4	23 279					
	Tgk. összesen			7	39 752					
	FB-00-01 Nysa			1	5 195					
	FB-00-02 Framó			1	4 259					
	FB-00-03 Gaz/69/a			1	4 702					
	GB-00-01 Ikarus 30			1	7 785					
	Vegyes összesen			4	21 941					

MEGJEGYZÉS:

A gyűjtőlap a negyedéves km és üzemanyagfelhasználási jelentés adatgyűjtője, összeállításánál segédeszközüül szolgál, a munkafolyamatokat megkönnyíti, meggyorsítja. Ezt az NA-1511-es nyomtatványon egy példányban kell felfektetni és a negyedéves jelentés másolata mellett házi-
lag kell gyűjteni és megőrizni.

Vezetése a következő elvek alapján történik:

- a gyűjtőlapra minden adatot a menetlevéltömb 39. oldaláról a tárgyhónapot követő 10-ig rá kell vezetni,
- a negyedévet követő hó 12-ig a gyűjtőlapot (a három havi adatokat) összesíteni kell.

Anyagi osztály vezető,
htp., pk.

ÁBTL -4.2. - 10-26/21/1964 /208

7. sz. minta

196..... hón.

[illegible]

NA-1516. — Gumiköpeny-törzslap

[illegible]

FIGYELEM: A gumiköpeny felvételezése és leadása csak a gumitörzslappal egvűtt történhet.

Sor- szám	A gépjármű		A baleset ideje, helye, rövid leírása, oka, okozója, „felelős” megnevezése	Kelet- kezett	Kirótt	A baleseti ügyirat iktatószáma
	rendszáma és típusa	vezető neve és rendfoko- zata		kárösszeg Ft		

ANYAGIGÉNYLÉS

[illegible]

(igénylő aláírása)

Р. Н.

NA-1504. (AG-75) — Gépjármű készletjel. és ag. igénylés.

3 × 50 lapos tömb
 1. lap Anyagigénylés
 2. lap Utalvány
 3. lap Tőpéldány

Az anyagigénylést frógeppel, ritkított sortávolsággal, indigóval — 3 pld.-ban kell kiállítani. Az igénylést gépjármű nemenként és azon belül típusonként külön-külön a cikkjegyzékben meghatározott pontos cikkszámmal és megnevezéssel — cikkszámom belül pedig emelkedő sorrendben — kell elkészíteni. Az igénylés „törzskészlet” c. rovatába a számadótest részére jóváhagyott törzskészlet mennyiségét kell beírni. Az „összes készlet” rovatba a nyilvántartás szerinti készletek megegyező darabszámait kell szerepeltetni. Az „új és használható anyagkészletet minden anyagfelelősnél, a „selejt” készletet csak a csereköteles anyagok igénylésénél kell jelenteni. Az „igényelt mennyiség” rovatba a számadótest reális szükségletet kell beírni. A „kiutalt mennyiség” rovatát a gépjármű osztály tölti ki. Az igénylés két példányát a közvetlen számadótestek a gépjármű osztálynak, a középfokú — területi — szervek számadótestei a parancsnakság anyagi szerveinek terjesztik fel. Az igénylés harmadik példányát a számadótest gépjármű szolgálatánál kell gyűjteni és év végén irattárba kell helyezni.

Anyagigénylés

[illegible]

Kelt: 196 ... év hó nap.

igénylő aláírása

P. H.

Megjegyzés: Az összkészlet selejtrovatát csak a csereköteles anyagok igénylése alkalmával kell kitölteni.

NA-1503 (AG-74) r. sz.

Sérülési jegyzőkönyv

az 19 hó n órakor történt balesetnél megrongálódott

forgalmi rendszámú típusú gépkocsiról.

Sérült gépjármű szerkezeti
részeinek megnevezéseA sérülések, rongálódások
mértékének megállapítása

Karosszéria:

Első rendszámtábla	görbült, törött
Első lökhárító	nyomott, görbült, törött
Díszlécek	nyomott, görbült, törött
Első lámpa bal, jobb	üveg törött, keret sérült, nyomott
Első sárvédő bal, jobb	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm
Első ajtók jobb, bal	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm
Hátsó ajtók jobb, bal	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm
Hátsó sárvédők jobb, bal	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm
Gépháztető	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm
Karosszéria tető	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm
Vezető fülke	húzott cm, nyomott cm ² repedt cm elhúzódvá
Rakterület (plató)	húzott cm, törött, elhúzódvá
Oldalfalak	húzott cm, törött
Csomagtartó ajtók	húzott cm, nyomott cm ² , törött
Hátsó lámpa jobb, bal	üveg törött, keret sérült
Hátsó rendszámtábla	görbült, törött
Hátsó lökhárító	
Szélvédő üveg	törött
Oldalüveg jobb, bal	törött db
Hátsó karosszéria üveg	törött db
Szerelvényfal és műszerek	nyomott, törött
Ülések és kárpit	szennyezett, szakadt, törött

Futómű:

Alváz elől, hátul	elhúzódva, törött
Első futómű jobb, bal	elhúzódva, törött
Kormánymű	elhúzódva, törött
Hátsó futómű	 görbült, törött
Gumik (külső, belső)	sérült, szakadt
Keréktárcsák	görbült db, törött db
Kardántengely első, hátsó	görbült, törött
Dísz tárcsák	nyomott db, törött db

Motor és tartozékok:

Motor	törött — hol —
Porlasztó — adagoló —	törött
Elosztó	törött
Akkumulátor	törött
Hűtő	benyomva, repedt
Ventillátor	görbült

Egyéb:

gímű szolg, vezető
— főelőadó —

műhelyvezető

Pk. megbízottja

gépkocsivezető

JEGYZŐKÖNYV

a gépjármű fődarab meghibásodásáról.

1. A gjmű frsz.-a: típusa:
alvázszáma: motorszáma:
össz. km teljesítménye: az utolsó
nagyjavítás óta megtett km
2. A meghibásodás kelte 19..... év hó n.
3. A hiba milyen körülmények között keletkezett (részletes meghatározással):
.....
.....
.....
.....
4. A bekövetkezésének valószínű — feltételezhető oka(i): ki a felelős:
.....
.....
.....
5. A fődarab csere után a gépjárművel km teljesítését vállaljuk:
....., 19 hó n.

gjművezető aláírása

gjmű főelőadó (szolg. vez.)
aláírása

gjmű jav. műhely vez. aláírása

Záradék:**Megjegyzés:**

A záradékba, az anyagi vezető — hadtápparancsnok — rögzíti véleményét, intézkedését stb.

A testületi számadótest jegyzőkönyveit az illetékes — felettes szerv gépjármű szolgálatának is záradékolni kell. Ebben kell állást foglalni a fődarab cseréjére vonatkozóan.

17. sz. minta

szerv megnevezése

Kitöltve: Szigorúan titkos!

ÖSSZESÍTŐ

a negyedévi balesetekről

Személygépkocsi				Tehergépkocsi				Motorkerékpár				A balesetet okozók szerinti megoszlása				Személyi sérülések száma	Halálos áldozatok száma	Keletkezett kár Ft összege
Balesetek száma	Üzemeltetett gk.-k száma	Teljesített össz. km	Egy balesetre eső km teljesítmény	Balesetek száma	Üzemeltetett gk.-k száma	Teljesített össz. km	Egy balesetre eső km teljesítmény	Balesetek száma	Üzemeltetett mkp-ok száma	Teljesített össz. km	Egy balesetre eső km teljesítmény	Saját gk. vez.	Idegen gk. vez.	Mindkettő gk. vez.	Műszaki hiba			

19 hó n.

P. H.

Gépjármű főelőadó
szolgálatvezető

Számadótest parancsnok

Anyagi Osztály vezető
Hadtápparancsnok

Sajtát és mindkettő gépkocsivezető által okozott balesetek	A kárösszeg megoszlása
Jármű nemek	
Balesetek száma	
Ittas vezetés	Szabálysértés szerinti megoszlás
Gyorshajtás	
Szabálytalan előzés	
Elsőbbiség meg nem adása	
Féktávolság be nem tartása	Szem. sérülések mértéke, száma
Egyéb szabálysértés	
8 napon belül gyógyuló	Kárösszeg szerinti bontás
20 napon belül gyógyuló	
20 napon túl gyógyuló	
Halálos	
500 Ft értékhatárig	
500 Ft értékhatáron túl	
500 Ft értékhatárig mindkettő gk. vezető	
500 Ft értékhatáron túl mindkettő gk. vez.	
Műszaki hibából keletkezett kárösszeg Ft	
A BM-ot terhelő kárösszeg Ft	A kárösszeg megoszlása
Idegen szervet, személyt terhelő kárösszeg Ft	

szerv megnevezése

Jóváhagyom:

196

ÜTEMTERV

szdt. parancsnoka

a gépjárművek negyedévi II. és III. számú technikai ellenőrző vizsgálatáról.

[illegible]

[illegible]

Agi o. v. Htp. pk.

Végrehajtás idejét a munkálatok elvégzésére igénybe vett napok soraiban az ütemezésétől eltérő színű íróval szírozással kell jelölni.

A besatírozott részbe be kell jegyezni a gépjármű km/ó. állását.

A „nap” rovataiba csak a munkanapok dátumát kell bejegyezni.

Elkészítés határideje: a tárgynegyedévet megelőző hónap 20-ig.

Tárgy: Balesetmentes km teljesítmény igazolása.

IGAZOLÁS

Igazoljuk, hogy mint gépkocsivezető 1957. X. 1-től
1960. IV. 30-ig vállalatunk alkalmazásában állott.

Ezen idő alatt az alant felsorolt frsz.-u gépkocsikkal az alábbi km-eket teljesítette:

..... frsz.-u gk. 1957. X. 1-től 1958. III. 31-ig	46 700 km
..... frsz.-u gk. 1958. IV. 1-től 1960. IV. 20-ig	71 300 km
	118 000 km

Büntetőjogi felelősségünk tudatában kijelentjük, hogy
gk. vezető nem okozott Ft értékig okozott balesetet.

Cegléd, 1961. II. 1.

.....
üzemi bizottság elnöke

.....
vállalat vezető

BM VAS MEGYEI RFK.
Anyagi Osztály

21. sz. minta

Igazolom, hogy r. ftörm. gépkocsivezető
jelenleg a fenti szerv állományában levő AB—21—33 (CI—738) Pobeda gépkocsival 1958. X. 1-től
1960. XI. 31-ig a törzskönyv adatai szerint 41 200 km-t teljesített.

A törzskönyv 73. oldalán baleset — sérülés — bejegyezve nincs. Ezen igazolás a „Balesetmentes
közlekedésért” elnevezésű plakett elnyerése céljából adtam ki, másra nem használható fel.

Szombathely, 1960. II. 1.

.....
anyagi osztályvezető

szerv, csapat megnevezése

22. sz. minta

JEGYZŐKÖNYV

a balesetmentes közlekedés kiváló dolgozói szint elbírálásáról.

A gépkocsivezető neve:

Születési ideje:

Születési helye:

A gépkocsivezető által vezetett gépkocsik:

.....

Gk. forg. rendszáma	Teljesítés ideje, év, hó-tól hó-ig	Teljesített km
---------------------	------------------------------------	----------------

.....		
-------	-------	-------

.....		
-------	-------	-------

.....		
-------	-------	-------

.....		
-------	-------	-------

A teljesítés alatti szolgálati helye:

.....

.....

A gépkocsivezető rövid jellemzése:

.....

Mikor okozott utoljára balesetet és milyen frsz.-u. gk-val:

.....

Előző szakmai kitüntetést mikor, milyen teljesítésért kapott:

.....

A javaslat (teljesítmény) indokolása:

.....

.....

Nevezett gépkocsivezetőt a fenti teljesítmény alapján

..... való kitüntetésre javasoljuk.

A fenti adatok valódiságáért felelősséget vállalok.

.....

....., 196 hó nap.

.....

htp. parancsnok
anyagi osztályvezető

gjmű szolg. vezető
főelőadó

szerv, csapat megnevezése

JEGYZŐKÖNYV

a nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km teljesítmény elbírálásáról.

1. A gépkocsivezető adatai:

Név: rendfokozat:

Születési év: Születési hely:

Anyja neve:

2. A gépkocsi adatai:

Frsz.-a: Gyártmánya: Ürtartalma:

Km óra állása a gépjármű átvételének idején:

Forgalomba helyezésének ideje:

Forgalomba helyezése (főjavítás) óta futott:

A gépkocsivezető hány km-től vezeti a kocsit:

A gépkocsi hány nagyjavítást kapott:

100 km-re eső átlagos üzemanyag fogyasztása: liter.

100 km-re eső átlagos motorolaj fogyasztása: liter.

A javításra fordított költség: Ft.

A javaslat (teljesítmény) indokolása:

Előzőleg kapott szakmai kitüntetés, mit, mikor:

Nevezett gépkocsivezetőt a fenti teljesítményért

..... való kitüntetésre javasoljuk.

....., 196 hó nap.

htp. parancsnok
anyagi osztályvezetőgjmű szolg. vezető
főelőadó

JEGYZŐKÖNYV

a nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km teljesítmény elbírálása váltószolgálatban, valamint két gépkocsivezető által elért teljesítés esetén.

1. A gépkocsivezető adatai:

a) Név: rendfok.: Szül. év:
 Szül. hely: Anyja neve:
 b) Név: rendfok.: Szül. év:
 Szül. hely: Anyja neve:

2. A gépkocsi adatai:

Frsz-a: Gyártmánya: Ürtartalma:
 Km óra állása a gépjármű átvételének idején:
 Forgalomba helyezésének ideje:
 Forgalomba helyezése (főjavítás) óta futott:
 A gépkocsivezetők mennyi km-től km-ig vezették a gépkocsit:

a)
 b)

A gépkocsi hány nagyjavítást kapott:
 100 km-re eső átlagos üzemanyagfogyasztása:
 100 km-re eső átlagos motorolaj fogyasztása:
 A javításra fordított költség:

A javaslat (teljesítmény) indokolása:

Előzőleg kapott szakmai kitüntetés, mit, mikor:

Név: rendfok.: gk. vez. elvtársat
 kitüntetésre Ft pénzjutalomra
 Név: rendfok.: gk. vez. elvtársat
 kitüntetésre Ft pénzjutalomra
 javasoljuk.

....., 196 hó nap.

Htp. parancsnok
 anyagi osztályvezető

gimű szolg. vez.
 főelőadó

JEGYZŐKÖNYV

az üzemanyag megtakarítás kiváló dolgozói szintjének elbírálásáról.

1. A gépkocsivezető adatai:

Név: Rendfokozat:

Születési év: Születési hely:

Anyja neve:

2. A gépkocsi adatai:

Frssz.-a: Gyártmánya: Úrtartalma:

Km óra állása a kiértékeléskor: km

Km óra állása az előző kiértékeléskor: km

Megtett út: km

A kiértékelés ideje:

Előző kiértékelés eredményeként kapott kitüntetés:

A kiértékelési időszakra felhasználható üzemanyag: liter.

A kiértékelési időszakra felhasznált üzemanyag: liter.

A kiértékelési időszak alatt megtakarított üzemanyag: liter.

Átlagos üzemanyag fogyasztás 100 km-re: liter.

Igazolt normakülönbözeti pótlék: liter.

A gépkocsivezető rövid jellemzése:

Nevezett gépkocsivezetőt a fenti teljesítményért

..... való kitüntetésre javasoljuk.

A fenti adatok valóságáért felelősséget vállalok.

....., 196 hó nap.

Htp. parancsnok
anyagi osztályvezetőgjmű szolg. vezető
főelőadó

szerv megnevezése

JAVÍTÁSI KIMUTATÁS

a frsz. típusú
gépjárműről

A gépjármű alvázszáma

A km óra jelenlegi állása

A gépjármű legutolsó nagy közép javításból év hó nap lett átvéve
..... km óra állással és azóta km-t tett meg.

A javítást a terhére kérem elvégeztetni.

A gépjárműn észlelt hibák felsorolása:

Megnevezés	Term. elhaszn.	Balesetes	Gondatlanság
Motor			
Seb. váltó			
Első, hátsó futómű			
Kormánymű			
Elektromos berendezés			
Alváz			
Felépítmény			
Műszerek			
Szerszám hiány			

Kelt 19 hó nap.

Agi Ov.-Htp. pk.

gjmű-vezető

P. H.

gjmű szolg. vezető

A balesetből és gondatlanságból eredő hibákat és a szerszámhiányt a túloldalón véleményezni kell. A BM Gépkocsijavító Vállalatnál történő javítás esetén a szerv anyagi vezetőjének is alá kell írni.

JAVÍTÁSI KIMUTATÁS

A hajótest* száma típusa

Neve:

Üzemóra teljesítménye az utolsó javítás óta

A vízijármű legutolsó javításból év hó napján lett átvéve.

A HIBÁK FELSOROLÁSA:

Vízijármű	Term. elhaszn.	Baleset	Gondatlanság
Motor			
Irányváltó			
Meghajtómű			
Kormánymű			
Elektromos berend.			
Műszerek			
Szerszámhiány			

Kelt, 19 hó nap.

.....
vízijármű műszaki tiszt

*Révkap. Vez. (vagy megb.)

*Hajóegység pk. (v. megbiz.)

A balesetektől — havariától — és gondatlanságból eredő hibákat és a szerszámhiányt a túloldalon véleményezni kell.

Megjegyzés: *-gal jelzett szövegnél a nem kívánt részt át kell húzni.

I. Keretnyilvántartás

Cikk megnevezése:

Mennyiségi
egysége:
tonna

[illegible]

Sorszám	Megnevezés	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Keret kiutalás									
2	Keret Pótkiutalás									
	Lemondás									
3	Rendelkezésre álló keret									
4	AFOR-tól átvétel									
	Saját tartály gk-ban									
	AFOR tartály gk-val									
	Hordós tételben									
	Bélyegben									
	Összesen									
5	Eltérés	+								
		-								
6	Előző n. évi maradvány									
7	Egyéb bevétel									
	Előtalált többlet									
8	Elszámolandó mennyiség									
9	Gépjárműre									
10	Felhasználás egyéb célra									
11	Összesen:									
12	Maradvány:									

Központi selejtezésű gépjármű anyag- alkatrész készletnyilvántartó lap

[illegible]

Használatba véve:

196

Nyt. sz.:

agi. vez

[illegible]

gépjármű gyártmánya rendszám parancsnok	gímű vez. neve MENETLEVÉL (gépkocsi bejáratásra)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th>Hó</th> <th>Nap</th> <th>Liter</th> <th>ÁFOR igazolás</th> </tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr> <td colspan="2">Összes:</td> <td colspan="2">Ellenőriztem:</td> </tr> </table>	Hó	Nap	Liter	ÁFOR igazolás																	Összes:		Ellenőriztem:	
Hó	Nap	Liter	ÁFOR igazolás																							
Összes:		Ellenőriztem:																								

Indult		Érkezett		Megtett Km	Üzemanyag			Útvonal
Kelt	Km	Kelt	Km		Olaj	Benzin	M. olaj	

Indult		Érkezett		Megtett Km	Üzemanyag			Útvonal
Kelt	Km	Kelt	Km		Benzin	Olaj	M. olaj	

Service és olajcsere igazolás				Járatás befejezésekor elszámolandó			
Hó	Nap	Km	Igazolás	Felvett üzemanyag természetben Felvett üzemanyag jegyben Összesen: Megtett kilométer teljesítmény A gépjármű átlagfogyasztása			
			S O				lit.
			S O				lit.
			S O				lit.
500—1500—3000 km							km
							lit.

BELÜGYMINISZTERIUM
I/II. CSOPORTFŐNÖKSÉG

IGAZOLVÁNY

**szolgálati személygépkocsi magáncélra
történő igénybevételére**

Név:

Rendfokozat:

Szolgálati hely:

Lakás:

Magáncélra igénybevehető: évi _____ km

ÉRVÉNYES: ÉVRE

P. H.

csoporfőnök

[illegible][illegible]

Ezen igazolvány tulajdonosa jogosult a BM tulajdonát képező személygépkocsit magáncélra igénybevenni.

Az igénybevétel előtt a szolgálati gépkocsi indulási kilométerét az igazolvány megfelelő rovatába be kell jegyezni.

Visszatérés után a megtett kilométert a megfelelő rovatba be kell jegyezni.

Az igazolvány a személygépkocsi menetle-
velével együtt érvényes, melyben fel kell
tüntetni a magáncélra történő felhasználá-
st.

Az igazolvány tulajdonosa jogosult szolgálati személygépkocsi lakástól szolgálati helyre, illetve szolgálati helyről lakásra történő szállítás igénybevételére. Ez az igénybevétel szolgálati útnak minősül.

* * *

A névváltozás esetén az „Igazolvány”-t kicserélés végett meg kell küldeni a BM I/II. Csoportfőnökség Gépjármű Osztálynak.

BM gépjárműveken szállító személyek száma

Szék utca	1 személy
Ódaskomai Munkásközpont	1 személy
Horváth utca	1 személy
Párizs-Warsawa utca	1 személy
Gaz utca	1 személy
Gaz utca	1 személy
Világ utca	1 személy
Csepel üzempház	24 személy üzempházban a gépjárművek kívül 1 fő
Budapesti LO-1000	24 személy üzempházban a gépjárművek kívül 1 fő
14. Garast 38 K.	24 személy üzempházban a gépjárművek kívül 1 fő
Török gépház - autóbussz	az üzempházban a gépjárművek megfelelő száma szerint

MELLÉKLETEK

Megjegyzés: A fel nem sorolt kőbányák és egyéb üzemek gépjárműveiben a „Gépjármű Parkoló” táblázatban meghatározott szám szerint.

REGISZTERIZÁCIÓS
VILÁGOSÍTÓKÖZÖSSÉG

IGAZOLVÁNY

személyi azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

MELEKKEK

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

sz. sz.

Az igazolvány adatai azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

Az igazolvány adatai azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

Az igazolvány adatai azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

Az igazolvány adatai azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

Az igazolvány adatai azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

Az igazolvány adatai azonosítójának megnevezése
adott igazolványra

BM. gépjárműveken szállítható személyek száma

Szóló mkp.	2 személy
Oldalkocsis motorkerékpár	3 személy
Moszkvics szgk.	4 személy
Pobeda—Warsawa szgk.	5 személy
Gaz 69/A	5 személy
Gaz 69/	8 személy
Volga szgk.	5 személy
Csepel tehérgépkocsi	28 személy (vezetőfülkében a gépkocsivezetőn kívül 2 fő)
Robur LO—1800	22 személy (vezetőfülkében a gépkocsivezetőn kívül 3 fő)
Ifa Garant 30 K.	20 személy (vezetőfülkében a gépkocsivezetőn kívül 1 fő)
Társas gépkocsi — autóbusz	az ülőhelyek számának megfelelő számú személy

Megjegyzés: A fel nem sorolt különleges és egyéb típusú gépjárműveken a „Gépjármű Forgalmi Engedély”-ben meghatározott számú személyt.

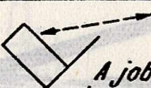
Gépjárművek oszlopmenetének zászló jelzései

1. jelzés	2. jelzés	3. jelzés
PIRÓTÁRS		
PIRÓTÁRS	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.
PIRÓTÁRS		
PIRÓTÁRS	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.
PIRÓTÁRS		
PIRÓTÁRS	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.
PIRÓTÁRS		
PIRÓTÁRS	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.
PIRÓTÁRS		
PIRÓTÁRS	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.	A zászló fehér átlós sávjával fel- kel a csúcs.

A zászlók táblázata az alábbi táblázatban található.

Gépjárművek oozlopmenetének részle jelzősei

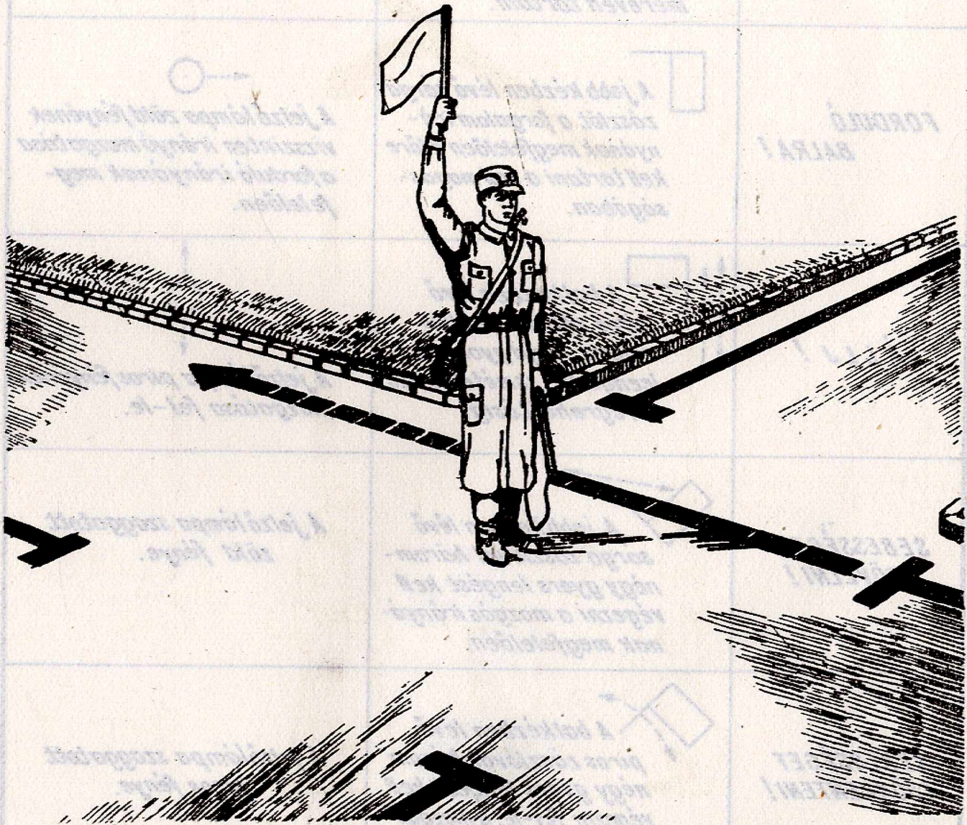
Gépjárművek oszlopmenetének zászló jelzései

<i>Jelzések</i>	<i>Zászlójelzések adásának módja (nappal)</i>	<i>Zászlójelzések adásának módja (éjjel)</i>
FIGYELEM !	 <i>A jobb kézben lévő sárga zászlót fel kell emelni.</i>	
SZABAD AZ ÚT !	 <i>A jobb kézben lévő sárga zászlót a forgalom irányának megfelelően, a váll magasságában kell mereven tartani.</i>	 <i>A jelzőlámpa zöld fénye</i>
FORDULÓ BALRA !	 <i>A jobb kézben lévő sárga zászlót a forgalom irányának megfelelően előre kell tartani a váll magasságában.</i>	 <i>A jelzőlámpa zöld fényének vízszintes irányú mozgása a forduló irányának megfelelően.</i>
ÁLLJ !	 <i>A bal kézben lévő piros zászlót fel kell emelni, majd gyorsan leengedni, ismételve ezt a végrehajtásig.</i>	 <i>A jelzőlámpa piros fényének mozgása fel-le.</i>
SEBESSÉGET NÖVELNI !	 <i>A jobb kézben lévő sárga zászlóval három-négy gyors lengést kell végezni a mozgás irányának megfelelően.</i>	<i>A jelzőlámpa szaggatott zöld fénye.</i>
SEBESSÉGET CSÖKKENTENI !	 <i>A bal kézben lévő piros zászlóval három-négy gyors lengést kell végezni fel-le, a mozgás irányára merőlegesen.</i>	<i>A jelzőlámpa szaggatott piros fénye.</i>

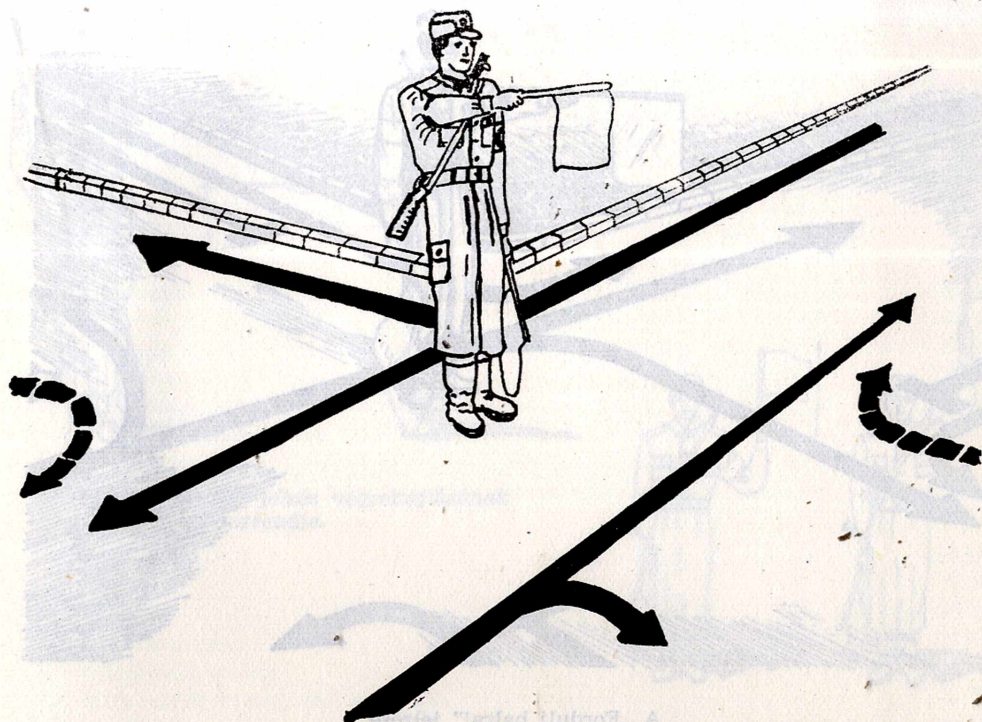
A jelzések táblázata és azok adásának módja nappal és éjjel.

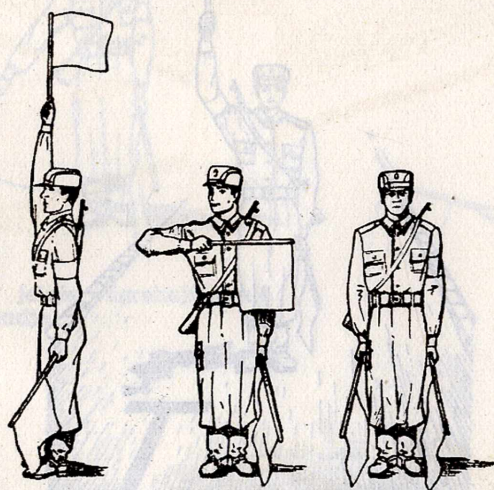
Alapállás a jelzés adása előtt

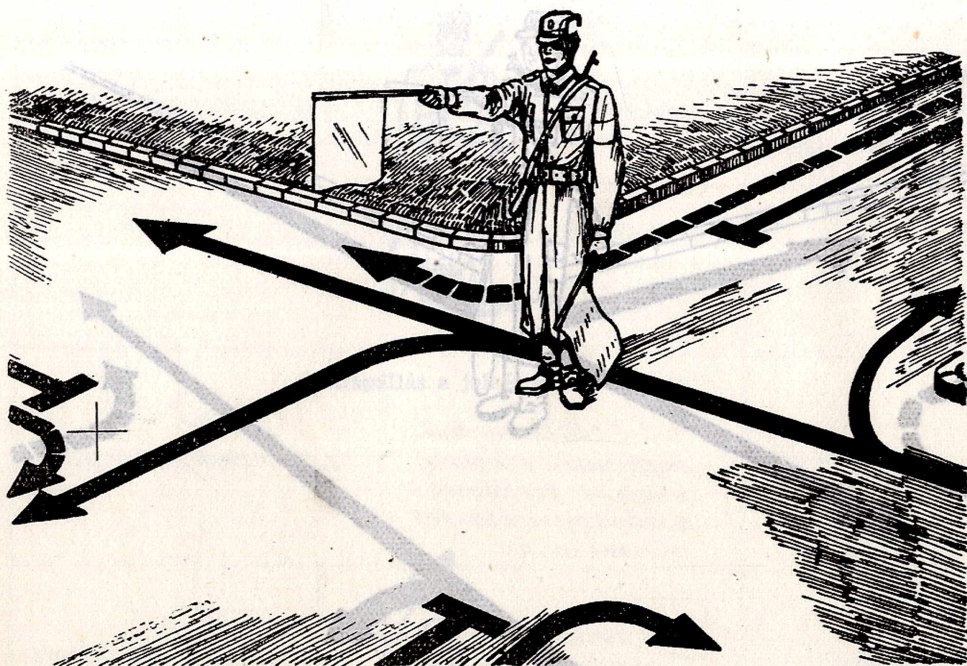
A „Figyelem!” jelzése

A „Szabad út!” jelzése

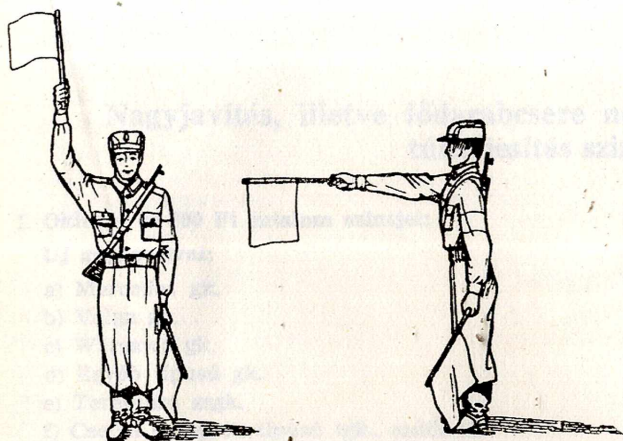
A „Szabad út!” jelzés végrehajtásának sorrendje.

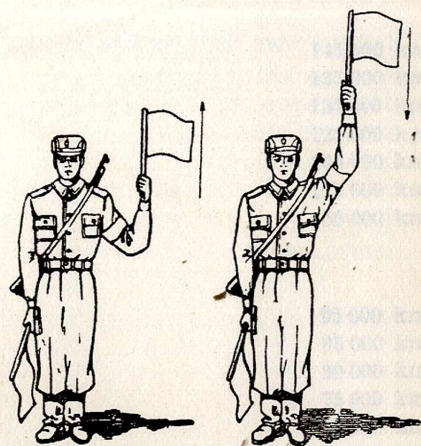
A „Fordulj balra!” jelzése.

Az „Állj!” jelzése.

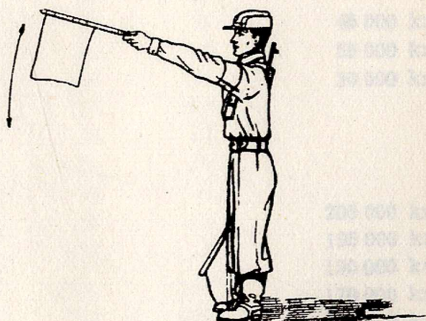
A „Forduló balra” jelzés végrehajtásának sorrendje.

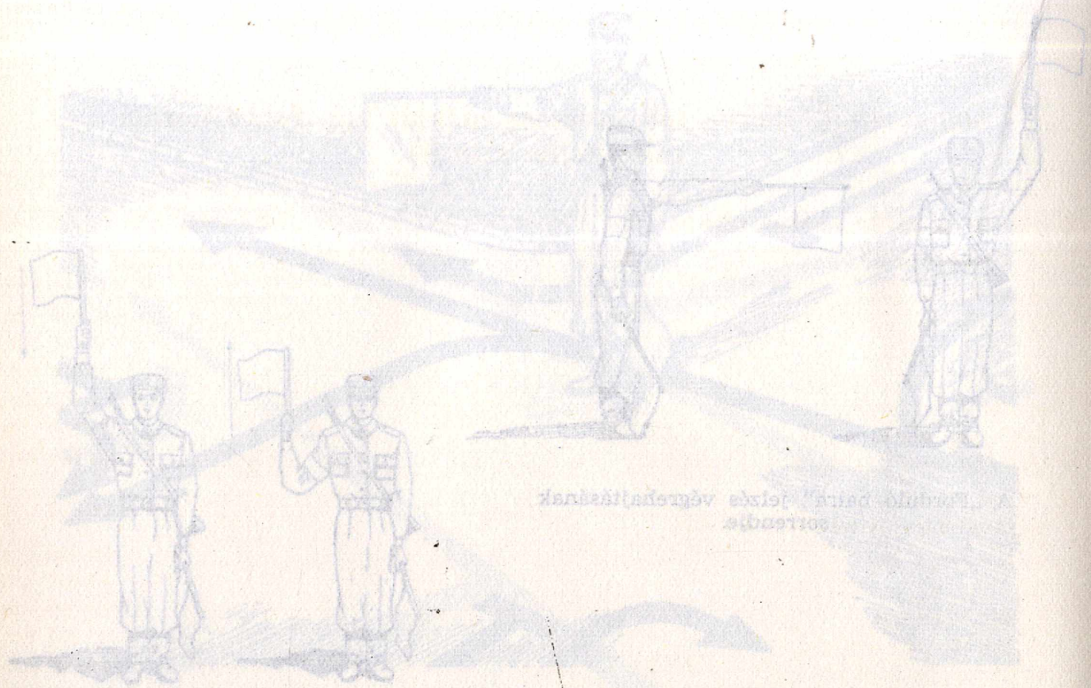
Az „állj!” jelzés végrehajtásának sorrendje.

„A sebességet növelni!” jelzés végrehajtásának sorrendje.

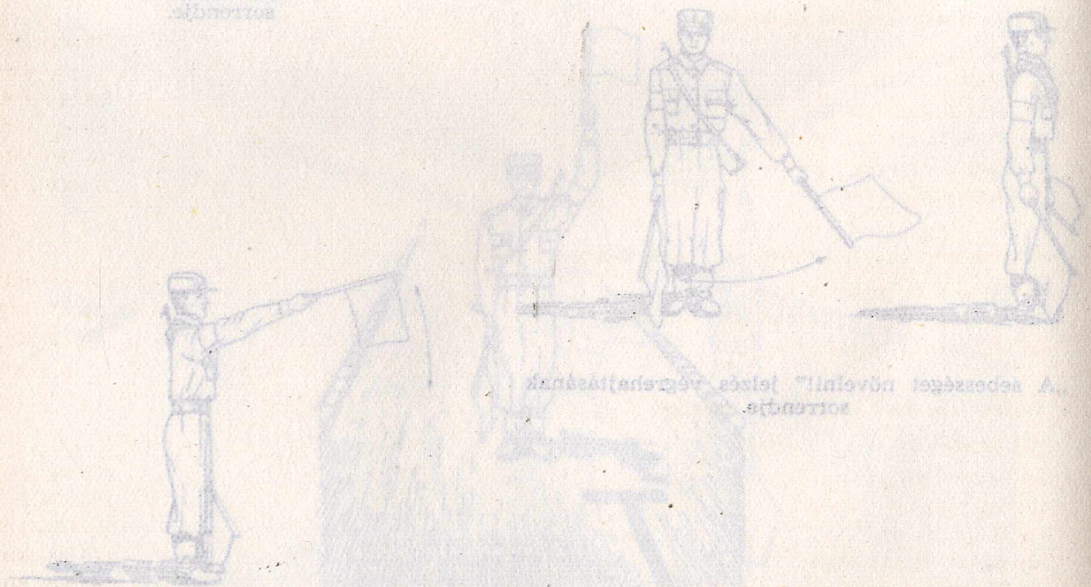

A „Sebességet csökkenteni!” jelzése.

A "Fehér" banda" jelzés végrehajtásának sorrendje

A "Fehér" jelzés végrehajtásának sorrendje

A "Fehér" jelzés végrehajtásának sorrendje

A "Fehér" jelzés végrehajtásának sorrendje

Nagyjavítás, illetve fődarabcsere nélküli km futási norma túlteljesítés szintjei

I. Oklevél és 800 Ft jutalom szintjei:

Új gépkocsival:

a) Mercedes gk.	145 000 km
b) Volga gk.	135 000 km
c) Warsawa gk.	130 000 km
d) Egyéb típusú gk.	125 000 km
e) Terepjáró szgk.	105 000 km
f) Csepel és egyéb típusú tdk., autóbusz	115 000 km
g) Gépjármű fecskendő	55 000 km

Egyszer nagyjavított gépkocsival:

a) Mercedes gk.	95 000 km
b) Volga gk.	85 000 km
c) Warsawa gk.	80 000 km
d) Egyéb típusú szgk.	75 000 km
e) Terepjáró szgk. és tdk.	70 000 km
f) Csepel és egyéb típusú tdk., autóbusz	75 000 km
g) Gépjármű fecskendő	45 000 km

Kétszer nagyjavított gépkocsival:

a) Volga gk.	75 000 km
b) Warsawa gk.	70 000 km
c) Egyéb típusú szgk.	65 000 km
d) Terepjáró szgk. és tdk.	60 000 km
e) Csepel és egyéb típusú tdk., autóbusz	65 000 km
f) Gépjármű fecskendő	35 000 km

Háromszor vagy többször nagyjavított gépkocsival:

a) Terepjáró szgk. és tdk.	45 000 km
b) Csepel és egyéb típusú tdk., autóbusz	55 000 km
c) Gépjármű fecskendő	30 000 km

II. Oklevél és 3000 Ft jutalom szintjei:

Új gépkocsival:

a) Mercedes gk.	205 000 km
b) Volga gk.	195 000 km
c) Warsawa gk.	190 000 km
d) Egyéb típusú szgk.	170 000 km
e) Terepjáró szgk.	145 000 km
f) Csepel és egyéb típ. tdk., autóbusz	160 000 km
g) Gépjármű fecskendő	80 000 km

Egyszer nagyjavított gépkocsival:

a) Mercedes gk.	145 000 km
b) Volga gk.	135 000 km
c) Warsawa gk.	130 000 km
d) Egyéb típusú szgk.	110 000 km
e) Terepjáró szgk.	100 000 km
f) Csepel és egyéb típ. tgg., autóbusz	110 000 km
g) Gépjármű fecskendő	60 000 km

Kétszer vagy többször nagyjavított gépkocsival:

a) Volga gk.	115 000 km
b) Warsawa gk.	110 000 km
c) Egyéb típusú szgk.	90 000 km
d) Terepjáró szgk.	75 000 km
e) Csepel és egyéb típ. tgg., autóbusz	90 000 km
f) Gépjármű fecskendő	45 000 km

GÉPJÁRMŰ RAKODÁSI NORMÁK

Megnevezés	Mennyiségi egység	2 to. tkg. és pótkocsi	3,5 to tkg.	4,2 to tkg.	Megjegyzés
1	2	3	4	5	6
Személygépkocsi	db	—	1	1	
Oldalkocsi mkp.	db	1	2	2	
125 mkp.	db	8	12	12	
250 mkp.	db	5	9	9	
Kerékpár	db	25	33	33	
Csepel 350—420 és Ifa motor	db	5	9	9	bakon
Csepel 350—420 és Ifa motor	db	4	6	6	bak nélkül
Pobeda—Warsawa motor	db	8	12	12	bakon
Pobeda—Warsawa motor	db	6	8	8	bak nélkül
Moszkvics motor	db	8	14	14	bakon
		6	10	10	bak nélkül
Járórhajó motor	db	3	5	6	
Kovácsmotor	db	3	5	5	
Budai motor	db	6	10	10	
West-Bend motor	db	4	6	6	
Külmotor csónaktest	db	—	1	1	
Járórhajó (KH 1 és 2)	db		1	1	Csak hajó száll.
					után-futón
200 l vashordó	db	7—8	13	15	töltve
		19	29	29	üres
50 l vashardó	db	25	40	57	töltve
		50	96	96	üres
20 l kanna	db	80	150	180	töltve
		170	390	390	üres
Akkumulátor 6 E—3	db	80	140	140	
Akkumulátor 6 E—5	db	55	80	80	
Akkumulátor 6 E—6	db	50	74	74	
Akkumulátor 6 E—8	db	40	60	60	
Akkumulátor 6 E—10	db	30	50	50	
Gumiköpeny szgk.	db	80	120	120	
Gumiköpeny 650—900×20	db	60	80	80	
Gumiköpeny 1000—1200×20	db	30	50	50	
Csepel első—hátsóhid	db	4	6	6	
Pobeda—Warsawa hátsóhid	db	8	12	12	
Gaz 69 első—hátsóhid	db	8	12	12	
Kisméretű falazótégla	db	550	1000	1200	
Ikersejtégla	db	400	700	800	
Bohn födémtegla	db	200	300	400	
Falazókő klf.	m ³	1,5	2—2,5	2,5—3	

Megnevezés	Mennyiségi egység	2 to. tlg. és pótkocsi	3,5 to tlg.	4,2 to tlg.	Megjegyzés
1	2	3	4	5	6
Cement	zsák	40	60	80	
Folyam és bányakavics	m ³	1	1,8	2	
Homok	m ³	1,2	2	2,5	
Kőpor	m ³	1,3	2,3	2,7	
Deszkaléc	m ³	6	8	8	
Cserép	db	900	1600	1900	
Égetett mész	to	2	3,5	4	
Vasbeton gerenda 8 m		—	7	8	
Liszt	zsák	20	40	48	85 kg-os
	zsák	35	60	80	50 kg-os
Búza dara					
Szárított tészta	zsák	20	40	48	85 kg-os
Bab	zsák	30	40	40	54 kg-os
Borsó	zsák	20	45	50	75 kg-os
Lencse	zsák	35	60	80	50 kg-os
Rizs	zsák	20	45	50	75 kg-os
Savanyú káposzta	vasrekesz	35	60	80	50 kg-os
Par. püré. Főzelék	konz. láda	40	100	100	31 kg
Lecsó, savanyúság üveges	db	40	80	90	44 kg
Savanyúság	hordó	14	20	20	140 kg
	db	12	18	18	150 kg
Zsír	láda db	60	100	100	29,5 kg
Vaj	csomag db	1500	2000	2000	5 kg
Tojás	láda db	50	80	80	25 kg-os
Kolbász-szalámi féleségek, szalonna	to	1,8—2,0	3	3,5	
Vegyesíz	láda db	100	200	250	11 kg
Só, cukor, cukrozott kávé	zsák db	40	70	80	50 kg
Đurgonya, vöröshagyma	zsák db	40	70	80	50 kg
Széna	bála	50	70	90	
Szalma	bála	22	42	52	
Zab	zsák	40	70	70	

Megjegyzés: A fegyverzeti anyagok rakodási normáit a G—3 jelű utasítás 18, 19 számú mellékletek tartalmazzák.

A ruházati anyagok rakodási normáit a G—5 jelű utasítás 1. sz. melléklete tartalmazza.

Vegyes anyagok esetén, vagy különleges óvórendszabályt igénylő anyagok rakodása csak a gépjármű teherbírásának megfelelően, illetve esetenkénti intézkedés alapján történhet.

Gépjárművek minimális szerszámfelszerelése

db sz.	Személygépkocsi	db sz.	Tehergépkocsi
1	csavarhúzó	2	csavarhúzó
1	egyetemes fogó	1	egyetemes fogó
1	gyertyakulcs tüskével	1	gyertyakulcs tüskével
1	kalapács	1	kalapács
1	kerékanya kulcs	1	kerékanya kulcs
1	kocsiemelő	1	kocsiemelő
1	légpumpa tömlővel	1	légpumpa tömlővel
1	melegragasztó szorító	1	melegragasztó szorító
4	mentőcsomag érleszorító	4	mentőcsomag érleszorító
2	szerelővas	2	szerelővas
5	szerelőkulcs 10/11, 12/13, 14/15, 17/19 20/22	6	szerelőkulcs 10/11, 12/13, 14/15, 19/19, 20/22, 24/26
1	indítókar	1	indítókar
1	szerszámtartó vászon	1	egyetemes csavarkulcs
		1	tüske
		1	szerszámtartó vászon
sz. db	Oldalkocsis mkp.	db sz.	Szóló motorkerékpár
1	csavarhúzó	1	csavarhúzó
1	egyetemes fogó	1	egyetemes fogó
1	gyertyakulcs tüskével	1	gyertyakulcs tüskével
1	légpumpa tömlővel	1	légpumpa tömlővel
1	melegragasztó	1	melegragasztó szorító
2	mentőcsomag	2	mentőcsomag
2	szerelővas	2	szerelővas
3	szerelőkulcs 9/11, 14/17, 19/22	1	szerelőkulcs 9/11, 14/17
1	kalapács	1	szerszámtartó vászon
1	szerszámtartó vászon		

Megjegyzés: Ennél kevesebb szerszámmal a gépjárművet nem szabad üzemeltetni.

KIMUTATÁS

a gépjármű szolgálat részére előírt határidőkről

F. sz.	Jelentés tárgya, megnevezése, módja	Szerv megnevezése	Beérkezés határideje	
			Testületi Parancsnoksághoz	Gépjármű Osztályhoz
1	2	3	4	5
1	Eltulajdonított gépjármű forgalmi rendszáma és típusa (Távbeszélőn, géptávíron)	Valamennyi számadótest	*48 órán belül	48 órán belül
2	Igénylések: Gépjármű anyag — alkatrész (NA—15—03 —15—04)	Testületi számadótestek	XII. 10. III. 10. VI. 10. IX. 10.	
		Közvetlen számadótestek Testületi Pságok		I. 1. IV. 1. VII. 1. X. 1.
	Üzemanyag (írásban)	Testületi számadótestek	XI. 25. II. 25. V. 25. VIII. 25.	
		Közvetlen számadótestek Testületi Pságok		XII. 5. III. 5. VI. 5. IX. 5.
	Üzemanyag pótigénylés, lemondás (írásban)	Testületi szdt.-ek	II. 10. V. 10. VII. 10. XI. 10.	
		Közvetlen szdt.-ek Testületi Pságok		II. 15. V. 15. VIII. 15. XI. 15.
3	Szerződések és megrendelések Üzemanyag szállítási szerződés (írásban)	Valamennyi szerv	Az illetékes ÁFOR-hoz XII. 15. III. 15. VI. 15. IX. 15.	

F. sz.	Jelentés tárgya, megnevezése, módja	Szerv megnevezése	Beérkezés határideje	
			Testületi Parancsnoksághoz	Gépjármű Osztályhoz
1	2	3	4	5
3	Helyi beszerzésű anyag megrendelés (Írásban)	Valamennyi szerv	Az illetékes Autóker. fiókhoz: XI. 20. II. 20. V. 20. VII. 20.	
	Elszámoló jelentések: Negyedéves üzemanyag felhasználási jelentés (4. sz. minta)	Testületi szdt.-ek	IV. 10. VII. 10. X. 10. I. 10.	—
		Közvetlen szdt.-ek	—	IV. 10. VII. 10. X. 10. I. 10.
		Testületi Pságok	—	IV. 15. VII. 15. X. 15. I. 15.
4	Jelentés a negyedévben üzemeltetett gépjárművek km és üzemanyag felhasználásáról (5. sz. minta)	Testületi szdt.-ek	IV. 20. VII. 20. X. 20. I. 20.	—
		Közvetlen szdt.-ek	—	IV. 20. VII. 20. X. 20. I. 20.
		Testületi Pságok	—	IV. 25. VII. 25. X. 25. I. 25.
	Összesítő a negyedévi balesetekről (17—18. sz. minták)	Testületi szdt.-ek	IV. 20. VII. 20. X. 20. I. 20.	—
		Közvetlen szdt.-ek	—	IV. 20. VII. 20. X. 20. I. 20.
		Testületi Pságok	—	IV. 25. VII. 25. X. 25. I. 25.
5	Az autórádiók bejelentése (Írásban)	Valamennyi szerv	*XII. 1.	XII. 10.

F. sz.	Jelentés tárgya, megnevezése, módja	Szerv megnevezése	Beérkezés határideje	
			Testületi Parancsnoksághoz	Gépjármű Osztályhoz
1	2	3	4	5
6	Gépjárművek műszaki felülvizsgálásáról jelentés (írásban)	Valamennyi szerv	II. 10.	II. 10.
7	Gépjármű forgalmi rendszám, gépjármű forgalmi engedély elvesztését. (Távbeszélőn, géptávirón, vagy írásban)	Valamennyi szerv	*48 órán belül	48 órán belül

Megjegyzés:

A testületi számadótestek részére előírt határidők tájékoztató jellegűek, ezért az Országos Parancsnokság Anyagi és Technikai Osztálya a helyi viszonyoknak megfelelően módosíthatja a határidőket.

Az alegységek részére a számadótest anyagi szolgálata határozza meg a szükséges határidőket.

Az időszakos anyagvételezések idejét mindenkor központi intézkedés határozza meg.

A *-al jelölt esetekben a testületi számadótestek csak a testületi parancsnokságokhoz jelentik.

Az ÁFOR Központ és telephelyei

(A telepek ellátási területe)

Az Ásványolajforgalmi Vállalat Központja „ÁFOR” Budapest IX., Közraktár u. 30.

„ÁFOR” I. sz. Tájégségi Telepe: Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky u. 72.

Területe: Budapest, Bács-Kiskun megye, Nógrád megye, Pest megye.

„ÁFOR” II. sz. Tájégségi Telepe: Székesfehérvár, Nagy S. u. 8.

Területe: Fejér megye, Győr-Sopron megye, Komárom megye, Vas megye, Veszprém megye.

„ÁFOR” III. sz. Tájégségi Telepe: Kaposvár, Latinka S. u. 11.

Területe: Baranya megye, Somogy megye, Tolna megye, Zala megye.

„ÁFOR” IV. Tájégségi Telepe: Szolnok, Belloannisz u. 10.

Területe: Békés megye, Csongrád megye, Szolnok megye.

„ÁFOR” V. sz. Tájégségi Telepe: Miskolc, Széchenyi u. 117.

Területe: Borsod megye, Heves megye, Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár megye.

Motorolaj csere végrehajtása

Az olajat közvetlenül a gépkocsi leállítása után, addig kell leengedni, amíg a motor meleg. Az olaj leeresztésével egyidejűleg a durva- és finom olajsűrőkből — a leeresztőcsavar kiszérése után — az üledéket el kell távolítani. A durva olajsűrő csavarjának eltávolítása előtt, a mozgatókart $1\frac{1}{2}$ —2 fordulattal el kell fordítani. Az elhasznált olaj kifolyása után a záró csavarokat vissza kell csavarni és jól meg kell húzni.

A finom olajsűrőbetétet 5000 km út után (minden második motorolajcserénél) ki kell cserélni. Abban az esetben, ha az olaj leeresztésénél az átlagosnál nagyobb mérvű beszennyeződés mutatkozik (homok — vagy fémszemcsék) az olajteknőt mosóolajjal ki kell öblíteni az alábbiak szerint:

- Az olajteknőbe a kenőolajfeltöltés 50%-ának megfelelő mennyiségű mosóolajat kell önteni. Ezután a motort be kell indítani és 1—2 percig lassú fordulatszám mellett járatni kell. Az öblítés után a mosóolajat le kell engedni és az olajteknőt friss motorolajjal fel kell tölteni. A mosóolajat ülepítés és szűrés után több esetben ismét fel lehet használni motoröblítésre.

Vigyázat!

Az olajteknő újolaj, törtéző feltöltése után a szűrőházakba még nem jutott el az olaj, a motor kenése tehát még nincs biztosítva. Ezért a motort az első beindítás után **10 percig üresjáratban** kell járatni és a motor fordulatszámát csak azután lehet növelni.

A hűtőrendszer mosása

A hűtőrendszer mosását a III. sz. technikai ellenőrzés kereteiben, de évente legalább egyszer — el kell végezni az alábbiak szerint:

A hűtőrendszerben lerakodott vízkő eltávolításához 10 liter vízben fel kell oldani 1 kg mosószó-dát (trisót) és 0,5 liter petróleumot. Ezt az oldatot a hűtőbe kell tölteni és a motort kb. 5 per-cig járatni kell. Járatás után a folyadékot 10—12 órán át a hűtőrendszerben kell hagyni.

Ezután az oldatot le kell engedni és a hűtőrendszert alaposan át kell öblíteni a következőkép-pen:

A vízleeresztő csapokat ki kell nyitni és tiszta bő vízzel a hűtőrendszert 10—15 percig öblíteni kell.

A vízcsapok lezárása után a hűtőrendszert fel kell tölteni.

Fagyálló folyadékkal történő üzemeltetés esetén a hűtőrendszert a fagyálló folyadék feltöltése és leeresztése alkalmával is ki kell mosni.

A hűtővíz leeresztése (fagykár veszély esetén)

Amennyiben a vízhűtéses gépjármű hűtőrendszere — a téli üzemeltetésnél — nincs fagyálló folyadékkal feltöltve, hosszabb motorleállás esetén a fagykárak megelőzése érdekében a hűtővizet le kell eresztetni, az alábbiak szerint:

A hűtőbeöntő nyílás fedelése le kell venni és a hűtő, valamint a hengertömb vízleeresztő csapját ki kell nyitni, hogy a víz mind kifolyhasson. Ha valamelyik csap eldugulna, drót darabbal ki kell tisztítani.

A víz kicsepegése után a főtengelyt néhányszor körül kell forgatni, hogy a víz a vízszivattyúból is eltávozhasson. Ezután a vízcsapokat el kell zárni.

A hűtősapkát a víz leeresztése után nem célszerű a helyére tenni, mert a párából ráfagyhat.

A hűtővíz leeresztése után a lecsukott motorháztetőre — „Víz leeresztve” táblát kell elhelyezni. Gondoskodni kell a fűtőtestek víztelenítéséről is.

Légfék-berendezések víztelenítése

Légfékkel ellátott tehergépkocsiknál — autóbuszoknál — a téli időszakban a fék befagyásának megelőzése végett különleges feladatok elvégzése szükséges.

A légfékes gépkocsiknál a motor működése esetén a légsűrítő állandóan nagymennyiségű levegőt szív be és továbbítja a fékberendezés felé.

Nedves időjárás esetén 8 óra üzemidő alatt 6—7 dl víz is kerülhet a fékberendezésbe. Hidegben 0 °C alatti hőmérsékletnél — fokozott mértékben kell gondoskodni a bekerült vízmennyiség eltávolításáról, illetve lekötéséről, mivel a jegesedés üzemképtelenné teszi a fékberendezést.

A légfék-berendezések üzemképességének biztosítása érdekében az alábbiakat kell elvégezni:

1. Gondoskodni kell a fékberendezése került és ott lecsapódott vízmennyiség rendszeres leeresztéséről, úgy, hogy a gépjármű napi üzemeltetése után — tehát meleg állapotban — néhányszor megnyomjuk a fékpedált, hogy a nyomás 1—2 atm. túlnyomásra csökkenjen le. Azután kell kicsavarni először a gumitöltőpalack, majd a féklégtartály leeresztő csavarját. Minden 10 000 km lefutása után a gumibroncsöltő légtartály alsó részét le kell szerelni és a levegőszűrőbetétet benzinben ki kell mosni.

Ezt a munkát a nyári hónapokban 2—3 hetenként, hideg időjárás esetén **hetenként** kell végrehajtani.

2. Néhány légfékes tég. — autóbusz — már gyárilag fagyvédő szivattyúval van ellátva. Ez a szivattyú a gumibroncs töltőpalack és a nyomásszabályozó — szelep között, a motorház jobb oldalán van elhelyezve.

A hideg idő beálltával a szivattyú tartályát fel kell tölteni kétharmad glicerinnel és egyharmad denaturált szesz (spiritusz) keverésével előáallított fagyásgátló folyadékkal.

Ezután ellenőrizni kell a szivattyú működését az alábbi módon:

A motor beindítása után lekötjük a szivattyú utáni részen elhelyezett nyomó légvezetékét. A szivattyúnak — nyomórúd — kézzel történő lenyomása után a kijövő levegőáramlattal vegyülve — kb. 10—15 cm³ folyadékot kell kifecskendeznie. Ezután a csővezetékét gondosan vissza kell szerelni. Amennyiben az ellenőrzéskor a kijövő levegőáramlatban a folyadék nem észlelhető a szivattyút meg kell javíttatni.

0 és —8 °C hőmérsékleteknél a szivattyú segítségével naponta egyszer kell — működő motor mellett — egy löketnyi folyadékot a fékrendszerbe juttatni. —8 °C alatti hőmérsékleteknél a szivattyút naponta 2—3-szor kell működtetni.

A szivattyú lenyomása után a fékpedált is 2—3-szor le kell nyomni, hogy a folyadék elosztását a teljes fékberendezésben elősegítse.

3. Az olyan légfékes gépkocsiknál, ahol fagyvédő szivattyú nincs felszerelve, a fagyveszély elhárítására a következő intézkedéseket kell tenni:

A féktartály felé menő légvezetékét hetenként le kell kötni és abba 20—25 cm³ — a 2 pontban meghatározott — fagyást gátló folyadékot kell befecskendezni. A légvezetékét a motorházban a gumibroncsöltő palack, vagy a nyomásszabályozó szelep utáni részben kell lekötöni.

—10 °C alatti nappali hőmérséklet esetén a befecskendezést naponta kell elvégezni.

A cső visszaszerelése után a fékpedált többször működtetni kell 1 dl = 100 cm³ fagyásgátló folyadék kb. nyolcszori befecskendezésre elegendő.

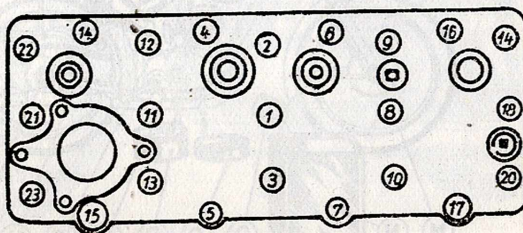
Légfékes pótkocsi — nyerges vontató — üzemeltetése esetén — 12 °C alatti hőmérsékletnél a pótkocsi légtömlőjébe is kb. 10—15 cm³ folyadékot külön be kell fecskendezni.

A fagyást gátló folyadék befecskendezése után a nyomólégcsővet gondosan szereljük vissza és feltétlenül ellenőrizzük a csövet és tökéletes tömítettségét.

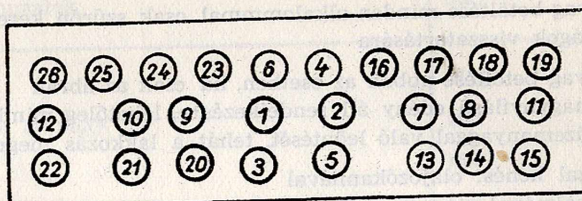
4. Az 1—3 pontokban felsorolt elvégzett karbantartási munkákat a végrehajtás napján a gépkocsivezető a menetlevél „indulás-érkezés” részének legalsó sorába köteles bejegyezni. (pl. légtartályokból víz leeresztve, vagy fagyálló folyadék befecskendezve.)

Hengerfej anyák meghúzási sorrendje

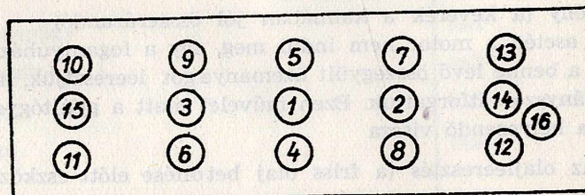
„A”

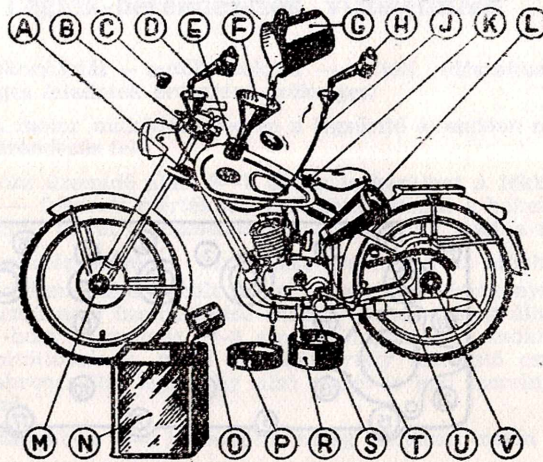
„B”

„C”

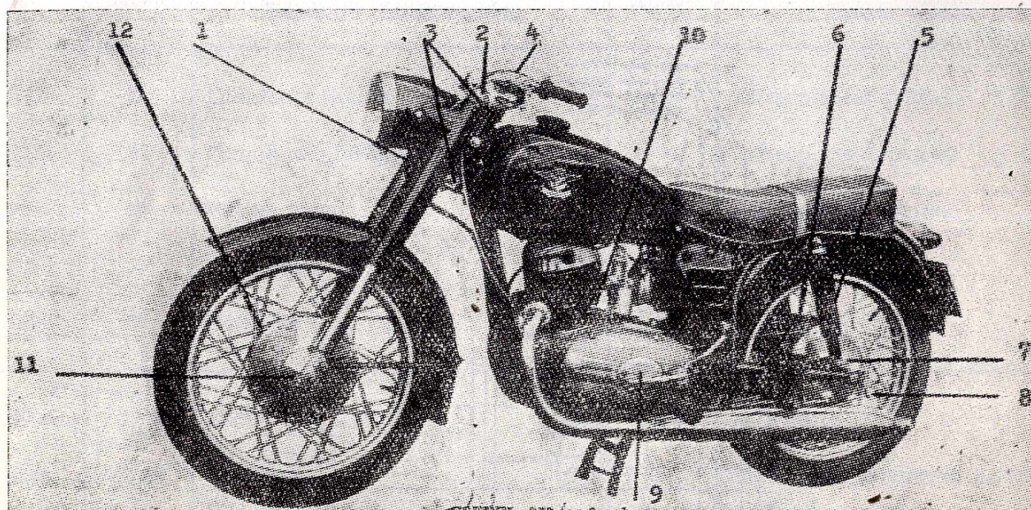

„A” = Pobeda személygépkocsinál
 „B” = Hathengeres motornál
 „C” = Négyhengeres motornál

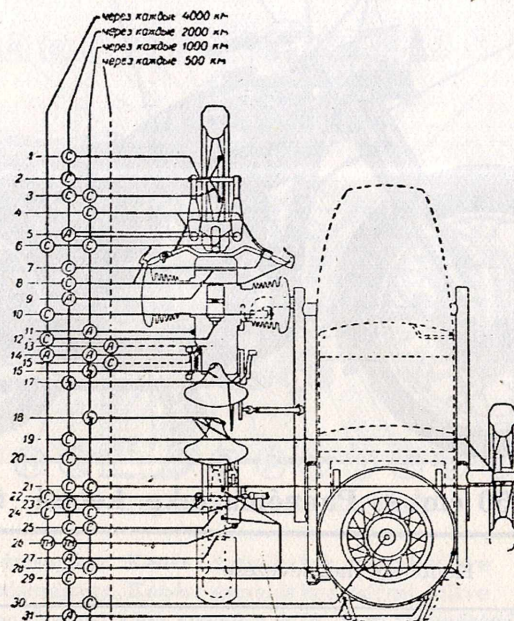
Csepel 125 cm³ motorkerékpár kenési táblázata

ÜZEMANYAG ÉS KENÉSE

- A Alsó kormány golyóscsapágy. Kenés: szereléskor zsírral töltve
 B Felső kormány golyóscsapágy. Kenés: szereléskor zsírral töltve
 C Villaszár dugócsavar. Kenés: 1500 km-ként 0,15 liter jóminőségű kenőolaj
 D A 0,15 liter kenőolaj betöltésére szolgáló kanna
 E Az üzemanyag betöltése minden alkalommal csak szűrőn keresztül történhet, az esetleges tisztátalanságok visszatartására
 F Az üzemanyag betöltése abban az esetben, ha csak az ábrán
 G -vel jelölt nagynyílású edény áll rendelkezésre, lehetőleg mindig tölcserrel történjen, hogy így a gép üzemanyaggal való leöntését, tehát a lakkozás megrongálását elkerüljük
 H Bowden-huzal kenés: olajozókannával
 J A kenés alkalmával magasra felhúzott Bowden-huzal
 K Nyeregcsukló kenés: szereléskor zsírral töltve
 L Olaj betöltése a fogaskerékházba. A fáradt olaj leeresztése után kb. 0,7 liter friss olaj töltendő be
 M Az első kerék golyóscsapágya. Kenés nyomózsírral
 N Üzemanyag keverőedény (benzinkanna)
 O Olajmérőedény (a keverék a kannában jól összerázandó)
 P Túlszivatás esetén a motor nem indul meg, így a fogantyúház alsó csavarzatának eltávolítása után a benne levő összegyűlt üzemanyagot leeresztjük, miközben a berugókkal a motort néhányszor átforgatjuk. Ezen művelet alatt a gyújtógyertya eltávolítandó és utána megtisztítva helyezendő vissza
 R Forgattyúház olajleeresztés (a friss olaj betöltése előtt eszközrendő)
 S Olajnivó ellenőrző és tengelykapcsoló beállító nyílás
 T Olajbeöntő nyílás a fogaskerékházba
 U Lánc. Kenés: kifőzés grafitos fagygyuban
 V Hátsó kerék golyóscsapágy, szereléskor zsírral töltve

Csepel 250 cm³ és Pannónia mkp. kenési táblázata

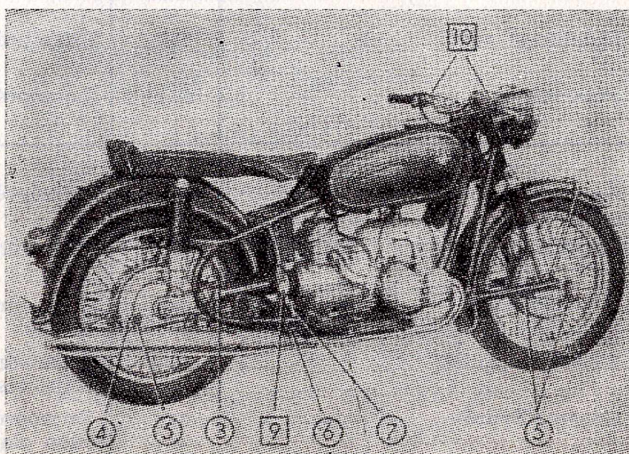
Km után	Ábra szám	Kenőhely megnevezése	Kenőanyag
500	1 4	Km óra meghajtó Bowden huzalok	olaj olaj
1000	2 7 8 11 12 9	első villa hátsókerék csapágy fékkar elsőkerék csapágy kézfék kar sebességváltó	olaj zsír zsír zsír zsír olaj ellenőrzés
3000	3 5 6 10	komány csapágy hátsó rugózás hajtó lánc megszakító	zsír zsír kifőzés grafitos faggyúban olaj
5000	9	sebességváltó	olajcsere

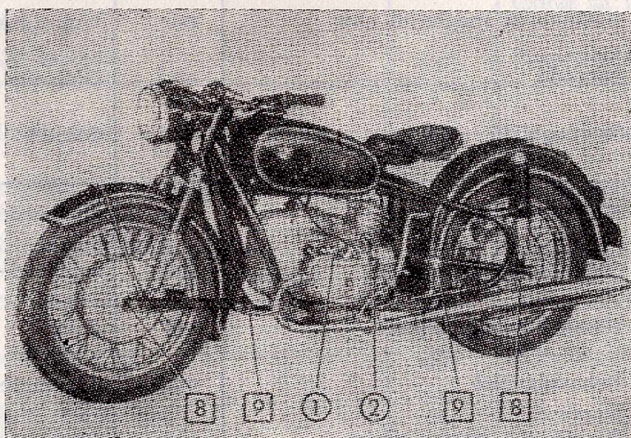
M—72 mkp. kenési táblázata

Km után	Ábra szám	Kenőhely megnevezése	Kenőanyag	Kenés módja
500	13	Légszűrő	olaj	Kimosni és cserélni az olajat (poros út után)
500	15	Lábkapcsoló	zsír	Bespriccelés zsíróval
1000	3	Kerék első	zsír	Zsírópréssel pótlás
1000	4	Kuplung és fékszabályozó huzal	olaj	Cseppentés
1000	6	Kormánycsapágó	zsír	Zsíróprés
1000	11	Motorkartel	olaj	Naponta ellenőrizni és utántöltés 1000 olajcsere
1000	14	Sebességváltó	olaj	Ellenőrzés és utántöltés
1000	16	Ülésrugónál első	zsír olaj	Zsíróprés, olajozás
1000	18	Ülésrugónál hátsó	zsír olaj	Zsíróprés

Km után	Ábra szám	Kenőhely megnevezése	Kenő- anyag	Kenés módja
1000	21	Oldalkocsi kerék	zsír	Zsírzópréssel pótlás
1000	24	Oldalkocsi felfüggesztők	zsír	Zsírzópréssel pótlás
1000	25	Kerék hátsó	zsír	Zsírzópréssel pótlás
1000	28	Oldalkocsi rugó	zsír	Zsírzóprés
1000	30	Pótkerék	zsír	Zsírzóprés
2000	1, 19 23	Kerék tengelyek	zsír	Zsírzóprés
2000	2, 29	Fékeknél	zsír	Szétszedni, tisztítani, zsírozni
2000	3, 21 25, 30	Kerekeknél	zsír	Szétszedni, tisztítani, friss zsírzás
2000	5	Első villa rugók	olaj	Szétszedni, tisztítás és olajtöltés
2000	7	Gázszabályozó	zsír	Zsírzóprés (nyáron zsír, télen olaj)
2000	8	Kuplung és fék fogantyú	zsír	Zsírzás
2000	9	Megszakító tengely és kefék	olaj	Cseppentés 2—3 csepp
2000	17	Lábfék kar	zsír olaj	Tisztítás, zsírzás, olajozás
2000	20	Kardán	zsír	Zsírzóprés
2000	26	Hátsókerék meghajtó ház	zsír	Utántöltés
2000	27	Sárvédő	olaj	Olajozás
2000	31	Csomagtartó	olaj	Olajozás
4000	6	Kormánycsapágys	zsír	Szétszedés, friss zsírzás
4000	10, 22 24	Oldalkocsi felfüggesztő	zsír	Szétszedés, tisztítás, zsírzás
4000	12	Dinamó hátsó csapágy	zsír	Zsírzás
4000	14	Sebességváltó	olaj	Olajcsere
4000	26	Hátsókerék meghajtóház	olaj	Szétszedés, tisztítás olaj- csere

Kenési táblázat mkp jobb oldala

Kenési táblázat mkp bal oldala

Kenési táblázat

Elvégzendő munkák A bekeretezett számok a meg- felelő ábraszámot jelölik	Km óráállás									Továb- bi km- nél
	0,5	1,5	3,0	4,5	6,0	7,5	9,0	10,5	12,0	
(1) Motor olajcsere	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500
(2) Sebességváltó: olajellenőrzés és utántöltés, olajcsere	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500 12000
(3) Hátsó lengőkar: olajellenőrzés utántöltés, olajcsere	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500 12000
(4) Hátsó meghajtás: olajellenőrzés és utántöltés olajcsere	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500 12000
(5) Fékraudazat csuklókat olajozni és	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500
(6) Fékolajat ellenőrizni	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500
(7) Kuplung-kart olajozni	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1500
(8) Kerékcsapágyskat kiépíteni, tisztítani és bezsírozni									+	12000
(9) Első és hátsó lengőkar csapá- gyakat kiépíteni, tisztítani és bezsírozni									+	12000
(10) Összes bowdenokat átszírozni Olajteknőben levő olajszűrő tisztítása			+	+			+		+	3000 12000

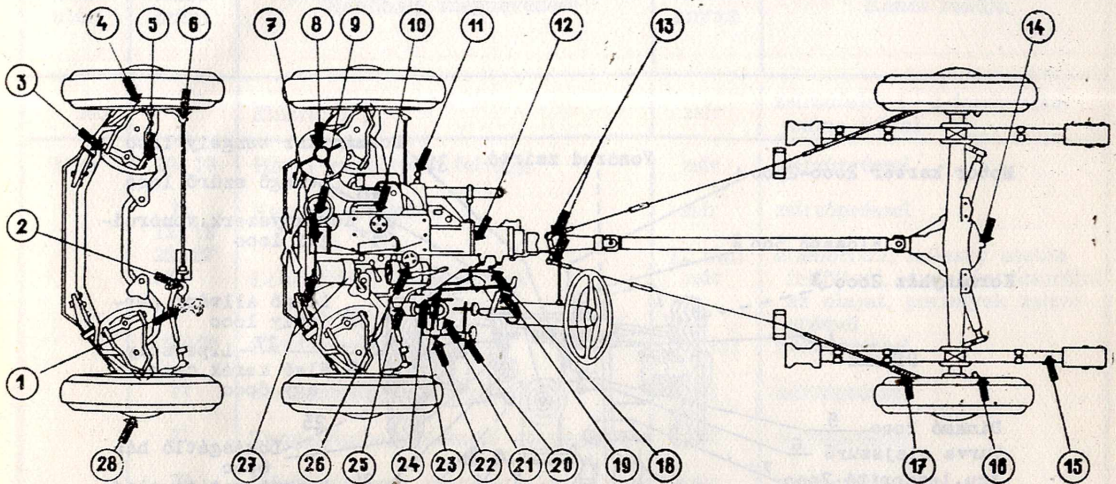
Figyelem

A motor és sebességváltó olajcserénél a mágneses olajleeresztő csavart is kitisztítani.

Karbantartási utasítás

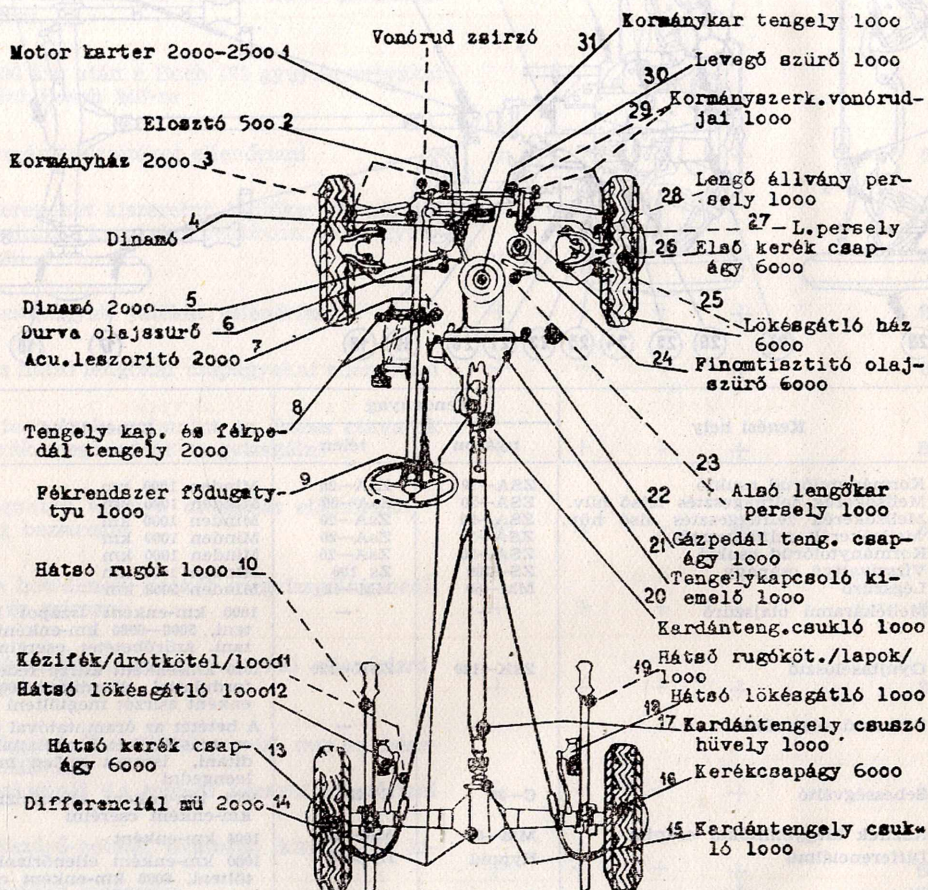
Elvégzendő munkálatok	Km óráállás				Minden további ... km után
	1,5	3	6	12	
ezrenként					
Legalább 4 hetenként az akkumulátor savállását ellenőrizni.					
Az első 500 km után a Boch 175 gyújtógyertyákat kicserélni Bosch 240-re					
1. A kormányhajtót ellenőrizni	+	+	+	+	6000
2. Futókerekeket kiszerezni, küllőket ellenőrizni és utánhúzni, kerekeket centírozni és kiegyensúlyozni	+	+	+	+	6000
3. Kerékcsapágyak játékát ellenőrizni	+	+	+	+	6000
4. Első és hátsó lengőkar csapágyakat ellenőrizni	+	+	+	+	6000
5. Keréktengelyek, valamint az összes csavarok és anyák meghúzását megvizsgálni	+	+	+	+	6000
6. Gázfogantyú könnyű mozgását ellenőrizni, esetleg bezsírozni	+	+	+	+	6000
7. Összes bowdenok játékát megvizsgálni, beállítani és zsírozni	+	+	+	+	6000
8. Szelephézagokat hideg motornál ellenőrizni esetleg beállítani	+	+	+	+	6000
9. Gyújtógyertyákat tisztítani, 06 mm-es hézagot beállítani. Megszakítónál 0,4 mm-es hézagot ellenőrizni	+	+	+	+	6000
10. Levegőszűrő-betétet óvatosan kirázni és kifűjni Szűrőbetétet kicserélni	+	+	+	+	6000 12000
11. Gázosítókat és benzincsapot kitisztítani, üres járatot beállítani	+	+	+	+	6000
12. Fékeket ellenőrizni, szükség esetén utánállítani	+	+	+	+	6000
13. Dinamót, gyújtómágnest és gyújtásállítást átvizsgáltatni				+	12000

MOSZKVIC SZEMÉLYGÉPKOCSI KENÉSI TÁBLÁZATA

Szám	Kenési hely	Kenőanyag		Kenés ideje
		nyáron	télen	
1-2	Kormánytolórúd csukló	ZSA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
3	Mellsőkerék felfüggesztés felső hüv.	ZSA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
4	Mellsőkerék felfüggesztés alsó hüv.	ZSA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
5	Mellsőkerék felfüggesztés	ZSA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
6	Kormánytolórúd csukló	ZSA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
7	Vízszivattyú csapágy	ZS-100	Zs 100	Minden 1000 km
8	Légszűrő	MM-60	MM-40	Minden 5000 km
9	Mellékáramú olajsűrő	—	—	1000 km-enként iszapot leeresztetni, 5000-6000 km-enként tisztítani, szűrőbetétet cserélni
10	Gyújtáselosztó	ZsK-120	ZSK-120	1000 km-enként zsírzó fedelét félfordulattal elfordítani, 6000 km-enként zsírzót megtölteni
11	Főáramú olajsűrő	—	—	A betétet az óramutatóval egyezően másfél, két fordulattal elfordítani, iszapot meleg motornál leengedni
12	Sebességváltó	C-30	C-20	1000 km-enként ellenőrizni, 6000 km-enként cserélni
13	Kézfék kiegyenlítőkar csapjai	MM-60	MM-40	1000 km-enként
14	Differenciálmű	Hypoid	Hypoid	1000 km-enként ellenőrizni, utántölteni, 6000 km-enként cserélni
15	Rugólapok	ZsG-80	ZsG-80	6000 km-enként kenni, kétszer évente tisztítani és kenni
16	Hátsókerék-agycsapágyak	ZsK-120	ZsK-120	Minden 1000 km
17-18	Kézfékvezeték	MM-60	MM-40	Minden 6000 km
19	Kézfékrúd vezeték	MM-60	MM-40	Minden 6000 km
20	Tengelykapcsoló és fékpedáltengely	ZsA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
21	Fékfolyadéktartály	Fékfolyadék	Fékfolyadék	Naponta ellenőrizni, utántölteni
22-23	Tengelykapcsoló kiemelővilla csapjai	ZsA-20	ZsA-20	Minden 1000 km
24	Sebességváltókar és tengely	MM-60	MM-40	Minden 1000 km
25	Kormányműház	C-30	C-20	Minden 1000 km
26	Motor-olajteknő	MM-60	MM-40	Szintet naponta ellenőrizni, utántölteni, minden 2000 km-nél cserélni
27	Dinamótengely csapágy	MM-60	MM-40	Minden 1000 km
28	Mellsőkerék csapágyak	ZsK-120	ZsK-120	Minden 5000 km

A „Pobeda” „Warsava” M—20 gépkocsi kenési táblázata

Megjegyzés:

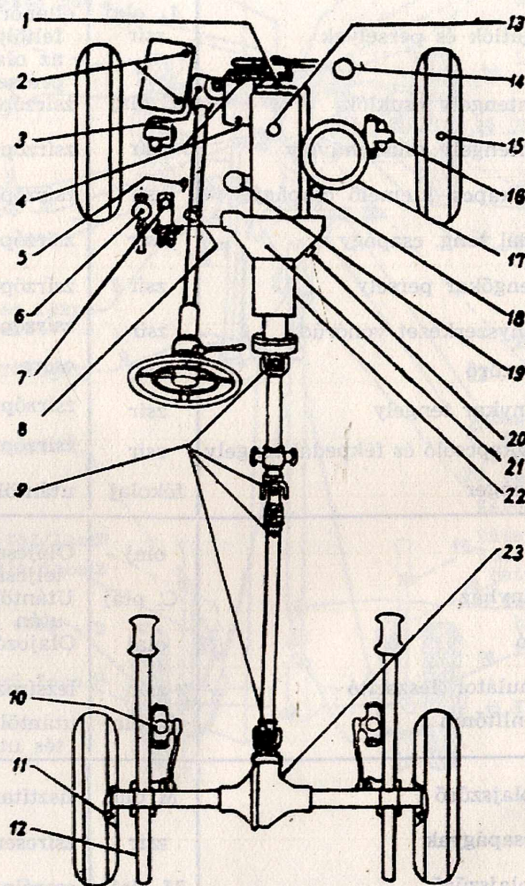
A táblázaton jelzett fekete pontok a mindenkori zsírzási helyeket jelöli meg, valamint az olaj utántöltését.

Elosztó: Minden 6000 km után az elosztóházban levő zsírzókúpokat egy fordulattal meg kell fordítani. A megszakító emelő tengelyének a furatába a rotor alá 1—2 csepp motorolajat kell betölteni.

Pobeda Warsava kenési táblázata

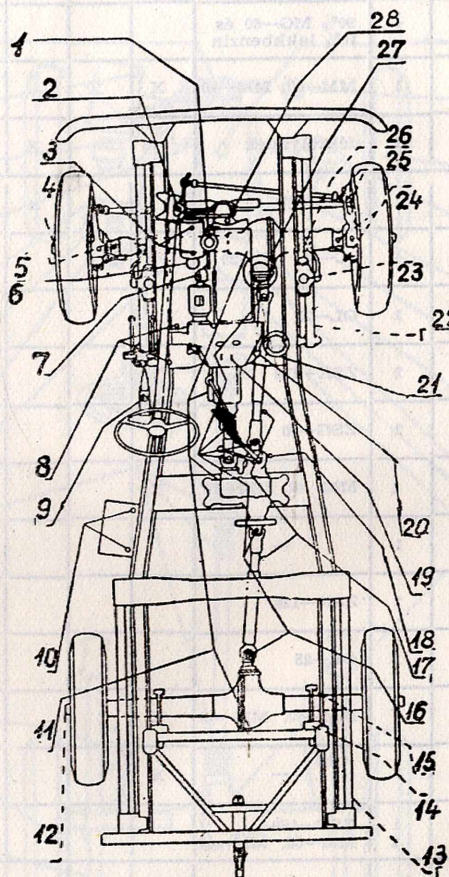
Km után	Ábra szám	Kenőhely megnevezése	Kenő-anyag	Kenés módja
500	2	Elosztó fej	zsír	zsírzófejet 1—2 fordulattal utána húzni
1000	10, 19	Hátó rugólapok felfügg.	zsír	zsírzópréssel
	11	Kézifék drótkötél	zsír	zsírzópréssel
	12, 18	Lökésgátlók és perselyek	L. olaj	ellenőrizni, szükség esetén feltölteni, évenként cserélni az olajat, perselyek zsírzópréssel
	25, 27		zsír	
	28	Kardántengely csuklók	C olaj	zsírzópréssel
	15—20			
	17	Kardántengely csúszóhüvely	zsír	zsírzópréssel
	21	Tengelykapcs. kiemelő csapág	zsír	zsírzópréssel
	22	Gázpedál teng. csapág	zsír	zsírzópréssel
	23	Alsó lengőkar persely	zsír	zsírzópréssel
	29	Kormányszerkezet vonórúd	zsír	zsírzópréssel
	30	Levegőszűrő	olaj	csere
	31	Kormánykar tengely	zsír	zsírzópréssel
	8	Tengelykapcsoló és fékpedál tengely	zsír	zsírzópréssel
	9	Főfékhenger	fékolaj	utántöltés
2000	1	Motor	olaj	Olajcsere 2000—2500 km teljesítés után
	3	Kormányház	C. olaj	Utántöltés 12—15 000 km után kicserélni
	4,5	Dinamó	olaj	Olajozóval 5—6 csepp
	7	Akkumulátor lezorító	zsír	lezsírozni
	14	Kiegyenlítőmű	C. olaj	utántöltés 10 000 km teljesítés után cserélni
6000	6	Durvaolajszűrő	M olaj	tisztítani
	13, 16	Kerékcspapgyak	zsír	zsírcsere
	26	Finomolajszűrő	M. olaj	cserélni
	24			

Volga M—21 személygépkocsi kenése

Abraszár	Kenőhely megnevezése	Kenőhelyek száma	Áfor kenőanyag minőség jelölése	Kenés							
				naponként	200	1000	2000	6000	12000	évenként	
					kilométerenként					2×	2×
1	Vízszivattyú	1	Zs-100			X				X	
2	Akkumulátor	2	VT-40					X		X	
3	Kormány szerkezet	1	C-30, C-20			X				X	
4	Dinamó	2	MM-60, MM-40			X					
5	Kézifékhuzal vezeték	1	90% MG-60 és 10% lakkbenzin					X			
6	Központi olajozó	1	MM-60, MM-40	X	X					X	
7	Főfékhenger és tengelykapcsoló henger	1	fékfolyadék			X					
8	Sebességváltó kapcsolótengely alsó támcsapágy	1	ZSA-20			X					
9	Kardáncsukló és tengely	4	C-30, C-20					X			
10	Hátsó lengéscsillapító	2	OL-25					X			X
11	Hátsókerék csapágy	2	ZSK-120					X			
12	Rugók	2	ZSG-80					X			
13	Motor olajteknő	1	MM-40, MM-60	X			X				
14	Finom olajsűrű	1	—				X			X	
15	Mellsőkerék csapágy	2	ZSK-120						X		
16	Mellső lengéscsillapító	2	OL-25					X			X
17	Levegőszűrő	1	MM-60, MM-40	X			X				
18	Olajsűrű	1	—	X			X	X			
19	Gyújtáselosztó zsírkenésű hely olajkenésű hely	1 2	ZSD-160 MM-60, MM-40					X X			
20	Tengelykapcsoló csapágy	1	ZSD-160			X					
21	Nyeleskerék csapágy	1	ZSA-20 (szereléskor)								
22	Sebességváltómű	1	C-30, C-20						X	X	
23	Differenciálmű	1	Hypoid olaj						X	X	

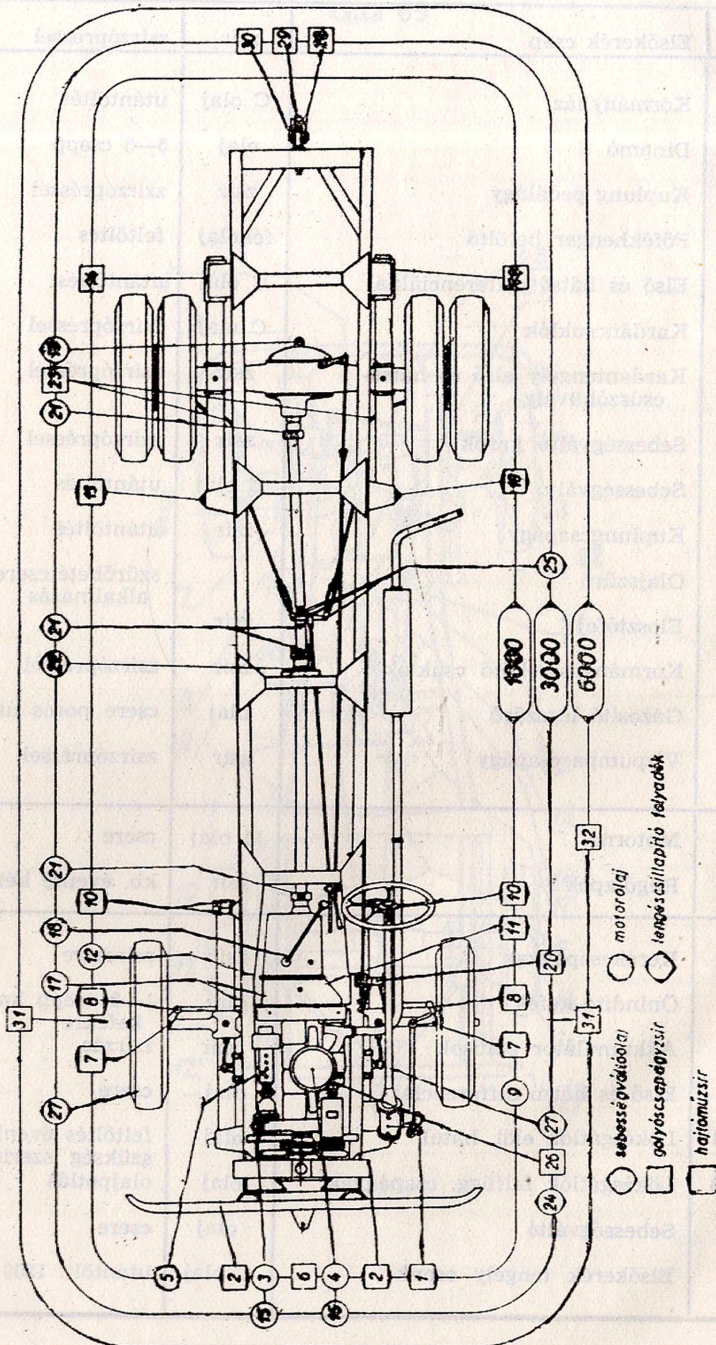
Gaz 69

GAZ 69 gk. kenési táblázata

Km után	Ábra szám	Kenőhely megnevezése	Kenőanyag	Kenés módja
500	5	Elsőkerék csap	zsír	zsírzópréssel
1000	2	Kormányház	C olaj	utántöltés
	3	Dinamó	olaj	5—5 csepp
	8	Kuplung pedálág	zsír	zsírzópréssel
	9	Főfékhenger betöltő	fékolaj	feltöltés
	11	Első és hátsó differenciálnál	C olaj	utántöltés
	16	Kardáncsuklók	C olaj	zsírzópréssel
	17	Kardántengely első és hátsó-csúszóhüvely	zsír	zsírzópréssel
	18	Sebességváltó karok	zsír	zsírzópréssel
	19	Sebességváltó	C olaj	utántöltés
	20	Kuplungcsapág	zsír	utántöltés
	21	Olajszűrő		szűrőbetétsere az olajcsere alkalmazás
	6	Elosztófej	zsír	
	25	Kormányösszekötő csuklók	zsír	zsírzópréssel
	27	Gázosító légszűrő	olaj	csere poros út után
	28	Vízpumpa csapág	zsír	zsírzópréssel
2000	1	Motornál	M olaj	csere
	13, 22	Rugólapok	zsír	kb. évente kétszer
6000	4, 12	Kerékcsapág	zsír	zsírcsere
	7	Önindító kefék	olaj	1—2 csepp kalapácsra és kefékre
	10	Akkumulátor pólusok	zsír	zsírzás
	11	Első és hátsó differenciál	olaj	csere
	14, 23	Lökésgátlók elől, hátul	olaj	feltöltés évenkénti csere szükség szerint gyakrabban
	15, 26	Lökésgátlók felfügg. csapág	olaj	olajpótlás
	19	Sebességváltó	olaj	csere
	24	Elsőkerék tengely csonk	C olaj	utántölt. 1200 km után csere

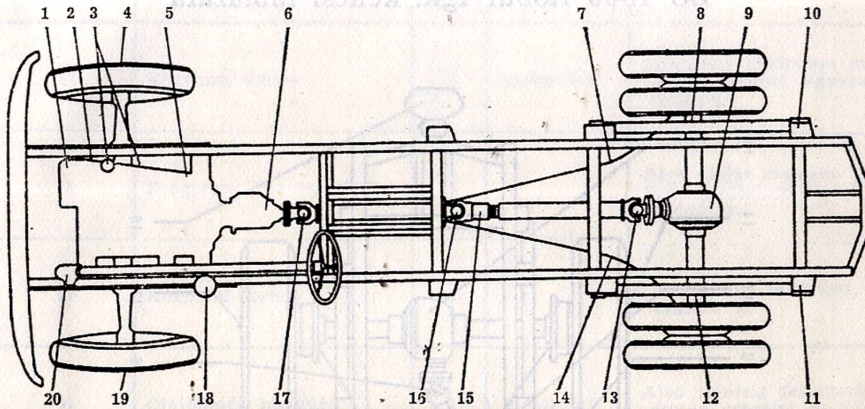
Csepel B- és D üzemű tég-k kenési vázlata

Kenési időköz	A kenő- hely számjele	A kenőhely megnevezése	A kenő- helyek száma	A kenőanyag minősége	A kenés módja
1	2	3	4	5	6
1000 kilométerenként	1	Kormánykar gömbcsapszeg	1	Hajtóműzsír	Zsírzópréssel
	2	Mellsőrugó mellsőcsap	2		
	3	Motor	1	Nyári-, illetve téli motorolaj	Az olajbeöntőnyíláson az olajsintmérő- pálca felső szintjelzéséig olajjal feltöl- teni. Az olajsintet naponta, illetve minden nagyobb út előtt ellenőrizni. Olajcsere az első 500, 1500 és 3000 km, azután minden 3000 km után. Gyen- gebb minőségű olaj használata esetén gyakrabban kell olajat cserélni.
	4	Légszűrő	1		Szintjelzésig utántölteni
	5	Befecskendezőszivattyú	2		A szivattyúházat az olajmérőpálca szint- jelzéséig, a szabályzóházat az ellenőr- zőcsavar nyitásig feltölteni
	6	Ventillátor csapág	1	Golyóscsapágy- zsír	Zsírzópréssel
	7	Tengelycsonkcsapszeg: D352 és D352B, D420 és D420B	2 4	Hajtóműzsír	Zsírzópréssel A D352 és D352B-nél csak felül, a D420, D420B-nél alul felül
	8	Irányzókar és nyomtávrúd gömbcsap	3		Zsírzópréssel
	9	Indítómotor	1	Nyári, illetve téli motorolaj	A fedeles olajzónyíláson néhány csepp motorolajat betölteni.
	10	Mellsőrugó hátsócsap és himbacsap	4	Hajtóműzsír	Zsírzópréssel
	11	Tengelykapcsolórudazat közvetítőtengelycsapág	1		
	12	Tengelykapcsoló oldócsapág	1	Motorolaj	Pár cseppet olajos kannából
	13	Hátsórugó mellsőcsap	2	Hajtóműzsír	Zsírzópréssel
	14	Hátsórugó csúszópapucs	2	Golyóscsapágyzsír	A csúszófelületet bekenni

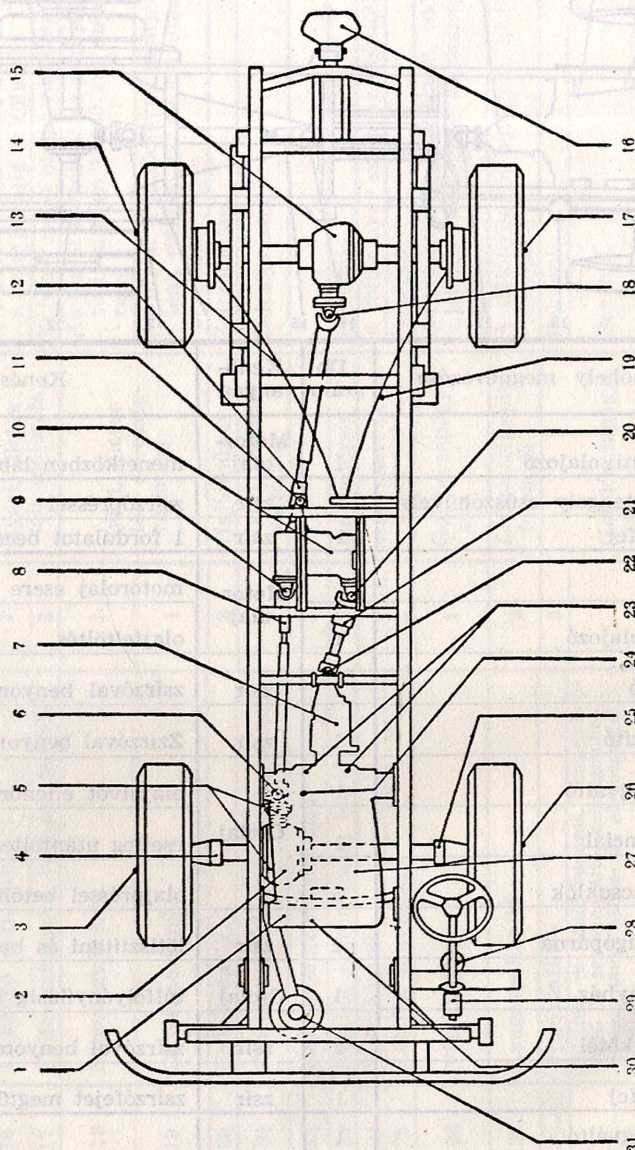
Kenési időköz	A kenőhely számjele	A kenőhely megnevezése	A kenőhelyek száma	A kenőanyag minősége	A kenés módja
1	2	3	4	5	6
3000 kilométerenként	15	Motorolajcsere	1	Golyóscsapágyzsír	Gyengébb minőségű olaj esetén gyakrabban cserélni
	16	Légszűrő olajcsere	1	Nyári, illetve téli motorolaj	A légszűrőt leszerelni, kimosni és olajjal a szintjelzésig feltölteni.
	17	Töltésszabályozó rudazat tengely	2		Néhány csepp olajat rátölteni
	18	Sebességváltómű	1	Nyári, illetve téli sebességváltóolaj	Az olajat a mérőpálca szintjéig után tölteni, minden 12 000 km után olajat cserélni
	19	Differenciálmű	1		Az olajat a töltőcsavar szintjéig utántölteni, minden 12 000 km után olajat cserélni
	20	Pedáltengely	2	Hajtóműzsír	Zsírzópréssel
	21	Kardáncsuklókereszt és hornyosagy	4	Nyári sebességváltóolaj	Zsírzópréssel
	22	Kardántengely közbenső	1		
	23	Kézifék sodronyhuzal terelő	2	Hajtóműzsír	Bekenni
	24	Kormánymű	1	Nyári, illetve téli sebességváltó olaj	A töltőcsavar szintjéig utántölteni
	25	Kézifék himbacsap	3		Bekenni
	26	Vízszivattyú	1	Golyóscsapágyzsír	Zsírzószelencét megtölteni, időnként beljebbcsavarni vagy zsírzópréssel zsírozni
	27	Lengéscsillapító	2	Lengéscsillapító folyadék	A töltőnyíláson betölteni, közben a kart mozgatni
	28=29=30	Vonókészülék	3		Bekenni
6000 km-enként	—	Kézifék és lábfékrudazat, tengelykapcsoló és sebességváltó, zsírógombbal el nem látott villás- és gőmbcsapjal, csuklói		Golyóscsapágyzsír	Bekenni
	—	Olajnyomásos emelő alsó és felső billenő golyósülés	2		Zsírzópréssel
	31	Mellsőkerékagy	2		
	32	Kézifék és differenciálzár kereszt-tengely	2	Golyóscsapágyzsír	Zsírzópréssel
	—	D 420 mellső kerékfékkulcs jobb és baloldalt	4		
	—	D 420 hátsó kerékfékkulcs jobb és baloldalt	4		

IFA GARANT 30 tehergépkocsi kenési táblázata

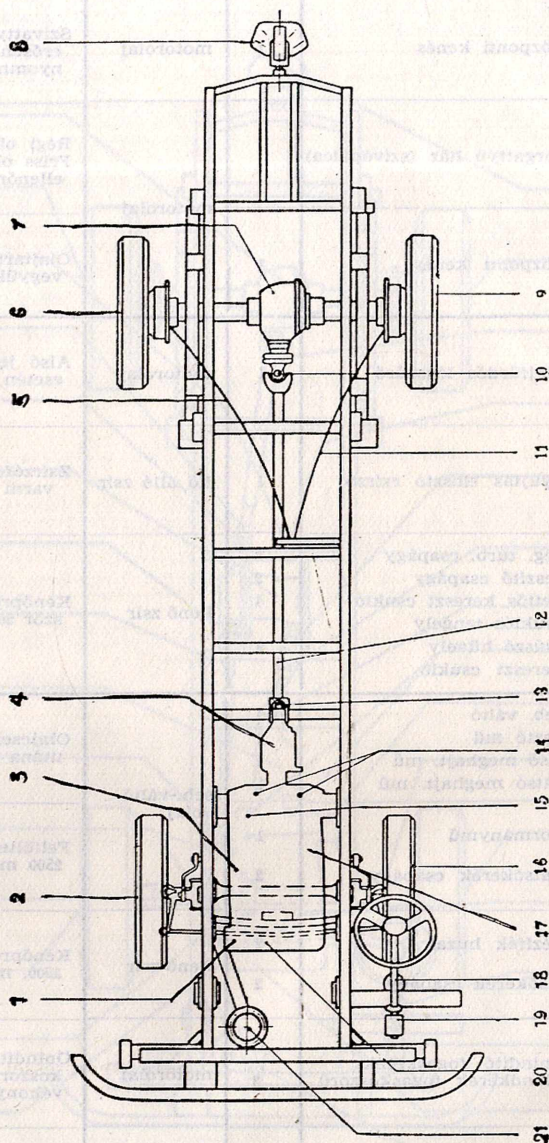
Km után	Ábra szám	Kenőhely megnevezése	Db szám	Kenőanyag	Kenés módja
100	18	központi olajozó	1	Motorolaj	menetközben lábbal benyomni
500	15	kardántengely csúszóhüvely	1	zsír	zsírzópréssel
1000 közötti	5	elosztófej	1	zsír	1 fordulatot becsavarni
2000	3	motor		Motorolaj	motorolaj csere
	18	közp. olajozó	1		olajfeltöltés
	2	légfűvő	1	zsír	zsírzóval benyomni
	1	szíjfesztő	1	zsír	Zsírzóval benyomni
	6	sebességváltó	1		olajnivót ellenőrizni
	9	differentiál	1	C-olaj	esetleg utántölteni
	13 16 17	kardáncsuklók	3		olajpréssel betölteni
	10 11	hátsórugópárna	2	zsír	letisztítani és bezsírozni
	20	kormányház	1	C-olaj	túlfolyónyílásig feltölteni
	7 14	kézifékkötél	2	zsír	zsírzóval benyomni
	5	elosztófej	1	zsír	zsírzófejet megtölteni
6000	6 9	sebességváltó differentiál	1 1	C-olaj	olajcsere
	4 19	elsőkerék csapágy	2	zsír	védósapkát levenni, zsírzófejet lecsavarni és zsírozni
	8 12	hátsókerék csapágy	2		zsírzóval benyomni

LO 1800 Robur tgg. kenési táblázata

Km után	Abra szám	Kenőhely	Db szám	Kenőanyag	Kenés módja
50	27	Központi kenés	1	motorolaj	Szivattyú lökőrudat menetközben erősen lábbal egyszer megnyomni
2500	5	Forgattyú ház (szívópálca)		motorolaj	Régi olajat melegen leengedni Friss olajjal feltölteni, olaj állást ellenőrizni
	27	Központi kenés	1		Olajtartályt feltölteni, szűrőt ne vegyük ki
4000	31	Olajfürdős légszűrő	1	motorolaj	Alsó jelzésig feltölteni porosodás esetén cserélni
	24	Gyújtás elosztó zsírzó	1	hő álló zsír	Zsírzófejet 1 fordulattal becsavarni
	30	Lég. turb. csapágó	2	kenő zsír	Kenőpréssel zsírt benyomni először 500, 2500, majd 4000 km után
	1	Feszítő csapágó	2		
	4, 25	Kettős kereszt csukló	4		
	6, 8, 9	Csuklós tengely			
	11, 12, 18	Csúszó hüvely			
	20, 21, 22	Kereszt csukló	9		
8000	7	Seb. váltó	1	seb.-váltó olaj	Olajcsere, először 500, 2500, majd utána minden 8000 km után
	10	Osztó mű	1		
	2	Első meghajt. mű	1		
	15	Hátsó meghajt. mű	1		
	28	Kormánymű	1		Feltölteni olajjal először 500, 2500 majd minden 8000 km után
	14, 17	Hátsókerék csapágó	2		
	13, 19	Kézifék huzal	2	kenő zsír	Kenőpréssel zsírt benyomni 500, 2500, majd minden 8000 km után
	3, 26	Elsőkerék csapágó	2		
	23	Önindító fogaskerék lendkerék fogaskoszorú	2	motorolaj	Önindító fogaskerekeket és fogaskoszorút letisztítani, utána vékonyan bekenni
	16	Vonókapocs	1	kenő zsír	Zsírzópréssel benyomni zsírt 6000, 14 000 km után
14 000	24	Gyújtáselosztó zsírzó	1	hő álló zsír	Zsírzófejet megtölteni zsírral

LO 2500 Robur tég kenési táblázata

Kenési idők és művelet

Km után	Száma	Kenési helyek	Kenőhelyek száma	Kenőanyag	Kenési művelet
25—50	18	egynyomásos központi kenés, szivattyú	1	motorolaj	szivattyúlkörudat röviden és erőlyesen egyszer megnyomni
2000	3	forgattyúház (olajsintmérő-pálca	1	motorolaj	olajat melegen leeresztani, forgattyúházat öblítőolajjal öblíteni, friss olajat (7 l) felső jelzésig tölteni, 500, 2 000 km után, majd 2 000 km-enként. 500 km-enként olaj szintet ellenőrizni
	18	egynyomásos központi kenés, olajtartály	1		olajtartályt feltölteni, szűrőszitát ne vegyük ki
4000	21	olajfürdős légszűrő	1	motorolaj	friss olajjal feltölteni a jelzés alsó széléig, erős porosodás esetén. 2 000 km-enként az olajat cserélni
	17	gyújtáselosztó zsírszelence	1	hőálló csapágyzsír	zsírszelencét egy fordulattal utánaállítani, először 500 km után
	20	légfűvóturbina csapágy	2	csapágyzsír vagy „C” olaj	kenőpréssel zsírt benyomni, először 500 és 2 000 km után, majd 4 000 km-enként
	1	szíjfesztőtárcsa csapágy	2		
	10, 12, 13	csuklóstengelyek csúszóhüvelyek és csukló kereszték	3		
8000	4	sebességváltómű	1	hajtóműolaj „C” olaj	olajat leeresztani, házat öblítőolajjal öblíteni, friss olajat csordultig tölteni, először 500 és 2 000 km után, majd 8 000 km-enként
	7	hátsótengelymeghajtás	1		
	19	kormánymű	1		
	6,9	hátsókerékagy	2	vízálló zsír v. „C” olaj	olajat csordultig tölteni, először 500 és 2 000 km után, majd 8 000 km-enként
	2,16	mellső kerékagy	2		
	5,11	kézifékhuzalok	2		kenőpréssel zsírt benyomni, először 500 és 2 000 km után, majd 8 000 km-enként
	14	tengelykapcsoló	2		kenőpréssel zsírt benyomni, először 500 és 8 000 km után, majd 8 000 km-enként
	15	indítómotor- indítófogaskerek, lendkerék fogaskoszorúja	2		indítófogaskereket és fogaskoszorút megtisztítani és vékonyan olajozni
14000	8	önműködő vonókészülék	1	vízálló zsír v. „C” olaj	kenőpréssel zsírt benyomni, először 6 000 km után, 14 000 km-enként
	17	gyújtáselosztó zsírszelence	1	hőálló csapágyzsír	kupakot lecsavarni, zsírral megtölteni, 2—3 fordulattal rácsavarni